

...quis de
...prie 8° ...
... de extonum de 8° de nrio

△

Inquit tituli quinti libri.

De virtute penitencie	19
De sacramento penitencie	29
De quibz penitencia debz agi	39
De effectu penitencie	49
De impedimentis vere penitencie	59
De duracione rite penitencie	69
De penitencia secula vel finalis	79
De pccatis penitencie in iudicio	89
De satisfactione	99
De confessione quid ex de institutione eius et utilitate	109
De tempore confessionis	119
De obiecto confessionis et de hijs q debz qd confiteri	129
Cui confitendum	139
Cui prescripto est confitendum	149
De quibusdam specialibus personis qbz debeat confiteri	159
Qual debeat esse confessor et qd se debet habere ad confite-	169
De interrogatorijs faciendis a confessore	179
Qual debet esse confessio	189
De confessionis effectu	199
De confessionis sigillo	209
Quid est satisfactio	219
De possibilitate satisfactionis	229
Cui debz fieri satisfactio	239
Per qualia opera satisfactio fieri debeat	249
De pccatis satisfactionis	259
De elemosina	269
De oratione	279
De ieiunio	289
De restitutione in re communi	299
De restitutione acquiritorum in ludo alearum et in tabillis	309
De mensura satisfactionis	319
De canonicis pccatis	329
De speciebus sine diffinitione pccati in re	339
De pccata publica	349
De pccata sollemniter	359
De clauibus. Vt sit tunc ecclesie et quot sint	369
De effectu et virtute clauium	379
De ministerio clauium	389
De hijs qd clauium usus pccari potest	399
De indulgentijs	409
De vocatione extrema	419

Incapit liber quintus Summe Alexani qui tra-
ctat de sacro penitentie q. primus.

Inita quarta pte huius libri
que e de sacris i coi r de tri-
bus pms sacris. s. confir-
matoe eukaristia r baptis-
mo. Sequit quita q est de sa-
cramento pnie r de sacro vn-
ctionis exetne. **P**rio aute
de de sacro pnie. Et pmo de vte pnie. 2o de
sacro pnie. Circa p. p. de pnie qditate 2o de
eius origine r ordine. Circa p. qrun pla-
scz vtz pnia sit vtus. r vtz sit virtus spalis.
Re fm rich. r coiter fm alios doctores peni-
tencia pt qtuor modis accipi. vno mo p remedio
stra ptem mortale actuale p sacrotes mstrat-
do r sic pnia e sacm r no vtus. **A**lio mo pro
habitu habilitate hoem ad penitendu sub debi-
tis cunstancijs r sic est vtus. 3o mo p actu pe-
nitendi. r sic n est vtus s vtutis act. 4o mo
p dolore sibili p pto omissio q si pcedit actu
penitendi ipm pmouet seu intedit. si aut seqe
tamqz catus ex illo intentoz r pfectoz ei ostet-
dit. r sic no est vtus s passio. **E**st g pnia 2o mo
accepta vt r vt spalis. qd fm rich. pz ex hoc
q obiectu pnie vtutis e actuale ptem sub ra-
dione qua est tngressio diuine legis vdicabi-
lis r expiabilis p actu ipi penitētis. r qa sub
roebac ptem nullius alteri vtutis est obiectu
sequit q act pnie est p esseda distict ab acti-
bus aliaz vtutu dfa em vtutu inotet de nob
per actus distictio aut actu p obiecta. **E**st
aut vtus pnie reducibilis ad iusticia. qd patz
p illud qd dr de pnia. di. 3. c. 1. Pnia est qdam
volentis vincta punitis i se qd se dolet com-
misse. **V**dicare aut maleficiu pntendo per-
tiet ad roz iusticie. h. rich. **C**uius aut vtutis
est act q est penitere. **R**e fm scoti q faciedo
vim in vocabulo. penite id est quod pena re-
nere. **H**ec aut no tantu importat passioez pene
ut inheretis. s. et actoz volētis respectu pene.
Vnde pnia actual est punitio voluntaria vl
voluntas pntois. In hac aut est mlti cōsidera-
re p. velle ptem pūire siue vdicare. 2o se pec-
casse nolle siue ptem detestari. 3o punitoz iam
inflicta uelle libere acceptare. 4o pena inflicta
patient ferre. In qlibet hoz qtuor actu salua-
tur ppetas h. vocabli. s. penite. vn in hys q-
tuor ppe videt sisse significati ei. **P**e aut qui-
libet eoz e act vtutis. qa pte esse act rce roi
cōformis. no q sep sit act vtutis. i. elidet a
vtute vl gnat a vtute. s. qa sformis rce roi
in quo sstic bonitas moralis act hūani. **E**t
qa pri pōictoz actu pte esse iusticie pclaris
scz vdicatiue. ideo est act vtutis pnie. vt de
pe. di. 3. c. 1. pnia est qda dolētis rce. 2o aut r
pnt esse cuiqz vtutis que est i appetitu pu-
ta humilitatis que inclinat ad detestadu ptem
supbie r ad acceptada pena q soluit ratu srbie
Castitatis quat ad ptem luxurie. **E**t sic de ali-
is vtutibz appetitiuis. 2o vo act pte esse act

vtutis paciēcie. **Q**uid est penitēcia fm diffi-
nitōz. **R**e fm mgrm 2o sniaz di. 12. penitē-
cia est gra ul vt q cu emendatōis pposito pte-
rita mala plangim r odim r plāgēda itez
omittē nolum et h di ffo de pnia ad pns suf-
fidat qa cōpletissima est tangit em gen ei et
actu r obiectu. **D**icit aut pnia gra pte simili-
tudine effectū iustificatōis. plangē vo sumit
ibi cōmunit pro plāctu siue extiozi siue intio-
zi. **I**ntelligēdu etiā q dicit plangim non q
penitēs semp sit in actu plangendi s qa semp
habilis est ad plangēdu. **N**ota etiā q plāgē
siue lugē pro pccis suis est pnie. p malis alie-
nis est mie. p bonis eēnis est bēitudinis luce.
Sequitur videre de 2o articlo scilicet de origi-
ne et ordine pnie cca quod querūt plura
s. vtz aliqs penite possit ex seipo. **R**e peni-
tencia pte dicit vno mo coiter qcumqz detestato
pccī omissi. r hec est in damnatis fm i sap.
4. pniaz agētes. r p angu. spūs gemētes. **D**e-
testatur em ptem q fecerūt ppter penā quā in-
sustinet. **A**lio mo detestato pte dicit inquātū est
cōf iusticia legis dei in spe venie. r h n est in
eis. **P**rimo mo punire ptem potest qs ex sola
nata siue gra aliqua. **S**ic em se hō nācalitē di-
ligit. ita nācalitē odit omne ppter qd malum
inērit. **S**ed in hac pnia regnat volūtas mala
cū ppij boni sit amica pte qd n e deo accepta
nec sic penitēs inuenit graz l veniā. **S**cdo mo
n pte fieri siue gracia gtu faciete l gratis data
Et hec adeo dispōit ad graz q nlls sic penitet
qui non inuenit graz r veniā. r nlls dat deus
huiōi pniām nisi cui pponit facē miaz. et qa
damnati hac non hnt nec habere pnt ut sup
dictū est ideo nō pnt sseq veniā. **S**ed si p ipos-
sibile ponat q dānati hac haberēt vtiqz de eis
pccerēt. **H**ec igit est potissima cā irremediabili-
tatis pccī diaboli quia scilicet non potest peni-
tere. **R**atio aut quare non pte penitere est quia
libez arbitriū ei r eē damnatoz e ita in malo
obstinatū q non pte vti ad penitēdu de malo
ad veniā petēda. h. aut inuētibilitatis rō pnd-
palis e sumēda p spatoz ad statū peccātis quia
scz sūt ex statū merēdi r hac assignat dām. 2o
h. c. 2. d. q hoc est angelis cā q est hoibz mors
vn sic merēdi statū hō erit statū i morte ita
r angel i pma aūsiōne. **E**t h agrue qa an-
gel est sba pure spūalis nll ambūs retardati-
onē. hō vo e spōit ex spū r corpe coruptibili
ipm spm aggnate. **E**t h modus ddi est fm
bon sup quartū sniaz r coiter fm doc. alios.
Scōm aut scoti dīcedū q pccoz potest ex suis
nācalibz cū gnali influēda dei cōsiderare ptem
omissū r ut dei offēsiū r vt est extra legē dei.
et ut a deo aūsiū r huiōi. r volūtas ei pte id
sub aliqua l sub plibz talū rōnū cōsideratum
detestari. r ille mor stnnari pte r intēdi an-
te infusiōne grē. **P**e etiā sufficiēt esse cōstan-
tionat r pfecte debitis cōstancijs moralibz
Ille aut mor dicit attritio r est dispō siue me-
ritū de cōgruo ad delectōz pccī mortalis. In il-
lo em instanti qd pfixit deus esse debē cōmum

illi⁹ mot⁹ attritōis quē vsqz tē vult stinua:
ri ad h⁹ ut sit meritū de cōgruo ad iustificatōz.
infūdit⁹ grā t sic si manet idē mot⁹ ēca pccm
in esse nate t moris q⁹ p⁹us. tūc idē mot⁹ q⁹ p⁹
fuit informis t attritō fit fortis scz grā t sic
fit stritio. t tūc simplr pccm delet. **P**ē etiā di
ci q⁹ si nō stinueret idē mot⁹ in gñe nate t
moris qui p⁹us. adhuc in illo instāti grā infū
dere. qā sufficiens meritū de agruo iam pcessit
scz mot⁹ attritōis sufficiens cōstādonat. **E**t
fm hoc diceret q⁹ nō oportet ad delectōz pccī cō
tinuari aliqz actū neqz fortū neqz informē. sed
tātū actū pñie in formē pcedere in tpe vsqz ad
id⁹ instans. pma tñ via rōnabilior videt⁹ qā
verisile est q⁹ nō stinuet in illo instāti actū silez
in genē moris. nō habet illud ad qd disponit
hec scotus. **V**tz pñia sapiat timore. **I**te q⁹
sic ut dicit m⁹gr s⁹niay li. 2. di. 12. Ad cui⁹ euide
dam scendū q⁹ origo pñie duplex est scz effici
ens in deo t disponēs in subiecto. qā de⁹ nō ius
tificat adultū sine sua pparatōe. qā vō dispo
sicio ex pte nra volūtaria est ideo nō p⁹ acapi
vñ⁹ modus disponēdi determinat⁹ ut sēp. s⁹ ut
in plibus. **N**am omīs fmōnes morales fm
plm 2⁹ eth. ut in plib⁹ sūt intelligēdi nō sēp.
Pñia vō est reusio hōis exntis in pccō ad deū.
ideo oportet pcedē aliq⁹ illūans ad cogtōz pccī
t deī. t hoc est fides informis. p quā pccōz cog
noscat seipm pccōz t deū ut iustū iudicē ma
la oīa punientē. t ut pñū patrē paratū susci
pere p pñiaz reitētē aliē nūqz penitēt. **A**liq⁹
vero est reitētis ab amore pccī. t hoc est timor
pene. postqz enī hō se recognoscat pccōz t deū
iudicē inapit timere deī iudicā t r⁹ugē pccm
Aliq⁹ vō ē inclinās in amorē deī. t hoc est spes
informis. **N**ā exq⁹ cognoscat deū ut pñū patrē
inclinat⁹ ad eū diligēdū t de e⁹ mīa sperandū
aliē desperaret n⁹ pñiaz sumēt. sic ergo ex cog
tōe p⁹ culpe t dīne iusti de generat⁹ timor. ex
cogtōe vō dīne mīe spes. t ex hīs volūtās re
deundi. t ei per gemitū t alias penas satisfaci
endi. **E**t si inapit facē qd in se est dispo⁹ ad ius
tificatōz. **Q**uia ergo timor inchoat motū rece
dēdi a pccō ad deū. fides vō solū ad hoc dispo
nit. spes aut ad h⁹ pmouet s⁹ nō sapit. **I**te ori
go pñie magis a pñiat timore p modū dispo
nētis qz fidei ul⁹ spei. **M**agis aut dicit⁹ pñia cō
api timore qz gñari. quia gñari est pñapij ef
fectuū. s⁹ sapere receptuū. hec pe. **Q**uo timo
re pñia sapiet. **I**te timore seruili qui r⁹spicit pe
nam. nec tamē oportet q⁹ sit fil⁹ cū eo qā est cā
ei⁹ m fieri nō in esse sic etiā sumptō mediane
est cā salutis nō tamē est fil⁹ cū ea. sic enī cōapi
ens est fil⁹ cum decepto nō fm eē s⁹pletū s⁹ incho
atū t matiale. sic timor seruilis est cū pñia quo
ad attritōz. hec pe. **V**tz pñia sit pma vtu
tum. **I**te q⁹ sic scz in via reformatōis. **S**cedū
enī q⁹ vtutes omīs formate sūt infūdunt⁹. vñ
in eis nō est pōritas fm tps tñ fm ordinē na
ture i spātōe ad actū ē i eis pōritas. pñia vō ē
reusio ad deum. In motu aut reusiois pcedit
cognitio. sequit⁹ spes de possibilitate pueniēdi

sequit⁹ mot⁹ in recessu a tūmo a q⁹ s⁹sequitur
a pñiquatō ad tūmū ad quē. hic est q⁹ in iusti
ficatōe pōr est mot⁹ fidei. deū mot⁹ fidei. deū
mot⁹ timoris. t deū mot⁹ pñie ad dīm redncē
tis. t vtutes alias q⁹ i⁹ntroducētis. **S**ed quia
fides t spes non hnt rōez pfectā vtutis nō fm
q⁹ sunt informate caritati ideo pñia natalit⁹
pcedit omīs vtutes fm esse vtutis s⁹pletum.
q⁹ est intelligēdum p viā reformatōis imagi
nis quia p pñiaz fit amorio. phibentis. hinc ē
q⁹ sup illud. q⁹ 3. pñiam agite. dicit glo. pñi
ma vtus est p pñiam inēimere veterē hōiem.
In via vō pme formatōis fides est pōr. h⁹ pe.

De sacro pñie. **Q**uestio 2^a.
Ostea considerandū est de sacramento
pñie. **E**t pmo vtz pñia sit sacramentū
et scda tabula post naufragium. **S**ecū
do de materia t forma. **T**ercio de necessitate.
Quarto de institutōe. **C**irca pñm querūt⁹
plura scz vtrū pñia sit sacramentū. **R**e⁹ sicut
patz ex predictis sacm dicit⁹ esse illud qd ex
institutōe dīna sub aliq⁹ re visibili scīficat. **E**t
aut duplex penitēda ut dicit m⁹gr sentē. li. 2^a.
di. 12. quedaz interior tñ q⁹ est de iure natali.
quedā exterior q⁹ sit ad arbitriū hōis. pma nō
est pñie sacramentū sed scda. **E**t aut in hoc sa
cramto res. pccī remissio. sig⁹ extior pñia in
qua est humiliatō cōfiteētis tanqz matiale. et
absolutio s⁹fessoris tanqz formale. **R**es vō et
sig⁹ interior penitudo. fm bonū. t oueniūt cū
eo tho. t pe. **N**otādū vō q⁹ intior pñia pē di
ci duplr. uel put est quidam acc⁹ p se t sic est
acc⁹ vtutis t est cā pñie extioris. sic aliq⁹ actus
vtutū intiores sūt cā extior. uel put ouingit⁹
pñie extiori in pposito t sic est pars sacri peni
tēde valēs ad remissioz pccōz t est res penitē
de extioris t sig⁹ remissiois pccōz. **I**ntelli
gendū etiā q⁹ res sacri pē dīci quā efficit sacm
t hoc vel actu dispensatū. uel in pposito susce
ptū. quia ergo remissio pccōz actualiū p⁹sup
ponit semp ut cām sūt sacm pñie ul⁹ in actu
ul⁹ in pposito ideo dicit⁹ rē res h⁹ sacri. hec pe.
Vtrū sacm pñie sit vñū. **I**te q⁹ sic scz vñi
tate ordinis ul⁹ finis qā totū qd ibi geritur or
dinat⁹ ad v⁹ sig⁹ficādū t efficiēdū ita q⁹ nichil
eoz pfecte illud signat t causat s⁹ oīa sūt. **S**i
obidat⁹ q⁹ nō sūt sūt. dō q⁹ imo quātū ad ppo
sitiū. **N**am q⁹ vere pñie pñit s⁹fiteri t satis
facere hec bonū. **V**ñ sacm pñie nō requit tan
tam stinuatōz dicendoy t agendoy qz tam exi
gunt alia sacra. **V**nde pñiari qñqz audiūt
aliquē p parte vna die t p pte alia die. qñqz
vna die audiūt s⁹fōz t in alia die absoluūt et
pñiaz inungūt. **Q**ñz eē de quibodā pccīs ab
soluūt t eos ab alijs absoluēdos mītāt ad ali
os. h⁹ rōd. **V**tz pñia agrue dicat⁹ a Jeronīo
scda tabla p⁹ naufragiū. **R**e⁹ q⁹ sic. put ē sac
mētū t h⁹ methapho. t fil⁹ bap⁹ dr pma tabla
q⁹ sic nauta naue fracta adhēdo alicui tabule
euad⁹ maris pīcl⁹ ita eē p⁹qz buāna nā i adā
naufragauit t inocēdā pōid⁹ per e⁹ pccm. hō
pīcl⁹ h⁹ mōi euadit p baptīsmi t pñie sacm

Sed baptismus prima tabula appellatur. prima vero
secunda. quia primo occurrat baptismi remedium cuius
securitas si fuerit posita per peccatum. non restat reme-
dium nisi per peccatum ad euadendum peccati naufragium et ad per-
ueniendum ad salutis portum.

Sequitur videtur de secundo scilicet de materia et forma
huius sacri. Circa quod sciendum. quod prima ma-
teria huius sacri sunt actus peccati ut patet ex super-
dictis. remota vero materia peccati sunt de quibus dolet et
de quibus confiteetur et per quibus satisfactio peccati inquiritur
non acceptanda sed destruenda et detestanda. Absolu-
tio vero presbiteri est ibi sic forma. hec est. et co-
ueniunt bonum. et per secundum autem richi. absolutio non est
forma sacri peccati non eo modo quo dicitur pars pri-
cipalior totius integritas esse forma. sic dicitur homines
quod rectum est forma domus. et sic sumitur in propria for-
ma. Sed forma huius sacri est ordo ad significandum
et dispositiue efficiendum peccati remissionem. respectu
cuius forme punctum confessio satisfactio et abso-
lutio sunt materiales. Forma autem absolutio est
hec. Absoluo te ab omnibus peccatis tuis. et sumitur ex
verbis christi qui dixit petro Matth. 16. Quodcumque sol-
ueris super terram erit solutum et in celo. et ea uerba
ecclesia in absolute sacramento. Huius autem ab-
solutiones in publico facere scilicet misereatur tui vel
nostri. et tunc indulgentiam. et non sunt sacramentales
sed sunt ordines ordinate ad remissionem peccatorum ve-
nialium. unde in sacramentali absolute non sufficit
illas dicere quia presbiter non sinit per eas fieri absolu-
tionem sed petit ut fiat. cum predictis conuenit et hoc.
Ratio autem congruens dicte forme est quia sacra-
mentum noue legis efficit et signat ut habitum est
super. et ideo effectus sacri debet exteri signum. In abso-
lutione autem presbiteri semper nisi sit ex premissis de-
fectus. ex ordinatione divina remittuntur peccata. per
20. quorum remiseris peccata reus. et. qui sunt sic
intelligenda quod delet peccati vincula. secundum id psal-
mum dirrupisti domine vincula mea. Huius autem remis-
sio signatur cum dicitur. absoluo te per modum indica-
tionum. et ideo est conueniens forma. Premittitur tamen de
precatio. scilicet misereatur tui. et. ut scilicet effectus abso-
lutionis non impediat. non tamen est de esse sacri. sed
de bene esse eius secundum theodorem. Absolutio enim de per misse-
rium presbiteri in quantum verbis eius assistit ad gratiam
am infundendam. Unde absolutio presbiteri est causa
sine qua non. quia sine ea vel facto vel nullo sus-
cepta non remittuntur per baptismum peccata. cum predictis
conueniunt bonum. richi. et secundo. Quia tamen presbiteri sic
minister absoluit conuenienter apponitur aliquod quod per-
tineat ad primam auctoritatem scilicet dei ut dicatur ego te
absoluo in nomine patris. et filii. et spiritus sancti. vel virtute passi-
onis christi vel auctoritate dei sic dyonysius exponit 13.
c. celestis ierarchie. Quia tamen hoc non est determina-
tum ex verbis christi sic in baptismo. talis appo-
sitiue arbitrio sacerdotis secundum theodorem.

Sequitur videtur de tertio scilicet de necessitate sacri
peccati. circa quod quidam. verum hoc sacrum sit necessitate
salutis. Respondeo quod sic luc. 8. si primam non eger-
itis omnes filii peribitis. Sciendum tamen quod aliquod est
necessarium ad salutem dupliciter. uno modo absolute alio
modo ex supposito. Absolute est necessarium id in quo nullus
salutem persequi sic gratia christi et sacrum baptismi

per quod aliquis in christo renascitur. Ex supposito autem est ne-
cessarium sacrum peccati quod quidem necessarium non est omnibus
sed peccato subiactis. dicitur enim. 2. pal. vlti. domine
iustorum non posuisti primam iustis abraham ysa-
ac et iacob hijs qui tibi non peccauerunt. Peccatum
autem cum summatum fuerit generat mortem. Iac. 1. et
ideo necessarium est ad salutem peccatoris quod peccatum ab eo
remoueat quod fieri non potest sine sacro peccati in quo
operatur virtus passionis christi per absolutioem sacerdotis
et filii cum opere penitentis qui cooperatur ad destructioem
peccati unde dicit augustinus super Iohannem. qui caruit te sine te
non iustificabit te sine te. unde patet quod sacrum pe-
nitentie est necessarium ad salutem per peccatum. sic medici-
na corporalis per quod homo morbum periculosum inderit.

Sequitur videtur de quarto scilicet de institutione huius
peccati circa quod queritur. quoniam. quomodo. ubi et
a quo sit institutum sacramentum peccati. Respondeo de peni-
tentia est loqui dupliciter. uno modo putat reconciliat deo
et sic est dicta mie legis nature quod dicitur de peccato
steri et humiliari debere cum quadam fidei illustrati-
one. et sic tale sacrum potius habet infirmationem quam in-
stitutionem. Eo enim quod natura dicitur infirmare suf-
ficebat. tunc autem dominus infirmabat quoniam per peccatum
ad ad vocauit gentes. 3. ubi dicitur glo. quod mouebat
eum ad cor redire iuxta id prophetam. redite per arica-
tores ad cor. Alio modo est loqui de peccato secundum quod
est sacrum ecclesie et sic institutionem habet a lege scri-
pta siue mosaica siue euangelica. In lege mo-
saica quia nonnullum erat veritas patefacta non reconcili-
atio perfecta. institutionem habuit secundum imperfecti-
onem scilicet quantum ad generalitatem in determinatione
oblationis quod erat loco confessionis et satisfactoris. In
lege autem noua ubi veritas est patefacta et re-
conciliatio perfecta et plena. instituta fuit secundum sta-
tum perfectionis et quantum ad formale quod est absolu-
tio sacramentalis. et quantum ad materiale quod est lucida
et aperta confessio non solum in generali verum etiam in spe-
ciali. Primum dominus instituit per se et promulgauit
scilicet clauis preterit. Matth. 16. et Iohannem. 20. Secundum vero
institutum fuit per apostolos. vel ut melius dicam per mul-
garum quia dominus apostolos docuit et ipsi a domino edocti et
auctores ab eo accepta in nomine eius auctores promulgauit
runt. non enim nobis tradiderunt nisi quod ipsi a domino vel a
spiritu domini acceperunt secundum bonum. Recolligendo ergo per
dicta de institutione peccati breuiter dicendum est quod pe-
nitentia instituta est quantum ad actum interiore a le-
ge nature. Et quantum ad actum exterioris a lege mo-
saica que precebat per peccatis quedam satisfactio. si-
cut quod ad modum determinationis in utroque a lege no-
ua que precepit confessionem et satisfactioem ad arbitrium
hominis faciendam et faciem. Ab hoc autem ultimo hoc quod sit
sacrum et causa remissionis peccatorum. hoc per. Aliquod dicitur
quod sacrum peccati immediate fuit institutum a christo
etiam secundum omnes preces suas. Ante enim christi passioem
instituit hoc sacramentum quantum ad interioris contri-
tionem penitentis. si quantum ad operis satisfactio-
nem cum dixit luc. 4. Non veni vocare iustos
sed peccatores ad penitentiam. Et per alia verba quod ad
penitentiam mutabat maxime cum dixit. nisi peni-
tentiam egeritis omnes simul peribitis. luc. 13. Con-
fessioem autem implicite in exemplo cum dixit le-
proso. vade et dices te sacerdoti. Matth. 8. Absolutioem

aut in misterio scz in lazaro resuscitato. cu di-
xit soluete eu. **Joh. 11.** Sed expse n dedit aucte
absoluendi vsqz p^o resurrectioz cu dix^t eis ut ha-
beret. **Joh. 20.** Accipite spm scm. qz rmi. pe. re-
eis. **An** vo p^oate iurisdicōis sup totā ecclīaz p
misit se daturū petro cu dixit ei. **Mat. 16.** tibi
dabo clauēs regni celoz. qdūqz ligaueris tē
n tū tē dedit vñ dēctum anadeti. **Mat. 21.** in no-
uo testamto. exponēdū ē de pmissiōe fm glo-
ibidē. **Nec** tū tūc tūc pmissit se daturū p^oatez
iurisdicōis. s; et p^oate absoluēdi. t ligadi i fo-
ro p^oie quā post resurrectioz cu alijs discipulis
accepit. s; p^oas iurisdicōis sup totā ecclīaz sibi
sola fuit data. p se. t successozibz ei^o cu xps p^o
resurrectioz suā dixit ei. pasc oves me. **Joh. 21.**
qd p^o pbari p i^o qd habet. **4. di.** considerandū. t
c. fidelior ex de ele. sigstū. h rich. sed de hoc vide
infra ti. de institutōe p^oessiois quid dicat sco.

De quibz p^oia debz agi. ti. 3°.

Dēnde considerandū de qbz p^oia debet agi
et ēca hoc qrunē pla. p^o vtz p^oia sit
agēda de p^oto originali. **1° qz n.** **Nā** pe-
nitēda n ē n de fco p^oo t volūtario. originale
aut nō ē factū p^om nec volūtariū volūtate q
sit in ipso s; in alio ideo penitēda in eo nō req^o
rit^o. **An** adulto tū illo considerato req^orit^o disp^oli-
cēda ei^o sic t c^olibet mali. ideo diē aug^o li^o de
cor. t g^ora qz p^otoz p originali est arguēd^o sup-
ple ne in illo velit pmanere. **hec tho.** **Vtrū**
de p^oto an baptismū omisso. **1° qz** hui^o habetur
sup de suscipiētibz baptismū q^ostione. vtz peni-
tēda req^orat ante baptismū. **Vtrū** de p^octis
mortalibz p^oetratis p baptismū. **1° qz** sic. **In**
baptismo enī dat^o g^ora ad p^ogatoz p^otoz p^otoz
nō aut ad p^ofirmatoz p^otra p^octā futura vñ post
baptismū p^o hō peccare. t qā itē baptizari n
p^o. p^oie remediū mīa dīna ei puidit. **Sed**
p^o ad hebreos. 11. volūtariē nob peccatibz n re-
linquit hostia p p^oto. **1° qz** apl's loquit^o de hostia.
quo ad effectū passiōis in baptismo. **Si** vero
obidē i^o **Joh. 2.** q nat^o est ex deo nō peccat. di-
candū q hoc sic intell^o. s. q talis p se nō peccat
scz in q^otu est ex deo nat^o s; nichilomin^o peccat
in q^otu peccare p^o. **hec pe.** **Vtz** possit agi pe-
nitēda de q^olibet p^octo actuali. **1° qz** sic. d^oit enī
spūs vnit^o carni a sepato a carne qā ille ē sus-
ceptibilis p^oie. h nō fm dām. **hinc** est q de oī
p^octo omisso a spū in carne existēte dū est i car-
ne p^oia agi p^o. vnde cris^o etiā si ad sumū per-
ueniat quis maloz deus libenē suscipit reuer-
tentē. p^o sepa tōz vo a carne n p^o. **Sunt** tamē
p^octā de qbz p^oia difficili^o agi^o que scz n omie
tūc fragilitate carnis ul ignorāda obnu-
bilate rōis p carne. sed ex malicia sic p^octm spi-
rit^o sepati. ideo difficilius agi^o p^oia de hys qz
de alijs. **Et** de tali p^octo p^o intelligi i^o. **Mat. 13.**
Qui dixerit vñ p^otra spm sctū n rmitte^o ei
nec in hoc secl^o nec in futuro. non remitte^o ei
i. vix vl' nō de factū qā tale p^octm nō habet in
se cām excusatōis. vel qā p tali p^octo punitur
aliqz in hoc seculo t in fuēo. vl' vñ i^o ē intel-
ligendū de finali imp^oia ut diē aug^o in li^o.

de vñbis dñi. **Sed** finalis imp^oia d^o dup^o. vno
mō p^oitū nunqz penitēdi. t sic ē p^octm i spm
sanctū. **Alio** mō finalis p^oie puatō t sic diē
p^octōz cui^olibet peccatī finalis. p^omo mō p^o de eo
p^oia ēē. 2° n qz sic nichil ā ē qz puatō p^oie. h
pe. **Vtz** req^orat p^oia siue cōtritō de singul^o
mortalibz. **1° qz** p^octio p^o p^oiderari dupl^o scz
q^otu ad fin p^o putā cogitatōz q^o qz cogitat de
p^octo t dolet. t si n dolore p^octōis saltē attēctōis
l' q^otu ad suū tmi^o putā qñ dolor ille iā g^ora i
format. quantū ergo ad p^o opozet q sit de
singulis p^octis que qz habet i memoria. **Vnde**
sup i^o psal. lauabo p singlas noctes. glo. p sin-
gula p^octā p^octāz habet. quantū vo ad tmi^o suf-
ficiē vñ a cois de oībz tūc enī ille mot^o agit vi-
oīm dispōitionū p^ocedēdū **hec tho.** **Intelligēdū**
aut q p^octā mortalia aut sūt habēti nota. aut
ignota. de notis est ncēria cōtritō et p^oia ad
hoc ut remittat^o de lege coī nō tū in coī s; etiā
in spālī. si ad cogitādū de quolibet in spālī afflit
oportunitas p^oportōnata infirmitati huāne
q ideo dico quia posset p^octōz p^octōz esset in
tali periclo q quīs posset recogitare de q^olibz in
spālī nō tū haberet oportunitatē p^oportōnataz
huāne fragilitati. **Ignota** aut aut sūt ignota
quantū ad factū. nō aut quantū ad ius. ut cum
p^octōz nescit se aliq^o fecisse qd tū sūt esse p^octm
mortale. **Nut** sūt ignota quantū ad ius n aut
q^otu ad factū ut cū p^octōz sūt se aliq^o fecisse qd
nō credit esse mortale p^octm et tū est. **Nut** sūt
ignota. quantū ad vtzqz istoz. **Et** quocūqz
istoz mōz accipiat^o ignorāda s^obdistingūēdū
est qā aut est inuincibilis. **Et** de p^octis sic igno-
ratis nō est ncēria p^oia in spālī. sed sufficit q
de illis peniteat i coī i^oqz. s. p^octet o oībz mor-
talibz. **Si** aut ignota s^o sibi ignorāda affecta-
ta q^o est qñ hō vult ignorare. vl' crassa. que est
qñ ignorās vellet scire nō tū vult ita efficac-
ter indagare q q^otu huāna patiē siue p^omittit
fragilitas velit facē qd in se est ad hoc ut sciat.
De mortalibz istis duobz mōis ignoratis ne-
cessaria est p^oia in spālī. **Nec** tū sic ignorans
p^oplex^o ē qā p^o facē qd in se est ad hoc ut sciat.
qd si fecerit. aut sibi deus ea manifestabit aut
indulgebit. **Aliud** aut ambro. sup i^o ad ro. 1.
Ignorās tē. g^ouissime peccas. qā ignoras. **Loq^o**
tur ibi de g^ouitate p^oculi nō p^octi. **Vtz** peni-
tēda req^orat de p^octis scienē cōmissis. t postea
oblitis. **1° qz** aut aliqz est oblit^o in spālī t recor-
dat^o in g^oali t sic tenet penitē t p^octi in g^oali
de negligēda sua p^o p^o quā venit in illam obli-
uionē t tenet facē qd in se est ut recorder i spe-
dali. vl' p recogitatōz ul' p^otoz. **Nut** est obli-
tus in spālī t in g^oali t sic ad huc tenet peni-
tere in g^oali n sub p^odicōe s; s^o p^oabili estima-
tione. d; enī hō p^oabili^o credē q in mltis offē-
dit qz nō memit. t sic ex hac estimatōe doleat
sic si eēt cū t penitēs t p^octi. **Sed** obidē h
qā sup illud. 1. cor. 2. nichil in gl^oā sūt sed in
hoc nō in. sū diē glo. quia p^o latē qd nescio g^o
p^octm latēs p^o impedire iustificatōz. g^o exigūt
p^oiam. **1° qz** si p^octm lateat p negligēda ipedit

iusiificatio; aliter nō. **V**erū pñia siue strictio
requirit de oīb; cūmstancijs mōrālū pccōz. Et
videt q sic. qā dīc aug⁹ q hō debet cōteri de sin
gulis cūmstancijs. **R**ē cūmstancie quedā tra
hūnt ad aliud gen⁹ pccī. quedā nō contricō de
cūmstancijs pñis est sub pcepto. sed cōtricō de
scōis est sub sfilio. Illud tñ pceptū nō obligat
ad semp; qñ est loc⁹ tēps. t qñ penitēs ita se
mauuit t sensualitatē domauit q ad cogitaz
donē cūmstanciaz ignis scupie nō calefct.
sed magis indignacō volūtatis ēst. tē em de
bet talia cogitare maxime qñ est in actu ordīs
t gemitu. alias d; talia pccā abigē q; rumina
re maxime in pccis carnis in qb; habz hō in
deacōz inē ppe qd signant dīcē. i. coz. 6. fugi
te fornicatōz. q. d. n. tñ in volūtate t ope sed
ē in recogitatōe. hec bonū. **V**erū pñia de pec
catis venialib; sit necessaria. **R**ē s m rich. de
pccis venialib; pñiaz esse nēciāz dup^r pē in
telligi. aut q sit nēciā ad eoz remissionē. aut
q sit nēciā ad salutē. Primo modo de lege cōi
pñia est necessaria de pccis venialib; explicite
ul' implicite in spālī ul' in cōi. qdū em volū
tas inordinatōi actualitē inheret oportet eā in
ordinatā esse. vnde ad remissionē pccī venialis
necessariū ē q volūtas desinat inordinatōi in
herere. Nec tñ hoc sufficit de lege cōi sed ē req⁹
riē q inordinatōez pteritā actualr detestē ex
plicite ul' implicite. ut illa detestacō sit tot⁹
emende solūdo t radix seu fūdamētū totius
solucōis. Aliqua em emēda p qūq; volun
taria inordinatōe deo debet. Scōo mō nō est ne
cessaria pñia de venialib; pccis p se i hac vita
quia sil stare pnt cū grā in cui⁹ vte cū ea vo
lūtas detestat p mortē in pgratorio remittit^r
Der accūs tñ nēciā pñia de illis i hac vita
f. aut rōe dubij pabilis. ut qñ veleniter hō
dubitāt vtz peccatū sit veniale vel mortale
tūc em si de illo nō penitet exponit se dīscmī
tanq; pemptoz sue salutis. Aut rōe periculi
f. qñ ppendit hō aliquā affectōz deordinatā ve
niale tñ ita in ipō intēdi. q pabi^r pīctat
q n eā p pñiam abiat trahat ipm in pccm
mortale. Aut rōe statuti qñ. f. hō nō habz n
pccm veniale cū teneat semel in anno sferi
ppe statuti ecclie. Sed hoc vltimū non eludie
q sit necessaria pñia mēior. vñ dato q hō nō
hūs n pccā venialia non peniteat de illis nec
velit ea sferi suo pfbro nō est ecclīastīd statu
ei tñsgssor. De quolibet tñ veniali implicite
ul' etiā explicite est nēciā pñia in hac vita ul'
in alia ad hoc q hō ssequat vitā etnam. quia
nllm pccm quantūcūq; leue sil pē esse cum
glā. hec rich. t acordat bonū. tho. t pe. Scotus
vero dīc q statuti ecclie nō stringit hñtes tñ
venialia. Aliqui vō sic dīstīguūt scz q venia
lia quedā sūt ex temptacōe. t de hys nō teneē
homo sferi nisi de agruo. qdā ex cogitatōe vo
luntate vel sferu. ut cogitatio de mliere vel
delectatio ātra cōsensū in delectacōe. et de hys
teneē homo penitē nō simp^r s; in cāu siue pro
loco et tpe scz qñ ea recogitat ne si consensat

cadat. Quedā vō sūt cum volūtate et sferu
ut mēdaū iocosi. t de huiōi qā per sui mlti
tudine augēt libidīne teneē hō penitē ne mlti
plicent t dīscmī se smitter. Vnde de hys sa
num est cōsiliū s; m aug⁹ sustinē pñiaz. et hic
modus dicendi est scōm bonū. **S**ed obīcē id
gg. q est gutta aque ad cam inū hoc est venia
le ad feruorē caritatis sed feruor caritatis pē
esse sine strictōe pē em aliq; feruent sūti in deū
t tñ tūc de pccō nō dolere qd ē steri g⁹ veniale
pē dīmitti sū strictōe. **R**ē licet feruor caritatis
p sit eē dū homo ferē in deū motu caritatis.
tñ in illo motu simeē impliate displicēda ve
nialis vni⁹ vl' plū vl' oīm. q si feruent ferē
in deū displicet ei quicq; a deo retardat. vñ pē
ē tā feruēs mor⁹ caritatis in deū q oīa veia
lia sūt eē sū actuali cogitacōe ipoz. **O**biā
tur eē q aliq; exis in veniali pccō pē dormiēs
mori t talit q statim euolat. ut si ppe fidem
pius sferā occidat sed dū dormit non potest
steri. ergo cum ei ē veniale dīmittat videtur
q sine strictōe p sit veiale dīmitti. **R**ē q pas
sio pro xpo suscepta obtinet vim baptisimī vt
dictū est sup. t ideo pgrat ab oī veniali t mor
tali n inuenerit volūtate actua^r obsistentē t
ideo id pccm veniale qd forte ē p cōfessionē
feruētē mērit nō retardat eū quin euolat.
Alijs aut qui moriunt^r dormiēs dīmittit il
lud veiale ē quo ad culpā post mortē hec tho.
Verū ad pñiaz pccōz venialū requirāt q n
tñ de pteritis doleat s; etiā qd a futuris canē
pponat. **R**ē q nō. Nam hō in grā sstituit pē
vitare omnia pccā mortalia t singula. pē eē
vitare venialia s; nō omnia ut m li. 2. dixi.
Et ideo pñia de pteritis mōribus rārit q hō
ppōt abstīnē ab oīb; t singulis mōribus. Sed
ad pñiaz venialū requirē q hō pponat abstīnē
a singulis nō tñ ab omnib; quia hoc infirmi
tas hui⁹ vite nō patit. t ideo in strictōe de ve
nialib; non exigit ppositū nō peccādi venia
liter sic in strictōe de mōrālī exigebat. sed q dī
pliceat ei t pccm pteritū t infirmitas qua ad
veniale inclināt licet ab eo omnino immunis
esse nō possit. Debet tamen habē ppositū se ipa
randi ad pccā venialia vitanda. alioqn esset
ei pccm deficiēdi seu tollendi impedimēta spi
ritualis pfect⁹ que sūt pccā venialia. hec tho.
De effectu pñie. t. 2.

Postea considerandū est de effectu
pñie t pmo quātū ad remissionē
pccōz mortaliū. 2° quātū ad remis
sionē pccōz venialū. 3° quātū ad
reditū dimissoz pccōz. 4° quātū ad restitucio
nem vntū. **C**irca p⁹ qmū plā. f. vtz p pe
nitenciā pccā tollant. **R**ē s m scotū q sic ad
ult⁹ pnam grām delentē originale pē hñe du
pliciā via. f. ul' ex recepōe baptisimī l' ex bono
motu disponēte de agruo ad grām. Ita etiā
grāz delentē pccm actuale mortale pē habē du
pliciā via. f. p penitendi actū. ul' p pñie sacm
In pma via requirē ad suscepōz grē motus
meritori⁹ de congruo. In scōa vō requirē tal

act⁹ qui sufficit ad meritū de agnō. s³ sufficit
volūtaria receptō sacri pñie sine ficcōe. i. cū in
tencōe suscipiendi qđ ofert ecclia et sū obice pec
cati mōlis. tūc em̄ recipit effectū sacri pñie et
grāz pñiale et hoc n̄ ex merito sic in pma via s³
ex pacto dē assistētis suo sacro ad illū effectū
ad quē instituit ipm et hoc in vltimo instanti
placōis vborū absolucōis. **A**lias nō apparēt
quōd sacm pñie est scda tabula. si nunq³ p id
ut est sacm recipari possit grā. sed tñ pat
tridōne tanq³ p dispōitiōne pñiam et p stricōz
tanq³ p dispōitiōne spletuā. **A**d h³ etiā qđ
dī. qđ. 26. et Joh. 20. qñ remiseritis pcta. tē
Sed obiē illō qđ dīc aug⁹ sup illud ps. di
xi cōfitebor ad iūm me iniusticiā meā dñō. tē.
Nō inq³ pñiat sed pñittit se pñiatu³ et
de⁹ dimittit. **R**e⁹ q ex hoc nō sequit³ q p sacm
pñie nō dimittat pcta. qā si illa alia diuisio
qñq³ nō assit. non tñ defiat hēc q min⁹ req³rit
scz intecōez recipiendi sacm sine obice cōtra
ei⁹ effectū. hēc scotus. **V**ez pñia req³rat ne
cessario ad delecōez pcta mortalis. **R**e⁹ hic fm
scotū. **A**d maiore tñ intelligēdā vidēdū ē v³
in pctore cessante oī actu pcta mōlis maneat
aliqđ a q dīcat pcta. qā si nichil maneat vi
de⁹ q p pñiam nichil deleri possit. **C**irca hoc
g⁹ scdendū fm eīdem q nō manet in eo aliqđ
reale absolutū ul⁹ respectū positū l⁹ pñiam
a q dīcat pcta. quia si dīcat manere aliqđ
defictū ab actu peccati illud non est forma
liter pcta qz pē ē in iustificato. sic habet³ vi
dē⁹ vel dispōitō ad illū manet in iustificato
subito. qđ patet qā i pñ⁹ est pñ⁹ ad exequēdu³
inclmacōz ill⁹ habet³ viciōsi. sed pugnādo sē
eū mere³ et acq³rit habitū sēriū. **Q**uānet autē tā
tū quedā relacō rōis inqūatū ē obiectū intel
lect⁹ vl⁹ volūtatis dē. qā pñiam quis pcta cō
misit intellect⁹ dē pñiat et volūtas ei⁹ ordiat³
eū ad penam correspōdentē pcta p oī tēpore do
nec pena debita sit soluta. **P**reterea autē relatio
rōis scz ordinatio ad penā put est discōueni
entis anime dī macula eius. **S**cdm vō q ē for
malit obligatio ad illā penā dīcē reat³ fm
autē q est act⁹ volūtatis dīne dīcē offensa
In deo em̄ irasā uel offendi nichil aliud est qz
velle iudicare pena tali. **H**is visis dicēdū ē
ad questionem pñipalē. q illud qđ dīctū est
remanere i pctore p⁹ actū peccati deleri pē. **E**t
qñq³ de⁹ fm illud symboli remissionē pcta
i. de⁹ est remissum s pcta et qñq³ remittēs pcta
Non remittit autē deus sine pena ul⁹ aliq³ equi
ualēte i acceptacōe sua. qā p qđcūq³ pcta offē
dit deus. offensa autē eius ul⁹ ira ut dīctū est.
est ei⁹ velle vīdicare vl⁹ aliqđ sufficiēs ad pla
candū exigē. ergo quocūq³ pcta posito de⁹ vlt
vīdicare se de peccāte. h³ autē est velle punire
ergo ad delecōz pcta req³rit aliq³ pñicio vel ali
quid equalēs in acceptacōe dīna. **N**on tamē
per quācūq³ pñicionez de⁹ peccatū sed per
aliquā de⁹ p aliquā n̄. ut patet de pena dam
natoz et de illa pena que statim sequit³ culpam
fm illud aug⁹ li⁹ s³essionū. **I**ussisti dñe et ita

est ut pena sit sibi quisq³ pcta. **I**n pñicioz
autē q pcta delet et pñicioz quā nō de⁹ non
est aliqua dīa ita pñabilis sic dīa volūtarij
et inuolūtarij. tñ qā pñicio damnatoz p quā
pcta nō de⁹ longe maior est pñicio viato
ris per quāz pcta de⁹ p qđ patet q magis et
min⁹ non facit differēdā in pñicioz delē
tem pcta et nō delēte. tñ quia vidē³ in offē
sis q pena l⁹ displicēda volūtaria placat offē
sum. nō autē oīno inuolūtaria et cū in iūmure
accepta. **I**git³ rōnabile est si p aliquā penā dele
ri habeat offensa et per aliquā nō. q pena volū
taria regularit³ requirat³ ad delecōz pcta. **E**x p
dictis igit³ patet q ad delecōz pcta mortalis p
baptismū commissi requiritur pñicio volū
taria ul⁹ voluntas pñiciois. et perconsequēs
pñia sine qua neutū illorū esse pē pñia actu
alis. i. act⁹ penitēdi indistincte acapiēdo actū
penitēdi ad quēlibet actū supdictoz. **I**ntellige
tñ q ad delecōz pcta nō req³rit simpliciter nērio
act⁹ penitēdi quia de⁹ posset si velle remittē
pcta sine oī actu eius cui remittit. posset etiā
remittē per aliquē motū feruentē dilectōis in
dē sine quocūq³ pñicioz qñor actū sū pñia
rōe puta in actu feruoris ad martiriū statim
sustinendū vbi forte non ē cogitatio de qñ
bet pcta p⁹ smissio. nec pñis aliq³ illorū actū
um et h³ forma³ licet vltualit³ i illo motu ēē
act⁹ penitēdi 2° mō. **E**t ideo supdictū ē q act⁹
penitēdi regularit³ requirit³ ad hoc ut peccatū
mortale de⁹ qā regularit³ dīcē fieri i qđ sit
fm rēgulas dēminatas a sapiēda dīna. quāz
vna est q pcta smissio non de⁹ sū displicē
da ei⁹ ad quā redūci pñit aliq³ tres act⁹ penitēdi
Vez per pñiaz possit v³ pcta mortale re
mitti sū alio. **R**e⁹ q nō qz esset sūtra pfectionē
mīe dē cui⁹ pfecta sē opa ut dī dēntro. 32. **I**n
cui⁹ misere³ totalit³ misere³. et hoc est qđ dīcē
aug⁹ in li⁹ de pñia. et habet³ de pe. di. 3. s. item.
vbi dīcē q quedā impietas infidelitatis ē ab
illo qui iust³ est dimidiā spare veniā. **V**ez
remissa culpa p pñiaz remaneat reat³. **R**e⁹ q
pē remanē. sic em̄ qui hoīem ita et qui dē offē
dit dupl³ peccat. quia contēq³litatē amīcīe
inqñtū affectū debitu³ n̄ impendit et contēq³li
tatē iustīe mīqñtū illi rē ul⁹ honorem ul⁹ obse
qum sūtrabit oportet ergo v³ qz restitue³. **E**t
qz restituta amīcīa non statim restitue³ res
ablata ideo post remissionē culpe remanet re
atus pene satisfactorie. h³ cho. **V**ez remis
sa culpa mortali tollant³ oīs rēquie pcta. **R**e⁹
q n̄ oportet. **N**am pcta mōle ex pte sūfiois
inordinate ad bonū sūmutabile quāda dīspo
sicoz causat in aīa ul⁹ ē habitū si actus frequē
ter iteret. sicut autē dīctū est culpa mōlis pec
cati remittit³ inqñtū tollit³ p grām auersio mē
tis a deo. sublato autē eo qđ est ex pte sūfiois
nichiloī⁹ remanē pē illud qđ est ex pte sūfiois
inordinate. cū hanc sūngat esse sine illa ut p
dīctū est. **E**t ideo nichil phibet qñ remissa cul
pa remaneāt dīspōsitiones ex pcedētibz acti
bus causate que dñr reliq³ pcta. remanent tñ

debilitate et diminute: ita ut huiusmodi dñentur
magis p modū dispōis qz p modū habitū.
sicut et rmanet fomes p baptisimū. Quō g^o
vex ē qz aug^o dicit li^o de pñia. Nunqz dñs ali
quē sanauit quē oīno non liberauit. totū enī
hoīem sanauit ī sabbo qā corp^o ab oī infirmi:
tate et aīaz ab oī stragione. Ite dñs totū hoīez
pfecte curat. s; aliqñ subito sic socrū petri sta
tim restituit pfecte sanitati ita ut surgeret et
mīstraret. sic legiē luce 9°. Qñqz aut successi
ue curat sic legiē de ceco illūinato. Ad s. Ita
et spūaliē qñqz tāta cōmōcōe cōitit cor hoīs.
ut subito sequat bonitātē pfecte spūaliē non
solū remissa culpa sed etiā sublati omnibus
reliqis pccī ut p; de magdalena luce. 8. qñqz
aut prius remittit culpā per grāz opantē. Et
p;ea p grāz coopantē successiue tollit pccī reli:
quias. hec Thomas.

Quia fm scz rmissiōz venialiū qrunē plā
scz. vex pccā venialia sine pñia infiori
possint dimitti. Ite hui^o questiōis habet in ti:
tulo immediate pcedēti in ultima questiōe.

Vex venalia deleri possint sñ grā. Ite qz n. oē
enī pccm aliquo mō aīam fedat et aliquo mō
deordinat et nccē est ex hoc qz deo displiceat. qā
igiē nota displicēde mīma que esse possit. sñ
habitu qui reducit ad ap̄placēdaz et amīdaz
auferri nō potest. Ideo tenendū ē oīno de omni
pccō gñaliē qz nllm oīno potest deleri sñ grāda
gratiū facere. Sic enī dēuit nos dīma sapiēda
sanare. et hoc dicit scti et sonat sctura que
maxime poit grāz eē necessariā ad delēda pccā

Vex ad rmissiōz venialiū pccōz reqrat grē
infusio. Ite qz non. Nam vnūqzqz tollit per
suū oppositū. peccatū aut veniale nō cōtrariat
grē habitui ul caritatis s; retardat actū eius
inquātū hō nimis inheret bono creato licet nō
stra deū. Et iō ad hoc ut pccm veniale tollat
nō requirit qz infusio aliqua grā habitualis.
s; sufficit aliqz motus grē ul caritatis ad eius
rmissiōz. Quia tñ m hñtibus vsū liberi arbi
trij m qbus tñ possūt esse peccata venialia nō
stringit esse infusioz grē sñ actuali motu liberi
arbitrij in deū et in peccatū. ideo quādoqz de
nouo grā infusioē. peccata venialia rmittit.
hec tho. Vnde nō. qz sic in corpore stringit esse
maculā duplr. vno mō per puacōz ei^o qd req:
rit ad decorem puta debiti coloris aut debite
pporciōis mēbroz. Alio mō p supinducēdaz ali
c^o impediētis decore. puta luti ul puluis. Ita
in aīa inducē maculā. vno mō p puacōz de:
coris grē per peccatū mortale. Alio mō per in
climacōz affectus inordinatā ad aliqd tpale. et
hoc fit per pccm veniale. Et ideo ad tollendam
maculā peccati mortalis reqrit infusio grē. s;
ad tollendā maculā pccī venialis reqrit aliqz
actus pcedēs a grā p quē remoueat inordi:
nata adhesio ad rem tpalem. Per que reme
dia remittunt venialia pccā. Ite sic dictū est
ad rmissiōz venialiū peccatoz nō reqrit no:
ue grē infusio sed sufficit aliqz act^o procedens
ex grāda quo aliqz detestē peccatū veniale ul

explicite ul saltē implicite sic cū aliqz feruent
mouet in deū. Et ideo quadruplici rōe aliqua
causāt remissioē venialiū pccōz. Vno modo
inquātū in eis infusioē grā quia per infusioē
grē tollūtur peccata venialia ut dictū est sup.
Et hoc mō p eukaristiā et exēmā vnccōz et vlr
p oīa sacra noue legis in quibus sferē grāda
peccata venialia remittunt. Vnde credendū
est qz aliqz nichil de pccis suis cogitante sed tñ
passionē xpi recolente in sacro eukaristie fer:
uent. qz venialia pccā ul oīa ul quedā remit:
tunt ei p grāda ad vitā. Et sic dicendū qz licz
venialia valde cōgrue deleant per pñiaz possūt
tam deleri per grām ad vitā et hic modus di:
cendi est fm boni. Secūdo inquātū sunt cū aliqz
motu detestacōis peccatoz. Et hoc mō cōfessio
generalis. tonsio pectoris et orō dñica opant
ad remissioē venialiū. Nam in oracōe dñica
petimus. dimitte nob debita nostra. 3° modo
inquātū sūt cū aliqz motu humiliacōis ul de:
uocōis et reuerēcie ad deū et ad res dīmas. Et
hoc mō benedicō ep̄alis. aqua bñdicta. panis
bñdictus. cōpassio alieni pccī. delicti dimissio
et siqua alia huiusmodi sūt. opantur ad remissioē
venialiū. In talibus enī ut in plibus est hui:
liacō et deuotio q est accūs grā informat^o veia:
li repugnans. qd quātū est de se caritatis fer:
uorē et deuocōz diminiuit. 2° rōe alicui^o penalit:
tatis anexe q delectacōi inordinate repugnat
put illa pena iūcta est ordini. 3° et hoc modo
plura ex pōictis et quēcūqz leuis pena opant
ad remissionē venialiū. Sed v^o qz supfluat
pōicta remedia cū pñia sufficiat ad remissio
nem venialiū. Ite qz nō supfluit quia omnia
ista causāt remissioē venialiū inquātū in:
climant aīam ad motū pñie q est detestacō pec:
catoz implicite vel explicite. hec tho. Vtrū
veniale pccm remitti possit sine mortali. Ite
qz nō sic enī supdictū est remissio culpe cūqz
nūquā fit nisi p vtrūqz grade. Ille aut qui est
in pccō mortali caret grā dei. Vnde nllm pec
catū mortale sibi remittit. Vex vnū veia
le rmitti possit sine alio veniali. Ite qz sic. Nā
pccm veniale nō excludit oēz actū grē p quez
possūt alia pccā venialia remitti. s; pccm mor
tale tōliter excludit habitū grē sñ q nllm pec
catū mortale rmittit. et iō vnū veniale pē re
mitti sine alio. non aut vnū mortale sine alio
hec tho. Vnde licet quodlibet supdictoz opant
cū ad remissioē venialiū quātū ē de se opet ad
remissionē oīm venialiū. potest tñ stringere qz
p;ea vnū remittat sine alio. et hoc duplr. ul qz
volūtas habitualit adheret vni et nō aliq. et tē
culpa remittit illius cui nō inheret et remāet
culpa illius cui voluntas inheret. Vel ideo qā
volūtas vnū pccm magis detestat qz alterū.
Vnde grāda magis delet culpā venialem cui^o
delectōz volūtas magis cōsonat et adiuvat h
boni. Vex p supdicta rmittant venalia eē
quo ad penā. Ite qz per pōicta tollunt venia
lia quo ad culpā. tñ vtrūqz alicui^o sanctificati
onis. tñ et vtrūqz caritatis c^o mor^o p pōicta

+ veniale

exat. nō autē p quolibz pōcoz sēp tollit re-
at. totū pene qā sic q̄ ēē īmunis a pōco mōzli
asperus aqua bñdicta statim euolaret. sed re-
atus pene remittit p pōicta sūm motū feruo-
ris in dēi qui per pōicta exat. qñqz magis
quādoqz minus. hec tho. **V**trū veniale re-
mittat in p̄gatorio. **I**te q̄ opinio verior t se-
curior t color dicit q̄ sic. et hoc p̄batur p̄mo
auctē magistri sen. qui hoc dicit li. 2. di. 21.
t ḡg qui dicit li. 2. dyal q̄ quedā leues culpe
remittunt in fūco. Et ipi xpi dicentis. q̄t.
21. qui dixerit v̄bū p̄tra spm̄ sanctū nō remit-
tet ei nec in hoc seculo nec in futuro. Implicat
ergo domin⁹ aliqua peccata remitti in fūco s̄
hoc nō nisi in p̄gatorio ergo. tē. 2. p̄bat rōne
Nam stringit aliquē iustū decedere in culpa ve-
niali vel ante mortē vel in ip̄a morte contra-
cta. Aut ergo purgabit p̄ hanc vitā t sic ali-
qua culpa in p̄gatorio delebit. Aut cū culpa
veniali salua bit. aut p sola culpa veniali dā-
nabit quoz vtrqz est impossibile. sic ergo dicēd
est. q̄ venialia p̄cta in p̄gatorio r̄mitti p̄nt t
r̄mittunt qñ quis decedit cū eis p eo q̄ gr̄a n̄
fuit adiuta finalit̄ ad delendū ip̄a. Remittunt
inquā nō tñ quo ad penā quia sic remittunt
etiā peccata mortalia inquantū postqz remis-
sa sunt in hac vita quantū ad culpā. soluit
in purgatorio pena eis debita. s̄cē quantū ad
culpam. Non sic intelligēdo. scz q̄ sine p̄nā p
ignē purgatorii s̄sumat sic per ignē argenti
rubigo s̄sumit. s̄ q̄ p penā aīe iuuat ad peni-
tendū de venialibz de q̄bus hic nō penituerūt.
et p caritatē cū qua decesserit eaz p̄nā formā
et acceptat. hec rich. Quia enī volūtas p̄ hāc
vitā potest esse gr̄e conformis. Licet esse non
possit adiutrix pro eo q̄ cessauit temp⁹ meriti.
Ideo indiget adiutorio extiori. t cū nō sit loc⁹
sacramēti. habet adiutorii ignis punitiui sū
p̄gatorii. t sic aīa p̄gat a veniali culpa si trā-
seat cū illa. quia sic dictū est sup̄ ad deletionē
venialis sufficit q̄ libez arbitriū gr̄e se confor-
met hec bon. **E**st enī t̄plex gen⁹ p̄cti q̄dā. s̄.
oīo inuolūtariū t in vli t in p̄clari. s̄. origi-
nale ideo potest r̄mitti et sine accōe et sine pas-
sione volūtatis. Scōm est oīo voluntariū et
in vli et in p̄clari scz mortale ideo n̄ potest
remitti sine accōe et passione voluntatis. 3. ē
p̄am voluntariū scz in p̄clari et p̄am inuolun-
tariū scz in vli. Vnde p̄am est culpa. p̄am est
pena ut veniale. ideo potest remitti vl accōne
volūtatis in p̄senti ul passiōe in fūco. Ad de-
lectionē tñ illā cōcurrunt tria scz pena p̄sēns
gracia cōcomitās t meritū antecedens. h̄c pe-
scōm autē scōm p̄ctm veniale in purgatorio
remittit dū pena totalis sibi debita soluit. qā
idem est veniale remitti t penā sibi debitam
solui. Vel dicit potest etiā sūm ipm q̄ venialia
p merita habita in vita ista t reserua in ac-
ceptacōne dīna delent in instanti mortis. Cau-
sa enī impedibilis dū est impedita non ponit
suū effectū. Dū autē non est impedita ponit.
Nunc aut merita hui⁹ morientis in caritate

sufficiūt ad delendū venialia eius et relata ad
hoc ab eo ul a deo acceptante. Sūt autē impedi-
ta dū iste vuit si semp actu manet in veniali
post mortē vero t etiā in instanti mortis non
sūt impedita. ergo p ea delent venialia in instā-
ti mortis. quia tūc nō manet impedimētū. s̄.
actus p̄cti venialis. Ex hoc etiā sequit̄ q̄ omne
peccatū veniale morientis in caritate. remitti-
tur in hac vita nisi cōmuet actū venial p̄cti
usqz ad instans mortis. Ponere aut in aīa ali-
quē motū bonū post mortē per quē tanqz dis-
positionē ul meritū de cōgruo venialia dimit-
tunt nō videt̄ doct̄e theologicē cōsonū. h̄ sco-
g. li. 2. sen. di. 21. **V**trū veniale remittat in
inferno. **I**te q̄ non. quia in inferno nlla est re-
demptio. licet enī peccato veniali p se nō debeat
pena et̄na quia fil potest stare cum gr̄a. per acci-
dens tñ multa venialia puniunt pena et̄na
eo q̄ sunt in subiecto carente gr̄a t i actu t in
potencia sine qua nō potest remitti p̄ctm. t iō
quia dīna iusticia requirit ut manente culpa
maneant pena. ideo pena eoz ē et̄na. **C**onē
hoc arguit scot⁹ sic. peccatū mortale et venia-
le sūt in p̄pōrtionabilia t rōe offēse quia infinita
venialia si essent nō equarent vni mortali
in rōne offēse quia nec oīa illa auerterēt a fi-
ne vltimo sic fac vni mortale. g. pena scōm
iusticiā correspōdens p̄cto mortali in infinitū
excedit penā correspōdentem veniali. n̄ aut sūm
intencōz qz qlibet pena sūm intencōz finita fini-
te excedit ul excedit sp̄ata ad aliā. igit̄ h̄c erit
scōm extēcōez. igit̄ p̄cto veniali nō debet pena
et̄na. Et ideo dicēdū sūm ipm q̄ peccato ve-
niali siue hoc puniēdo in inferno siue alibi nō
debet pena nisi t̄p̄alis. Et p̄sequēs pena t̄p̄ali
soluta ē lib ab istis t h̄ siue p se sū p̄acēs. Rō
h̄c est qz sūm se est talis offēsa q̄ sufficēnt p̄unt
p penā t̄p̄alē. Nec est incōueniēs penā debita
veniali h̄re t̄m in inferno qā ēē nūc penitēs
p̄tē p̄nie explens t āte totā cōpletā redōmās
in mortale t in illo mōzli decedens p residuo
p̄nie splende soluet penā in inferno. s̄ nō nisi
tēporalem. qz ex q̄ in r̄missiōe p̄oz p̄coz s̄mu-
tati est debiti pene et̄ne in debiti pene t̄p̄alis
nūqz ille est debitor p illis n̄ pene t̄p̄alis t p
suis pena t̄p̄ali soluta est lib ab ill. Qd aut dī-
qz in inferno nlla est rōp̄cō vni ē illi p̄cti p
q̄ ille est dānat⁹ qz p illo debiti pene et̄ne nūqz
fuit s̄mutati i debiti pene t̄p̄alis t iō sēp ma-
net i debiti ex q̄ nūqz p̄ illa pene esse soluta.
Orcā 3. scz rediti peccat. **H**ec scotus.
toz per p̄nā remissioz breuit̄ est dicen-
dū q̄ p̄cta dimissa p̄ri p̄ p̄nā dñr redire q̄
ad culpā quecūqz peccata sunt illa siue origi-
nalia siue actualia mōzlia vl venialia p pecca-
tum sequēs inquantū ex dimissioe p̄cedēcam
peccatoz agguat̄ sequēs peccatum nō q̄ pec-
catum sequēs sit eque graue sic oīa p̄cedēca
sed q̄ui est ex dimissione p̄cedēcam p̄pter p̄stīti
beneficij s̄emptū. Et sic redire dicunt̄ peccata
non in se sed in effectū aggrauacōis peccati
sequētis. t sic dicit de pe. di. 10. t ē dictū ḡgo.

Si ex corde non dimittim⁹ qd i nos delinquit
id rursū exigē qd nob iā dimissū ēē p pñiaz
gaudebam⁹. Et sile dicit in glo. s̄ illud. qd.
16. Sic r p̄r meus n̄ dimittet vob rē. h̄ rich.
Non tñ p p̄ca venialia inērit aliq̄s ingritu:
dinē. quia hō peccādo venialitē nō facit p̄tra de:
um sed p̄rē deum. h̄c Petrus.

Quia 2° scz restitucōz v̄tutū p pñiaz. que
rūē pla. s. v̄tū p pñiaz r̄stituat v̄tutes.
Ih̄c q̄ sic. Nā grā r v̄tutes in nob ex influen
cia dīna causant sic in aere lux ex irradiacōe
sol p modū cause efficiētis. per p̄c̄m vō sicut
p nubē illa influēda phibet. Et q̄a p pñiam
nubes illa tollit. id q̄si p modū cause efficiētis
p acc̄ns q̄ scz remouet phibēs repaē in nobis
per pñiam oīs v̄tus et grā fm essendā nō fm
statū. Vnde aug⁹ in li. 4. rñ. pñia est quedā
res optima r p̄fecta oīs defect⁹ reuocās ad p̄
fectū. h̄c pe. **V**tz p pñiaz iniquitū ē sacra
mentū restituant v̄tutes. Ih̄c q̄ sic. Nam eod
mō pñia restituit v̄tutes p quē modū est cā
grade vt dictū est. sed est cā grē ut sacm. Nā
iniquitū est v̄tus magis est effect⁹ grē r sic nō
oportet q̄ pñia fm qd est v̄t⁹ sit cā oīm aliaz
v̄tutū p sacm pñie cāz. h̄c tho. **V**tz p pe
nitēciam resurgat hō semp in equali v̄tute.
Ih̄c quidam dicūt q̄ oportet semp in eq̄li v̄tu:
te ul̄ maiori caritate resurgē. sed hoc non p̄
stare quia oīs caritas potens est delere oēm cul
pam s̄ n̄ est n̄cē isti habē de grā ad resurgēdū
n̄ iniquitū sufficit ad delendaz culpaz. g^o resur
gere potest i m̄iori. Iō dicēdū est q̄ possibile ē
ip̄m resurgere in equali ul̄ maiori ul̄ m̄iori.
fm qd se melius p̄parat r dīna largitas dīsp̄
sat. h̄c tho. **S**ciendū aut q̄ ille qui per peni
tēndaz resurgit in maiori caritate cōsequitur
p̄mū fm quātitatē caritatis in qua decessit.
habebit tñ maius gaudiū de operib⁹ in prima
caritate factis qm de opib⁹ factis in scda qd
p̄tiet ad p̄mū acc̄ntale. h̄c tho. **S**ed v̄t p̄ca
obiectū illud qd dicit apl̄s. ro. 8. diligētib⁹ deū
oīa coopant in bonū. et dicit ibi in glo. q̄ hoc
ideo v̄t est ut si q̄ deuenit r exorbitet h̄ ip̄m
deus faciat eis in bonū p̄ficē r sic v̄t q̄ homo
sēp resurgat in maiori caritate. Ih̄c q̄ n̄ oīb⁹
diligētib⁹ deū coopat in bonū hoc ip̄m q̄ per
p̄c̄m a deī a moze cadunt qd patet in h̄ys qui
cadunt r nunq̄ r̄surgūt. ul̄ qui resurgūt itē
casuri. s̄ h̄ys tñ qui scdm̄ p̄positū vocatī sūt
sācti. i. in p̄destinatis q̄ sēp qm cadūt finaliter
r̄surgūt. Cedit enī eis in bonū h̄c q̄ cadūt n̄ qz
semp in maiori grā r̄surgāt s̄ q̄a resurgūt in
permanēdozi grā. nō quidē ex p̄te ip̄i grē q̄a
quāto grā maior tanto de lege coī est pmanē
dior. s̄ ex p̄te hoīs qui tanto in grā pmanet sta
bilior quāto est caudior r humilior. Vñ r glo.
ibidē subdit q̄ ideo p̄ficiat eis in bonū q̄ cadūt
quia humiliores reddunt atqz doctiores fiunt.
Vtz hō p pñiaz restituat in dignitatē eccl̄a
sticā. Ih̄c hō per peccatū dignitatē perdit quan
tū ad deū r quantū ad eccl̄iaz. quantū ad deū
perdit duplicē dignitatē. vnaz pñapalem qua

oputatus erat inē filios deī per grām. r hāt re
cupat per pñiam qd significat luc. 14. in filio p:
digo cui petenti iussit d̄r restitui stolā p̄mā r
anulū et calceamēta. Et alēam scdm̄ scz immo:
cendā de qua ut ibidē loquit gl̄ abas filii⁹ senī
oz. d. ecce tot ānis sūio tibi r nunqz mandacū
tuū p̄c̄iui. et hanc recuperare non potest. Re
cuperat aut quandoqz aliqd maius qz ut dicit
gg. in omel. de centū ouib⁹. Dux in p̄lio plus
enī diligit q̄ post fugaz sūsus hostē fortitē p̄mit
qz enī q̄ nunqz terga v̄tit r nūqz aliqd fortiter
egit. Dignitatē aut eccl̄asticā hō p̄dit per hoc q̄
se reddit indignū ad exercendū ea q̄ opetunt
eccl̄astice dignitatē. quā quidē phibent recupa
re. p^o qz nō vere penitet eos q̄ nō p̄t odiū cri
minis s̄ p̄t amorē vilitatis r afflicōis p̄p̄ri
gradus r celsitudinis pñiaz agunt ut habet.
di. 40. dñō. 2° qz penitēndaz negligēt agūt. vt
dicit di. 8. si quis. 3° qz omiserūt aliqd peccatū
h̄ns aliqz irregularitatē annexā vt habet di.
8. ex consilio martini pape. 8° p̄t scandalum
vt habet eadē di. de h̄ys. Si tñ p̄mī. s. filantes
et scdī. s. negligētes pñiaz agant p̄t odiū cri
minis r amorē iusticie possūt p lapsū gradū
p̄stini status recuperare. Nam r petr⁹ post nega
tionē s̄stituit est pastor ouīū. ut habet di. 40.
quecūqz. tñ n̄ p̄nt vl̄cī ad alioza officia ascē
dere. ut 8. di. h̄y qui sancto. r intellr de h̄ys q̄
publicā pñiaz agunt. **V**tz opera v̄tuosa
in caritate sc̄a possūt mortificari. Ih̄c opera di
cunt v̄tūa dupl̄r. ul̄ qz s̄ a vitā ul̄ qz efficiūt
vitā. p̄ma rō vite ab operib⁹ sc̄is in caritate
tollī n̄ p̄t. scda vō rō r si tollī possit q̄ ad s̄bm
p̄m. non tñ fm opationē ad aliq̄s q̄b⁹ p̄ficiat
operacō bona. Opa g^o bona mortificari dicūt
nō simpl̄r in se s̄ q̄ ad vtilitatē operātis. Res
nāqz v̄tūa p mortē p̄dit operacōz vite. vnde p
q̄ndā similitudinē dñr res mortificari qm impe
diunt a p̄p̄o suo effectū ul̄ operacōe. Effectus
aut operum v̄tuosoz que in caritate fiūt. est p
ducere ad vitā etnā qd quidē impedit p pec
catū mōzle sequēs qd grāz tollit. Et scdm̄ hoc
opa in caritate facta dñr mortificari psequēs
mortale p̄c̄m. vñ d̄r ex. 12. Si autērit se iust⁹
a iusticia sua oīa que. rē. h̄c tho. **V**tz ope
ra mortificata per p̄c̄m. per pñiaz reuincāt
Ih̄c quidaz dixerūt q̄ opera meritoria mortifi
cata per p̄c̄m sequēs nō reuincāt per peni
tēndaz sequētē s̄siderātes q̄ opa illa non ma
nēt vt itēz viuificari possint. Sed hoc impedi
re nō p̄t qm viuificari nō enī h̄nt v̄t p̄ducen
di ad etnā vitā qd pertinet ad eoz vitā fm q̄
solū actu existūt. s̄ ē p̄q̄m actu ēē desistūt fm
qd rmanēt in acceptacōe dīna. sic aut rmanēt
q̄tū est de se ēē p̄q̄m per p̄c̄m mortificantur
qz sēper deus opera illa p̄nt facta fuēt in ca
ritate acceptat r sācti gaudēt de eis fm illud
apoc. 3. tene qd habes ne ali⁹ accipiat coronā t.
Sed q̄ illū qui ea fecit n̄ sint efficada ad deducē
dū in vitā etnā. puenit ex impedimento
p̄c̄i supuenientis per qd reddīt indign⁹ vitā
etnā. h̄c aut impedimētum per pñiaz tollitur

inquantū p ea pcta remittuntur. Vnde constat
q opa pma mortificata recuperant p pniaz effi-
caciaz pcedēdi eū qui fecit ea in vitā etnā qd ē
reuiuiscere. Et ita patz q opera mortificata p
pniaz reuiuiscūt. vñ dicit aug⁹ q pnia oia ab
lata restituit. h̄ tho. r cōitē aliq doc. **Sed** obi-
cē qd dicit hugo de scō vic. q nemo debet in spe
correccōis peccare. qz qd sel aīctiē apli⁹ n̄ rēu-
pae. **Ite** q loqē ibi de bonis obmissis h̄ pe-
ccatū obiat qd tūc resurgēs a pcto mōdi resur-
geret in maiori grā qz eēt illa a q cecidit. qz re-
surgēt in oibz bonis que prius habuit iā vni-
ficatis. r cū hoc in illo actu pnie p quē resur-
git et quē illis pteritis s̄ addit et ita i maiori
grā cui⁹ s̄riū supi⁹ dictū est. **Ite** fm scoti
q resurgens plā merita h̄z in acceptacōe dīna
qz habuit qn cecidit r p s̄is ex illa pte ordiāē
ad maiore glāz. s̄ n̄ oportet eū in maiori grā
resurgē qz fm dispōicōz eūs in detestando pec-
catū amissū intēsel r̄misit dā sibi tē maior
ul̄ minor grā. **Sed** qd hoc obidē quia tūc re-
portaret talis comodū de lapsu suo qd resurgit
dign⁹ maiori p̄mio i acceptacōe dīna. p̄terea
r̄n̄ s̄io data videt includere repugnandā qd si
est dign⁹ maiori gloria qui resurgit qm fuit
qn cecidit. r cecidit a magna grā p quā fuit
dign⁹ magna glā. **Igit** n̄ r̄surgit in pua grā
qz i⁹ vniū meriti qd resurgēdo supaddit nō
addet tñ de glā. quantū defect⁹ ul̄ minoratio
secūde grē r̄spectu p̄mie dīminueret de glā. **Ite**
ad p̄mū dicit scot⁹ q nō h̄z comodū s̄ magnū
incomodū. nō solū qntū ad peccatū. s̄ et qntū
ad p̄fectū. qd totū temp⁹ q m̄ansit in pcto est
sibi p̄ditū quo t̄pore potuisset m̄ultiplicasse me-
rita si m̄asisset in grā. **Ad 2°** dicit q p̄sanz
dēdo i⁹ de glā qd corūdet meritis r i⁹ dicit
b. ab illo qd corūdet grade qd dicit a. forte
a excedet b. Et qn̄ iste resurgit qd oia merita
p̄ora resurgūt in dēi acceptacōe. eē redit sibi
uis r dīgtas ad totū b. s̄ ad a non redit sibi
uis et dīgtas si grā scōa sit minor qz prima.
Igit reuiuiscūt merita. sed nō grā p̄or qz p̄us
habita. Et i⁹ ē satis cōsonū iusticie qz grā p̄or
fuit tñ donū dēi. merita aut nō erant tñ opa
dēi s̄ etiā hōis r ideo illa sūt semp sibi salua i
acceptacōe dīna nō aut grā ut p̄t eaz ordīnē
ad aliq p̄mū qd habuit eā. s̄ ordīnāē tñ p eā
si nūc habz eā. h̄c aut via tenēs ḡdū glē esse.
dālē corūdere merito s̄sonat scrip̄e q̄i m̄leis
locis istā s̄m̄ az dīne iusticie asserit. d. q reddet
vnicuiqz scdm opera sua. in psal. et ad ro. g.
Nūqz aut habet q reddat s̄m̄ suū habitū. **Ite**
s̄sonat obseruandē legis dīne. quia fm ip̄am
vtilē est qntū ē possibile s̄tinue opa meritoria
exercē. q̄uis remissa adeo ut p ip̄a nō statim au-
geat grā. qd corūdet singulis i acceptacōe dī-
uina dēmiat⁹ ḡdū glē. **Nec** adeo expedit salua-
re grām qntū op⁹ remissū agē p qd nō augeat
grā. quia r si ille sic remisse agēs non habeat
maiore grām per op⁹ suū qm ali⁹ dormiens in
q̄saluaē grā s̄m̄ tali ope. n̄ tñ frustra egit iste
nec in nullo excedit illū qui dormiuit. inio per

hoc q egit iā dign⁹ ē aliquo bono etno quo n̄
est ille dign⁹ h̄c sco. **Sed** nūq̄ merita mor-
tificata aliq̄d faciūt in acceptacōe dīna ad pri-
mam grāz dā dāz hōi lapsō. **R̄ndet** sco. q licet
fm strictā iusticiā iste inimic⁹ dēi nō sit dign⁹
de p̄p̄quo ad aliquā grām r glāz. tñ excellēs
dēi mīa p̄t merita p̄cedēcia licz mortificata d
aus dat grām ad r̄surgēdū. vñ credit q sicut
p̄fectior graui⁹ cadit p̄t maiore inḡtitudine
ita credit q cetis paribz dīus resurgat p̄pter
dīnam bonitatē merita p̄terita ad h̄c aliquāl^r
acceptatē. Vnde ip̄e narrat q audiuit de qdam
viro valde p̄fco. r p̄ea p̄fūdissime lapsō q cū
p̄t facinora sua esset mortū adiudicat⁹ fuit s̄i
bi subito p̄fectissima p̄ntia inspirata. Et sub-
dit q h̄c bñ debet allicē aīm elibet ad opa me-
ritoria semp agenda p viribz. qd siue sit p̄mā
sur⁹ siue lapsur⁹ nō erūt illa in obliuione to-
taliter corā dēo. h̄c Scotus. g. li. sen. di. 22.

De impedimētis vere p̄nie. ti. 4.
Ostea cōsiderandū est de impedimētis
vere p̄nie q ponit m̄gr sen. li. g. di.
16. dicens int̄ alia esse ludos spectacu-
la. exercitiū milide et negotiōis. Et eā hoc
querunt plā. s. vtz ypocrisis poni debeat im-
pedimētū vere p̄nie p alijs vicijs. **Ite** opa peni-
tēde extiora p̄pue sūt nata ostendere sancti-
tatē. r ideo ypocrisis cū f̄le r fictē sanctitatis
opa ostendat intencōz. excludēs recte p̄nie p̄t
hoc directi⁹ impedit effectū p̄nie qz alia vicia
ḡuioza. h̄c tho. **Vtz** ludī impediāt verā
p̄niaz. **Ite** ludoz ē triplex dīa. quidā enī ludī
ex seip̄is h̄nt turpitudinē. r tales sūt ab oibz
vitandi. r p̄pue a penitentibz qui p̄ fletū pec-
cata corrigē debent. sicut etiā ludī qui in thea-
tris agebant ad luxuriā p̄uocandāz. Aliq̄ vō
ludī sūt q ex gaudio deuocōis. p̄cedūt vt can-
tus ecclīaz r de tali ludo dixit dauid. ludāz et
vilior fiam corā dēo. 2. re. 6. r tales ludī sunt
laudādi. Aliq̄ vō nllāz ep̄itudinē h̄nt qz p̄hs
libales vōt r h̄i sūt m̄ā v̄tutis. s. eutēp̄lie. Et
eles suatis cūstāqz debitis p̄nt fieri laudā-
bilit ad p̄pam q̄etē fil⁹ r alijs delectabilē quī-
uendū. **Sed** s̄tingit i eis esse p̄ctm eo q debite
cūmstancie nō seruānt. Nam in talibz ludis
aliq̄d decet vñ qd nō aliū. In h̄is etiā ludis
penitētes aliē se debent habere qz aliq̄ inquantū
p̄ntia fletū requirit eis vti moderate potest scdm
qd p̄met ad recreacōz animi. aut ad societate
eoz quibz quīuit. vñ sen. Sic te gere sapienē ut
nullus te habeat tanqm̄ asperū nec cōtēnet q̄i
vilē. h̄c tho. **Vtz** spectacula impediāt p̄niā
Ite spectacula si sūt rez turpiū r ad p̄ctm pro-
uocān in sp̄taculo studiosa p̄cta s̄. r qnqz
tanta libido p̄t adhiberi q sūt mortalia. vñ a
talibus om̄s se debēt arcere r p̄pue peniten-
tes. quedā vō spectacula sunt de rebz vtilibz et
necessarijs ad vitāz vt venacōes r qbi. huiōi
r alia dīstrahūt aīm. Vñ licet eis s̄m̄ p̄cto pos-
sit itēdi suata dispōe debita qd ad dīcōes p̄soē
r aliaz cūmstanciaz. sūt tñ penitēti vitanda
p̄t hoc qd d̄z cor eleuare ad dēi n̄ q̄tū nccitas

aliud exposcit. hec tho. **V**el pē sic distinguī fm
aliq̄s. s. fm pe. q. sp̄tacula quedā sūt ihonesta
a q̄b̄ est oīno abstīnēdū. quedā vero sūt hone-
sta quibus vti licet. q̄dam vō sunt leuīa r̄ hec
sūt tempanda. Et pē dīc q̄ ab eis cauendū est
nō de nēcitate salutis s; ad maiorem p̄nie per-
fectionē. Magis autē dī suadent curiositates
in hīs sensibilib; q̄m intelligibilib; qz magis
distrabūt mentes. vñ de pe. di. 4. c. 1. **C**ohibe-
at se a ludis et spectaculis seclī q̄ vult p̄fectā
sequi remissionis grām. Nam si oīa se cohi-
buisset et inter suos mansisset ab extraneo ra-
proze violata non fuisset. **V**trū exercitiū
militie ul' negotiōis p̄niam impediāt. **I**de-
officiū militie negotiōis r̄ publicanorū q̄. s.
exigūt publica vectigalia habēt peccatum an-
nexū. licet qñz possint exerceri sine peccato. Et
quia penitēs debet occasiones peccati vitare ī
satisfactione. Ideo laudabile ē eē si huiōi offi-
ciū vitet. Non est tñ de nēcitate p̄nie q̄a peni-
tens n̄ potest om̄s occasiōes peccati vitare dū est in
hac vita. Et ideo suffiat p̄ctm hoc in hīs offi-
cijs vitare vt scz fm siliū. Jo. baptiste. nemiez
p̄ciat r̄ stipendijs iustis p̄tēt existat. Et nō
vtaē officio militari ad ostentaciōez. sed ad vti-
litatē ecclīe r̄ republice r̄ ad exercitiū virtutū.
Et q̄ negotiator in se non habet p̄dictiōem q̄eū
ab hoc officio prohibeat sic clerici r̄ monachi
non licet negotari q̄uis eis liceat p̄p̄a vendere.
di. 8. s. **C**onueniēs est etiā q̄ tpe debito merceē
non in festis nec in tpe quo caristiaz inducat.
Et modus debitus seruet scz ut sū fraude fiat
r̄ fm licitū cōtractū. In publicanis aut ut de
aucte p̄napijs r̄ cā cōis utilitatis defensione
ēre r̄ nō imoderate recipiant thelonea. hec tho.
Obiect aut cōtē p̄dicta quia Innoc. dīc de
pe. di. 4. fratres fl'a est p̄nia cū penitēs ab offi-
curiali ul' negotiali nō recedit qd sine peccato
nullaten⁹ agi p̄ualet. Idem etiā videt dīc ḡg.
ibidē. c. fl'as. Dicendū q̄ hoc intelligit nō q̄
sine peccato fieri non possit sed quia frequēter
implicat ad p̄ctm. **V**el pē intelligi de solēni
penitētib; q̄ nō dñt p̄ susceptā solēnez p̄niaz
seculariē vinē. de pe. di. 4. cōtrariū. et. 11. q. 1.
illud. vel plani⁹ qñ minuetū est eis in p̄niaz.
tunc enī si r̄ddinarēt r̄ māifestū esset deberent
excoīcari. de pe. di. 4. de hīs. hec ray. De hac
materia scz de ludis r̄ alijs huiōi plenius de-
ēminatū est sup̄ in libro 2.º titulo de modestia
fm qd existit in extiorib; motib; corporis.

De duraciōe r̄ itaciōe p̄nie. ti. 6.º.
Sine cōsiderandū ē de duraciōe r̄ ite-
raciōe p̄nie. Et ēca hoc querimē pl'a
scz vtz de peccato p̄ p̄niaz remisso te-
neat hō ampli⁹ penitere. **I**de p̄nia potest acci-
pi pro p̄nia q̄est v̄tus vel p̄ p̄nia q̄est sacm̄.
Dico ergo q̄ de peccato remisso p̄ p̄niam q̄est
v̄tus tenet hō sacm̄ p̄nie suscipere si potest. s;
acapiendo penitē p̄ extiori actu v̄tutis. non
tenet hō penitē de peccato p̄ p̄niam remisso. et
qñtū ad culpā r̄ qñtū ad penā. Similiē loquē-
do de penitē inqñtū dīc intioriē actu v̄tutis. n̄

Icāu. s. qñ n̄ adest p̄babilis s̄iecta de remissio-
ne peccati. aut qñ de peccato suo ex deliberaciōe
cogitat. tunc enī tenet illud detestari. non enī
fidelit̄ seruat repatū fed⁹ dñe amīcīe cui actu
non displicet qñ de hoc deliberat illud qd inter
ipm̄ r̄ deū fuit cā inimiciāe. Cōtinue tñ tenet
habituāliē penitere. qz nō pē hō dimittē habi-
tum p̄nie n̄ ruendo in peccatū mōzle. De habi-
tu autē p̄nie aut de intiori actu in casibus su-
pra dīctis. **I**ntelligi debet illud v̄bū hug. li. de
sacris. pte. 12. c. 2. cū dīcēt necesse habes semp
penitere. satisfacē potes nimis facē nō potes
melius est ut plus facias q̄m minus. Et illd
aug. de p̄nia dolor in p̄nia cōtinue custodiāt.
Sili modo intelligēde sūt filēs auctes. **A**d
h̄ nota q̄ quia hō de cōi lege nō potest eē cert⁹
de remissione p̄cti certitudine scīe. quia nemo
scit vtz odio ul' amore dignus sit ecclē. 9. Ideo
suffiat certitudo p̄babilis s̄iecte ad h̄ q̄ non
exponat se disēni si non vacet ita actu peni-
tendi. sic ante q̄m habēt p̄babilem cōiecturā
de remissione sui p̄cti. Tunc aut est p̄babilis
s̄iecta qñ hō fecit qd in se est dolendo s̄fitendo sa-
tisfaciendo. cauendi p̄positū habendo. hec rich.
Vtz homo possit post verā p̄niaz peccare.
Ide q̄ vera p̄nia dīcēt dupl'r. vno mō dī vera
p̄nia q̄a hō habet vtz actū v̄tutis. s. penitē et
ab hac hō cadere pē p̄p̄e libertatē arbitrij qd in
ista vita semp est v̄tibile. Ideo potest p̄di r̄ re-
cupari exemplū hui⁹ est in dauid. Alio mō dī
vera p̄nia que pouat in finē v̄tutis r̄ ab hac
cadē ul' recedere nō s̄tingit. q̄a p̄q̄m hō est in
vita et̄na nunq̄m cadere potest. hec boñ. **T**ra-
ctat aut hec questio in decretis de pe. di. 2. et 3.
vbi dīcēt p̄s ydo. **I**manis est p̄nia quā sequēs
culpa cōm̄nat. **I**ntelligit q̄ est imanis n̄ quia
careat fine. primo scz remissione p̄ctoz. sed q̄a
caret fine vltimo salutis vi te eterne. **V**tz
penitēda possit iterari. **I**de q̄ sic r̄ s̄trariū dīcēt
est error pessimus r̄ crudelissim⁹ quia dñe mīe
viscera claudit. quia tñc om̄s p̄ctozes vel q̄si
om̄s cogereēt desperare. Scdm̄ aut aug. 1. li.
retractaciōnū. c. 18. de q̄cunq; pessimo ī hac vi-
ta s̄stituto non est despandū. Est etiā expresse
s̄tra sacra scripturā ut patet ī dauid q̄ primo
peccauit ī homicidio r̄ p̄ea penituit. p̄ea pec-
cauit popl'm mīando r̄ penituit. r̄ vtranzq; pe-
nitēdam dñm̄ acceptauit. s; q̄re p̄nia itera-
ri potest baptism⁹ autē nō. **R**ō h̄ est q̄ntuplex
p̄ma quia in p̄nia nō imp̄m̄it character qui est
indelibilis sic in baptismo. scda est q̄a p̄nia est
s̄tra morbi itabilē. s. s̄tra p̄ctm̄ actuale. **B**ap-
tismus vō non p̄n̄ s; potius est p̄n̄ s̄tra pec-
catū originale qd nō iteraē. tēda est qz baptis-
mus totā efficacā habz in passione xpī tñ semel
facta. s; p̄nia requirit eē actū n̄m ut dñm̄
est q̄e iterabilis. quarta est quia bap̄ ē regē-
neraciō sp̄ual' p̄nia vō ē quedā sanaciō. semel
aut tñ aliquid ḡnat. sed aliqd pluries sanari
p̄. q̄nta est q̄a p̄niaz nō fit totalis purgaciō
scz a culpa r̄ ab oī pena debita p̄ p̄ctis sicut fit
p̄ bap̄. si vero vltis sine tota purgatio posset

iterari daret hoibus incertum semp peccandi.

Sed obidētra poicta illud ad lxx. 6. Im: possibile ē eos q̄ sel' illūmati sūt r. plapfi rur: sus ruocari ad pñiaz. **I**ko q̄ loquit' ibi de pñia cū baptismo non de altera pñia. vel intelligit' fm glo. ibidem q̄ impossibile est tales rursus renouari. i. rebaptizari ad pñiaz. i. post pñiaz.

Obidē etiā illud gg. facilitas enī venie in centum tribuit delinquēdi. **I**ko licet deus facili: ter peccatū indulgeat quo ad culpam nō tñ q̄ ad penam. facilitas aut venie quo ad penā parit incentiuū delinquēdi. vel potest dici q̄ licz quidam ex hoc sumāt occasionē delinquēdi. hē tñ nō obstat q̄a ex cōtrario sumerēt occasionē despondi qd̄ esset grauius. **O**bidē etiā illud ori g. in gūioribz crimibz tñ cedi ē semel penitēcie loc'. **I**ko triplex ē mod' siue gen' pñie. est enī qd̄a pñia puata que fit in secreto p pccis occultis. quedā publica que fit in manifesto r. pro manifestis. quedā solēnis que fit in capite ieiunij ext' eccliam p horreois. pma pē sēp itari ut ostendit mgr sen. li. 2. di. 12. m' tis aucti: bus r. exemplis. r. habet in decretis de. pe. di. 3. scda etiā nō ita frequentē debz itari. tda autēz fm antiqua iura nō debet iterari. fm tñ sūe tudine eccliaz aliquaz iteratur.

P De pñia sera siue finali. ti. 1. **O**stea considerandū est de pñia sera siue finali. Et cca hoc querim' pla. s. vtz hō vere possit penitere i fine vite sue. **I**ko q̄ sic deus enī nlli negat miam facientī qd̄ in se est ad suscipiendū eā. **N**o facientū aut qd̄ in se est requirunt duo in peccatore qui diffi: mūt r. integrat pñiaz scz dolor de pccis pñtis r. ppositū cauēdi a futis. **C**ū ergo dū est vltus rōis in hoīe possit hō hec duo. potest qntū in se est se ad dei miam pparare. cū aut non desit dei mīa se pparanti potest miam cōsequi. **P**otest ergo verā et fructiferā pñiam agē. vnde latro i fine vite sue penituit. luc. 23. r. statim remissionē inuenit. **E**reze. 18. dicit in quacūqz hora ingemuit pccor. rē. **S**ed obidē illud aug. li. de pñia. Si vis agere pñiam qñ peccare nō potes peccata te dimiserūt tu non illa. **R**o di mittē peccata est duplr. uel quo ad affectū vlt quo ad effectū. pmo mō penitēs in morte peccata dimittit r. hē ad verā pñiaz sufficit. scdo mō dimittit ab eis. **I**ntelligēdū tam q̄ in ill' vbis ostendit aug. q̄ pñia quā aliqs in fine vite sue facit. non est certū signū salutis. licz possit esse efficax ad salutē. quia incertū est qñ aliquis de pccō qd̄ iam facere non pē penitet. **V**trū scz volūtate peccandi amiserit. sed manifestū est de illo qui pē si peniteat q̄ volūtate mutauit. **C**ū etiā qñ aliqs peccare nō potest pē volūtate mutare. ut nolit qd̄ prius voluit. et si posset. **I**llud aut ecclē. 1. A. vinnus r. sanus sūtearis sūliū ē q̄ ad salutē pcep' aut q̄ ad vitā. hec pe. **V**tz pñia sera sit melior qz tēpe: stua. **I**ko simplr melior est tempestua q̄a plus habet de volūtario. aliqua tñ sera ut latronis est melior aliqua tempestua. **E**t ideo tanqz me

lius. pñiam agere in sanitate sūlit aug.

Vtrū penitētibz in fine reseruet aliqua pena p mortē scz vtz qui decedit strit' i pñgatorio penā aliquā sustinebit. **I**ko dei iusticia exigat vt peccatū ul' a deo ul' ab hoīe puniat. ergo si nō est sufficēnt punit' ab homine q̄ decedit ante spletā pñiaz puniet' a deo. **A**lioqñ de negligēcia pñie dilate comodū reportaret. vnde aug. prius est purgandus igne purgatorij qui in aliud scdm dīstulit fructū s'fessiois. **S**i g. obidē q̄ pena purgatorij excedit penā huius mundi. sed pena ad quā obligat penitens p s'fessione r. absolucōz nō est tanta qñte sūt mltē alie pene hui' mudi. ergo talis in pñgatorio punit' iniuste. **N**o hoc dicendū q̄ deus plus requirit emendā qm penā. **D**eus plus ponderat in pñia qñtitate vtutis quā ipē accipit ex penitē: tantis voluntate qm quātitate mol' quā accipit a sua acerbitate. vnde apud deū plus ponderat in valore modica pena pñs voluntaria qm multa in fūto que nō est ita voluntaria. **E**t ideo merito pene pñti que est minor in acerbitate succedit purgatoria que minor est in valore. vnde apud deū pl' ponderat in valore ut recōpensacō fiat. hec tho. pe. sco. r. rich.

D De pñibz pñie in cōi. ti. 8. **E**inde cōsiderandū est de pñibz pñie. **E**t pmo de pñibus et integlibz. **E**t de hīs pmo in cōi. scdo in spali. **C**irca pñiū pla q̄runē. s. vtz ptes pñie sgrue assig: nenē stricō s'fessio. r. satisfactio. **I**ko in sacro pñie fit emenda voluntaria r. per viā iusticie vnde fit per viā iudicij voluntarie suscepti ad subeundū aut iudiciū sponte requirē contritio quasi quedā citacō. sequit' rei apud iudicē spōtanea s'fessio. s'fsequit' emende a iudice imposite solutio. **D**eus ad pfectū esse pñie sacri requirunt hec tria ut partes integres essendales ul' in re ul' saltē in pposito de pe. di. 1. pfecta. **I**ntelligendū tñ q̄ satisfactio dicit' duplr. vno mō recōaliatio r. sic quia omīs ptes pñie ordi: nanē ad reconaliacōz qlibet eaz satisfactio dicit' pē. **A**lio mō solutio pene debite r. hoc modo satisfaccō est ppe pars vna pñie q̄est assūptio siue adimplecō pene iniuncte. **N**ichilomin' tñ etiā pñibus alijs pñie ouenit p accēs satisfactio. ut stricōi rōne doloris sūincti qui est in pte sensibili. s'fessione rōe erubescēde. hec boñ. **V**tz absolucō sacerdotis sit pñapalior ps pñie sacri qm s'punctio cordis. **I**ko in sacro ē pars pñapalior ista que pñapali' coopat' ad sacri pñapalē effectū. **P**riapalior aut effect' sacramtoz noue legis est sanctificare qm sanctificacōez significare. **N**lla ergo pars sacri pñie est pñapalior que magis ex vi sacri coopatur ad remissionē culpe r. pene etne que remittit' p grām sanctificantē. **S**punctio aut nō tantū coopat' ad remissionē culpe ex vi sacri. s. etiā inqñtū est actus vtutis l' efficax dīspō ad virtutē. **D**ico ergo q̄ si s'punctō s'paret cū vtraqz vi sua sūinctim ad absolucōz pñapali' coopatur ad remissionē culpe qm absolucō. **S**i aut

consideretur id ad quod comparatur spuncio ex vi sacramenti tunc sic dico quod non ita principaliter comparatur ad remissionem culpe. sic absolutio sacerdotis. quia cum sacerdos sit Christi vicarius principaliter et per prius assistit vobis suis in quibus absolutio consistit virtus sanctificans quam precibus sacri que sunt ex parte penitentis. Quatenus autem ad actum significandi principalior est absolutio quam spuncio. Et sensibilibus et magis per se significat peccati remissionem quam ipsa spuncio que ita sensibiliter non significat hoc nisi in quantum manifestat in oratione oris et satisfactione operis. Predicta autem comparationes non intelligo in efficiendo gratiam sed in disponendo ad eius susceptionem. *h. rich.*

De strictione t. 9.

Prostea considerandum est de precibus penitentis in spirituali. et primo de strictione de qua primo querebatur quid sit. 2. causa quod sit. 3. quanta debet esse. 4. de eius duracione. 5. de eius effectu. Circa primum sciendum quod secundum magistros contritio est dolor voluntarie assumptus pro peccatis cum proposito confitendi et satisfaciendi. Ad cuius evidenciam sciendum quod sic in materialibus durum dicitur quod non cedit tactui. et secundum philosophum 2. methaphysice hoc frangitur dicitur quod per aliquod foras agens in preteritis magnas divinitus. Ceteri vero dicitur quod in preteritis minimas redigitur et quasi annullatur. Ita methaphysice cor hominis dicitur quod diu digne spiritus rationis quasi manus se tangenti non cedit sed obviat. id est. dum in affectu moratur. frangitur autem quando a proposito respiciere incipit licet non totaliter convertatur. Conteritur vero quando affectus peccati secundum ordinem suum prem in eo totaliter destruitur. Et hoc fit quando voluntas perfecte ab effectu peccati resistit. unde talis resistitio contritio appellatur. et quia talis resistitio est quidam dolor ideo per dolorem tanquam per genus essentialiter diffinitur. Et quia non omnis dolor puta dolor naturalis est voluntarius et ex merito nec meritorius ideo voluntarie assumptus additur per deum ponente in genere mortali. Et quod dolor voluntarius esse potest de bono alieno et sic esset malus nisi meritorius. Ideo apponitur specificans scilicet de peccato pro deum ultimum. Sic ergo contritio ut est actus virtutis diffinitur. scilicet ut est per se factum oportet aliquid addi in compactione ad alias partes et ideo additur cum proposito confitendi et satisfaciendi. Sciendum est quod in strictione sunt tria. primum est illud quod stritio et hoc est cor quod quasi ad lram totum teritur et scinditur pre nimia angustia. dolore. ira et indignacione. quam concepit contra peccata. unde Jobel. 2. Scindite corda vestra. et cetera. Vel etiam quod ceteri sunt peccata que dolore illo struntur in corde. id est. filii et totaliter teruntur. Secundum est quo stritio et hoc est duplex mola. una superius sursum eleuans scilicet spes venie veniens ex confidentiacione anime. Altera est deorsum deprensens scilicet timor pene veniens ex consideracione anime iusticie. 3. ad quod stritio. quia non molestat. cor enim durum male habebit in nouissimo. eccle. 3. Vel melius ut peccati delectatio totaliter effundatur ideo dicitur stritio non fractio sic enim supradictum est. fractio est in preteritis magnas. et tunc remanet sapor. Sed contritio est in minimas et tunc non remanet sapor nec virtus. peccata vero ad hoc struntur ut filii et totaliter destruantur. *hec boni.* Dicit autem stritio et attritio

secundum the. i. 2. quia attritio dicitur accessum ad perfectam strictionem. Unde in corporalibus dicitur attrita que sunt aliquantulum diminuta et non perfecte contritio vero dicitur quando omnes partes sunt filii trite per diuisionem usque ad minima et ideo attritio in spiritualibus significat quidam displicentiam de peccatis dimissis sed non perfectam.

Utrum attritio fiat contritio. *h. rich.* Stritio potest dupliciter sumi. uno modo per actum penitentis elicto a virtute penitentis caritate formata. Alio modo pro formato actu penitendi elicto mediante aliquo habitu penitentis vel a penitentia informi que postea caritate format illo adhuc durate. Primo modo loquendo de strictione attritio non potest fieri stritio quia idem actus nullo non potest elici a penitentia informi. et per hoc elici a penitentia formata. quia voluntas mouens ut informis et per hoc mouens ut formata vice tenet duorum motorum a quibus non potest esse idem motus in nullo. preterea actus elictus a penitentia formata est ea posteriori ordine nature. Actus autem elictus a penitentia informi est ordine temporis vel nature prior quam penitentia illa sit formata. 2. modo loquendo de attritione potest fieri stritio quia licet motus voluntatis sit simplex et in instanti quantum ad suum esse. potest tamen tamdiu manere idem nullo quousque penitentia a qua elicitur est caritate formata. per cuius formatum actus ille efficitur stritio quod uis elictus fuerit a penitentia existente informi. *hec rich.* **Utrum attritionem faciat quod in se est necessarium sit fieri strictionem.** *h. rich.* Attritionem fieri contritionem secundum quod attritio accipitur per actum penitentis elicto a virtute penitentis caritate formata. non est necessarium sed impossibile sic videri potest ex questione precedenti. Si autem accipiat stritio pro actu penitentis elicto a penitentia informi que per ea caritate format illo actu adhuc durate. sic licet attritionem possibile sit fieri strictionem. non tamen est necessarium. Possibile est enim quod attritio faciat quod in se est prius ordine nature desinat esse quam de tali gratia infundatur. quia quando infunditur ea ipsi voluntati diuise ad aliquem alium bonum actum qui non est attritio. nisi forte implicite. Sed facienti quod in se est necessarium est aliquo modo a deo dari gratiam gratia facientem non necessitate coactionis immutabilitatis absolute sed necessitate immutabilitatis ex suppositione ordinacionis sue que immutabiliter et liberaliter ordinatur. naut se daturum gratiam omni penitenti et quod in se est facienti *hec rich.*

Equum videre de 3. scilicet quanta debet esse contritio. *h. rich.* Nam 2. scilicet circa quod siue de quibus esse debet stritio patet per ea que dicta sunt superius. de quibus penitentia debet agere. Circa quantitatem vero contritionis queruntur plura scilicet utrum dolor strictionis debeat esse non solum intellectualis sed et sensualis. *h. rich.* sic dicit crisostomus. unumquodque per quas causas nascitur easdem dissolvitur. cum ergo peccatum per actum voluntatis possit sufficienter nasci. sufficienter etiam per actum voluntatis tamen a parte nostra cum gratia potest dissolui. deus enim non requirit ab homine nisi quod est in eius potestate. cum ergo habere dolorem voluntarium. id est. displicentiam peccati semper sit in hominis potestate habere vero dolorem sensibilem non semper. Ideo deus non requirit dolorem sensibilem de strictionis necessitate

sed de eius pfectōe. vñ psal. Qui sanat contri-
tos corde. rē. **Sed** conē hoc esse videt qd dīc
aug⁹. Siat se culpabilr dūz quo deflet dāpna
tpis r mortē amīd. r doloz pccī nō ostendit
in lacmīs. **Ite** in culpabilitē nō sīgt ibi culpā
sed dispōez ad culpā. Vel hē dīc aug⁹. qā tal
debet se esse culpabilē reputare. Vel sic dāt
se esse culpabilē dū. rē. s. si stringat extior lac
may defect⁹ ex defectu doloris ut hō min⁹ do-
leat de pccō qm de tpālī dāno. **Sed** qñqz habū-
danda doloris lacmas exētat ppe calozē exēta-
tū. qñqz etiā hō se cōtinet ut tñ corā deo dole-
at. quādoqz etiā ex duridā dplexionis vel ex
siccitate capitis est qd hō nō pē corpālī flere p
pccīs r si fleret p morte amīd quia ille dolor
est magis sensibilis. et ideo viciōz ad resol-
uēdū corp⁹ in lacmas. **Obiect** eē illud gē.
Nimis dūz est qui dolorē pccī lacmīs nō decla-
rat. **Ite** illa nimietas nō iporat excessū qui
sit culpabilis s; est dispō ap culpā r resolū d;
nimis i. valde. hec pē. **Utz** stricō sit ma-
ior dolor qui posset esse in natā. **Ite** in contri-
tione est duplex dolor. Vnus in volūtate qui
est essentialit stricō q nichil aliud est qz displi-
cēda pccī pteriti. q quidē sit informis ē atccō.
si sit formata est stricō. sed non formā de le-
ge cōi nō sit maxima in spaciōe alioz dolor. **Et**
talīs dolor in stricōe exēdit alios dolozes. qā
qñtū aliqō placet tñ eius dñū displicet. finis
aut sup oīa placet cū oīa ppe ipm desiderantur
et ideo pccm qd a fine vltimo auertit sup oīa
displicē d;. vñ jē. 6. luctū vnigeniti fac ti. rē
vbi glo. docet penitēte quid facē debz. **Nichil**
enī dolens vnigeniti morte. **Vnde** oportet
q iste dolor sit maximus in genere scz in spa-
tione alioz dolor. non tñ oportet q sit maxi-
mus in spaciōe hui⁹ doloris. sicut quilibet amor
caritatis est maximus in genere. s; nō in sua
spē. **Alius** dolor est in pte sensitua qui causat
ex pmo dolore ul ex nccitate nature fm q vi-
res inferiores secūnt motū superior. vl ex ele-
ctione fm q homo penitēs in seipō hz dolorē r
exētat aim ut doleat de pccīs r neutro modo
oportet q sit maximus dolor. **Nam** pmo nō
nō oportet qz vires inferiores vehemēdus mo-
uent ab obiectis pphs qm ex redūdanda vi-
riū supior. r iō qñto opaco viriū supior ppi-
qoz est obiectis inferior. tātō magis secūntur
motū eaz. **Et** iō maior dolor est in pte sensit-
ua ex leſione sensibili qz sit ille qui redūdat in
ipam ex rōne. **Silr** maior est qui redūdat ex
rōne de corpālīb; deliberanti qm qui redūdat
ex rōne spūalia dſideranti. **Vnde** dolor insen-
situa ex displicēda rōis pueniēs de pccō. nō
est maior alijs dolorib; qui sūt in ipā. **Et** simi-
lit nec dolor q est volūtariē assūptus. tū qā nō
obedit vis inferior supiori ad nutū ut tāta
passio sequat in mferiori appetitu qñtā oroz-
nat supior. **Tū** etiā quia passiones ex rōe as-
sumunt in actibus vtutū fm qñdā mēsuram
quā qñqz dolor qui est sine vtute nō seruat sed
exced. hē dō. **Utz** possit eē nimis magn⁹

dolor i stricōe. **Ite** in actu penitēdi est duplex
dolor. vn⁹ est essential pñie. r hic est in volū-
tate rōnali. est enī quedā displicēda volūta-
tis qua sibi displicet pccm in quātū est trans-
gressio legis dñe. **Et** qā hec displicēda directe
causat ex caritativa dñi dileccōe q nimis intē-
di non pē. **Iō** hec displicēda nimis magna
esse non pē. **Est** alijs dolor non essential pñie
et hic est duplex. vn⁹ in corpe q hō corpus suū
affligit p pccīs suis r hic dolor posset esse ni-
mi⁹ quia cū tali tēpanito debet hō corp⁹ suū af-
fligere ut nō intīnat naturā. vñ apls ro. 12.
Racō nabile sit obsequium vñm. **Est** alijs dolor
interior q est passio appetit⁹ sensitui. et hic est
duplex qñqz enī causat talis dolor ex dſideracō-
ne amissionis cui⁹dā honestatis seu glorie ac-
cidentalīs p pccm. sic est dolor qñqz in mlieri-
bus ex hoc q amiserūt suū corporis integritatez
et talis dolor posset esse nimis magnus. qñqz
causat directe p quandā redūdandā ex dſi-
plicēda voluntatis q sibi displicet pccm in
quātū est legis dñe trasgressio. **Et** sic adhuc
dicūt quidam q dolor possz esse nimis magn⁹
quia pñia ē vtus moralis r iō corūpi potest
p suphabundandā r defectū. r hoc videt senti-
re dō. **Alijs** videt q hic dolor non posset esse
nimis⁹ quia si nō posset esse excessus in cā non
posset esse excessus in effectu. hui⁹ aut doloris
cā est supdicta displicēda pccī de qua cōcessū
est q nō posset esse nimis magna. vñ si peni-
tens ex vehemētissimo dñi amore tam vehemē-
ter dolet de suo pccō q ex hoc causaret in appe-
titu sensitio tā vehemēs dolor q corūperet ar-
moniam corporis ad vitā necessariā. nō esset
excessus in gñe moris nec pfectōi pñie dero-
gans sed dcorans. nō forte hōis volūtas dire-
cte ex intencōe ferret ad pcurandū talē passio-
nem ad hoc ut ipē moreret. r sic credo q intelli-
gūt illi q dicūt qm dolore q est in appetitu sen-
situo pē esse excessus. r hui⁹ opi. est rich. **Nō**
aut obstat pccīs dñm anſ. d. vt sic ipingūa-
tur viscera aīe mee ut medulla corpīs mei ex-
siccet. quia ipē desiderabat ex pinguedine deno-
tionis medullas corpales exsicari. non q ad
humorē corpalem s; q ad dūpiscēdam carna-
lem. **Vel** exsicacōez medullaz vocat vulnera
caritatis qua aīa languet ex absēda xpi. **Nō**
obstat etiā quia culpa cū innocens penaz in in-
ferno nō sentiret r pccōi paradiso dicens esse
dignū oculos cecare plorando. quia licet ante se
cognosceret esse dignū amissione oculoz quia
qlibet peccator est dignus non tñ etna morte
s; etiā tpālī. non tñ volebat oculos sibi cecare.
Utz stric⁹ debet malle in inferno esse qz pec-
care r videt q sic. dīc enī anſ. li. de similitudinib;
bus q alijs debet magis eligē esse in inferno si-
ne culpa qz i paradiso cū culpa. **Ite** fm dō. in q
dā questioe de quolibet. stritus tenet i genera-
li malle pati qñtāqz penā qz peccare. qz stri-
tio nō est sn caritate. ex caritate enī hō pl⁹ dī-
ligit deū qm seipm. peccare vō est facere dtra de-
um. puniri vero est aliqō pati contra seipsum

vnde caritas requirit ut quelibz pena preediga-
culpe. sed nō tenet in spālī hanc penā ul' illam
peligē pmo stulte ageret si qd se ul' aliū super
hoc sollicitaret qā p hoc in temptacōez incideret
et occasione peccādi daret qz terribilia cōsiderat
in pīculari magis tēnt.

Eq̄ vidē de q̄. s. de tpe et duracōe stric-
cōis. Et cō hōrū plā scz vtz stricō de
pctis sic sp nccia. **R** q̄ sic in hitu rōe displicē
cōdie pcti. n̄ aut est sp nccia in actu. vñ tenet
hō semp malū qd fecit detestari. sed qā tencō ta-
lis ē pcepti affirmatiui qd sēp obligat s; n̄ ad
sp iō tenet steri sēp. s; n̄ ad sp s; in cau. Sic ē
de actu penitēdi intōri dictū est sup tō. de pe-
nitēde duracōe. q. i. Et sic dicit hū. de sancto
vic. q̄ deus absoluens hōiem a pena et culpa
eterna. ligat eū vīclō ppetue detestacōis pcti.
sic etiā dicit aug⁹ li^o. de pñia q̄ vbi dolor finit
nichil de venia relinquit. **S**ec⁹ aut est de satisf-
factione que attendit fm penā taxatā que in-
iungit p pctis et ideo potest tēinari. hec enī pe-
na pāpue pporciōnat culpe ex pte cōfessionis ex
qua habet finitātē. s; dolor stricōis rñoz culpe
ex pte aūfionis ex q̄ habz infinitātē et ideo con-
tricō vā sēp manere debet. **R**ōe vō gemit⁹ uel
placētus ul' doloris sensibilis nō ē nccia ma-
xiē viris pfectis q̄ audierūt voce intōia qd au-
diunt magdalēa. dimittunt tibi pctā tua. sic
dicit bñ. in cantic. circa pñ⁹. Sed vlt⁹ pñt et
debent meditacōz suā ad dulcedinē supernē pa-
trie quētere ante vero hūc statū pñlū sanū ē
pctā sua ante oculos cordis ad dolorē et gemitū
reuocare hec bñ. **V**tz dolor stricōis inter-
rūpat⁹ necessario per gaudiū. **R** q̄ non cū nō
sint de eodē sed de diuersis. dolor enī q̄ est in pe-
nitēda ē de pctō amisso. vñ sil cū hoc n̄ potest
esse gaudiū de eodē. s; potest esse gaudiū de spe
venie quā sapit p dolorē. uel de hoc q̄ in hitu
dolorē de pctis amissis facit qd debet. Et ideo de
testacō pcti amissi q̄ est cā doloris. et volūtas
que est cā gaudiū sunt simul. volens enī detes-
tari. et quia vñū est rō alterius ideo aīa sil aū-
ti potest ad vtz qz inqñtū ex eis quodāmodo fit
vñū. et sic nō oportet q̄ dolor stricōis inter-
rūpat⁹ p gaudiū iō. pp̄ qd dicit aug⁹ penitēs
semp de pctō doleat et de dolore semp gaudeat.
Sic enī dicit bñ. mel absinthio admiscendum
est. **V**tz necesse sit semp habē pudorē de pec-
cato amisso sicut et dolorē. **R** q̄ nō. **N**ā eru-
bescenda respicit pctm solū inquantū habet tur-
pitudinē et sic p qm pctm est quantū ad culpā
remissū nō māet pudori loc⁹. Dicit enī amb.
non habet qd erubescat cui pctm dimissū est.
manet aut loc⁹ dolori qui nō solū est de culpa
inquantū habet turpitudinē. sed etiā inquan-
tū habet nocumentū annexū. hec tho. **V**trū
post istā vitā. aīe de pctis sterant⁹. **R** q̄ non
nā in stricōne tria sūt cōsideranda scz ei⁹ gen⁹
qd est dolor. eius forma quod est actus vītutis
grā informatus. et eius efficacia qd est acc⁹ me-
ritōri⁹ et sacral⁹ et quodāmodo satisfactorius.
Post hanc igit vitā aīe que sūt beate stricōez

hīe non pñt qz carent dolore pp̄ gaudiū ple-
nitudinē. que vō sūt in inferno carēt stricōe
et si dolore habeant. deficiūt tñ in eis grā dolore
informans. q̄ vō sūt in p̄gatorio hñt dolore
grā informatū s; nō meritoriū. quia nō sūt in
statu merendi. In hac aut vitā oīa p̄dicta ēa
inueniri possunt. hec tho.

Equē vidē de qñto scz de effectu striti-
onis. Et cō hoc querunt plura. s. vtrū
stricō sit causa remissionis pcti. **R** q̄ sic cā
inquā saltē meritoria. et p̄t reduci ad causā
efficientē fm rich. vñ sup illud psal. Sacrifi-
ciū deo spūs cōtribulat⁹. dicit glo. Cordis cōtri-
tio est sacrificiū in quo pctā soluent⁹. **V**trū
contritio possit totalitē reatū pene tollere. **R** q̄
intensio stricōis p̄t dupl^r sumi. vno modo ex
pte caritatis q̄ displicēda causat. et sic contin-
git tñ caritatē itendi i actu q̄ stricō psequēs
merebit nō tñ culpe amocōez s; etiā absolucō
nē ab oī pena. **A**lio mō ex pte doloris sensibi-
lis quē volūtas in stricōe exētat. Et qā ille q̄
dā pena est tñ p̄t intēdi q̄ sufficiet ad delecōem
pene et culpe. **E**xemplū est in latrone luce. 22.
Nichilomin⁹ tñ quia nō potest aliq̄s esse cert⁹
q̄ stricō sua sufficiat ad delectionē pene et culpe
tenet⁹ p̄tēti et satisficere. maxime cū stricō vā
non fuerit nisi p̄tendi ppositū habuerit an-
nexū. qd debet p̄duci ad effectū. etiā si esset cer-
tus q̄ sufficeret ad delecōez totius pene n̄ p̄pter
remediū sed pp̄ p̄ceptū de p̄fessione datū. **V**trū
pro qñtocūqz magno pctō sufficiat quā-
tuncūqz parua contritio. **R** q̄ sic nam cum
stritio dicat actū penitēdi caritate formatū et
quātūcūqz modica caritas sufficiat ad remo-
tionē quātūcūqz et quātūcūqz magnoz pctōz
mortalium. **I**git quātūcūqz parua stritio sufficiat p
quātūcūqz magno pctō. Sed non sic dicendū ē
de attritione. cū enī recogitant⁹ peccata in spe-
ciali nccia est maior attricō de maiori pctō qz
de minori. Et q̄uis in penitēdo de oībus sil n̄
sit nccia displicēda in actu maior de vno qz
de alio. est tñ nccia in habitu. vñ p qñtocūqz
magno pctō quātūcūqz parua attritio non for-
mat⁹ grā de lege cōi p quā grām attritio fieret
stritio si formare⁹ hec rich. **V**tz sola con-
tritio cordis sine p̄fessione sufficiat ad delendū
oīa peccata. **R** q̄ h⁹ questio tractat de pñia di.
i. et ponunt⁹ oīa opī. p̄les ibidē in glo. et ē i
raymūdo et gaufredo q̄bus ad pñs obmissis
firmiē est tenendū q̄ sola stricō cordis sñ con-
fessione in re delet oīa pctā. dū⁹ sit in p̄posito
p̄tendi et satisficēdi implicite uel explicite
alias non esset cōtritio vā. vnde dicit aug⁹.
et habetur in dicta distincōne magna pietas
dei ut ad solā p̄missionē pctā dimittat. non
dū pñciat ore. et tñ iā de⁹ audit in corde. hoc
fuit signū i lazaro quē dñs pñs suscitauit qz
a discipulis soluere⁹. Et in decē leprosis qui in
via aūqz ad p̄bros venissent mūdātū sūt. Et
in psal. dixi. i. firmiē in aīo meo p̄posui cōfite-
bor aduersū me iūsticiā meā dño et tu rñmisti
iniq̄. p. mei. **A**liter aut sola stritio non delet

peccata mortalia nisi confessio habeat in re uel in pro-
posito explicite uel implicite. et sic debet intelligi
illud quod dicitur in eadem di. c. ex hijs. Nullus autem
confiteor oris et satisfactorie operis peccati abolet cul-
pam.

*De confessione quid est et
de institutione eius et necessitate. ti. 102.*

Consequenter considerandum est de confessione
Et primo quid est confessio. 2° de eius insti-
tutione et necessitate. Circa primum quod est pla-
seque est confessio secundum diuersas rationes. *Secundo* secundum augustinum.
Confessio est per quam morbo latens spe venie ap-
paretur. Ad cuius euidentiam sciendum quod confessio fit tri-
plex. Aut in foro conscientie coram deo. aut in foro pe-
nitentie coram dei vicario. aut in foro contentioso
coram iudice. In prima peccatum non apparet quod ap-
paretum erat. In vltima non apparet in spe venie.
In media vero peccatum latens spe venie aperit.
Vnde confessio sacramentalis agnoscitur describitur ibi per ma-
teriam que est peccatum. et per actum qui est aperire tanquam
per formam. *Secundo* confessio peccati de se dicta non dicitur
actum virtutis. sed confessio facta ut debet et quantum
debetur et cui debetur notat actum virtutis. Et licet confes-
sio veri pertineat absolute ad virtutem veritatis.
Secundum tamen quod addit aliqua ratio specialis boni. ad aliam
virtutem inquit pertinet et ideo dicitur philosophus. et ethicorum. quod
confessio que fit in iudicijs non pertinet ad veritatem sed
magis ad iusticiam. et similiter confessio bonifactorum dei in
laudem dominam non pertinet ad virtutem veritatis. sed
ad virtutem laudis. Ita confessio peccatorum ad remissionem
eorum consequendam non pertinet elicitie ad virtutem vita-
tis ut quidam dicunt sed ad virtutem penitentiae. Impatie tamen
ad multas virtutes pertinet potest secundum quod in fine mul-
tarum virtutum trahi potest actus confessionis. hec the-
ologus.

Circa 2° quod a quo fuit instituta confessio
et utrum sit preceptum. *Secundo* secundum sco-
rum. et sententiarum. di. 1. quod confessio talis qualis est nunc in ecclesia non est
ex precepto legis nature alias ad eam fuisset homines
obligati per statum eorumque legis quod est secundum quam nec
obligabantur in lege scripta. Dicunt autem quidam quod
confessio non cadit nisi sub precepto ecclesie. Sed contra
hoc est quod non inuenitur ubi hoc ab ecclesia papia-
re quod autem hoc factum reputaretur preceptum obligatorium
de confessione. Si enim allegaretur illud capitulum ex de
pe. et re. ois vtriusque. tunc illud capitulum est ino-
cens etiam ante quod plusquam per annos. 400. fuit augustinus.
qui multum confessionem esse necessariam predicauit ut patet
in libro. de vera et falsa penitentia cuius etiam autorita-
tes aliquae ponuntur de penitentia. di. 3. huius tamen opi-
onis esse glossator de penitentia. di. 4. in penitentia. super hoc
tamen non allegat aliquod capitulum et ideo irracionabiliter
dicitur. preterea secundum hoc papa non teneretur confiteri nec
etiam infideles tenerentur confiteri. per me chor. 4. quod
michi est de hijs qui foris sunt iudicare. *Videetur*
ergo rationabilius dicendum quod confessio cadit sub
precepto dei positivo. et certum est quod super hoc non
traditur aliquod in veteri lege. Si autem aliquod in eu-
angelio traditur habet videtur esse illud Jo. 20. accipite spiritum
sanctum quod re. pec. re. eis. Ex hoc arguitur sic
peccata remittendi peccata data est apostolis et in eis om-
nibus presbiteris. et certum est quod non penitentia quia hoc est
proprium dei gratia misericordie et arbitrarie sed non penitentia ar-
bitrari in causa ignota. gratia manifestanda est eis causa
in qua dunt arbitrarie. hec autem manifestatio est
confessio. igitur ex hac collatione peccatis arbitrarie
facta presbiteris obligantur peccatores ad accusandum
se eis tanquam arbitris quod est confiteri. Quod autem ad hoc
teneantur declaratur sic quicumque amiserit pernam gra-
diaz teneat ex necessitate precepti sed diliges dominum
deum tuum. et te. agere quantum in se est ad recuperationem
eius et in virtute eius illius precepti diliges teipsum.
sed peccator per peccatum mortale gradiaz penam amittit et per
eam recuperare ab hoc arbitro suscipiendo penitentiam sacram
Jo. 20. quod remiseris. et te. et sic excludit necessitas pre-
cepti confiteor ex hoc verbo sed quod remiseris peccata.
et te. et illo precepto simul iunctis. Si dicatur quod per hoc
non probatur quod hoc via sit posita ad recuperandum
gradiaz arguitur quod ymo sic quilibet teneat recuperare
gradiaz per viam faciliorem et certior. alias videtur con-
temnere propriam salutem. sed hec via est facilior et cer-
tior sed recuperandi per sacram penitentiam quod hic non
requiritur aliud nisi quod homo non ponat obicem gratie. quod est
multum comminatio quod attritionem habet que per modum meriti
de agruo sufficit ad iustificacionem. per etiam aliquis
esse certior quod non ponat obicem sed actualiter peccati
do quantum quod habeat attritionem. ergo quilibet teneat ad
hanc viam. Dicunt autem aliqui quod preceptum de confessione
habetur ex verbis apostoli Jac. 4. Confitemini alterutrum
peccata vestra. et te. Sed hoc non videtur dicendum enim con-
fitemini alterutrum peccata non magis dicitur confitendum esse
presbitero quam alij subdit etiam statum. et orate invicem
cuius ubi nullus diceret eum instituisse uel promul-
gasse sacram penitentiam uel preceptum dominum. sed intendit ibi
persuadere per penitentiam ut simus humiles sed nos apud pro-
ximos peccatores confitendo. sed per secundum ut simus cari-
tatiui sed per nobis invicem orando. *Tenendum* est
ergo quod hoc preceptum est de iure domino per euangelium
promulgatum ut super declaratum est. vel si illud non
sufficiat dicendum quod est de iure domino promulgato
per christum apostolis. et per apostolos ecclesie sine omni scriptura
sic multa alia tenet ecclesia per alios promulgata. ex
de cele. mi. cum marthe. hec et per alia alia de hac ma-
optie tradit sco. et sententiarum. di. 1. Sic ergo patet
institutio confessionis et necessitas eius. *Sed* esto quod
aliquis ostendat et nichil cogitet de confessione et non
omitat confiteri ex contemptu ergo non caret grada
quia non inuenit contemptum quod quantum diu non cogitat
de confessione non peccat dato ergo quod sic moriatur
ostendat quod saluat sine confessione. ergo confessio non
est necessaria. *Secundo* quod talis non cogitet de confessio-
ne potest esse per duo. primo per intentionem do-
loris. et tunc quod de cor suum occupat. si non fuit
mora superflua nec indiscretio aliqua. credo quod
deus absoluit eum et per ope computat voluntatem et
operatur iste cum illis qui excusantur propter impossi-
bilitatem habentes in sacro confessionis deuotionem.
Secundo potest hoc esse. per occupationem superflue sollicitu-
tudinis circa alia et tunc non excusat maxime si locum
et tempus habeat confitendi. ymo per peccatum obmissio

reputabit reus mortis maxie si nō fuit puen-
tus morte. quia bñ posset et deberet recogitare
et petere sacm ecclie hec bon. **¶** *Vt infideles te-
neant ad confessionē. vñ q nō quia dictū capi-
tulū oīs vtriusq; sexus. solū loquit de fidelibz
oīs mōt vtriusq; sexus fidelis. Itē q regulari-
ter tam fideles qm infideles tenent confiteri inqñ-
tum est pceptū dei qd vlr dedit qui pcatīs habz
plenitudinē sup oīa. Si aut nō esset pceptū n
ab ecclia non tenerent ad eius obfmandaz illi
qui non sūt baptizati. qā ut ostensū est sup tī.
de confirmacōne. q. vtz episcopi dēdā possint
confirmare. vicario xpī nō fuit cōcessa directe
potestas sup omīs qui nō susceperūt baptismū
qui est ianua qua intrat ad eccliam militātez
hec rich. et queniūt cū dictis fm scotū supra in
pma. q. huius ar. **¶** *Vt pueri teneant confite-
ri. Itē q sic. f. pueri q ad ānos discreciōis pue-
nerūt. ut patet in dicto. c. oīs. Et p ānos dis-
creciōis ibid fm glo. intellr temp⁹ q hō capax
est doli. Sive fm hōse. temp⁹ in quo disēnit in-
ter bonū et malū. quia tunc peccare pē qd acce-
lerat dāus in vno qz in alio hec bon. **¶** *Vt
habētes tñ venialia debeāt confiteri. Itē tenent
fm aliquos n quidē ex vi sacri sed ex vi statu-
ti eccliaſtici qñ nō hñt mortalia q confiteantē.
Aliqui tñ dicūt q tales nō tenent confiteri.
eē ex vi statutū eccliaſtici quia statutū ecclie n
obligat nisi hñtes pcta mortalia q videt cō-
cludi ex hoc quia dicit q debet oīa peccata con-
fiteri qd de venialibz n pē intelligi. qā nll⁹ oīa
venialia potest cōfiteri. Et fm hoc n hñs mor-
talia nō tenet ad confessionē. s; sufficit ei ad implē-
dū pceptū ecclie ut se p bzo representet et osten-
dat se esse absq; scia mortalis pccī ut ad cō-
munionē recipi possit et hē reputat ei p sfoe
Cadit enī sub pcepto magis taxatio tēpis qm
actus confessionis. De pma sñia sūt bon. rich.
tho. et pe. dicens q pma sñia est securior. Sco-
tus vō est scōe opi. et repbat pnam. et de hoc
habet etiā infra tī. de obiecto confessionis. q. vtz
teneant venialia confiteri. **¶** *Sed nūq ille q nō
haberet remorsū de aliq etiā pcto veniali tene-
ret confiteri fm pma duaz pdictaz opi. Re-
spondet bon. q dicit impossibile fm statū via-
toris q aliq die ul septimanā et mltōminus
ānū trāseat sine remorsu venialis. Et vix cre-
dit bon. hoc fuisse n in xpō et eius matre. et idō
quilibet ul habet sciam uel hñe debet vel in oī
hora petere. dimitte nob tē. Si tñ aliq esset
qui nō haberet p suphabūdantē grām. sufficēt
dicē se nllm peccatū commisi se qd faciat postq
confessus est legitime. vl potest dici q talis nō
tenet ad illud mandatū quia solū pccōribz et
viatoribz est datū. tal aut iam habitat in cel
Præterea hoc non pē uenire hōi n ex pūilegio
spāli sed statuta nō extēdūt se n ad ea q de iure
cōi eneniūt. 19. q. 2. dūe. f. lex. vbi dicit q qui
lege puata dūcē nulla ratio exigit ut a lege
publica astringat. Si vō nō haberet remorsū
ul ppē ignorandā vl negligēciā nō excusaret
a mandato. hec bon. Scotus aut ēca hec dic q****

simplr innocēs a mortali et a veniali tenet sim-
pliciter nō confiteri. vñ si bēa vgo fuisset confessa be-
ato petro post ascensionē xpī. cōfiteōdo peccat:
set. Sed si sit innocēs a mortali tñ. pē cōfiteri
venialia et nō confiteri mortalia. **¶** *Vt papa
teneat confiteri videt q nō quia confessio debet fie-
ri iudici in quolibet foro. papa vō sup se nllm
iudicem habet g. tē. Itē q papa habz iudicem
xpī cui debet p suū vicariū confiteri qui licet sit
inferioze inqñtū p lat⁹. est tñ eo supior inqñ-
tū est pccōr et ipe dei mīster h. tho. licet etiā vn⁹
papa nō habeat imperiū in successorē suū tñ de
us hz imperiū sup eos q p dicit implicite confessi-
onē p bzo eē faciendā ut visū est et rōe h. tenet
obfūare huiōi pcep⁹ d nccitate Obfūare vō
ipm fm cūmstandas ordiatas a gñali ofilio
tenet de aggruitate 24. q. iusticie. vbi dicitur sic
Iusticie ac rōis ordo suadet ut qui a successorē
bus desiderat mandata sua fuari. pdecessoris
sui statuta custodiat hec rich. **¶** *Vt possit cū
aliquo dispensari ne confiteat hōi peccata. Itē q
nō ministri em ecclie instituunt in ecclia di-
uinitus fūdata. et idō institucō ecclie psumponit
ad opacōez mīstroz. sic opus creacōis ad opus
natē. s; qā ecclia est fundata in fide et in sacris
ideo ad ecclie ministros nouos articulos fidei
edere aut editos remouē aut noua sacra insti-
tuere aut instituta remouē nō pmet. s; hē est
potestatis excellētissime q soli xpō debet qui est
ecclie sue fūdamētū. Et idō sic papa n pē dispē-
sare ut aliq sñ baptismo saluet. ita nē q sal-
uet sine confessione fm q obligat ex vi sacramē-
ti pē tñ dispensare scōm q obligat ex pcepto
ecclie ut possit aliq dūcēs confessionē differre
qm sit ab ecclia institutū. hec Thomas.**

De tpe confessionis a. 112.
Deinde considerandū est de tpe confessionis
scz an qlibet teneat statim confiteri qñ
peccauit. Itē de confessione possum⁹ du-
pliciter loqui. vno mō qñtū ad confitendi ppositū
et sic procedūt omīs q tenet tūc cōfiteri qñ tenet
conteri. cōteri aut tenet qñ suoz pccōz hz me-
morizā. et tūc tenet etiā pdicto mō cōfiteri. Itē
qñtū ad ppositū et papue qñ ē in articulo mor-
tis aut in aliquo articulo in q sñ pccī remissi-
one oporteat eū pccm incēre. ut cū tenet cele-
brare si desit copia sacerdotis saltē tenet cōteri et
habere ppositū cōfitendi. Alio mō quo ad cō-
fessionis actū. et sic est distinguendū. quia aliq
obligant tñ ad cōfessionē ex statuto ecclie. ut
hñtes tñ venialia. et hñ nō tenent statū confiteri
s; differre pñt usqz ad pasca quia illa decreta-
lis. oīs vtriusq; obligat ad eucharistiā ad quaz
pparat confessio. Alij vō eē obligant ex ppo pec-
cato ut omīs qui habēt pccm mortale et hñ cō-
fiteri tenet etiā ex institucōe sacri. De hijs aut
scōis dicit aliq q tenent statim cōfiteri habi-
ta oportunitate sufficēti nec pdicta decretalis
excusat eos. qā intendit ppē negligēciā hōim
temp⁹ artare nec ampliare. et hec opi. ē tutior
fm Innocē. ex. e. omīs. Alij dicunt cōmuni⁹ et
verū ut pe. et tūc ut dic sco. f. q nō tenent

reglariē statim cōfiteri. quia s̄m rich. ad hoc
nō obligant nec ex iure nate q̄a cōfiteri pre-
sbitero non est de iure nate absolute. Nec de iu-
re diuino quia licet x̄p̄ implicite p̄cepit p̄sbiro
cōfiteri nō tñ p̄cepit hoc statim fieri. Nec ex iu-
re positio. s̄ tñ ad semel in āno. Cui enī sit p̄-
ceptū affirmatū non obligat nisi p̄ loco et tē-
pore. eccl̄ia vō potuit in hoc p̄cepto temp⁹ detē-
minare cū sit p̄ceptū discipline nō nature. Vñ
ex iure non tenet hō cōfiteri nisi semel in an-
no. s̄. in pasca qñ necesse h̄z cōicari. Et sic reglā-
riē nō tenet statim cōfiteri n̄ i quoz casib⁹. Vñ
ē rōe sacri. s̄. qñ vult cōicare ul' celebrare. Pi-
ct tñ in h̄cañ rich. q̄ si forte de p̄pinq̄ expectet
aliū cui deuot⁹ et securi⁹ cōfiteat nullo iure cōi-
care p̄hibet si v̄e penitet. 2⁹ ē rōe picli. ut qñ
ē in mōzli et imminēte piclo mortis. 3⁹ rōe cōscie-
scz qñ sc̄ia dicit q̄ statim teneat cōfiteri de ne-
cessitate. 4⁹ rōe dubij. s̄. qñ p̄babilit̄ videt se
amplius anno illo cop̄iā cōfessoris habē non
posse qui ip̄m possit absolue et h̄c op̄i. est p̄ba-
bilior s̄m rich. tho. et pe. Boni vō de h̄c dicit q̄
gñaliē asserē q̄ hō p̄e differre cōfessioē vsqz ad
pasca videt piclosū. Silr q̄ teneat s̄p̄ cōfiteri
qñ se offert oportunitas videt valde dūz. Iō vñ
rōnabilit̄ sententiū mediū scz q̄ oportunitas
tēpis. loci et p̄sbi p̄e triplidē se offerre scz aut
ita q̄ timeat ne vñq̄m se offerat. ut cū aliquis
grauē infirmat. et tūc tenet statim cōfiteri.
Aut ita q̄ maior oportunitas expectat ul' q̄
ad locū ul' p̄sbi. et tūc differri p̄e s̄n peccato
Aut ita q̄ nunq̄m rōnabilit̄ maior oportu-
tas expectet et tūc sine p̄iudicio tenet h̄c boni.
¶ Sed nunq̄m religiosi tenent statim cōfiteri. Rō
aliq̄ dicit q̄ sic. si mortalit̄ peccauerit et p̄sbi
cop̄iā habeat. Et itelligit statim sicut dicit re-
cta ratio. vñ s̄m eos refert inē seclares et re-
ligiosos. quia illi nō tenent aū q̄oragesimam
cōfiteri que est eis tpe p̄nie. isti vō statim tenet
quia eis tpe p̄nie est totū tpe vite sue. ¶ Si di-
cat q̄ statim nō obligat aliquē nisi p̄ mandatu
Rēspōdēt q̄ statim nō obligat. sed mandatu
oib⁹ datū. ad nunc aut uel tūc obligat opo-
tunitas que offert se diuisi mode diuersis. et hoc
verū est in oib⁹ p̄ceptis affirmatiuis q̄ ad ali-
q̄d tpe obligat vnus ad q̄d non obligat aliis
vt patet in honore pentū. et hui⁹ s̄n̄e est boni.
¶ Rē dicit aliq̄ q̄ nō refert q̄ ad hoc inē seclares
et religiosos. quia religiosi non tenent ad alia
q̄z aliq̄ homines. n̄ ad que se obligant ex voto. et
h̄c est op̄i. tho. Potest tñ dici s̄m rich. q̄ religiosi
rōne suoz statutoz et sui status tenent cōfiteri
frequēti⁹ quā statuat solū generale. Nec tamē
p̄pter hoc sequit̄ q̄ teneant statim cōfiteri h̄ca
cōfessoris oportunitate. n̄ assit dies q̄ s̄m statu-
tū religionis sue tenerent cōfiteri. Consiliū tñ
oib⁹ sanū s̄m boni. ē q̄ om̄s q̄ cadūt p̄ mōde
q̄māc⁹ p̄nt cōfiteant. Non enī videt v̄e p̄rie
qui tādū portat mortale vulnus peccati occi-
tum. Vñ de cōstituciōez parālē supra dictā inno-
centij t̄q̄ d̄e negligētes cōfiteri sua peccata cre-
ditur emanasse. ex de pe. et re. que dicit sic. ois

vñqz sex⁹ fidelis ex quo ad annos discreciōis
puenerit omnia p̄c̄a sua solus saltē semel in
āno fidelit̄ cōfiteat p̄po sacerdoti. et munitam
sibi p̄nāz p̄ viribus studeat adimplere susci-
piens reuerentē adim⁹ in pasca eukaristie sa-
cramentū. nisi p̄p̄i sac̄dotis cōsilio ob aliquā
rōnabilez causā ad temp⁹ ab eius p̄ceptōne
duxerit abstinentiū. Alioq̄n et vñes ab inḡssu
eccl̄ie arceat et moriēs eccl̄astica careat sepl̄ca.
De ob̄to cōfessiois. i. de h̄is q̄ d̄z
¶ Ostea cōsiderandi q̄s cōfiteri. et. 12.
Est de h̄is que debet q̄s cōfiteri. Et ēca
hoc q̄runt pl̄a. s̄. dato q̄ hō teneat cō-
fiteri peccata mortalia. Vñ teneat etiā cōfi-
teri cōstundas p̄c̄oz. Rō cōstundaz q̄dā tra-
hūt in aliud gen⁹ vl' in aliā sp̄ez p̄c̄i. ut coire
cū mliere cōiugata. Et istas tenet hō cōfiteri.
Non enī sufficit ei qui cētū marcas habuit de
alieno. dicere ego accepi alienū cū hoc possz esse
verū si accepi s̄et vñū denariū. Sed tñ secūdū
aliquos cū hoc p̄ceptū sit affirmatū non obli-
gat ad semp sed p̄ loco et tpe. scz quando homo
eas cognoscit ul' per se vl' per inq̄sicōez alienaz.
Vñ de sapiēs et intelligens tenet cōfiteri si in-
quirant ab eo. Sc̄m vō alios amunius sed nō
tucius opinantes nō oportet eas cōfiteri. q̄a
sufficit notificare q̄ntitatē peccati. i. sp̄e licet n̄
p̄ase. q̄ hoc nō potest fieri. Nec oportet s̄m to-
tam q̄ntitatē p̄c̄i p̄nāz taxare. hoc tñ est bo-
et cōgruū. et quāto sūt magis sapientes et p̄f̄i
tanto magis debent eas distinct⁹ explicare. sed
nō tenent ad hoc n̄ forte ex p̄p̄a sc̄dēcia obligē-
tur. Quedā vō cōmstancie alleuiant et has n̄
debet quis per se cōfiteri quia cōfessio eaz n̄ facit
ad accusaciōez p̄c̄i. et peccator in cōfessione debet
se accusare et nō excusare. Per accidēs tñ ne cō-
fessor scandalisē vl' etiā ut ei⁹ inq̄sicōi satisfā-
dat vl' si tantū dēuiat q̄ sit in genere venialis
quia tenet dicē gen⁹ peccati. bonū ē aliq̄s tales
cōfiteri vt si quis cōmedat carnes in q̄oragesi-
ma ex disp̄lacōe et cā. h̄ boni. et pe. Quedā vō
aggūant in eadē spēce. et illaz quedā nō aggū-
uant notabilit̄ sic sc̄dēcia et inḡtudo. et has n̄
tenet quis cōfiteri. quia sūt q̄si venalia p̄c̄a.
quedā aggūant notabilit̄. et istas s̄m inḡm
wilhel. altisiorozē oportet cōfiteri. Sed strā
p̄dicta obiat. quia aug⁹ p̄mo enumerat mul-
tis p̄c̄oz circūstancijs. ois inq̄t illa varietas
cōfitenda est et deflenda. Rō q̄ illud est de p̄fe-
ctōe p̄nie nō de necessitate. ¶ Itē ob̄. q̄a dele-
ctabile carnis s̄m p̄lm 3. ethi. q̄nto mag⁹ i p̄-
ticulari cōsiderat tanto magis appetitū mouet
ergo non videt q̄ adim⁹ peccatoz carnaliū
aliquis debeat om̄s singulares circūstandas cō-
fiteri. Rō cōmstancie p̄c̄ulares p̄c̄i carnalis
que trahūt in sp̄em peccati mortalis semp sūt
cōfiteandi. q̄a gr̄a que in sacro dat̄ r̄staurat si
qua inclinacō a p̄c̄o ex taliū cogitaciōe pueni-
at ul' in cōfiteēte ul' in cōfessore. Vñ de dict̄ ḡg.
in pastoralī. sit plerūqz ut dū rectoris anim⁹
aliqua temptantia cogitat auditis temptati-
onibus eē ip̄e pulsas. s̄. h̄c nequaquā pastori

timēda sūt. quia tāto facilius a sua eripit qn-
to misericordiā ex aliena tēptacōe fatigat. Si
enī sacerdotē laici ad peccata hōi prouidē vide-
rēt. debet accipere licēdāz sctōi alteri sacerdoti. et
si non dederit licēdāz. debet ad supiorē recēre. Si
autē huiōi cōstāde nō agguant in infinitū
nouā spēm mōdis pēti sctificādo qnqz lauda-
bilitē rēcēt adhibita debita dīscōe sūm sctifica-
tiōne epīcudmīs cōstāde et pzonitātē indī-
nacōis ad peccatū ex ei sctificatiōe in ipō sctificā-
te vlt sacerdotē. hec tho. **V**trū teneat qd sctificā-
ti pēti pcedēda tanqz cōstādas agguātes.
Re sctō in 2°. di. 22. dicit qd licet forte hoc sit
vile nō tñ videt necessariū esse cōfiteri ea in
speciali. quia inqntū agguant possūt exprimi
sufficiēt i cōfessione i generali. s. dicēdo de mlti-
tiset magnis pētis alias penitēti. et ideo nūc
in peccādo magis ingratū fuit. **V**trū teneat
quis cōfiteri peccata venialia. **R**e qd non nec
ppter peccatū venialis morbi. cū enī sint de su i
natā venialia p se possūt veniā cōsequi. siue p
pñiam interiorē siue p exteriorē assumptā siue
etiā p penā purgatoriā. siue p aliud remediū
spetens et ydoneū. ut dicitū ē sup. **N**ec etiā p
statutū ecclēsie scdm sctōi quia cū ex. de pe. et
re. oīs rē dicat oīa peccata sua. **A**ut ē ibi dī-
tributiō p peccatis venialibus aut non. Si sic
ergo habens mortalia teneat ex vi pcepti cōfite-
ri venialia. Si nō. ergo habens tantū venialia
non teneat cōfiteri ea. Et sic videt cōtradictō
dicē qd ille teneat cōfiteri venialia et ille non.
Et sic ex statuto ecclēie generali nullū tenetur
venialia cōfiteri in qcumqz casu. **S**i qratū
quō pētibz cognosceret enī nisi sctificat qui hz tñ
venialia. **R**e veniat tñ ad pētibz et dicat ei
dñe ex quo fui confessus p graciā dēi nō habeo
cōsciam de peccato mortali et sic cognosceret enī
sufficiēt. hec et plā alia dicit sctō in 2°. di. 14.
Licet autē de rōne sui generis non sit nēc ea
cōfiteri tamē est cōgruū maxime viris pfer-
tis quia vile est multū et pena eis debita mi-
nuē ex vi clauū. **P**recipue autē cōfiteāda sunt
peccata venialia frequentē iterata. ut etiā dicit
mgr sen. li. 2. di. 21. et hoc ppter vitandū pericu-
lū quia consuetudo frequentē ducit in libidines
et sctēptū. Et sufficit stare i gñalitate et nō opor-
tet ad singula descendē. Si tñ quis velit descē-
dere multū est laudabile et vtile et nēc volen-
ti ascendē ad pfectionē. hoc igit ē dicitū de ve-
nialibz gñalitē sūm bonū. In casu tñ contingit qd
homo teneat ea cōfiteri siue ppter dubiū siue ppter
ecclīasticū statutū. ppter dubiū qñ dubitat p
babilitē vtrū sit veniale ul mortale. ideo si non
penitet sic de mortali dīscmīni se exponit. et
ideo debet cōfiteri illud nō quidē asserēdo ipm
esse mortale. quia ut dicit aug. 14. de tri. non
tñ est mēdaciū dicē flm sed etiā asserēdo dubiū.
sed debet cōfiteri illud sic iacet in sctia et mōi-
do sacerdotis relinqt vtrū sit veniale vel mor-
tale. sicut enī dubitat ita dubitādo sctificari de-
bet. **D**ebet tamē sctificari et penitēciā sustinere ac
si esset mortale. et tūc mens assecurat et nullo

mō veritatē pūdicat hec bonū. **S**ed obiāt qd
glo. sup illud Jac. 4. Confitemi alterutqz pecca-
ta vtra. rē. pēta inqt que ex hūana ignorāda
ul infirmitate veniūt. dicit et pāpit sctificari. hō
mōi autē pēta sūt venialia g^o teneat ea sctificari.
Re qd si hoc intelligat de venialibz tunc sumit
ibi papere p docere sūm i^o luc. 4. pceptor p to-
tā noctē labo. rē. vbi autē beati Jacobi licet sit
ppositū p modū impatm tñ p mortalibz tācū
teneat impatiue. p venialibz vō magis exhorta-
tiue vñ pceptū ē quo ad mortalia et sctificā quo
ad venialia. hō tñ nō pcedūt sūm sctōi ut pa-
ter ex dictis. **O**biāt etiā illud aug. Si cepi
sti fluctuare sctificari motū ne plangas ruinā
sūm hō ruere videt qd nō sctificat venialia. **R**e nō
est pceptū sctificari. vñ de dicit hoc. nō quia nō
posset aliter nō p sctificatiōe vitare ruinā. sed qd
hō via est sobria et ydonea. **V**trū aliqz pos-
set licite sctificari pēta que nō fecit. **R**e pēta qd qd
non fecit sūm rem fecit tñ sūm suā estimacōez.
pē quis sctificari. que vō neutro mō fecit nō p
licite sctificari. pmo mō facit cōtē veritatē rei nō
tñ ptra vitatē sctificari. 2° mō facit ptra vtrūqz.
Quid de gñali sctificatiōe in qua sūm mortem
aliqz ecclīaz pētibz et alij confitent se omīssisse
oīa pēta dicentes. peccauī in oībus vicijs qd
hō peccare pē. **R**e talitē sctificatiōe loquit in persona
ecclēsie. vel sicut dicit aug. in vno peccato pnt
multa notari. vel qd dicit in oībus vicijs cōp
hōit gñā singulorū et nō singula generū. q. d.
locutiōe. cogitacōe. opacōe. obmissiōe. hec tho.
Et quasi eadez dicit hōit. et addit vituperandi
tamē sūt pētibz qui addūt de pollutiōe credē-
tes hoc sufficere sibi p sctificatiōe qd nō est verū
quia ad huiōi mortalia requirit cōfessio specī-
alis et sacralis. **V**trū liceat in sctificatiōe alie-
na peccata referre. **R**e aliena peccata aut nō
pnt ad pēti accusacōez sed magis ad excu-
satiōē ei qui sctificat ex quadā associacōe aliorū
quia solaciū est miseris habere socios penarū.
Sicut qnqz aliqz simplices cōfittendo omīs vicijs
nos suos accusāt. dicendo omīs sum^o latrones
vsurarij pūri et filia. Et hoc mō pēta aliena i
sctificatiōe referre nō licet. et a sctificatore talis scti-
fics corripit pē. **A**ut sūt pētis nostris diuincta
ita qd sine eis non pē bene explicari culpa ppa
et tūc licet ea in sctificatiōe dicere eo mō quo sine
ipīs nō potest culpa ppa explicari. **V**ñ suf-
ficiat aliqñ dicere in generali ut si mulier sit ab
epō cognita qd absit sufficit dicere se esse cōgrā
ab aliquo magno prelato. Si a psona religio-
sa a religiosa. quia satis apparet genus culpe
Si vō descendit ad psonā specīalē increpari de-
bet. **S**ilr nec sctificator debet inqrrere de psona curi-
ose. Si tñ suspicet qd sit psona cui pē prodesse
et cōueniens et vale sit ipam scire. pē ex cōfessi-
onis for de illa inqrrere. **N**am talia sunt sepe
ocasio frangēdi sigillū confessionis. vbi est
maximū periculū ut infra patebit. Si vō pec-
catum explicari non possit sine persona. ut si
mulier sit inordinate a viro suo cōgrā. tunc si
de viro dicat nō peccat. quia non potest aliter

sfiteri piam culpam. hec boni. In hoc tñ mēbro
ultimo subdistinguit pē. s. q. aut immet pīcu-
lū illi psonē p hē qd maifestat. tñc nō debet
maifestari s; sufficit sine huiōi cūstācia pēim
dicere. Aut nō. tñc debet maifestari hē pē. Sic
gō gñaliē ē vñ q pēa aliena nō sūt dicēda in
sfessioē nī inqñtū sūt ppa. psal. dix. Cōfitebor
adūsi me iusti. m. do. glo pēa mea nī aliena
Nec sfessores de illis inqñere debēt. Vñ illi q
ramūculos in sfessioē inqñunt t de alijs malū
audiūt t sustinent. vix aut nunqm a detracti-
one excusari possūt Et aīabus mederi nesciūt
dū paūtur veniētes ad medianā alios accu-
sando sibi infligere graue vuln⁹ hē boni. Rod.
tñ dicit. q si confitēs psonam expmat cū qua
peccauit bona mtencoe pñario qui pē et vult
pdesse t nō obesse. nō ut pdat ipm peccatores
sed ut pñari⁹ oret pro eo ul' secrete laboret a d
correctōez ei⁹ nō peccat s; potius meref ar⁹ ad
ad hē vñ. 2. q. 4. hē vñ. S; si pñari⁹ inqñat
de illa psona bona fide. s. ut oret p ea aut eam
corrigat in occulto. credit q nō peccet dū tamē
sfitentē nll'o mō cogat ad nōiandū eam aut
eius expssionē extorqueat ab iusto hē rod. Scōz
vō rich. penitens celare tenet psonā cum qua
peccauit nī in tribus casibz. Vñ est qñ hoc est
necessariū ad expmēdū pñari⁹ pēim. tunc enī
tenetur eā expmē sfessori eo modo q dictū est
sup. Alius est qñ est vtile ad correctōez vel pre-
seruacōez illius a redōmo. tunc enī sfitēs bñ
facit si dicit ext sfessione alicui psonē q possit
t velit illi prodesse t nō obesse. sed hac de causa
nō expedit eā in sfessione nōiare quia phoc nī
possit ad correctōez illi⁹ pcedere. Tercū est qñ
est vtile ad pñuandū penitentē a redōmo. tē
enī expedit sfitēti expmē sfessori illā psonā.
pē enī stringere q sfessor p cogcōz illi⁹ persone
mōita dabit p q a redōmo meli⁹ pñuari pōit

Cui est cōfiteandū. ti. 12.
Cūde pñiderandū est cui sit sfiteandū
Et arca hoc qñrunt plura. scz vñ sit
sfiteandū pñbro soli. Rō de cōfessioē
possum⁹ loqui duplr. vno modo pñt est opus
vntis directe repugnans ypocrisi i quo qd se
ipm accusat ne alijs sit qm appareat ul' ma-
la sua aperit ad morbi inuestigandā curacōz.
Et hoc mō confessio pē fieri cuilibz q potest ad-
iuuare instruēdo ul' orādo de quo hō pē erubescere
t humiliari t ille exemplo huili tatis me-
liozari nī peccatoz cogcōne depuari. t sic quis
potest pēim suū cuilibet sfiteri siue derico siue
layco. Sic enī dicit bñ. sup canti. vñ pfect⁹ est
veritatis amator t omīs vellet noscē sua ma-
la dū tñ non esset cā mali s; boni. Alio modo
sfessio est opus sacramentale pñt ordinaf ad re-
condiliacōez que sit p absolucōez t ligacōnē. et
quia hec pñas collata est solis pñbris. ut habi-
tū est sup ti. 2. hui⁹ libri. et habebit mfra ti. 34.
ideo hec confessio nllī nī pñbro est faciēda. hec
rich. Vñ in cāu necessitatis q pñbz deesset
sit nēim layco cōfiteri. Rō tñ. in 2. suo videt
dicere q sic. sed tenendū est q non quia sfiteri

pñbro nō aut layco est pceptū ut patet ex pre-
dictis y mō aliqñ eē valde pīcōsū t stultū qz
tñ layco pē aliqñ sfiteri q sfōez reuelaret. ex q
forfan magnū malū eueniret. vñ in tñ cāu ē
ita iudicandū. sic qñ nī habet copia sfessoris
Est tñ licitū t si assit layc⁹ ydone⁹ agruū. Et h
mō itelligit m⁹ sen. li. 2. di. 14. c. 4. d. Si defu-
erit pñbz pñmo ē faciēda cōfessio. sic eē debēt
intelligi auctes t iura q h dicit vñ de pe. di. 1.
penitet. t. di. 3. q. vult. Et h⁹ opi. ē rich. sco. t
pe. Ad qd valet sfō layco fca Rō baptism⁹
hē efficacā ex scīficacōe matie. t iō a qñqz cō-
ferat alicui ille recepit sacm. Sed vis pñie sa-
cramentalis sfistit i scīficacōe mīstri. Et iō q lay-
co sfitef licz impleat ex pte sua qd ē de sfōe sac-
ramentali. sacralē tñ absolucōz nī ssequit. Et iō
aliqñ valz et ad dimiucōz pene q sit p sfōis me-
ritū t penā. s; nī ssequit dimiucōz illā pene q sit
ex vi clauū et iō sic sfessus magis punit post
istā vitā qm confess⁹ sacerdoti hec tho. Vñ de
tercia. q. 4. qualis dicit q tanta est vis cōfōis
ut si defit pñbz confiteat hō pñmo. et si ille po-
testatē absoluendi nō habeat fit tñ dign⁹ mīa
ex desiderio sacerdotis q sodo sfitef suā turpitu-
dinē t ita est mīa dē vbiqz que t nouit isti p-
cere t si non tā cito qm si absolueret a sacerdo-
te. hoc est ar⁹ q layc⁹ nō pē absolueri in neces-
sitate qd etiā est verū fm Innoē. vñ de male se-
sit bñ. ext de offi. ordi. pastoral. dicens q lay-
cus absolueri potest in nēitate t hē nō tñ a
peccatis sed etiam ab excommunicacōe.

Cui pñbro est cōfiteandū. ti. 12.
Ostea cōsiderandū est cui pñbitero sit
sfiteandū. Et ēca hoc qñrunt pl'a. s.
vñ pñbz prochiālis nī posset audire
sfōz nī pñs data sit sibi pñas ab epō ul' a papa
Rñdet ray. q non. S; dicēdū q sic quia talis
recepit potestatē clauū qñ ordinabat. Jurisdi-
ctionē vō recipit qñ ab eo q pñt prochiē pñbz
instituit. que duo requirunt t sufficiūt ad ligā-
dum t soluēdū. Pñpo q alicui smititē cu-
ra alicui⁹ prochiē habet pñatem ligandi t sol-
uendi a iure. de. pe. di. 1. multiplex. t. c. vñ
t ideo non indiget alia licēda speciali. s. epī
vel pape. et h⁹ sentēcie est gōf. t hōf. Vñ
necesse sit sfiteri pñrio pñbro. Rō ut dictū est
sup sfessio nō sacralis sine licēda et mandato
alicui⁹ fieri pē cuilibet ad libitū dū tam sit fide-
lis. t non sit excōicat⁹ vel pñsus. Confessio
vō sacralis nō pē fieri nisi pñbro qui pē absol-
uere talis autē est pñbz pñus ex de pe. t re. oīs
t di. 6. placuit. alias d; iterū confiteri. Ad ef-
fectū enī aliqñ requirunt duo. s. potēda actiua
in agente t matia debita in reapiēte. Hmc ē
q ad ligandū t soluēdū requirit potestas cla-
uū. que datur in ordinacōe et materia debita
i. subditus que habet ex iurisdicōe vñ de opō-
tet confiteri pñrio sacerdoti. Proprius vero sa-
cerdos est triplex vel ex iurisdicōe ordinaria ut
sacerdos prochiālis epō vel papa. Vel ex iurif-
dicōe delegata. ut ille cui cōmititē potestas
audiēdi ab aliqñ istoz tñm l' a legato dñi pape

Vel a iurisdicōe a iure cōcessa siue pmissa. sic dicunt ppij sacerdotes illi q̄s epi vel abbates exempti in suos eligūt cōfessores. Et illi q̄ subditos alienos audiūt in casibz a iure cōcessis quos casus regre infra vsus finē hui⁹ tituli. pmo mō dicit ppius p̄bri. 2° magis ppiie. 3° minus ppiie. Sumendo igit ppiū p̄bri p̄ p̄bri iurisdicōez habente aliquo triū dictōz mōdōz non est cōfessio faciēda n̄ ppiio sacerdoti ad hoc ut hō nō transgrediat p̄ceptū et s̄sequat s̄fessionis effectū. Sumendo vō ppiū sacerdotē pmo mō licet sit ei regulariter faciēda cōfessio. In multis tñ casibz nō oportet ut ostensū est p̄dece. hec rich. Potest etiā archiep̄s dñ visitat p̄uindā suā subditos sui suffraganei ad s̄fessionē audire absolue et eis p̄nias salutare inuigē. li. 6. de censibz p̄petuo. et est p̄ tpe illo p̄bri ppius fm p̄ mōdū. Adhuc vō nūc iure nouo est exp̄sum q̄ fratres minores et p̄dicatores audire p̄nt s̄fessionē. Illi. f. fratres qui sūt ad hoc electi et ep̄o p̄ntati. ex. A. li. de sep̄turiis. sup̄ cathedra. Quid si sciat peccator suū p̄bri hereticū esse aut sollicitatores ad malū. aut fragilē et p̄m ad p̄c̄m q̄ q̄s cōfiteat ul' reuelare s̄fessionē p̄bilit̄ existimat vel si p̄c̄m s̄tra eū s̄mīssū sit de quo quis confiteri debet. li. 6. m hui⁹ casibz a p̄ochiali uel eius superiori petenda est licēda alteri s̄fiteat. di. q̄ si negat sufficit p̄c̄ta licet non obrenta. quia in tali casū nō tenet p̄p̄o sacerdoti cōfiteri de pe. di. 6. placuit. etiā si nō habet aliū cui cōfiteat intelligit in hoc casū fm aliquos nō habē copīā p̄bri nec in hoc trāsgredi p̄ceptū ecclē. sic quia p̄cepta iurisp̄positi nō extendunt vlt̄ intencōez p̄p̄ietis que est finis p̄cepti. h̄c aut ē caritas fm apl̄m. Nec aliqua iniuria fit in h̄c sacerdoti. quia p̄uilegiū amittē meret qui s̄cessa sibi abutit p̄tate et hui⁹ s̄nie est cho. et pe. et si milie iunoc. et h̄c. sup̄ illud. c. ois. Vtrū p̄bri p̄ochialis debeat faciliē dare licēdam suis subditis alteri s̄fiteat. li. 6. quia mlti sūt adeo infirmi q̄ p̄c̄us sine s̄fessione decederent q̄m s̄fiterent tali p̄bri. vñ illi qui sūt nimis solliciti ut s̄s̄c̄as subditōz sciant mltis laqueum dānacōis inuadūt et p̄ s̄ns sibi p̄p̄is. h̄ bon. hos. etiā s̄s̄lit q̄ si p̄ochianus aliquā latetē casū non s̄fiteat p̄p̄io sacerdoti habeat licēdam ei nullaten⁹ denegat sed cōcedat. Sed si forte cōtemni visibilit̄ se p̄sumat negare potest. de s̄s̄c̄a tñ caueat hec h̄c. Sed nunq̄ dicēti se habere licēda a suo p̄ochiali s̄fiteat alteri credendū est sine l̄ris. li. 6. q̄ sic licet enī in iudicio cōtendoso nulli sit credendū sine p̄bacōe. ar. ex de foro p̄p̄. significasti. In p̄niali tam credendū est cuiuslibet si dicat se licēda habē a suo iudice fm h̄c. et jo. Sed ro. dicit q̄ non tenet ei credē q̄ sit superiori cōfessus et ab eo absolutus nisi hoc ei s̄stet p̄l̄as superioris ul' alio legitimo q̄ p̄ intelligi verū esse de p̄c̄is manifestis ul' q̄n habet p̄bilit̄ suspectū subditū suū. Vtrū sacerdos p̄ochialis possit audire subditū suū exē territorii p̄ochie sue. q̄ n̄

arguit. ff. de iur. oi. iu. l. si. si illud habet locū in hijs que sūt p̄tencōe iurisdicōis. Porro cū p̄nā sit de iurisdicōe voluntaria quilibz p̄bri curatus p̄t vbiq̄ subditū p̄m expedire. ff. de offi. p̄ consul. l. 2. Et infra de loco nichil exp̄mit cōsiliū generale. hec cho. Vtrū p̄bri seculares ul' etiā regulares siue monachi q̄bus nulla cura cōmissa est ab ep̄o ul' alio superiori audire possint subditos p̄ochialis p̄bri de licēda eius. li. 6. bñ. videt dicē q̄ nō exē de pe. et re. ois in p̄n glo. magne sup̄ illud alieno sacerdoti. sed tenendū est q̄ sic. cū enī quilibet p̄bri r̄cipiat p̄tate soluendi et ligandi in ordi nacōne si materiā. i. subditū habeat soluē p̄t et ligare ut dictū est sup̄ talis aut habet materiā ex quo de licēda p̄p̄i iudicis aliq̄ audire. Nec requirit in h̄c licēda ep̄i sed tñ p̄bri p̄ochialis ip̄ius s̄fiteat ut patet in. c. ois. n̄ in casibz ad ep̄m sp̄cialit̄ p̄tinentibz. Et hui⁹ op̄ionis est h̄c. Sed p̄c̄is obuiare videt gof. et ray. dicentes q̄ religiosi ul' reclusi nō habēt p̄tate soluendi ul' ligandi nec baptizandi nec predicandi nec alia que ad curā aīaz p̄tinent faciendi n̄ fuerint electi a p̄p̄o ul' ab ep̄o et cum assensu sui superioris instituti. 16. q. 1. alia. et. c. puenit. Sed dicendū fm h̄c. q̄ illa iura et filia intelligi debēt de religiosis qui volunt sibi vsurpare p̄ochias sū licēda superioris sui et sine auctoritate ep̄i ut etiā bñ innuitur in eis dē v̄bis. vel q̄n volūt aliquē audire sine licēda iudicis eius ul' etiā sine licēda superioris sui nlla alia necessitate instante ut innuit. 16. q. 1. placuit. Vtrū i ar. necessitatis teneatur quis cōfiteri heretico s̄s̄matico ul' s̄s̄li. si catholicus nō possit haberi. li. 6. q̄ n̄ quia nullus habet clauēs ecclē n̄ sit catholicus de pe. di. 1. v̄bū dei et. c. quē p̄teter. Sūt etiā tales excōicacōis excōicacōe maiori qui absoluere n̄ p̄nt. 12. q. 1. audiuit. Quis n̄ cōsuleret q̄ nullo mō confiteret eis de p̄c̄is sed de p̄c̄is toleret et q̄a tñ distulit s̄fessionē et s̄fiteat in corde bene deo et sufficit ei. Tales enī ponerent ip̄m de facili aliquo errore ul' desperacōe sicut pharisei iudā dicentes cū cōfiteret eis p̄c̄m suū. q̄. 2. ad nos tu videris de pe. di. 6. c. 1. talibz uel etiā notorijs peccatoribz nllm sacramētū ē recipiendū p̄ter baptismū. 31. di. 6. verū. et. 1. q. 1. sacramēta. Sillr credo q̄ etiā in articulo necessitatis nullus debet s̄fiteri excōicato maiori excōicacōe quia talis absoluere non p̄t ut dictū ē. Cū predictis quenuit h̄c. ray. et alij. Quid si quis est fornicat⁹ ul' aliq̄ tale fecit occulte in p̄ochia aliena p̄pter q̄ sit excōicat⁹ a plato illius loci. Nunq̄ debet de illo peccato confiteri p̄p̄o sacerdoti nel illi in cui⁹ p̄ochia fecit illud. li. 6. q̄ p̄p̄o. Si aut sit excōicat⁹ p̄t illud p̄c̄m sic s̄fuevit fieri in furcis. rapinis. et hui⁹ q̄rū ignorant accōres. mittēdus est talis ad excōicacōē absolue dū ab excōicacōe hui⁹. quia n̄ potest absolui p̄ p̄m sacerdotē. Et illud q̄ dicit ius q̄ rōne delicti forit̄ quis for̄ intelligendū est quo ad p̄tencōē ad for̄ p̄tencōis q̄a p̄t

ibi de crimine gmisso publice coueniri iudica-
ri et puniri. Secus est de occulto fm rod. Scdm
tn aliqs id intellr non tn de foro pcedoso sz et
de pñali. **Q**uid de pegrinis et romipetis. Ite
si acceperit perā et baculū a sacerdotibz pñis ul
ab alijs cū licēda pñis. ul iter iā arripuerūt.
eo ipso psumendū ē esse datā eis licēdaz aliq pre-
sbitero pfiteōi de hys q gmisserūt in via. ul ēē
que p obliuionē pfiteri obmiserūt. Aut ēē scī
enē dū tn de illis pfiteri pponāt postqz redierūt
pprio sacerdoti. Tales etiā intelligo habē licen-
ciā recipiendi eucharistiā in pasca. hec rod. et cō-
uenit cū eo. Inno. sup. c. ois. Et addit ibidez
q si sine licēda pñis pñis pegrinanē absolui
non pñt a pñis alijs. nisi in nēitate. et idē
est de negotiatoribz et alijs viatoribz. Vñ tu-
cū est in huiōi semp petere licēdā. et idē dicit
host. ibide. **Q**uid si tale est pñm cui abs-
lutionē sibi eps dyocesan⁹ retinuit. nunq po-
terit de illo in via vel ante iter arreptū com-
misso absolui dū est in pegrinacōne a simpli
sacerdote. Ite credo q sic maxime si institerit tē-
pus generalis pfessōis in pasca. debet tam ei
inimigi a pñiano q cum habebit copiā epī sui
iterū pfiteat ei pñm illud et ab eo pñiam re-
cipiat de illo h rod. **N**unq vnus pñis au-
dire potest et alius absolūere penitēte. Ite q
nō quia sacm pñie nō est diuidendū. sic dicit
de epo qui manū in ordinacōe ponebat et alius
presbz verba pferebat. 23. di. qm dā. **V**tz
confessi nō sacerdoti quē prochialis sacerdos lo-
co sui posuit credens eum esse sacerdotē teneat
illa eadē pñia itez pfiteri postqz cōstituerit eis
illū cui pfessi fuerūt non esse sacerdotē. Ite q
tales tenent illa eadē pñia si illoz sūt memo-
res itez cōfiteri sacerdoti. quia fm reuerentiā
de illis nō sūt rite cōfessi nec sacm suscepērūt
nec tñ iudicandū sūt peccasse tanqm transg-
sores statuti de confitendo quia ignoranda eos
innocibilis seu pbabilis excusauit. Et dico q
illa confessio fuit eis meritoria nō tñ tā valis
eis ceteris paribz sic si pfessi fuissent sacerdoti.
quia nō sacerdos non pē pfere penitenti illud
beneficiū quod sacerdos ex vi clauū ministrat.
Vtz sacerdos prochialis teneat audire cō-
fessiones prochianoz suoz quocenscūqz volu-
erint in eod āno. Ite q hēc questio pē intelligi
aut de tencōe nēitatis. aut agnuitatis. pmo
n ēdo q ordinariē teneat audire pfessōes par-
rochianoz suoz. n qñ illi tenent d nēcessitate
pfiteri qd est saltē semel in āno. et qñ sūt in in-
firmitate graui cōstituti ul immet eis aliqd
piculū mortis. Si tñ pluries voluerint pfite-
ri et sacerdos curat⁹ noluerit eos audire. tñc li-
bere pñt subditū aliū sacerdotē adire. et eis pfite-
ri et ille pē eos absolūere. nisi prius eoz sac-
dos eos qd audire noluerit ad aliquē dēmiatū
sacerdotē miserit. quia si nō vult eos audire nē
ad aliquē sacerdotē dēmiatū mittere. eos im-
plicite licēdat ut illa vice cōfiteant cūcūqz
sacerdoti voluerint. Loquendo aut de tencōe cō-
gruitatis. tñc dico q sacerdos teneat eos audi-

re quocenscūqz voluerint pfiteri. qā tali tencōe
teneat laborare p pfectu aīaz suoz prochianoz
qñtūcūqz et qñscūqz potuerit hē rich. **N**ota
tam q et si pñis prochialis ad audiendū pfes-
sōes prochianoz n obliget explicitē p statuti ecclē
sie nisi semel in āno tñ p illud statuti obliga-
tur implicite et ē iure nate. et dīno ad audien-
dū eos qñscūqz tenent de nēitate pfiteri. et
si mltodens occurrūt in eodē anno. casus in q-
bus tenent pfiteri de nēitate hec rich. **V**trū
possit aliqs cōfiteri aliq qm pprio sacerdoti. etiā
ex pñlegio ul mandato supioris. Ite aliq dī-
xerūt q nō et hui⁹ sūte fuit bñ. ut patet ex de
pe. et re. ois. in glo. sup illud alieno sacerdoti.
vbi ipe dicit q nō sufficit pñlegiū sine licēda
pprii pñis. pñm pñis intelligens pñbiterū
prochiale. Sz firmē est cōtrariū tenendū scz q
sufficit pñlegiū sine licēda pprii pñis. et hoc
pbat sic. dupl'r pē impediri aliqs sacerdos ne
audiat pfessionē alicui⁹. Vñ mo pē defectū
iurisdicōis. Alio mo pē impedimentū execu-
cōis ordīs ut excōicati dēgdati et huiōi. qñqz
aut habet iurisdicōz ordinariā cōmittere pē ea
que sūt iurisdicōis aliq habēt ordinē cōueniē-
tem ad illd officiū exequendū. ex de cōse. aqua.
et iō si quis impediāt p iurisdicōis defectū ne
cōfessionē alterius audire possit. pē sibi p quē
cūqz iurisdicōez habentē immediatā in illū
sue habeat ordinē sue nō cōmitti q cōfessionē
audiat et absoluat siue p ipm sacerdotē siue p
epm siue per papā. Si aut pē impedimentū exe-
cucōis ordinis audire nō possit pē pcedi sibi q
audiat pfessionē pē qui impedimentū remo-
uere potest g. et. **I**te quicqd potest inferior pē
supior. sed prochialis sacerdos pē dare licēdā
subdito suo alteri cōfitendū g. et hoc pē ei⁹ supi-
or. s. papa et eps mltomagis. **I**te pñatē quā ha-
bet sacerdos in ppl'o habz ab epō. sz ex illa potes-
tate pē cōfessionē audire ergo et eadē rōe ali⁹
cui eps hē pcedit. **I**te pñlegia sic sūt interpretāda
ut aliqd valeat. n ut pñt. sz si prochialis pñi-
bē possit tles tlibz pfiteri. l si n licet eis pfiteri
n de licēda pñis sacerdotū pñent pñlegia. g.
hē nō est dicendū. Insup qd pñctis oibus ppon-
derat dñs papa. clemēs 8. i qdaz pñlegio fra-
tribz minoribz ab eod cōcesso hanc sūam app-
bans et pñariā tanqz temerariā et erroneā con-
futans. declarat q pñcti fratres si dē eis licen-
ciā cōmittat ul cōcedat a legato sedis aplice
ordinarijs loco. ul ec a papa. subiectos eis dē
sibi cōfiteri volentes pñt audire absolūē et pe-
nitēdas eis iniūgē salutare. irrequisito pñ-
rii pñis assensu. **S**ed obē pñra pñcta mlt-
upl'at. pmo sic nō potest aliqd pñlegiū indul-
geri in alteri⁹ pñdiciū. sed hoc est in pñdiciū
alterius sacerdotis si alius sbitū sui audiat cō-
fessionem g. hoc nō pē per pñlegiū siue licen-
ciā siue mandatū supioris obtineri. Ite pñe
indiciū non fit alicui nisi ei subtrahat qd est in
fauorem iurisdicōis ei⁹ indultū. **I**ndiciū autē
potestas nō est cōmissa alicui i fauorē suū. sz ad
dei honorē et ppli valitātē. et ideo si supioribus

platis expedire videat ad hoc duo promouenda quod
 alij ea que sunt iurisdictionis committant in nullo pro
 iudicant inferioribus platis non querentibus que sua
 sunt non que ihesu christi. et qui gregi presunt non ut pas-
 cant sed ut pascant ab eo hec tho. **S**ecundo ob-
 iectum sic illud per quod impeditur omni mandatum non potest
 per privilegium alicuius hominis concedi. sed per. 18. man-
 dat deus rectoribus ecclesiarum ut diligenter vultum
 pecoris sui agnoscant. et impediunt si alius quod ipse
 eius confessionem audiat. **U**n die glo. super il-
 lo verbo per. 24. diligenter cognosce vultum peco-
 ris tui. Pastori ecclesie dicitur diligenter curam ad-
 hibe hijs quibus te preesse contingit. alios accusat
 singulorum considerans diligenter ut si quod videtur repe-
 ris statim emendare memeto. ergo vultus iste
 nichil aliud est non scientia subditi quam sacerdos non
 poterit agnoscere si alius eum audiat. **I**tem quod ipse
 absoluit ab illo mandato dum alius supplet vi-
 cem eius. et hoc quoniam superior placet. vel huiusmodi licet
 ab ipso tali prelato audit et ideo ipse non tenet
 audire nec alius confiteri. **V**el dicendum quod du-
 plex est vultus subditorum scilicet exterior qui con-
 sistit in conversatione manifesta. hunc tenet prelatus
 diligenter agnoscere et si errat corrigere. quia ecclesia
 tamen indicat de manifestis. secretorum autem cognitor
 et iudex est deus. ut dicitur gen. 32. erubescant.
Vultus interior est conscientia hanc non tenet nec
 potest agnoscere. **T**ercio obiectum sic quod audit ali-
 cuius confessionem est proprius iudex eius alias non pos-
 set eum ligare et solvere. sed unusquisque hominum non potest esse
 plures proprii sacerdotes vel iudices. quia tunc teneretur
 pluribus obedire quod est impossibile si preceperent
 contraria vel impossibilia. **I**tem. **I**tem inconueniens
 esset si esset duo quorum utrumque eque super eandem ple-
 bem constitueretur. sed si sunt duo super eandem plebem
 immediate sicut presbiter prochiialis et episcopus et papa qui
 libet eorum preceperit ea que sunt iurisdictionis ad ipsum per-
 tinencia alteri committit. Sed si superior committat
 duobus quod unus principaliter altero super eandem ple-
 bem constitueretur non est inconueniens. **E**t finit hoc
 qui principalior est dupliciter potest committi. **A**ut ita quod
 eius vice sua constituat. et tunc talis est principalior
 quam prelatus inferior sicut prius pape quam episcopo
 et prius episcopo quam prochiialis sacerdos. et magis
 tenetur eis confitens obedire. **A**lio modo eum in co-
 adiutorem illius presbiteri constituat. et quia coadiutor
 ad eum ordiatur cui adiutor datur. ideo coadiutor
 est minus principalis. et ideo penitens non tamen tenetur ei
 obedire quantum proprio sacerdoti hec tho. **Q**uarto obiectum
 sic iniuria facit sacramento qui sacramentum iterat super
 eadem materiam vel ad minus mutuat facit. sed quod
 confessus est alteri sacerdoti tenetur iterum confiteri proprio
 sacerdoti si petat. quia non est absolutus ab obe-
 diencia quam tenetur ei. **I**tem. **I**tem nullus tenetur confi-
 teri peccata que non habet. **E**t ideo si quis prius episcopo
 episcopo vel alij ab episcopo omissionem habuit confessionem fuerit
 cum sint sibi peccata dimissa et quod ad deum et quod ad eccle-
 siam. non tenetur confiteri proprio sacerdoti quantumcumque pe-
 tat. sed prope statutum ecclesie de confessione facienda proprio
 sacerdoti semel in anno eodem modo debet se habere
 sicut huiusmodi venialia. **T**alis enim debet tamen venia-
 lia confiteri ut dicunt quidam et profiteri se a peccato

mortali immunem. et sacerdos ei in foro scientie credere
 debet et tenetur. **S**i tamen iterum confiteri teneretur non fru-
 stra primo confessus fuisset. quia quanto quis pluribus
 sacerdotibus confitetur tanto plus ei de pena remitte-
 rit. tamen ex erubescencia confessionis que in penam satisfac-
 toriam computatur. tamen ex vi clauium scriptorum alius. unde
 todens potest confiteri quod ab omni pena liberatur. **N**ec re-
 iteratio facit mutua sacro non illi in quo satisfactio ad-
 hibetur per characteris impressionem vel per materie
 consecrationem quod neutrum est in propria. unde bonum est quod
 qui audit confessionem auctoritate episcopi inducat confite-
 re ut confiteatur proprio sacerdoti quod si noluerit nichil
 omnino ei absolvere debet. hec tho. **Q**uarto obiectum sic
 aut sacerdos proprius prohibere potest ne confiteatur alte-
 ri quam sibi. aut non. si potest. **Q**uarto in tali casu non
 debet confiteri nisi habebat privilegium confessionis
 audiendi. si non ergo videtur exemplum a proprio sacer-
 dote. **I**tem cum non habeat imperium par in parem
 aut minus in maiorem prohibere non potest. nec in hoc
 subditi obedire tenentur hec per. **S**exto obiectum. aut
 debet iterum confiteri suo presbitero aut non. si sic ergo
 non fuit sufficienter absolutus. si non ergo sacerdos tenetur
 ei tradere eucharistiam cuius nescit conscientiam. **I**tem sic
 iam dictum est non tenetur confiteri peccata que non habet
 qui autem est absolutus a prius episcopo vel pape
 iam non habet ista peccata. ideo non tenetur ea con-
 fiteri. tenetur tamen si presbiter exigat peccata siqua ha-
 bet que non sunt confessi et confiteri prope statutum eccle-
 sie. vel saltem se penitere coram eo et dicere se fuisse
 confessum et ipse debet ei credere et eucharistiam dare. suf-
 ficit enim sic eius conscientiam scire cum alia certitudine
 de peccatis eius non possit habere. **S**i tamen presbiter aliquid pro-
 babilia signa habet quod iste verum non diceret non tenetur
 sibi eucharistiam dare nisi fide et sufficienter faceret
 quod alicui potest eum absolvere confessionem esset hec rich.
Quarto obiectum sic. **I**tem. **I**tem in solio generali dicit sic
 omnis unusquisque sex fidelis ex quo ad annos discretis per-
 uenerit. omnia peccata sua solus confiteatur proprio sacer-
 doti. et in eadem decretali dicit si quis ex causa volue-
 rit confiteri alij prius licentiam petat et obtineat a
 proprio sacerdote. si ergo sacerdos proprius non dat licen-
 tiam videtur quod nullo modo possit confiteri alteri. **U**n
 bñ. glossans illud verbum proprio sacerdoti dicit sic.
 Sed ecce fratres minores et predicatores et alij re-
 ligiosi non habentes plenum hunc privilegium ut alios per-
 rochianos possint recipere ad penitentiam. **N**umquid suf-
 ficit privilegium ad hoc. ut alienos prochiolos pos-
 sint recipere sine licentia proprii sacerdotis. **D**icas
 quod non sufficit privilegium sine licentia sui sacerdo-
 tis. privilegium enim nonequiparat eos illis qui a
 proprio vel ab episcopo sunt electi. vel illis qui ab episcopo vel
 alias a proprio proficiunt. **E**t dat eis privilegium solam
 executionem. et ita ad hoc est necessaria licentia pro-
 prii sacerdotis. **N**am licet eque omnes sacerdotes
 in ordinatione recipiant potestatem ligandi atque solu-
 di. **L**igata tamen est in eis quod non possint ea exequi nisi
 data sibi postea auctoritate et potestate ab episcopo dyoce-
 sano vel a sede apostolica. **H**oc etiam intelligas de sa-
 cerdotibus religiosis ac reclusis. quia nec illi possunt
 iniungere penitentias nec baptizare nec predicare et si-
 milia que pertinent ad curam animarum non electi fuerint
 a proprio vel episcopo cum assensu sui prelati. 16. q. 1.

alia puenit. **S**ecce i h^c c. qz pōito q alicui data
sit ab epō nō pē ppe hoc iudicare pzochianos al
teri. 9. q. 2. p totū. **I**te dico q rō tangit i eadē
decre. qā alius nō pē absoluerē. vñ nō loquit
de eo q nō hz iurisdicōez aliquā sī penitētē. n
p ommissionē sacerdotis. h^c pē. **A**d bñ. **I**te ne
gādo simplr glo. suā. sic negant mltē alie qz
fecit. sic patet exē de sū. tri. vbi enūans articu
los fidei dīc q 2° est baptism^o. **S**ilr dīc aquam
baptismi esse sacm^o t iō vt dīc emendū est ne
asim^o bibat sacm^o q est rōiclm. p 3° q irracō
nabiliē loquit quia dīc q per pūilegiū fratres
minores t pōicatores nō eqpant hys sacerdo
tibus q a ppo ul ab epīs sunt electi quia pūile
giū dīc strariū pnt inqens cōfessiones fidelit
um audire t miūgere pñiam salutarē. **V**nde
notandū sic in natālibz ad quēlibz effectū duo
reqrūt. s. pōtēda actia i agēte t mā dīspōita
in padēte. **S**ic ad effectū ligādi. t solūdi re
qrit pēas clauū que dāt in ordinacōe. t mate
ria. i. subdit^o que dāt i iurisdicōe. **I**urisdicō
aut est duplex ordinaria t delegata. **O**rdinaria
est quā habet papa epō t pzochian^o. **D**elegata
quā hnt illi qbus papa ul legat^o nel epō cō
mittūt vices suas ut iudices delegati t peni
tendarij pape vl epōz. vñ sicut vere pē absol
uē iudex ordinar^o. ita t vē delegat^o aucte dele
gata qz delegat^o vicē gerit delegātis. ut p 3° exē
de offi. iudi. dele. qz sane. di. 23. c. vl. t iō qz ipi
pūilegiati vē gerūt vicē illoz qz aucte cōfōes
audiūt. **P**roqz t eoqz aucte absolue pnt. **E**t sic
pzelati supiores nō tenent reqrere cōsensū infe
riorz in pōicacōibz t cōfessōibz audiēdis cū n
habeat imperiū par in parem nec mltomagis
minor in minore exē de elec. **I**mmotuit. **I**ta nō te
nent hāc licēdā pūilegiati reqrere ab ipis sa
cerdotibz pzochialibz quare tē. **O**ctauo obī
fic. dīc exē de pūilegijs pastoral^o. q qdā mōchi
habebāt pūilegiū ut pzochias suas decedētibz
eaz psonis in ppos vsus cōuerterēt. tamē nō
poterāt h^c facē irreqsito. t ff. de sūctute vrba
noz pōioz. si dom^o tua. vbi dīc si dom^o ali
cui^o dñi vicini sui sit obligata in duabz sūi
tutibz. s. q nō alid^o edificet t q stilliciōia sup
tectū illi^o de domo illa nō cadāt si remittit ser
uit^o vna manet altera. t ideo dī in decretali.
ppo sacerdoti scz cōfiteat nō alieno hēc bñ. vñ
ipe vult q pūilegiat^o dz habē collacōez clauū
in ordinacōe. executōez eoqz in pūilegiū dacōe. s.
executōis matiā. i. sūditū i pzochialiū sacdo
tū licēdacōe. **I**te p solū textū p 3° q h nō habebāt
ex pūilegio. ut ppa aucte in possessiōz illaz ec
clesiaz mitterēt. q si habuissent ex pūilegio tē
potuissent vt ibidē dīc. **I**sti vero hnt pūilegi
um hoc. ideo pnt. **A**d illud de duabz sūit
tibus. **I**te q hoc vñ est vbi seruitutes nō sūt
cōnexē vt sūt iste sūm acēsiū ibidē in glo. qui
glosat illā legē sic. qā licet dom^o aldoz sit edifi
cata. tñ nō sequit^o necessario q stilliciōia ppe h
cadāt sup tectū alteri^o. qā pnt p cānales dedū
d. **S**ed vbi sūitutes cōnexē sūt oīo vna subla
ta tollit t altā. vt si pcedis michi cotidie ire

p agrū tuū pcedis michi etiā semitā facē p eū
Sic est i pposito qā habē executōz necessario se
quit^o habē matiā executōis scz subditū. qā aliē
frivola esset executō. **E**t ideo cū pūilegiato exe
cutō dāt. dāt sibi etiā auctas vtriusqz scz exe
cutōis t subditū ut possit fieri executio. qz cū
dāt auctas absolūdi datur t audiēdi cū sint
cōnexa msepabiliē. **N**ono obī sic. deu. 23. p
cepit dñs vt nllus falcē suā mittat in alienā
messē cū ipi facit iniuriā. g^o nec illi dñt audi
re subditū alteri^o. 13. q. 1. s. hys ita. **I**te q tal
non mittit falcē in messē alienā sed ppiā qā
facit hoc aucte supioris c^o ver^o est illa messis
qm inferioris. **N**ec p hoc fit inferiori iniuriā qz
ius suū psequi nō est alteri facē iniuriā. 13. q. 1.
hys ita. **N**eni facit iniuriā qui vtiē iure suo.
t exē de elec. cū eccliaz. qz dīc anaclet^o papa p
pim dū a petro incēpit sacerdotalis ordo. qā ipi
pimo pōtificat^o in ecclia xpi dāt^o est dicente do
mino ad eū tu es petr^o t sup hāc petrā. tē. **H**ic
ergo ligandi solūdiqz pēatē accepit a dño p
mus dicente dño tibi dabo clauēs regni celoz.
tē. pmsqz ad fidē populū vteute pōicacōis
sue adduxit. ceteri vero apli cū eodē pari cōfor
dō honozē t pēatē acceperūt ipm qz pnapē esse
suū voluerūt. q enā iubente domio in toto orbe
dispersi euangeliiū predicauerūt. 21. di. viden
tes autē apli messē mltā. operarios aut pau
cos rogauerūt dominū messis dicente dommo
rogate dominū messis tē. vñ nō dixit rogate
dños sed dñm. nec dixit ut mittat oparios in
messē alienā sed suā. ex hoc insinuās q ipe xpc
esset verus dñs messis cui^o figurā in trīs gerit
ppie dñs apli^o verus dñs messis scz vltis ec
clesie ergo quē ipe vocat in messē ecclie ille est
verus messor in agro dñico. g^o non mittit fal
cē suā i messē alterius. **D**eamo obīc sic
de pe. di. 8. dīc cōstitutio domini vrbani pape
scōi. placuit. vt nulli dēinceps sacerdotū liceat
quēlibet omi sū alteri ad pñiam suscipere sine
cōsensu ei^o cui se prius cōmisit. nisi pro igno
rancia illi^o cui cōfessus est. **E**t qui cōtra hēc sta
tuta facere presumpserit grādi sui piculo sub
iacebit. **I**te q loquit^o ibi de sacerdotibz nō pū
ilegiatis qui nō pnt absoluerē subditū alteri
us cū nichil habeāt iurisdicōis sup eū nec in
cāū ignorācē. **V**ndeamo obīc sic bñ. dīc
exē. de aucto. t vsu pallij. ex tuaz in glo. licet
papa det pūilegiū nō cū vult ut aliqz vtaē in
pūidiū alius. **E**t intēdit lex q sic sūt mēpre
tāda bñfida pnapis ut nō inapiat iniqua. t
ē opamū ar^o q papa nō intēdit facē pūidiū
ali p suū pūilegiū exē de ecclis edī. ad audiam
qz ordo ecclie mltā sūmōiē cū cuiusqz nō suat
ius suū. 11. q. 1. puenit. **I**te q illud intell^o d p
iudicō multū enozmī. vt ibidē dīc bñ. exē de
cōsuetudine. cū olim. nō deleui quia aliē omne
pūilegiū dāt in pūidiū nec enī pūilegia aliq
bz pcedūt n pter gñ alē legē aliq spāle indol
gere. 24. q. 1. c. hys ita in fi. exē de v. sig. **Q**uā
papa det pūilegia in satis magna pūidiā pro
bo qā in aliquo epātu habent religiosi grācias

quas ipsi excolunt forte valentes. 10. milia mar-
 caz. et tñ papa dedit eis privilegium de nō dandis
 decimis. p qd privilegium aufert papa illi ep̄atui
 mille marcas annuatim. Nunquid ergo non est
 maius privilegium auferre mille marcas q̄ dare
 p̄tate audiendi s̄b̄diti alteri. et tñ papa ad uni-
 us eccl̄ie s̄b̄leuacōz dat privilegium in p̄iudiciū al-
 tius. Sic est in p̄posito qd privilegium audiendi cō-
 fessiones et p̄dicandi nō dat in p̄iudiciū cl̄icōz
 s̄ in utilitatē eccl̄ie. cū p̄ochiani nō p̄nt suffi-
 cere p̄lo ul' rōe ignorācie ul' negligēcie. et p̄p̄e
 maliciā aliq̄z sacerdotū datū est hoc privilegium q̄
 cū soli nō sibi sufficiant nec alijs possunt suffi-
 cere. Et p̄p̄ea irrequisitis eis p̄nt hoc facē. Et cre-
 do hoc privilegium ī exēmis t̄pibz emanasse. qz iā
 verificatū est id̄ osee. Erit sic p̄p̄s sic sacerdos
 qz mlti p̄ochianos suos trahūt p̄ ad malū
 qm̄ ad bonū. 12. obidē sic q̄a ex hoc ius sac-
 dotū notabiliter ledere. vnde dicit ambrosi⁹. li.
 de officijs. Deniqz si nō p̄t alteri subueniri nisi
 alter ledat commodū ē neutz unari qm̄ grava-
 ri alterz. 13. q. 4. 1. q. 2. qd sacerdotes ex hoc non le-
 dunt nec in iure sp̄uali cū non teneant reddē
 rōez deo de hys que subditi eoz talibz privilegia-
 tis cōfiteant. nec in iure t̄pali. quia p̄p̄ hoc nec
 deame eoz nec debite oblatiōes vel hui⁹i eis s̄b̄
 trahunt. sed sup̄ hec oīa estimāt sibi fieri p̄iudi-
 cium. Nec ut boni gaudēt de p̄st̄to eis adiuto-
 riū. sed ut illi qui que sua querūt nō q̄ ibi xp̄i
 magis volūt pasci a grege qm̄ eū pascere.
 13. obidē sic. ex de p̄och. et alienis par. c. nll⁹
 dicit qd nll⁹ ep̄s alteri⁹ p̄ochi anū iudicare p̄-
 sumat. quia etiā ep̄iscopi nō inuitati fuerit vl-
 tra dyocesim accedē nō debēt p̄ aliq̄bz eccl̄iasticis
 negocijs disponēdis. 9. q. 2. non. inuitati. ergo
 tē. 1. q. 2. qd tales nō audiūt p̄ochianū alterius
 sed illius qui dedit eis privilegium. 14. obidē sic
 dicit ex de vsu pallij. ex tuaz qd nll⁹ ep̄o ul' archi-
 ep̄o licet vti pallio in eccl̄iis nō subditiis iuris-
 dictiōi sue nisi habeat licentiā ab illo. cui subest
 illa eccl̄ia. ergo mltomin⁹ isti debēt audire ali-
 quē sine licentiā sui p̄p̄ij sacerdotis. 15. nō est
 sile de vsu pallij et auctē cōfessionis. quia ne-
 mo p̄t vti pallio ī aliēa p̄uincia. et illo archi-
 ep̄o cōsente sine licentiā pape. quia talis cō-
 suetudo dicit p̄p̄a corruptela ut ibidē dicit rex.
 sed religiosi p̄nt sine licentiā pape de solo cōfē-
 su ep̄oz audire cōfessiones et p̄dicare. et ideo cū
 habeāt licentiā pape. ut legat. Illa licentiā exi-
 mit eos a req̄rendo cōfēsu ep̄oz ul' inferiorz. Et
 p̄terea papa p̄cepit ibi ut in vsu pallij debeat
 req̄ri cōsensus archiep̄oz. Hic dicit qd nō est nōcē
 req̄re licentiā inferiorz p̄latoz habita licentiā a
 superioribz. 16. ibi debet req̄ri hic vero nō. 14.
 obidē sic. 11. q. 1. denegit. dicit sic qd si sua vnicū
 qz ep̄o iurisdictiō nō suat eccl̄iastic⁹ ordo p̄fūdē
 17. s̄l'r si nō seruāt p̄ochiali p̄s̄bz. ergo q̄ntū
 cūqz aliq̄s sit p̄fessus ep̄o ul' alicui de licentiā ei⁹
 nō minus teneat p̄fiteri suo p̄ochiali p̄s̄bitero.
 18. cū ep̄s cōcedit alicui p̄tate audiendi cōfessi-
 ones nō auferē inferiori curato iurisdictiō suā
 ad exēcūcōez officiū qd sibi incūbit ex sua iuris-

dictiōe. que p̄ncipali⁹ est ep̄i qm̄ illi⁹ sic in an-
 gelica ierarchia dona ordmū inferiorz excellen-
 tior sit in superioribz. 19. ista officia in eccl̄ia
 militante fuerūt distincta eccl̄ia latente p̄p̄e-
 nate religiōibz vtilibz ad hui⁹i officia exequē-
 da. vñ postq̄m p̄dierūt in lucē p̄ueniens fuit.
 ut illoz officioz aliquo mō. s. ex p̄missiōe essēt
 p̄ncipes sic postumus p̄t accipit bonoz que an-
 nativitatē suā alijs filijs erant diuisa. C. de po-
 stu. l. 1. hec rich. 20. nota qd licet sit necessariū
 cōfiteri regularit̄ p̄o sacerdoti ut dictū est. Fal-
 lit tñ in p̄libz casibz. vñ est cū quis est in ne-
 cessitatē ar⁹ tūc si desit p̄p̄us p̄s̄bz p̄t p̄fiteri
 cuilibet et absolui a quolibet p̄s̄bz. et nō tñ a
 peccatis s̄ etiā ab excōicacōe quācūqz de pe. di.
 3. quicūqz p̄s̄biter. quia ut dicit aug⁹. tanta ē
 vis p̄fōnis qd si imineat articl⁹ nēcitatē et de-
 sit p̄s̄bz cōfiteat p̄ximo. et ita posset tūc cōfite-
 ri layco de pe. di. 1. quē penitet. s̄ hoc est cōsiliū
 nō p̄ceptū. 21. Sed nūquid absolut⁹ a p̄s̄bz nō suo
 in tali casu si euadat teneat retrere ad p̄m p̄e-
 s̄biterū. 18. qd nō teneat ut itez in peccatis a q̄
 bus tūc fuit absolutus absolutatē. s̄ ut ei noti-
 ficet qd est absolutus. Nec s̄l'r oportet qd abso-
 lutus ab excōicacōe vadat ad iudicē q̄eū alias
 potuisset absolvere petens absolucōez. sed offe-
 rendis satisfactōez ext de sen. ex. puenit qm̄cō
 comode p̄t alias in eandē s̄niam reddere. li. 6. e.
 eos qui. 22. cas⁹ est cū p̄p̄us p̄s̄bz est in dis-
 cret⁹ de q̄ dicit ut infra de q̄litate p̄fessoris. ti. 1.
 16. vbi dicit qd cōfessio debet esse frequēs. 23. est
 fm̄ gōf. et ray. cū aliquis mutat domiciliū in
 p̄ochiā alteri⁹ sicut dicit qd forz cōtrahit q̄s rōne
 domicilij. ff. de iudicijs heres absens. Sed tñ se-
 cūdū hōsē. talis iā nō est p̄ochian⁹ alien⁹ sed
 p̄p̄us ex de pro. c. si. 24. est cū quis extrane⁹ ī
 p̄ochia aliēa deliq̄t. 6. q. 3. placuit. et ex de rap.
 c. 1. 25. hoc intelligit fm̄ aliq̄s tñ de foro p̄tēcio
 so. ut dictū est sup̄. q. quid si fornicat⁹ est. tē.
 et sic fm̄ eos iste casus nō est ḡnali⁹ redpien-
 dus. fm̄ alios vero intelligit nō tñ de foro cōtē-
 cioso s̄ etiā p̄niali. 26. est cū quis ē vagabū-
 dus ut dicit in l. p̄dicta hēs absens. 27. est cū
 q̄s relicto p̄o domicilio iter faciēdo ul' nauigā-
 do q̄rit qd se p̄ferat et vbi se p̄stituat. ff. ad mu-
 nicipales. l. labeo. i. p̄n. et l. ei⁹. §. celsus. 28.
 ē cū p̄s̄bz extēne⁹ audit s̄b̄ditiā alienū s̄b̄ spe raci-
 habitōis sacerdotis p̄p̄ij ar⁹. 9. q. 2. ludinēsis
 et tūc debet dicere cōfiteat qd se p̄lato suo q̄dco
 poterit rep̄feter et qd actū ē significet ar⁹ de sen.
 ex. decetere. et si ratū habuerit bene quidez. sin
 aut p̄niam recipiat ab eo. Et breuē in q̄cūqz
 casu quis audit cōfessionē alteri⁹ p̄ochiani
 sine licentiā ei⁹ bonū cōsiliū est ut ei dicat qd cū
 poterit suo p̄s̄bz cōfiteat ar⁹. di. 6. placuit.
 hec hōsē. et ray. 29. Quid si cōfiteans est excōica-
 tus a p̄o sacerdote. Nunquid sacerdos extra-
 ne⁹ poterit eū absolvere noīe sui sacerdotis. 18.
 credo qd nō. vnde si de facto absoluat noīe p̄e-
 s̄biteri sui credo qd nō debet se gerere p̄ absolu-
 to an⁹ ratihabitōez p̄p̄ij sacerdotis. nec an⁹ in
 t̄re eccl̄iaz et ingerē se cōiōni fideliū si excōicat⁹

erat excoicacoe maior. nec reape eukaristia si
erat mortale pccm de q coessus est alieno sac:
doti hec roo. **O**ctau^o est roe studij ut cu dicit
deliccia suoz platoz ad studiū se tñsferūt. tñc
em fuit prochiāni illi^o pñbz ad cui^o prochiā ac
cedūt dñi ibi manēt. ff. de iudicijs. l. longi. §.
1. **S**ed nunqo qlibet pñbz pñ audire pñbz
et absoluerē in pñbz oibz casibz sic pñ in pñ
casu scz necessitatis. **I**tem q nō n sit talis pñbz
q habeat auctatē audiēdi pñbz ordinariaz
et delegatā. **C**ui^o rō est duplex. vna qz pñ has
cās nō dat iurisdicō ei qui alias eā nō habet.
Alia est quia licet ipi penitētes habeant a iure
q possūt cōfiteri pñbz nō pñio illi tñ pñbz
quibz nll'a cura est cōmissa nō habēt q possint
eos audire hec ray. **S**ed nunqo aliqz pñbz
excoicans subditos suos pñbz q cōfiteri fñbz
mioribz uel alijs pñbz fine licēda sua te
net ne talis excoicacō. **I**tem q n quia ipso iure
nulla est. ut patet i mēpzetacōe clemētis pape
qñtū qui illā pñbz ois vñbz mēpzetat
aliter qm glosat ut habet in noua cōstitucōe
sua que est inserta in rubrica de pñbz vbi
dicit sic. **Q**uidā temē asserūt. q fratres mmo:
res de licēda uel cōmissiōe pape. vñbz legatorū
sedis aplice vel ordinariōz loco nō possint pñ
dicare cōfessiōes audire et absoluerē fine licēda
prochiāliū sacerdotū. **N**os ergo assercōez tam
temerariā cōfutiōes declaram^o vñbz q si eis
deē licēda seu pñbz aut pñbz a legatis ses
dis aplice aut ordinarijs loco nō a papa
de q esset erroneū dubitare. an in oīs fine cō
fessu alicui^o pñbz inuitis qñbz libet huiōi possit
pñbz pñbz pñbz legatis et ordinarijs eis sñbz
iectis libē pñbz audire pñbz et absolue
eis cōfiteres. ac pñbz eis pñbz inuigē sa
lutares. alioz inferiorz prelatoz et rectorz eccle:
siarū ac sacerdotū prochiāliū assensu nll'aten^o
requisito. illis casibz exceptis q de iure ul' con:
suetudine seu retencōe ab eis facta specialiter
pñbz legatis et ordinarijs specialit relinquit^o
tur ad quos non licet eis manū mitterē nisi eis
specialit cōmittat. **I**tem qñbz districti^o inuitemus
ne quisqñ sup aliquo pñbz aliquē eoz nōdē
fratry aut eis pñbz ul' ad pñbz eoz acce:
dentes cōtra pñbz declaracōis et cōstitucōis
formā aliquaten^o molestare pñbz deēnē:
tes irritū et inane quicqñ a quoqñ pñbz decla:
racōez et inuicōz huiōi cōtingit attemptari.
Constat ergo q fratres mmozes ul' aliū pñbz
gīan hñca supioz licēda n tenent in pñbz re
qñbz pñbz inferiorz platoz sñbz ab ea exempti
auctē hui^o interpretacōis cū mēpzetacō pñbz
ius faciat. c. de legi. l. 1. et vñbz. **I**tem est si pñbz
fratres hñt a legatis tñc nō oportet eos reqñre
pñbz epōz. si aut ab epīs tñc nō indigent de
pñbz inferiorz platoz ul' sacerdotū prochiāliū
sic ergo patet q excoicacō talis nll'a est pñbz pñ
culā illā scz deēnētes irritū et. posita in dēa
interpretacōe. **S**ed arguit^o pñbz q adh^o talis
excoicacō teneat quia sicut habet. 11. q. 3. Sñia
pastoris sine sit iusta sine iniusta semp est amē

da. hoc idē habet. 11. q. 3. si quis epō. **I**tem qñbz n
semp tenet sed fallit in aliquibz casibz. pñbz est
si pñbz aliquid cōtra statuta gñalia ecclesie.
et filia. 23. q. 4. qui culpā. et 11. q. 3. quid ergo
2° si pñbz aliquid quod est apte cōtra iura uel
cōtra dñi. 11. q. 3. nō semp. et ex de symō. ne dñi
glo. nā cōtra. **S**i sñia cōtineat intollerabi
lē errorē. Intollerabilis aut error pñbz dñi qñbz
bet pñbz mortale. ut si pñbz ferat sñiam in
aliquē sñbz quia nō furat ul' mechat ul' qñbz
obediēs est tñ ex de sen. ex. pñbz. **E**t intelli
ge qñbz pñbz pñbz licitū. i. sñbz dñi qñbz pñbz
exercere dñbz circa cōrectōz et salutē aīaz obediē
dum est ei. **S**i aut pñbz aliquid qñbz cōtra dñi
nll'o mō obediēdū est. quia obedire oportet dñi
magis qm hoibz acē. 3. **R**ō oīm taliū est. quia
prelato obediendum est in hñbz que spectāt ad
officiū suū. nō in hñbz que nō spectāt ar. 11. q.
1. ff. de re. iur. l. factū. **N**ota tñ qñbz maior
et minor prelato cōtraria iubet tñc obediēdū
est maiori. 11. q. 3. qñbz resistit. **V**ñbz eps possit
dare auctē audiēdi cōfōnes subditōz suoz. et
absoluei eos nō solū illis qui sñt i epātū suo
sed etiā illis q sñt in epātū alieno. **I**tem qñbz nō sñm
ray. ar. 18. q. 1. pñbz. et. ecce in hñbz. et. hñbz
idem. **R**ō tñ credit qñbz etiā illis q sñt in alieno
epātū pñbz pñbz ea q pñbz ad volūtariā iurif
dicōez sed ad suscipiēdū cōmissiōez nō potest
eos cogere.

De qñbz spñbz pñbz

nis quibz debeat cōfiteri. 11. q. 3.

Deinde cōsiderandū est in spñbz descen:
dendo ad pñbz spñbz quibz pñbz is
debeant cōfiteri et inuicō a capite
qñbz pñbz cui papa debeat cōfiteri. **I**tem qñbz
sup hñbz dixerint aliū dicendū q pñbz pñbz pñbz
gē pñbz quicqñ voluerit. **N**i tñbz receptū est
in iurisdicōe cōtendosa. 3. q. 4. mādatis. et. c.
auditi. quare mñbz cōfōz cūlibz pñbz pñbz se
submittē in iurisdicōe voluntaria. quia quo
ad hñbz qlibet pñbz tenet locū dei et loco dei pñbz
absoluerē penitēte. 11. q. 3. absit et de pe. di. 3.
mñbz. sic in foro pñbz papa est minor et pñbz
for maior ut patet in dictis caplis. et hoc in
mñbz crisō. 40. di. mñbz sacerdotes hec hñbz.
Cui debet cardinalis cōfiteri. **I**tem aut est absēs
a curia pape cā legacōis et tñc pñbz sibi eligere
cōfessōez ar. ext de pe. et re. ne pñbz dilacōe. **N**ut
est pñbz. et tñc de pñbz publico dñbz cōfiteri pape
de occulto suffiat sibi pñbz penitēciario pape
Aliqui tñbz dicūt q in vñbz suffiat sibi cōfi:
teri pñbz pape q ad salutē aīe. n tñbz quo
ad dispñbz quā pñbz nō poterit facē nisi
de specialī mādato pape. sic curia tenet. **S**ed tu
cū puto qñbz quilibet cardinalis licēda habeat a
papa ut possit sibi cōfōez eligē cū tales subfic
sibi immediate. ar. d pe. et re. oīs pñbz epōs
qui sñt oīs in hñbz pñbz. et. si. quo ad pec
cata occulta nō publica hec hñbz. **C**ui debent
capellani et aliū curiales cōfiteri. **I**tem illi q sñt
de familia dñi pape cōfitebunt pñbz nō
aliū. **I**lli vero qui sñt cū cardinalibus pñbz de li:
cēda dñi sui q curā habet de cōsuetudine curie

etiam alteri confiteri ar^o di. 6. placuit. et ex^o de
pe. et re. ois. fm hofe. **G**uilelm^o tñ duradi n̄
credit q^o cardinales familie sue curā habeant.
quia ei sacra nō ministrāt. ex^o de elec. dudū. 2.
tñ pñario pape pñt om̄s sine licēcia cōfiteri.
ar^o di. 93. c. fi. et. 9. 92. di. c. 1. **V**el etiā pñbzo
in cui^o pñobis degunt ut in. c. ois. et. c. placu
it. **C**ui cōfitebunt^o ep̄i et supiores. **I**te q^o ep̄i
et supiores etiā nō exempti et inferiores pñati et
ep̄i exempti pñt eligere prouidū cōfessorē. ex^o
de pe. et re. ne p dilacōe. **E**t hoc verū est de pec
catis occultis grauib^o. et publicis leuib^o. **S**e
cus est in publicis grauib^o. **E**t cū hoc pñctis
ois^o cū per spāle pñilegiū non expirat etiā si
quis eoz ad curiā rōnam accedat. 4. q. 2. §. 1. et
c. se. **Q**uid si aliq^o ecclesia sit exempta nūq^o
ppter hoc etiā singuli de collegio illi^o eccleie pos
sūt sibi cōfessorē eligere. **I**te q^o nō exquo hñt p
orem abbatē et decanū nllī nisi huiōi pñato cō
fiteri debent uel ali^o de mandato ei^o. **S**i aut^o hñt
modi pñati talis de sñuetudine nō haberet cu
rā illoz nec ordinaris nec aliq^o alius n̄ papa
nichilomin^o nō possent sibi eligere cōfessorē. qz
illud caplm̄. ne p dilacōe. loquit^o de solis pñ
tis. **V**nde in hoc caū referendū est ad papā q^o p
uideat talibus de cōfessore fm rod. **S**i quā po
testatē habet confessor elect^o ab ep̄o et vñ q^o illā
quā habet ep̄s in subditos suos q^o ad absoluti
onē peccatoz non g^o poterit secū dispēsare sñ
irregularitate in casib^o q^o pñt ad papā quia
in electōe quā facit nō pot^o amplius sibi cōcedē
pñtis qm̄ habet. ff. de re. iur. nemo. **N**ec obstat
q^o dicas talē confessorē ordinariū quia a iure
reapere videt^o hanc pñatē electōe fca p ep̄m. ex^o
de pe. et re. c. vl. qā talis iurisdicō succedere sp
videt^o loco eius quā habet eligens ideo eiusd^o na
ture debet eē. c. ar^o de iurisdicōe. l. apñssimi ad
fi. **S**ed cōtra quia ep̄s et exempt^o cōfessores sibi
eligit de licēcia pape. ut habet in. c. ne pro di
latione. ergo cōfessor electus eandē auctatē
habet cū papa. **N**am cōfessor electus de licēcia
pñti pñbiteri eandē auctatē habet cū pñrio pñbi
tero et in q^o pñbzo pñius pñt absolue. potest
et elect^o. ar^o di. 93. di. c. fi. ex^o de offō dele. sane. pñ
aut^o did^o q^o vbi exempt^o cōfessorē sibi eligit ille
electus habet pñatē pñarij pape. vbi vero ali^o
eligit habet pñatē iudicis illi^o cui subest eligēs.
ut in. c. pñmo allegatis habet semp tñ publi
cis grauib^o excepis hec hof. **V**ter electus
a prelato in cōfessorē possit eū absolue. non
tñ a peccatis sed etiā ab excōicacōe. **I**te ray. se
tre videt^o q^o illud ca^o ne p dilacōe. loquit^o tñ
de absolucōe pñtoz nō excōicacōnū. **R**od. tam
credit q^o etiā loquit^o de absolucōe excōicacōnis
maioris dñmodo absolucōez huiōi nō reserua
uerit sibi papa. et n̄ sñia illa lata sit ab hoīe
quia tñc ab excōicatore absolucō est petēda qz
bñficia pñcipū late sūt inēpretāda. **Q**uid si
excōicacō sit ul^o pñat^o ul^o ille quē eligit in cōf
essorē. **I**te si ille q^o eligit i cōfessorē sit excōicatus
excōicacōe maiori nō poterit eū absolue. sic
ligatus. **S**i aut^o minori poterit. sed prelatus ex

cōicacō excōicacōe maiori eligē non pñt sibi cō
fessorē qui absoluat eū ab excōicacōe illa. scōz
q^o videt^o sentire ray. ut dictū est pñ^o. excōica
tus vero minori potest. ad hoc ar^o ex^o de cleri.
exco. mi. c. si celebrat scōm rod. **V**ter ep̄s
possit diuersos cōfessores eligere et sepius varia
re. **I**te hof. nō sñlit q^o hoc faciat qm̄diu potest
habere copiā illi^o quē elegit. qñuis possit in sub
sidiū alteri cōfiteri. ita tñ q^o si sit mōle cōfiteat^o
ei quē eligit qm̄dō copiā ei^o habebit. **S**ecus est
in venialibus. **S**ed si non habet copiā pñti cō
fessoris puta qā obiit uel ab eo recessit. secu
re eligat sibi aliū. **S**i tam^o ep̄s diuersos cōfesso
res haberet quib^o integre oīa pñta cōfiteri vell^o
laudandus esset. detestand^o tñ si hñt in fraudē
faceret hec hof. **V**ter ep̄s eoipso q^o cōfiteat^o ali^o
ipm̄ in cōfessorē eligat. videt^o q^o non ar^o ex^o de
elec. ecclā. 1. **S**ed dicendū est strariū. **I**n talibus
enī plus est standū mēis intēcōi et factis qm̄
verbis ex^o de maio. et obe. legebat^o. et breuē in
hīs oīs attendēda est fides et itencō bona. ex^o
de pñbitero nō bap. c. 1. et. 2. hec hof. **V**ter
archiep̄s debeat scire q^o sit cōfessor ep̄i. **I**te hof.
did^o q^o sic velit nolit ep̄s. et pñt etiā ipm̄ cogere
cōfiteri secum si suspectū habeat cōfessorē. qz ab
ipso de aīa ep̄i rō exigit ar^o ex^o de offi. oz. pastora
lis. **N**ec istud phibet illud. c. ne p dilacōe sed
potius hoc admittit cū intēdat occrere piculū
aīay hec hof. in sñ. **D**istinguit tñ intē crimina
publica. et idē did^o in glo. sup. c. ne p dilacōe
Cui cōfitebit^o abbas. **I**te si habet abbatē aliū
sup se siue sit exempt^o siue non debet ei confite
ri. ar^o ex^o de sñue. cū dilect^o. et de v. sig. abbe.
Si vero non habet aliū abbatē sup se et sit ex
emptus. potest sibi eligere confessorē. **S**ed si nō
habet aliū abbatē sup se. nec sit exempt^o debet
cōfiteri ep̄o. qz ē index suus. 61. di. obicū. n̄ for
te fm reglāz p sedē aplicā a pñbatā posset sibi
eligē cōfessorē. aliē autē sine licēcia hoc facē non
posset ut habet in. c. ois homo. **C**ui cōfitebū
tur mōchi. **I**te abbatē q^o eos non tñ extius sed
etiā intius cognoscere debet ar^o ex^o de tēp. oz.
di. ad aures. **A**bbate tñ absēte ul^o pñte de ei^o
licēcia uel sñuetudine ul^o fm statuta regule po
rī poterūt cōfiteri hec hof. **E**t sic ali^o religiosi p
latis suis uel de licēcia eoz alijs fratrib^o eiusdē
ordinis 16. q. 1. c. 1. dñ sta. monachoz c. 2. **Q**u si il
los n̄ pñt habē debet de iure cōi cōfiteri pñchi
ali ut habet in. c. ois. fm. 6. audi. **S**i nūq^o
pñt ep̄o cōfiteri. **I**te q^o sic si volūt. q^o etiā pñt re
laxare pñiam abbatē. qā supioris auctas sp
videt^o excepta. ar^o ex^o de iureiurā. veniētes. de
cet tñ q^o ipos sp ad abbem rñmittat ar^o ex^o de of
fi. oz. qñto. hec hof. **N**otat etiā rod. ti. dñ sentē
cijs q^o licet abbas phibere nō possit monachū
ne cōfiteat^o ep̄o dñmodo hoc non sit cōtē cōstitū
cōes monachoz a papa cōfirmatas. tenet tam
mōchus abbatē suo uel alteri de eius manda
to cōfiteri. si hoc ei pñiat. etiā postq^o cōfess^o
fuerit ep̄o ul^o eius pñario. nec eū pñt ep̄s eximē
ab obedēcia sui abbatē nisi forte ex cā iusta.
ut si timere de scandalo abbatē si cōfiteret^o sibi.

Qui cōfitebit̃ decan? **R**e^o epō suo ul' alteri de
licēcia ei⁹. ut dicit̃ in .c. oīs. di. 6. qui vult. Et
idem dicendū est de archidiacono et archip̃sbro
tā de archip̃sbro ciuitatis qm̃ de rurali qui etiā
vocat̃ aliqui archip̃sbr̃ ext̃ de officio archip̃sbr̃i ad h^c
.q. si. aliqui pleban⁹ ext̃ de offi. ordi. cū ab ecclia.
qñqz abbas licet i. ppe. ext̃ de. renūc. inmissa.
Et idē dicendū est de sacrista sū thesaurario et de
māgro scolariū et de cātoze et de canōicis h. hof.
Cui cōfitebit̃ p̃posit⁹ sū p̃or. Nā et p̃posit⁹ d^r
qñdā p̃orat⁹ curā p̃ alijs gerit ext̃ de v. sig. qz
uis **R**e^o si sit religiosus cōfitebit̃ suo sup̃iori q
eū corrigere debet ext̃ de maio. et obe. cū in ecclis
Si vero sit secularis epō ul' eius p̃nario. ext̃ de
cle. exco. mī. p̃posit⁹. c. i. ul' aliq qui curā eius
habet ul' de licēcia eius aliq ut habet in .c. oīs.
hec hofē. **C**ui cōfitebit̃ p̃sbr̃ p̃ochialis. **R**e^o
epō suo vel aliq cui forte spūalit̃ et tēpalit̃ subest
vel p̃sbr̃iteri p̃ochiales sibi inuicē cōfiteri p̃nt
de licēcia p̃lati sui qd̃ tñ n̄ multū expedit. ne
cōsq̃ similitū cōmū adinuicē deferant sibi. ar⁹
16. q. 2. vñs post mediū hec hofē. vñ p̃sbr̃ vñs
p̃ochie nō p̃t absoluerē aliū sacerdotē vñcū
a mortali sine licēcia sup̃ioris gñali ul' spāli ta
cita vel expressa. Tacta dico quia si ep̃s sūt ta
lia fieri cōiter a p̃sbr̃iteris et sustinet p̃sumendū
est huiōi absolucōz tacte appbare et p̃sbr̃iteris
de se inuicē licēcia dare hec gōf. **C**ui cōfitebit̃
impator **R**e^o q impator et impatrix de cōsuetu
dine antiq̃ssima cui⁹ memoria nō extat certos
habēt cōfessores scz p̃latos q sūt m̃grī capelle
sue et sub ip̃is tenent capellanos alios quoti
dianos quibz cōfiterē et q curā habēt aīay sua
rū de cōsuetudine n̄ reprobata p̃ dñm papā ar⁹
ext̃ de fo. ope. cū cōtingat. papa tñ si veller pos
set illā cōsuetudinē reprobare et inhibē ne sū
sua licēcia eligerēt cōfessores. Tūcū ē ergo q
tales p se et sua familia impetrāt sibi licēcia
eligendi cōfessore n̄ alio p̃uilegio sint muniti.
hec hof. De iure tñ cōi vñ q debeāt cōfiteri illi
epō in cui⁹ sūt dyocesi. 63. di. valētimian⁹ et ext̃
de iudicis nouit. fm̃ G. durādī. **C**ui cōfite
bit̃ rex. **R**e^o si habet domiciliū p̃m et p̃ncipale
in aliqua ciuitate tñc subest eius epō d iure cōi
nisi sec⁹ obtineat de cōsuetudine cui⁹ nō extat
memoria ul' de p̃uilegio spāli sic dictū ē de im
patore. Et qd̃ dixi de cōsuetudine intelligas q
alicui ecclie certe hoc p̃uilegiū dat. Nā q possit
quemcūqz eligē nō puto q cōsuetudo posset si
bi cōcedi qā ecclis onerosa esset et in detrimētū
eccliasice discipline q iura dirūpi cōtingēt. ext̃
de cōsue. c. i. et eū fieri acephalū qd̃ irrōnabile
esset. 93. di. nulla rōe. et hoc q ad p̃sonalia. Nā
quo ad res quas in diuersis dyocesibus tenet
cuiuslibet suo dyocesano subiacer. Itē de peccatis
in diuersis locis commissis videt̃ q posset cōfite
ri illoz locoz ep̃s ita tñ q oīa cōfiteat̃ semel
p̃prio sacerdoti vel de licēcia eius aliq. ut habet
in .c. oīs. aliē cōfessio integra nō esset hec hofē.
Cui cōfitebit̃ dux. **R**e^o illi epō in cui⁹ dyoce
si habet domiciliū p̃ncipale et breuē id̃ dicēdū est
qd̃ de rege est dictū. Silr idē dicendū est de oībus

habētibz latas iurisdicōes in ep̃atibz diuersis
sive sūt monachi sū marchiones. sive bardes
quādo sūt tales et tanti q ciuitates vel ciuitatē
habent sub se. alias si tñ hūt castra debēt illi p̃
sbr̃itero confiteri in cui⁹ p̃ochia hūt domiciliū
p̃m et p̃ncipale vel de eius licēcia aliq ut habet
in .c. oīs. hec hof. **Q**uid si castra et domicilia
in diuersis ep̃atibz habēt. **R**e^o ab utroqz epō im
petrent. ar⁹ ext̃ de sen. exco. cū illoz. q. si. vero
claustralis ul' ad metropolitanū recrant. ar⁹
ext̃ de fo. cōpe. Sane hec hofē. **Q**uid si sint di
uersay p̃uiday. **R**e^o recrant ad p̃matē vel ad
papā ar⁹ ext̃ de iure patro. c. null⁹. In hīs tñ
calibus tūcū est recurrē ad papā quia illud ē
sine questione. 9. q. 3. cuncta. hec hofē. **C**ui cō
fitebit̃ doctor vel scolares. **R**e^o p̃sbr̃itero i cui⁹
parrochia morant̃ et aliq de licēcia eius. ut dicit̃
in .c. oīs. **C**ui pueri. **R**e^o q p̃prio sacerdoti ul'
alteri de licēcia eius. ut dicit̃ in .c. oīs. Et hoc
intelligo de capad̃z doli. et intelligit̃ capax do
li qñ est p̃rim⁹ p̃ublati. ff. de acq. et obli. l. i.
Sed dicendū q h^c potius p̃ exteriora vir bonus
existimabit ar⁹ ext̃ de p̃sbr̃. ex studijs. Si vero
nō sint doli capaces nō tenent̃ cōfiteri. et iō nō
est curandū cui cōfiteant̃. tales enī furiosis cō
panē qz etas eoz qd̃ videat ignorat. C. de flā.
mo. l. i. hec hof. **C**ui cōfitebunt̃ rustici i alie
nis parrochijs hyemantes vel estiuantes. vel
se transferentes ad p̃ochias alienas non aīo
ibi remanendi sed forsan ad tpe aliqbus ma
gistratibus obsequēdi. **R**e^o tales si layci sūt se
trāsferre p̃nt quo volūt dū tñ sint liberi. Et si
se quoq̃m transferāt aīo p̃petuo remanēdi fci
sunt eoz p̃ochiani in quoz dyocesibz ul' par
rochijs morant̃. ext̃ de p̃ochijs. q. si. Si iō ta
les nō intēdant relinquere domiciliū antiq̃m
debent antiq̃o p̃sbr̃itero cōfiteri vel de licē
cia eius alteri. Est enim consiliū bonum q ta
les a iudice suo spūali licēciaz obtineant ul' sal
tē confiteant̃ sub spe q iudex ratificet. Et idē
dicendū est de familia nobiliū nisi ip̃i habeāt
a papa p se et familia sua p̃uilegiū hec hofē
Quid de familia ep̃i l' archiep̃i. **R**e^o si sit de alie
na dyocesi idē est dicendū sicut de familia p̃ri
apis layci. Si vero sit de dyocesi p̃ria cōfiteri
debet ul' ip̃i epō vel ei cui mandauerit. pot̃ etiā
p̃prio sacerdoti de cui⁹ p̃ochia est cōfiteri hec hof.
Quid de hīs qui hanc hacten⁹ for mā nō ser
uauerūt sed simpliat̃ cui volebāt cōfessi sint.
Re^o si simpliat̃ et ignorant̃ hoc fecerūt nō cre
dentes peccare non accuso sed excuso. sed de ce
tero ex quo certificati sunt si cōtemnerent dam
nerent̃ ext̃ de conse. ecclie. aqua. di. 8. cōsuetu
do. hec hofē.

Qualis debet esse cōfōz
et qualit̃ se dī habē ad cōfiteat̃. ti. 16.
Ostea considerandū est qualis debeat
esse confessor et quomō se debeat ha
bere ad cōfiteantes. Circa qd̃ sciendū
q cōfessor debeat esse iustus. vñ aug⁹. li. de pe.
c. 9. et habē de p̃nia di. 6. c. i. sacerdos in nullo
sit iudicand⁹ q in alio est iudicare p̃mpe. ius
dicans enī aliū q est iudicand⁹ p̃demnat seipm̃.

Et est hic ar^o q^o existēs in mortali mortaliē pec-
cat absoluēdo a mortali nisi peniteat pri^o. De-
bet etiā esse discret^o. Unde aug^o. ibidē et habet^o
di. 6. de pe. q^o vult. Caueat spūalis iudex ut sic
non omisit crimē neq^{ue} ita nō careat munē
sciē. oportet enī ut sciat cognoscē quicq^{ue} d^o iu-
dicare. ¶ Si q^{ue}ta siue q^{ue} et qualis discretio siue
sciā ē nccā sfōri. ¶ **R**e^o q^o sū aug^o sumat in dic-
ta aucte sciaz p^o clauē sciē sū p^o habitu sciē. ne-
cessaria tñ est tanta sciā cōfessorī q^o sciat discē-
nere in pctis q^o est veniale et quod mortale. p^o
eo q^o alia pñia debet imponi p^o veniali et alia p^o
mortali. Et q^o sciat ad que pctā pñas sua extē-
dere se potest. alioq^{ue} in piculū aīe sue et cōfite-
ciū audit cōfōnes. Et si subditi ei^o simplicē ag-
noscāt pños cōsulē tenent^o. alioq^{ue} utq^{ue} ipz. s.
et enī sūstītuēs grauiē peccāt. et de hac discretōe
loq^{ue} aug^o. ¶ Tenent^o scire canōes penitēdales
aliter vix in eo nomē pñbz cōstabit fm aug^o
di. 38. que ipz. et c. nllī. Est autē alia discre-
tio qua quis scit p^o habitu acq^{ue}sitū discernē inē
plexitatē peccatoz et hoc ē de bene eē. In hīs aē
securozē viam debet tenere et cōsulē sapientes
hec bonū. Et pot^o addi fm aliquos q^o tenet scire
plexa esse diffīalia. nec in eis esse pcedēdū sū
solio supioz et aucte canonū. ¶ **A**d huc nota
fm aliq^{ue} q^o tria sūt q^{ue} de esse confessoris sū q^{ue} b^o
non pot^o aliq^{ue} esse cōfessor sine peccato scz sciā
discernēdi mē peccata ut dictū est. tanta inq^{ue}si-
tio de peccatis. et discreta mīstio satis factōis
Requirunt^o etiā pñs alie cōdicōes in cōfessore
quas ponit aug^o ibidē. Habeat inquit dulcedi-
nem in affectōe. pietatē in alteri^o crimie. discē-
cōz in varietate. adiuvet cōfiteatē orando. ele-
mosinas et cetā bona p^o eo faciēdo. sp^o enī inuēt
leniēdo sfulando spem pmittēdo. ¶ Confessor
dulcis affabilis atq^{ue} benign^o. Prudēs discret^o
mītis pñ atq^{ue} suavis. h^o oīa sup^o dicta et plura
alia de hac matā hūc de pe. di. 6. q^o vult. et c.
sen. di. 14. et 19. ¶ **A**d sciēdū aut^o plen^o quō
confessor debet sūū officiū exercē. Nota q^o debet
p^o penitēte interrogare si sciat pat^o noscē. et cō-
m dēū. Ave maria. Et si nesciat enī doceat. uel
saltē moneat ut discat ext^o de pe. et re. is q^o dē-
inde dicat ei q^o huiliter sedeat ad pedes pñbiteri
quodēs cōfiteat. Si scia est eā moneat q^o sēp se
ex trāsverso teneat nec ei^o facē respiciat quia
ut dicit abac. 1. facies eaz. vent^o vrens dēū
debet dulci et suavi eloq^{ue} inducē enī ad spūctōz
et cōfessionē pponēdo ei bñfida q^{ue} dēus sibi gū-
lit qui ipm creauit. aīam ei^o sua ymagine in-
figuit. ipm gubernat et pascit. suo pñoso san-
guīe redemit vitā etnā ab mīdo mūdī pparat
uit. et n^o p ipō remāserit. pñt sibi mūdī defē-
bilitatē. dyaboli temptacōez. pcti momētane-
am delectacōz. p quā cōsequit^o hō eternā crucia-
cōez. vite breuitatē aīe etnītatē. extremi iudicii
examinacōez. penaz inferni acerbītatē. xpi pie-
tatē. qui non venit pñt iustos sed pñt pecca-
tores. sic patet in petro. paulo. latrone. ac ma-
ria magdalena. hec et hīs filia sicut et qñ vide-
tur expedire pponat ut enī ad cōfessionē et con-

triciōz allidat. postea ei^o cōfessionē audiat ordi-
nate et discrete ab ipō de pctis pñrat de q^{ue} i se
quenti ca^o diceat. Si vero pñbz habeat aliq^{ue} p
rochianū peccatozē qui nolit cōfiteri neq^{ue} peni-
teri pmissa monicōe debet enī exēdicari l^o supio-
ri denūciare. 2. q. 4. pceptū. Et si habeat odiū cō-
pñmū. d^o enī ad cōcordiā cogē di. 90. placuit.
Debet et ipm cogere ad agēdā pñiaz de pñrio
fornicacōe adulterio et de alijs crimībus ext^o de
spōn. ad audiām in fi. Et si inobediens fuerit
ab ecclia expellat. 12. q. 7. qui iubente. licē a deli-
cta vindictā nō hñt. 6. q. 1. si oīa. hec hosē. Cir-
ca aut^o hanc cōpulsionē debz seq^{ue} doctā aug^o. et
greg^o. scz q^o pñmo arguat oportune scz amonen-
do et corripiendo. 2° importune suspēdando et in-
ēdicando. 3° crescente cōtumacia exēdicando. 23.
q. 2. forte. Si autē non posset hoc fieri comode
pñt forte mltitudinē et pñatē hoīm. eos verbis
quātū potest moneat et tēat et quātū in se est
quicq^{ue} pot^o faciat et sic aīam suā liberat. 21. di.
quod attinet. ¶ **S**ed pone q^o pñbz habeat aliq^{ue}
prochianos surdos ul^o mutos. ul^o furiosos uel
similes et sciat eos esse i pctō mortali q^o faciet
Ih^o debet facē posse suū ut inducat eos ad con-
triciōez et pñiam fm q^o est possibile scz vñbz ā
signis ul^o mutibus uel scriptis et alijs silibus
modis quibz pñt. et si nō pñt pñficere ozet ad dēū
et faciet ozare pñm ut dēū illustret corda eozū
ad pñiam. Et cū nichil obmiserit de cōtingē-
tibz nō imputabit sibi. ex. 3. Si annūciāis
impio iniquitatē suā et ipse nō fuerit cōuers^o ab
impietate sua et a via sua mala. ipse quidē in
impietate sua moriet^o tu aut^o aīam tuā libera-
sti. Tradit aut^o aug^o p regula in talibz q^o di-
uinū iudiciū in talibz p alicui^o reuelacōis ora-
culū cōcordi oracōe gemitibz est implorandū d^o
cōfē. di. 2. solet qñ in fi. ¶ **S**ed quō pñbz debet
se ad infirmos tenere. Ih^o q^o pñbz ad infirmū
vocat^o non debet pñiam denegare. dicit enī uñbz
papa. si pñbz denegauerit pñiam moriet^o re-
erit aīaz. quia dñs dicit ex. 18. quacūq^{ue} die cō-
uersus fuerit pctōz ad pñiam vita uiuat et nō
moriet^o. Vera enī cōfessio in vlamo tpoze pñt
esse. 2. q. 6. si pñbz. et c. cognouim^o. et c. pñbz
q^o aut^o dicit re^o aīaz erit. verū est qñtū est in se
vel hoc intelligit q^o ad pñbiteriū. ¶ **N**ā infirm^o si
pñt non stetit qñ cōfiteret^o et cōerit^o fuerit dece-
dens saluus erit. Infirmit^o tñ nō est pñia inuē-
genda sed innotescenda qñtitas et qualitas pe-
nitēcie dicendo sic si san^o esses talem pñiaz age-
re deberes sed quia infirm^o es non inuigo tibi
eam. Sed si decesseris tantū p aīa tua facias p
hac pena dari. et si cōualueris eā ages fm wil-
durandi. 26. q. 1. c. 1. ul^o fm alios inuiget et q^o
qñmāto cōualuerit anteq^{ue} ad alia negocia vi-
uertat ad enī ul^o ad aliū pñbz redeat et itez de
nouo cōfiteat^o et de nouo pñiam accipiat. ut i
pñcto. c. dicit ibi a quo piculo. et c. hoc tñ nō ē
necessariū scdm wilb. durādī. Si sic decesserit
erit amicōz ozōibus et elemosinis adiuuādus.
oleo ante mortē vngend^o. et sacro viatico refi-
ciend^o. Si aut^o pñaluerit itez pñteat et iūctā

sibi pñiam agat si noluerit uel agat pñiaz q̄
sibi pri⁹ p̄fessorē innotuit. Causa autē q̄re ta
li pñia nō sit imponēda est quia p hoc q̄ alicui
aliqua pñia imponit ad eā obligat. Nullus
autē ad id obligari debet qd̄ facere nō pot̄. talis
autē nō pot̄ agere pñiaz exteriorē sed tñi intio:
rem. illud ergo circa eū fieri debet qd̄ p̄met ad
p̄mociōē pñie intioz tantū. s̄ est ei innotescē
da pñia extioz ut possit de p̄cto dolere. et possit
pñiaz elemosinis redimē et si euaserit eā implē
pponat. Innotescēda vō est p̄ modū solonis
ostendēdo benignitatē mīe dei p̄cta remittentis
magis qm̄ p̄ modū t̄oris ostendēdo seueritatē
iusticie p̄mittentis. **¶** Quid si eger petat p̄sbm̄.
et interim dū venit obmutescat ul̄ fiat amēs
uel frenetic⁹. **¶** R̄s̄ p̄sbz veniēs l̄ ad nutū infir:
mī ul̄ ad testimo⁹ eoz qui audierūt ipm̄ pete
re pñiaz uel p̄sbm̄. debet ei quicqd̄ p̄ hūanita
tis impendē absolūdo recōdiliando. et si fieri p̄
fine piculo ori eius eucharistiā infundendo. et si
supuixerit amoueat a p̄dictis testibus p̄dicti
satisfacere et subdā statutis pñie legibus qm̄
diu probauerit p̄sbiter. 26. q. 6. si quis de corpo
re t̄c. et c. q̄ recedūt. et c. is qui in infirmitate
et c. is qui in tpe. **¶** Quid si talis decedat con:
trit⁹. uel cū certis signis cōtriciōis anteq̄ p̄sbie
uenerit. **¶** R̄s̄ etiā post mortē ab ecclesia absolūit̄
et absolūtus fuisse ostendit̄ sic pot̄ videri. ext̄
de sen. ex. a nobis. 2. et ut oblo p̄ talibus fiat
26. di. si quis. hec hōfē. **¶** Sed nūquid requir̄ q̄
p̄les sint q̄ testificēt se audiuissē eoz petē peni:
tēciā ul̄ p̄sbm̄. **¶** R̄s̄ i tali caū cū nllī fiat p̄iudi:
ciū satisficē pot̄ vn⁹ fide dign⁹ testis. nō enī
procedit̄ hic ex indicō certitudis s̄ p̄sumptōis
hec p̄. **¶** Itē adiudicatis mortū petentib⁹ nō de:
bet denegari pñie sacm̄. Et iusticiarios et domi
nos hec impediētes ordinari mouē debent ut
h̄c facere desistant. et si oportuerit censura cogē
debet. li. 1. de penitēcijs. cū scdm̄ et in cle. **¶** Ad
huc nō statuti pape inoēc̄i t̄q̄ districte inq̄
papim⁹ medicis corporū ut cū eos ad infirmos
vocari cōtinent ipos ante oīa moueat et indu
cant ut medicos aduocent aīaz. Et fm̄ hōfē.
ibidē. transgressor hui⁹ statuti mortaliē peccat
cū dicit papim⁹. nec pot̄ cōtē statuti illud p̄
scribi nec aliqua straria cōsuetudine tolli cum
sit p̄ aīaz salute introductū. et infra. Si quis
autē medicorū hui⁹ nostre cōstōis trāsgressor ex
citerit tādū ab ingressu ecclie arceat̄ donec pro
trāsgressiōe hui⁹ satisfecerit. op̄etē arceat̄ glo.
p̄ sñiam nō ipō iure qd̄ male ul̄ nllō seruāt̄.
¶ Postea subdit̄ ibidē. cū aīa sit multo p̄ciosior
corpore sub m̄tinnacōe anathematis p̄bibem⁹
ne q̄s medicorū p̄ corporali salute aliqd̄ suadeat
qd̄ in piculū aīe p̄iurāt̄. ex de pe. et re. cū infir:
mitas.

De interrogaciōib⁹ facie

Dis a cōfessore. ti. 1. p̄.
Cūde p̄siderandū est de interrogaciōib⁹
faciendis a cōfessore aliq̄ de hīs bre:
uiter p̄stringendo. Circa qd̄ sciendū q̄ cō
fessor interrogare debet cōfitentē. Cui⁹ rō est q̄a
debet scrutari p̄sciam p̄ctoꝝ in cōfōne q̄i mer

die vuln⁹. et ut index cām. q̄a sepe qd̄ p̄cōfusio
ne ul̄ simplicitate p̄fites tacet. interrogat⁹ re:
uelat. vñ aug⁹ et habet de pe. di. 6. diligēs inq̄:
fitor s̄btilis inuestigator. sapient⁹ et q̄si astute
interroget a p̄ctore qd̄ forsan ignoret ul̄ p̄ vere:
cundia velit occultare. In interrogaciōibus autē
faciendis tria debēt attēdi. Primo ut penitēs
interroget de p̄ctis cōib⁹ sic sūt trāsgressiō. 10. p̄e
ceptoz. 9. missiō septē capitaliū viciōz. abasio
4. sensuū. Interroget etiā de circūstancijs aggra:
uātib⁹ cōib⁹ de quib⁹ infra diceb̄. Interroget et
de p̄ctis que solent in hōib⁹ illi⁹ cōdicōis ha
bēdare. Non enī oportet a milite q̄rere de pec:
catis religiosoz aut econūso. Secdo ut nō me
rogē explicite n̄ de p̄ctis oib⁹ notis. De alijs at
p̄ctoꝝ adinēcōib⁹. et d̄ p̄ctis icōsueis et enozmī
b⁹ et q̄ n̄ n̄ n̄ inq̄rat n̄ in gñali et a lōge et p̄
q̄dā cōlocuciōes ut si p̄misit dicat et si n̄ p̄mi
sit non discat. de talib⁹ enī d̄ p̄. 11. qui m̄ue
stigator maloz est. opp̄met ab eis. Rō hui⁹ est
q̄a penitēs sepe p hoc discat qd̄ nō nouit. In h̄z
mōi etiā p̄tingit p̄cti p̄fessorē. Tercdo ut non
descēdat nimis ad p̄ctulares circūstancias pec
catoꝝ papue carnaliū. q̄ de tabilia q̄nto ma
gis p̄siderant̄ tāto plus p̄cupiam sūt nata mo
uere ut dicit̄. 3. ethi. Et id̄ pot̄ p̄tigē q̄ p̄fessor
talīa q̄res et sibi noceat et p̄fici. **¶** Ut autē me
lius scias q̄s de q̄b⁹ interrogabis. Nota q̄ intro:
gādi sūt p̄ncipes de iusticia. milites de rapina.
mercatores. et officiales. et mechanici de p̄urio.
tolo. mendacio. furto. et filibus. burgenſes et
cues cōiter de vsuris et pignozib⁹. rustici de in
uidia et furto. maxime ecclia de amas t̄buta p̄i
micias et census. clerici seculares de symonia.
negociacōe et alijs ad auariciā p̄tinentib⁹. de di:
lapidacōe si administracōez aliquā hñt. verū inē
fint diuino officio et si ipm̄ dicāt. vñ pot̄et co
ronā et habitū cōgruentē. Itē de luxuria aduo
cacōe. ludo aleaz et filibus in quib⁹ sepi⁹ offen
dere solent. Religiosi de 12. abusionibus clau:
stri. que sūt p̄lat⁹ negligēs. discipul⁹ inobedi
ens. iuuenis ociosus. senex obstinatus. mōch⁹
curialis. mōchus seu canonic⁹ reglaris causi
dicius. habit⁹ p̄ciosus. abus exq̄ſitus. rumor
in clauſtrosis in caplo. dissolucō in choro. in:
reuerenda ecclia altare. Itē de trib⁹ subalib⁹ regu
le scz obediēcia castitate et paup̄tate. Itē de sy:
monia et alijs que a talibus sepius solēt com:
mitti. Circūstancie autē q̄s papue debet attēde
cōfessor sūt septē quas exāponūt talis et boed⁹
et p̄tinent in hīs versib⁹. Quid quis vbi p̄ q̄s
q̄dens cur quō q̄n. Quilibet obseruet aīe medi:
camina dādo. Vna ibi sup̄addit̄ illis septē. f.
q̄dens. **¶** Attendat et ip̄e cōfessor q̄s sit ip̄e pec
cator. cui⁹ scz sexus et etatis. si nobilis l̄ igno
bilis uel seruus. In dignitate siue officio cōstitū:
tus. an p̄uatus. sane mētis ul̄ insanus. scd̄s
uel ignar⁹. solut⁹ ul̄ cōiungat⁹. layc⁹ uel cle:
ric⁹. ul̄ religiosus. extrane⁹ uel affinis uel con
sanguine⁹. Quid scz est illud qd̄ p̄misit scz adul
teriū uel fornicacō et filia. p̄ctm̄ p̄uū l̄ medio:
cre uel enorme occultū ul̄ manifestū. recēs ul̄

inuetatū r filia. Vbi. f. i loco sacro l' pphano
i. nō sacro. publico ul' puato. Per quos seu
quibus auxilijs. per quos scz mediatores intē
nūdos. quia omīs tales pīapes sūt crimīs dā
nacōis r ipe est reus r obligatus p eoz pētīs
Itē per quos. i. cū quibz cōtra quos. Notād atē
q sic cōfiteres nō debet nōinatim specificare pso
nā cū qua peccauit ita nec arcūstādas p quas
intelligi possit nisi forte notoriū esset uel aliē
recte nō posset cōfiteri ut dictū ē sup a. de hīs
que qd cōfiteri tenet in questiōe. vtz liceat alie
na pcta in cōfessioe referre. Si r nec pslbz debet
specificare psonas in interrogacōe. vtzqz insistat
caute ēca qualitatē psonē. vide tñ de hoc i dca
questione. Cur scz quali temptacōe h' fecit. et
vtrū temptacōez puenit ul' ab ea puenit filit
vtrū sponte an coacte. ex cupiditate r pauper
tate. ludo an nocendi aio r filia. Quomō scz
de mō agēdi qd meli' actu qz locucōe scd. Qñ
scz in tpe sacro ut in festis. xl. r alijs ieiunijs.
vel non in sacro ut in diebus alijs nō sacris.
Quodēs hoc patet p se. Sūt aut ali' vsus in qz
bus arcūstāde. i. p. p. timent. f. Aggrauat ordo
locus psona scia tēp. Etas cōdicō nūs mora
copiā cā. Et modus i culpa status alt' lucta
pusilla. hīs nō curo ppe breuitatē insistere cū
etiā ex sup dictis sint satis manifeste. Adhuc
etiā nota q peccator debet dolere r cōfiteri de bo
nis obmissis scz de tpe male expenso. Itē quia
animas pxiimoz a deo eripuit r ereptas a se ul'
ab alio i malo cōfirmavit. qd mltis mali nō bo
ni exemplū fuit. qz bonis peccādo tristidā intu
lit quia iniusti ssime deū offendit. hec oīa r alia
multa habent ab aug. de pe. di. 4. cōsideret. et
ext de homicidio sic dignū. Non est aut intel
ligendū q oīa hec supiora r inferiora semp ad
vnguē sint seruāda. sed cōfessor discretus eli
get scdm q qualitas psonē r verborū exiger. r
qd expedire sibi videbit. h' em dīdmus ad eru
dicōez simplicitatē.

Qualis dē esse cōfessio. ti. 18.
Postea cōsiderandū est de qualitate cō
fessiois. Qualis aut debeat esse cōf
a magistris in hīs vlibz cōtinet. Sic
simplex huilis cōfessio pura fidelis. Vera fre
quēs nuda discreta libens verecūda. Integra
secreta lacrimabilis accelerata. Fortis r accu
sās r sit parē pata. Harū aut cōdicōnū quedaz
sūt tñ de bene esse cōfōis scz q sit frequēs r ac
celerata. relique sūt de nccitate. Debet igit cō
fessio esse p' simplex sine p'ia ut. f. hō seipm
tñ accuset nō aliū p's deus vitā meā annū. ē.
de h' habitū ē sup vbi agit de hīs q debet qd cō
fiteri. q. vtz aliq's in cōfessioe debeat aliena pec
cata referre. Scd debet esse huilis. eccl. 9. an
pslzm huilia aiām tuā. ppe qd dictū est sup q
sedere debet ad pedes pslbz. Attēdit et h' humi
liacō in hoc qd se bene accusat r cōfitef miserū
quia quāto sibi in hoc hō minus parat. tāto ei
de' facilius ignoscat. vñ sup i' p's. iusticiā me
am nō abscondi. dīc glo. q hō detegit deus te
gīt qñ hō tegit deus detegit. Tercio debet eē

pura scz. quo ad intencōez ut fiat ex timore fi
liali nō huili r ad dā honorē r nō ex fictōe sicut
quidā cōfiterent pcta sua r tñ redire pponūt ad
illa de quibz dīcē ysa. 30. ppls hic labijs me hō
norat. cor aut eoz longe ē a me. tales deū deri
dent. vñ yfido' irrisor est r nō penitēs q adhuc
agit qd penitet. nec deū videt pscere subdit' s;
subsanare supbus. nō fiat et ex ypocrisi ul' ela
cōe sicut quidā in cōfōe se extollūt r alijs pfer
rūt. sic pharise' qui dicebat luc. 12. g'das ago
tibi dñe. qz nō sū sic ceteri hoīes. Quarto de
bet esse fidelis scz ut tā cōfiteres qz pōt sint i fide
Et fiat cōfessio s' spe venie alias nō valet de pe
di. 1. quē penitet. r di. 6. q vult. vñ nō d' pec
cator qntūcūqz magn' desperare de venia sic
chayn despauit r iudas. qz plus pē deus dimic
tere qz hō posset peccare. dīc em Jero' sup ps. 8.
q iudas magis peccauit i hoc q se suspēdit qz
q tradidit xpm. Quito dē esse vera. i. nō ta
cens verū nec admittēs flm et cā huilitatis.
vñ aug' i li. de pñia. Cū huilitatis cā mētis
si nō eraspctoz āteqz mētiseris mētiēdo efficiēris
qd p' vitailas i re nō est vitas nō ita te dixeris
pctozē ut et cōgnoscas veritas at ipa est ut
qd est dīcas. Nā quō est humilitas vbi regnat
falsitas. Sed cōtra. pma jo. 1. dīcē si dixe
rim' qm pctm nō habem' ipi nos seducim' r
veritas in nobis nō est. Ite debet se dicē pctozē
in genere qā nemo sū cōmme viuūt. i. spē aut nō
dicat se pctm aliqd ppetrasse. nō sciat ul' credat
sic esse. Quō ergo verū est illud qd dīc greg.
bonaz mētiū est ibi agnoscere culpā vbi cul
pa nō est. Ite hoc pot' duplr' intelligi. vno mō
quo ad subām act' r sic nō est verū. nō em ad
bonā pmet mētē s; ad errantē ut actū aliquē
se cōmississe cōgnoscat quē nō cōmisiit. Alio
mō quo ad cōdicōez accūs r sic est verū qd dīc
greg. qz iustus i actu q bon' videt timet ne def
fect' aliq's fuerit ex pte sua r sic dī Job. 9. vere
bar oīa opa mea Et ideo ad mētē bonā pmet
ut istā formidīnē quā corde tenet ligua accusz
r sic ibi sumit agnosce p formidare fm cho.
Vel pot' dīc breuit' q loquit' de agnicōe dubia
nō de assertoria fm pe. Sed nūqō est cōmen
dād' qui ex humilitate reputat se detiorē aliq
qui est manifest' pctoz. Ite iustus qui est vere
huilis nō rputat se detiorē quo ad ppetracōz
accūs q sit paoz ex genere. sed qā timet ne in
hīs que bene agē videt per supbiā grauius de
linquat. fm cho. Quid dicem' ad ang'. qui
in li. cōfessionū ex huilitate dīc. Si qras a me
vtrū iustus sim. Ite q nō. constat aut q ang'
erat iustus g' rē. Ite fateri se reū vel iniustū ē
duplr'. Aut put iniustidā puat simplr' iustidā
am r sic nō debet qd fateri se iniustū nisi habe
at scīaz pcta mortalis. aut put puat pfectōz
iusticiē r sic qlibet pot' fateri se eē iniustū fm i'
ysa. 43. Omīs iusticiē nostre quasi pann' men
struate. nec iustificat homo opat' deo fm iob
et sic loquitur aug'. hec bon'. Sexto debet esse
frequēs qd est intelligendū duplr' vno' ut qdēs
quīs p pctm mortale ceciderit todens p cōfōem

resurgat in x̄ illō p̄i. 22. **S**epdes in die cadit iust⁹ ⁊ resurget. q̄m̄ vult mā⁹ habē mūdās oportet q̄ frequent abluat eas. **S**cdo mō ut ea dē p̄c̄a dūsis p̄sb̄is s̄fiteat s̄m̄ s̄filiū aug. ⁊ h̄etur de pe. di. 1. quē penitet. q̄nto q̄s p̄lib⁹ cōfiteat sub spe venie s̄pitudinē c̄mmis. tāto facilius s̄sequeat gradū remissiōis. **N**ota tñ q̄ si s̄fessio legitime f̄c̄a sit ⁊ p̄mēda ad eā s̄uata. nō oportet necessario it̄m cōfiteri q̄ alias sum⁹ cōfessi. sed lingua cordis nō carnis apud iudicem verū. ea iugit̄ s̄fiteri debem⁹. de pe. di. 1. g. h̄is auctorib⁹. **S**ed quia q̄nqz p̄ma s̄fessio ul' quādo p̄mo facta fuit irrita fuit uel fuit p̄ea irritata ideo oportet eā aliqñ iterari. **S**ūt autē q̄tuor cas⁹ cōes ⁊ v̄sitati in quibus doctores dixerūt cōiter s̄fessionē iterandā esse. **P**rim⁹ ē p̄pter enozmitatē delicti ob quā oportet p̄cōzē ad supiorē remitti. qui cōfessionē remissi debet audire ⁊ absolue nisi malit alēi cōmittere. ar. 33. q. 2. latozē. ⁊ ext̄ de pe. ⁊ re. significat. **2°** est p̄pter ignorandā p̄sb̄iteri ut cū p̄sb̄i cui q̄s ē cōfessus est ignar⁹ queri enī debet p̄sb̄iter tūc ligare ⁊ soluere sc̄ens. ⁊ a it̄ez est cōfiteand ex licenda uel p̄p̄i sacerdotis ul' supioris de pe. di. 1. quē penitet. ⁊ di. 6. qui vult. **E**t si negē licenda et non assit superioris copia. sufficiat licenda petita licet nō obtenta. ar. ext̄ de r̄ib⁹ licet ⁊ de iure pat. null⁹ index in glo. **S**i tñ cōfitens prudens esset ⁊ confessorē instruet. put sue cōfessionē expediret enī iterū s̄fiteri n̄ opōteret. **3°** est p̄pter fictōz. ut si sc̄enē p̄c̄m aliqō mortale in corde retinuit. ul' si cū volūate pec candi accessit. **4°** est p̄pter cōtemp̄tū satisfactiōis ut qñ negligeret ⁊ cōtēneret facē penitēciā iniūctā sibi. **E**t idē est de eo q̄ s̄cep̄at satisfactiōē ⁊ oblit⁹ est p̄nīaz iniūctā. ar. de pe. di. 3. si ap̄lus. si enī sc̄aret eā ⁊ implēt iterari nō opōteret. **E**t intelligūt istī duo cas⁹ vltimū qñ cōfitens p̄sb̄m mutat. si enī ad eū dē reit̄at aut est recent s̄fessus ⁊ sic nō teneat. aut ille de peccatis ei⁹ est oblit⁹ p̄pter diuēnitatē t̄p̄is ⁊ tūc tenet eadē dicē sibi que p̄i⁹ dixerat. **N**ō tamē dicit q̄ si penitēs recolat p̄nīaz iniūctā sibi quā facē cōtēp̄it sufficiat q̄ idē penitēs eā explicat p̄sb̄zo cui de nouo s̄fiteat nec teneat confiteri peccata que alias est s̄fessus. ⁊ de q̄b⁹ fuit iniūcta p̄nīa illa. h̄ec rō. **S**ūt autē aliq̄ duo cas⁹. **1°** nō est p̄pter peccati oblitū recordacōez. alter p̄pter redimacōez. In q̄b⁹ sanū s̄filiū esset q̄ oīa iteraret quādo sacerdotē mutat. vel qñ reuertit̄ ad eund qñ p̄c̄a ei⁹ oblit⁹ est p̄pter diuēnitatē t̄p̄is. **N**ō credo tñ q̄ teneat dicē alia p̄c̄a nisi in generali ut si dicat alias se peccasse ⁊ s̄fessū fuisse ⁊ sibi talē p̄nīaz iniūctā fuisse. ⁊ sic satis poterit ei⁹ condicō ⁊ ingratitudo cognosc̄. deinde addat se nup̄ hoc p̄c̄m s̄m̄isse ul' recordatū esse. h̄ec bon⁹. **V**nde si quis post s̄fessioez etiā an p̄nīe iniūcte explecōez redimet nō teneat p̄c̄a sibi p̄i⁹ dimissa cōfiteri. sed ei sufficiat p̄nīam sibi p̄i⁹ iniūctā explere. h̄ec tho. **N**am aliud dicere est viā cōfessiois ⁊ salutis multīs auferre cū multi aliqñ s̄fiteant̄ aliqō peccatū enozme

q̄ postea vix diceret alicui sacerdoti. **N**ec autē s̄c̄oz h̄c dicē cōpellūt. quia hoc nō est cōfessioez diuidere. p̄ma enī fuit integra ⁊ sc̄da s̄l̄r. quia hūc nō oportet de alijs habē nouū remorsū nec nouā absolucōez. h̄ec bon⁹. **A**n casu tam in quo notabilis ⁊ p̄iculosa ḡuitas p̄c̄i nō posset exp̄mi nisi dicendo aliqō peccatū p̄i⁹ s̄fessū et remissū tenere penitēs illō p̄c̄m it̄ez dicē sacerdoti. h̄ec rich. **4°** Aliqui tam de eo qui recordat⁹ est p̄c̄i oblit⁹ sic distinguūt. s. q̄ aut t̄pe s̄fessio nis penitēs adhibuit diligēciā put de lege cōi hūana p̄mittit fragilitas ut memoriā habēt oīm suoz p̄c̄oz mortaliū. **N**ut fuit ignorās ignorandā affectata uel crassa. si sc̄do mō credo q̄ recta racō exigat ut illud idē p̄c̄m confiteat̄ ei⁹ sacerdoti si illū s̄m̄ode p̄t inuenire. ⁊ non sit ab illo sacerdote postea mēdicta absol uēdi p̄as. aut p̄dictū peccatū ⁊ oīa alia peccata mortalia p̄ori sacerdoti cōfessa put pōt recolē s̄fiteat̄ alteri sacerdoti. **S**i p̄mo mō nō credo q̄ p̄iori sacerdoti teneat tēcōe nēcitat̄is i⁹ p̄c̄m s̄fiteri sed aliq̄ sacerdoti. q̄uis enī de isto fuerit absolut⁹ q̄ntū ad iudiciū eccl̄ie triūphātis ⁊ militantis quia sacerdos absolue pōt de s̄fessis ⁊ p̄dicto mō oblit⁹. tñ quia absolucō de oblit⁹ debet intelligi sub hac cōdicōne. s. ut qñ reducta fuerint ad memoriā dicant̄ illi sacerdoti in s̄fessioē qui ab illis p̄t absolue. teneat illud s̄fiteri p̄t ei⁹ remotā obliuionē. ⁊ sic distinguūt rich. **D**e recursu aut ad supiorē p̄pter enozmitatē delicti distinguendū est q̄a aut reat ad eū p̄pter absolucōez a pena ul' penali v̄culo puta excoicacōis ul' irregularitatis ⁊ tūc sufficiat q̄ s̄fiteat̄ sibi illō. **A**ut p̄pter absolucōez etiā a culpa. ⁊ tūc si supior non remittat ad p̄m sacerdotē s̄filiū sanū est q̄ a dicat oīa de quib⁹ habet remorsū ⁊ p̄ illis oibus absolucōez ⁊ p̄nīam recipiat generalē. **S**i aut habeat aliq̄ excusacōez rōnabilē rōne ei⁹ vult p̄ea aliq̄ s̄fiteri tē i⁹ r̄uelare s̄iori ⁊ i⁹ oīa alia inferiori. ⁊ ille ex tē enī ab oib⁹ p̄c̄is absolueret pōt dūmō faciat p̄nīā a supiori sibi iniūctā pro illo p̄c̄o. qz q̄dā p̄c̄a absolucōi supiorū reseruand magis p̄t taxacōez pene quā supior iniūgere d̄z discretē q̄m p̄ alio h̄ec bon⁹. **V**n̄ in hoc casu absolucō p̄p̄i p̄sb̄i ⁊ supioris vnā s̄plēt sufficiēte absolucōez. p̄cedē tñ d̄et absolucō supioris sc̄m̄ rich. **T**homas vero dicit in quā dā q̄stione de quolibet q̄ p̄sb̄iter inferior ab oibus a quibus pōt debet absolueret enī. deinde debet enī ad supiorē r̄mittē de residuo absolueret. **S**i enī ille q̄ cōfiteat̄ eēt excoicat⁹ n̄ p̄t ut idē dic̄ in g. di. 16. q. fi. absolui a culpa nisi p̄t sit absolut⁹ ab excoicacōe. quia excoicat⁹ non est p̄iceps sacram̄toz eccl̄ie. h̄ec tho. **N**ū̄ n̄ bene dixit rōd. dicens in glo. ti. de sen. ex. g. 28. **S**ed nūq̄ erūt sup̄ illud quo ad illā. q̄ s̄fessoz p̄t absolue excoicat⁹ a p̄c̄is postq̄m sit ab excoicacōe absolut⁹. **L**icet aut quis nō teneat necessario confiteri p̄c̄a que aliq̄ legitime est cōfessus. est tam valde vtile ⁊ quidē quo ad diminuōez pene ex vi clauū. **S**ed ad h̄c nichil p̄dest s̄m̄ aliq̄s quia

V

in pma absolucōe tñ dimittit ex vi clauū qñ
tñ dimittit pē. pdest tñ ad incessoz mltiplica
cōez. hūiliacōez. instructōez. grade augmētacōez
verecūdie mentū. et maiorē certificacōz. qz si n̄
habuit effectū pma absolucō. et cōfessio potē esse
qz scōa habet. qz inuenit melius dī spōitū. et h̄
positio v̄l sco. p̄babilior. **C**auere tñ dī penitēs
ne a diuīs q̄bō s̄fiteat nimio onē pñie obīuaf
Contingit enī qz qñ mlti ponūt sal in eod̄ abo
cibus nimio sale destruit. vñ sufficit qz aliq̄ cō
fessioes pñiam sibi inuictā a pmo cōfirmēt
dūmō sit discreta. et si volūt pñt desup̄ iponē
aliq̄ facile v̄l p̄ n̄. **A**lijs vero v̄l qz et si p̄e
dicta racō esset rō iterandī s̄fessionē n̄ tñ ab
solucōez papue in eo q̄ nō habz cām aliquā du
bitacōis de pma absolucōe. Ita enī potē dubi
tare p̄ scōam absolucōez sic post pma. sic vi
dem̄ qz extrema vinctō nō iterat scōm eundē
morbu quia totū q̄ p̄ eā fieri potuit semel fa
ctū est. **E**t p̄terea in scōa n̄ requirēt qz ille ha
beret clauēs cui sit cōfessio si nichil ibi vis cla
uū opat̄ p̄ hoc etiā facē v̄l de pē. dī. i. c. dign̄
est. vbi dicit̄ qz quāto quis pl̄ibz sacerdotibz
cōfitebit̄ in spe venie ep̄icudīnez criminis. tāto
facilius cōsequet̄ gradū remissiois. **I**p̄i enī sa
cerdotes pl̄ pñt p̄ficē pl̄ iā s̄fiteat̄ p̄cē q̄bō
enī remittūt remittit deus. **I**n hīs v̄bis inui
v̄l qz facilitas s̄sequēdi grām remissiois p̄ cō
fessionē ep̄icudīs pl̄ibz sacerdotibz factā. intel
ligi debet ex vi sacri respectu eiusd̄ p̄cē. **I**deo dī
cūt qz eē in scōa absolucōe s̄ferē grē augmētū
et q̄nto maior grā r̄cipit̄ tāto min̄ de imp̄ita
te p̄cedētis p̄cē manet. et iō minor pena p̄grās
debet̄. vnde etiā in pma absolucōe aliam plus
et min̄ de pena dimittit̄ fm̄ qz plus et min̄ ad
grām se dispōit. **E**t p̄ eē tanta dispositio qz eē
ex vi cōtriciōis tollit̄ tota pena ut dictū ē sup̄.
Sed cōtra scōz hoc aliq̄s posset toties s̄fiteri
et absolui eadē die qz remitteret̄ sibi tota pena
oībz peccatis suis debita et ita grauissimū pec
catū remitteret̄ cū pena modica. **R**esponsum
nitēde respectu eiusd̄ p̄cē in n̄lo pl̄ies repetito
nō habz efficacīā ex vi clauū nisi seruata reue
rēda debita sacro. **A**d qd̄ requirēt qz respectu eiusd̄
p̄cē nō iteret̄. n̄ adueniente nouo motu deu
cōis n̄l noua erubescēda. et p̄ hūc modū toties
posset reapi qz tō pena remittet̄. **N**ec tñ dīā p̄
p̄cē remittit̄ sine pena qz x̄ps sustinuit̄ penā p̄
p̄cē n̄is. erubescēda etiā et labor et sollicitudo
in penitēdo et s̄fiteudo est magna pena. et hūi
scōe op̄i. est rich̄. et pē. **Q**uādo s̄fessio dī esse nuda
et hoc dup̄ qz q̄s nō dī s̄fiteri p̄ nūcū. nec per
epl̄am sed vna voce et p̄prio ore. et p̄ndaliē ut
quī p̄ se peccauit p̄ se erubescat. vñ auḡ de pē.
dī. i. quē penitet dī sic. p̄cepit dñs mūdatis.
leuī. ii. ut ostēderet̄ ora sacerdotibz docēs corpa
li pñia cōfiteudō nō p̄ nūcū nec p̄ sc̄ptū. **R**esponsum
est quia cōfessio nō tñ est act̄ virtutis s̄z eē est
p̄s sacri. et licet ad eam scōm qz est act̄ virtutis
sufficeret̄ q̄litercūqz fieret. et si non esset tanta
difficultas in vno mō sicut in alio mō. tñ fm̄
qz est pars sacri habz dēmiatū actū sicut et alia

sacra habēt dēmiatā materiā. et sicut in bap
tismo ad significandū interiorē absolucōz assumit̄
elementū illō cui est maxima vis in abluendo
Ita in actu sacrali ad manifestacōez actus ille
assumit̄ ordinatē quo maxime manifestare so
lem̄. sc̄z p̄p̄m v̄bū. **A**li enī modi mouci sunt
ad sup̄lemētū huius. **S**i tñ p̄s b̄z interroget s̄fite
tē et ille ad interrogata respōdeat sufficit quātū
ad ea de q̄bō interrogat̄. nisi sit talis qui p̄ri dī
mittet̄ s̄fiteri qz ore p̄prio s̄fiteret̄ p̄cē. h̄ enī
ex sup̄bia esset de pē. dī. i. v̄sus si. hec rōd̄.
Sed quid de eo qui n̄ intell̄r a p̄s b̄z. **R**esponsum
v̄l qz in illo casū nō tē p̄cōz s̄fiteri n̄ q̄ntū p̄
signa p̄t ostēdere sacerdoti. p̄ int̄p̄tem v̄o cōfiteri
potē sed nō tenet̄ iure dīno nec positio. et cū s̄fi
teri sit multū difficile. nō v̄l tūc plus artare
s̄fessioē qz p̄ ius dīnū et positū arceat̄ qz v̄l dī
p̄ubioz v̄l. qui vehemētē emūgit elic̄ s̄āguī.
nē hec rich̄. et cū eo concordat scotus. scōm quē eē
talis s̄fessio in magnū piculū cedē p̄t. **Q**uid
de eo qui nō habet copiā p̄s b̄z. nūquid tenet̄ ei
p̄ l̄ras cōfiteri. **R**esponsum qz non tenet̄ tencōe necessi
tatis qz ad hoc nō obligat̄ hō iure natē nec iu
re diuino nec positio et h̄ est rōnabile. sacm̄
enī pñie non est de iudicio publico sed secreto
in quo p̄s b̄z tenet̄ cōfiteat̄ diligētē exaiare
ut prudētē intelligat̄ q̄le debeat ei s̄filiū et re
mediū adhibere ex de pē. et re. oīs. **S**i autē tene
ret̄ tencōe necessitatis absēti p̄s b̄z s̄fiteri per
sc̄ptū iminēt piculū. ne aut esset defectus i p̄e
dicta examinacōe aut de p̄cōz penitētis reue
lacōe l̄re enī pñt faciliē p̄dī. aut p̄ nūcū mali
dose apiri. aut p̄ nūcū ignorandā tradī illi cui
nō mittunt̄ qui eas apiret. aut sacerdos si eē
maliciōsus posset tradē s̄fessiois verbū. et stra
penitēcē p̄ manū suā p̄bare talia p̄bacōe pro
babili absqz hoc qz ius hōis possit in iudicio dep̄
hendi. **E**t hec rō vltima claudit qz sacerdoti p̄
senti penitēs qz nec v̄bo nec nutu posset cōfi
teri non teneret̄ tencōe necessitatis cōfiteri per
sc̄ptū. vnde si hoc faceret non eē necessitatis s̄z
superogacōis. hec rich̄. **D**icit̄ etiā. 30. q. 2. q̄lis.
qz pñia adultere p̄ sc̄ptū est reapienda. et hoc ē
verū scōm Jo. ibidē. si sit pñs. nō aut si sit ab
sens. posset tam̄ penitēs cuiqzqz videret expedi
re p̄cē sua p̄ l̄ras insinuare p̄ cōsilio reapiēdo
sed hoc non sufficēt ut dictū est ad pñie sacm̄
Secūdo debet cōfessio esse nuda quia nō debet
fieri verbis l̄ noībz criminū palliatīs. s̄z quod
libet peccatū debet exp̄mi suo p̄p̄o noīe q̄nticū.
qz sit turpe. sufficit tam̄ illō exp̄mere p̄ verba
honestā ita qz p̄s b̄z possit intelligē mani
feste. puta dormiui cū tali vel cognoui talem.
vnde non oportet s̄fiteat̄ turpē loqui ut r̄
balous. debet etiā exp̄mi om̄s arcūstande que
vidēt̄ aggrauare q̄ntū cuiqz sint turpes et ab
hōiabiles. et maxime ille qz ponūt actū in alio
genere p̄cē. de pē. dī. 4. s̄fideret. **S**ecūdo debet cō
fessio esse discreta. et h̄ dupl̄. p̄mo ut distincte
sepatim singula p̄cē s̄fiteat̄ fm̄ iō p̄s. lauabo
p̄ singulas noctes lec. me. i. p̄ singula p̄cē cō
fideā meā. **S**ecūdo ut iudex p̄tus eligat̄ de quo

habitu est sup. **49°** debet esse voluntaria ut nō sit sic confessio achar. Josue. A. qui suū pccm noluit confiteri donec sorte deprehensus fuit sed sic sicut confessio dextri latronis in cruce p̄s. voluntarie sacrificabo tibi et confitebor. nō tuo. **410°** debet esse veracunda q̄lis fuit confessio publicani. de q̄ dicit luc. 18. q̄ stans a longe nō audebat leuare oculos ad celū. et vnde dicit aug⁹ et habet de pe. di. 1. quē penitet. laboret mens pagendo erubescēda. Et quia veracundia magna pena ē qui erubescit p̄ xpo fit dign⁹ mīa. huire tam debet veracundia in confessioe nō dñari. ut. s. n. redat pccōrē mutū s; pot⁹ absoluat eū in magna pte a pena cui⁹ debitor erat. **411°** debet esse integra ut scz oīa pccā mortalia sil' vni confiteat⁹ quoz est memor de q̄bus alias nō fuit legitime confessus. p̄s b̄z em aut ab oī aut a nlla culpa absoluit. nll's aut p̄s b̄z intēdit absolue penitēte ab eo q̄ celat eū. Et voco legitime cōfessū qm nichil inuenit qd irritet absolucōez qd cōtingit in quoz casib; sup̄dictis vbi agit de frequēda confessiois. Si aut est cōfessus legitime nō oportet iterare cōfōez n̄ in vli. h. bon. Si etiā aliq̄ pccm omisit qd alias cōmitere cōsuevit iterāda est confessio de illo pccō licz cōfesso. et h̄c in quadā gñalitate dicendū scz peccatū illud se alias cōmisisse. Cui⁹ racō ē. q̄a p̄teritū pccm aggrauat sequēs. sicut ergo oportet in medicina corporali q̄ medic⁹ nō tñ mēbzū qd mederi debet cognoscat. s; etiā vlr totā h̄itudinē infirmi. quia vnus morbo ex aduim: ctōne alteri⁹ aggrauat et sepe medicina q̄ vni morbo ouenit nō ouenit alteri. Similit̄ intelligendū est in spūalib; morbis cū qnq; aliq̄s peccatis cōtrarijs sit infectus ut greg⁹. docet i pastorali et ideo necesse est q̄ hō oīa pccā que cōfiteri tenet vni confiteat⁹. alias nō est confessio s; cōfessiois simulacō. vñ aug⁹ in li. de pñia et habet de pe. di. 6. c. 1. **C**aveat penitēs ne verecundia ductus diuidat apud se cōfessioez. ut diuisa diuisis velit manifestare qd ē se laudare et ad ypocrisim tendē et sēp venia carē. **S**ed nūq̄ cōfessor tenet ad memoriā reducē confitentē peccata que sciuit vel audiuit eū omisisse. si d̄ hys certā habz sciam aut p̄babilē opi. reducē debet ad memoriā confitentē cōfessor si recolit. q̄a pot' tūc ne cōfiteas sup hoc laboret ignorāda crassa que nō excusat. vel q̄ nō adhibeat debitam diligēciā ad recolendū pccā sua hec rod. **Q**uid si proclialis p̄s b̄z sciat vel credat esse ppetuū impedimētū in matri⁹ aliq̄z suoz parochianoz nūquid tenet eis reuelare in foro penitēciali ul' ex. **R**od. aut scit aut p̄babiliter credit q̄ impedimētū illud p̄bare posset aut n̄ In pmo casū debet eis reuelare. ut vel ipi procurēt diuorciū. ul' se habeāt ut frāt et soroz. vl' ip̄e p̄s b̄ter denūciat hoc supiori et s̄bministret p̄bacōes si oporteat. quia cū sit p̄latus tenet ad illō iux illō si peccauerit in te. et c. **I**n 2° casū n̄ tenet eis dicē nisi credat q̄ sēp laboret ignorāda crassa que n̄ excusat in q̄ casū debet eis dicē si p̄babiliter credat q̄ pati sint sup h̄c acq̄scere

cōsilio bonoz viroz. alias eis nō tenet dicē hec rod. **412°** debet confessio esse secreta. scz ut hō cōfiteat⁹ vni soli p̄s b̄zo et in secreto pccā sua nisi sit pccm adeo enor me qd totā amouerit vrbē vl' eē totū orbē qd quidē d̄z q̄s i publico confiteri ut in publico solemnīs sibi pñia imponat. et reū se cognoscat ul' fateat⁹. Sic igit̄ q̄ntū ē de lege cōi confessio debet fieri in secreto vnico sacerdoti sicut exp̄sse dicit illa decretalis. oīs vtriusq; et c. **R**acō est quia si publice fieret infinita mala orirent⁹. puta rixe discordie et infamie. vñ tūc confessio esset valde onerosa ignominiosa et p̄diclosa. ut pater. **N**ec obstat i^o aug⁹. nemo dicat sibi occulte pñiam ago. q̄a loquit⁹ de occultacōe respectu p̄s b̄teri. **Q**uid si penitēs sil' p̄lib; p̄s b̄zis confiteat⁹ et ab eis absoluat⁹. numquid tūc recipit pñie sacm. **R**od. q̄ sic nō credo em q̄ modus exp̄mendi p̄sonā absolueēt ul' actū absolucōis in singulari vel in plali de necessitate requat⁹ ad essēciā sacri s̄m rich. **N**ec tñ possunt p̄les sil' vni p̄s b̄tero confiteri. q̄a hoc magis est extra secretū qd in foro pñie debz seruari qm vñ p̄lib; cōfiteri. q̄ illi p̄les p̄s b̄zi ita obligant⁹ ad celandū pccm cōfessū sic vñ solus. s; pluriū confitentū sil' nō ita stricte obligat⁹ vñ ad celandū pccā alterius. **C**redo tñ q̄ n̄ penitēs velit duob; confiteri ut cerd⁹ filiū habeat ab ambob; qm ab altero solū. duo p̄s b̄zi sil' audientes vñ confitentē et sil' absoluentes peccant. quia faciūt extra consuetudinē ecclie et contra statutū hec rich. **A**lij dicūt q̄ sacm pñie suscipi nō pot' nec administrari nisi in foro secreto quia ibi agit⁹ de occultis sc̄cie. p̄s b̄z etiā ibi xpm representat q̄ est vñ. vñ dicūt q̄ p̄lib; p̄s b̄zis sil' confiteri nō vñ esse confessio sacralis. et hui⁹ opi. est sco. q̄a confessio sacralis secretissima debz esse. **413°** debet eē lacrimabilis. i. amara. tren. deduc q̄i torrētē lacrimas p̄ diē et noctē. **V**ñ amb⁹ et habet de pe. di. 1. lacrimae lauant delictū qd voce pudor est confiteri. i. qd cū rubore et verecundia ē confitent⁹. ysa. 32. recogitabo tibi omīs annos me. in ama. aīe mee. **414°** debet esse festina. ecc. 6. ne tardas dñi ad dñm et ne differas de die in diē. subito em venit ira illius et tpc vindicte disp̄det te. **V**ez aut pccoz statim cū pot' teneat⁹ confiteri habitu est sup. **415°** debet esse fortis. s. ut vincat pudorē. ex⁹ p̄z in maria magdalena. **416°** debet esse accusatoria. ut dicat se cōmisisse pccm ex p̄pā malida se fortit accādo nō pretēdens excusacōz i peccatis. sic p̄mi pentes. p̄u. 18. **I**ustus p̄oz accusator est sui. **417°** debet esse pata pere. vñ aug⁹. ponat se penitēs oīno in iudicō sacerdotis nichil sui resuās sibi ut oīa iubente eo patius sit facē p̄ recipienda vita aīe quecūq; faceret p̄uitanda corporis morte. de pe. di. 1. **S**ideret sup̄dictis. 14. adicōib; stentis in verbis illis quidā supaddūt q̄ debet eē morosa. s. ut nō dicant⁹ pccā i transcū sic cōputāt cāpsos nūmos s; cū mora et deliberacōe ut ex h̄c deuocō accendat⁹ et maior verecundia et cōtricō habeat⁹. s; h̄c magis requit⁹ de congruo qm de necessitate

Sed nunquā cōfessio debet esse informata caritate. **I**tem sacra quedā ordinata sūt ad grām acq̄rendā ut baptis̄m⁹ ⁊ p̄nīa. quedā ad grāz p̄mouendā sine augēdā ut cōfirmacō ⁊ eukaristia. dico ergo q̄ sic scdā sacra nō hnt efficaciam nisi in hntib⁹ caritatē. sic nec p̄ma nisi in disponētib⁹ se ad caritatē. Et sic dictū est sup̄ q̄ tenent accedēre ad eukaristia cū caritate non quidem necessario scdm̄ veritatē s̄ sufficīē scd̄z p̄bilitatē. sic nō est necesse q̄ accedēs ad cōfessioēz habeat caritatē vel dīspōicōēz ad caritatē sufficientē fm̄ veritatē. s̄ sufficīē q̄ scdm̄ p̄bilitatē. h̄c aut̄ dīspōicō est attricō. q̄ sepe ī cōfessioē ⁊ absolucōne p̄sbi format̄ per grām ut stricō fiat vl̄ ad eā stricō s̄sequat̄. vñ sufficīē q̄ hō p̄bilit̄ se disponat ad grām p̄ oīm p̄ccōz detestacōēz. q̄ si nō facit sed cū volūtate peccādi accedit. mōliē peccat. quia sacm̄ irritū facit q̄zū est in se q̄ non est sine cōtempn. ar⁹ d̄ pe. di. 3. jñē h̄c. ⁊ c. sane. vbi dicit q̄ sic veniā p̄merē p̄nīa vā sic deū irritat silata. i. ficta. vnde tenet reuerti ad sacerdotē ⁊ petē absolucōēz. **S**ed q̄rit vñ requirat h̄c cōfessio. **R**es q̄a est opus sacrale ad iustificacōē ordinatū. Vñ hui⁹ cōfessio est ad absolucōēz ordinata. nō tenet ergo q̄s cōfiteri ex caritate sed tenet cōfiteri vl̄ ex caritate vl̄ ex dīspōicōē ad caritatē sufficientē. scdm̄ veritatē vel fm̄ p̄bilitatē. h̄c bonū. Et auenit cū eo ray. d. q̄ si quis cū p̄positō peccādi cōfiteat̄ iēm cōfiteri tenet. ⁊ hoc credit esse verū rōd. si cōfiteat̄ alicui qui alias eū non audiuit vl̄ etiā si p̄mus sit oblit⁹ que audiuit si aut̄ p̄mo q̄ adh̄c est memor n̄ tenet de h̄c sup̄ e. 5. 6. v. cū. **S**i vero obicē q̄ recipiēs sacramentū tē se disponē ad recipiendū effectū ei⁹ alias fictē accedit ⁊ mortalit̄ peccat. sed effect⁹ cōfessionis nō est nisi in hntē caritatē. g⁹ tenet homo cōfiteri ex caritate. **R**es nemo recipit eius effectū nisi habeat caritatē saltē in p̄ncipio cōfessionis vel in medio vl̄ in fine. mlti aut̄ habent in fine q̄ nō hnt in p̄ncipio. Et etiā aliqui credūt se habē in p̄ncipio ⁊ in fine q̄ forte nō hnt. Et aliqui nō hnt nec habē credūt. **O**zimi non inēruunt offensā. sed acq̄rūt grāz. Scd̄ euadūt offensā licet nō acq̄rūt grām. **T**ercj acq̄runt iram scdm̄ bonū. Aliqui vero dicūt q̄ licet cōfessio facta in mortali p̄ccō scd̄enē n̄ valeat ad remediū nisi dīspōicōne. tam̄ ad h̄c valet. s. q̄ talis nō est p̄cepti trāsgressor. essendā em̄ actū p̄ceptoz nō semp̄ tenemur explē ex caritate ad vitandū demeritū. licet sine caritate actus nō mereat̄ p̄niū. vnde talis non tenet necessario eadē p̄ccā in mltō cōfiteri p̄sbi tero. q̄a licet tūc non recipiat fructū absolucōis recedente tam̄ fictōne mapiet papere sicut est in alijs sacris. et sic q̄ fictē accedit nō tenet cōfessionē iterare sed tenet postea cōfiteri suā fictōēz. Et pro hac opi. facit illud q̄ dicit̄ ex de pe. ⁊ re. q̄ quidā de illis q̄ veniūt ad cōfessioēz ⁊ n̄ penitēt q̄ eoz cōfessio est admittēda et crebris et salubribus monitis est p̄nīa inuigenda. absolucōi tñ nō sunt. vnde si absolucōēz non recipiant nō con-

tempnūt sacramētū nec a cōfessore nec a cōfessio. Pro hac etiā opi. ē illd̄ de pe. di. 3. c. vl̄. hoc et tendūt nich. tho. pe. ⁊ bñ. super dictū. c. q̄ qui dā. ⁊ jo. **S**ecus aut̄ est de cōtricōe et satisfactōe quia h̄c sūt deo. ⁊ cōfessio fit hōi ⁊ ideo de rōne illaz est q̄ hō sit deo p̄ caritatē vñit̄ nō aut̄ de rōne cōfessionis.

De cōfessionis effectū. ti. 19.

Dicēde cōsiderandū est de effectū cōfessionis. Et cca hoc q̄ rñt̄ pla. s. vñ cōfessio liberet a mōte p̄ccā. **R**es p̄nīa inq̄ntū est sacm̄ papue pap̄ in cōfessione quia p̄ eā homo mīstris eccl̄ie se s̄b dīt qui sūt sacroz dispensatores. **C**ontricō em̄ votū cōfessionis annexā habet. Et satisfactō p̄ iudicō p̄sbi cui fit cōfessio taxat̄ quia in sacro p̄nīe grā infundit̄ p̄ quā p̄ccā r̄mittunt̄ sicut in baptis̄mo. **E**od̄ modo cōfessio ex vi absolucōis diuēte culpā remittit̄ sic ⁊ baptis̄mus. ⁊ si cūc baptis̄mus liberat a morte p̄ccā nō tantū scdm̄ q̄ actu pap̄e. sed etiā fm̄ q̄ in voto habet. sicut patet in illis q̄ iā iustificati ad baptis̄mū accedūt. Et si q̄s obicē n̄ p̄staret ex ip̄a sufficēcōe baptis̄mi gradā cōsequeret̄ remittentē p̄ccā si prius nō fuisset remissa. **S**ilr̄ dicendū est de cōfessioē adiūcta absolucōi. q̄ scdm̄ quod ī voto penitētis p̄cessit a culpa libauit. **P**ostea vero in actu cōfessionis ⁊ absolucōis grā auget̄ ⁊ eē p̄ccā r̄mitterent̄ si p̄cedēs dolor de peccatis n̄ suffecisset ad p̄tricōēz et ip̄e tūc obicem grade nō p̄beret. ⁊ iō sic de baptis̄mo dī q̄ liberat a morte ita de cōfessioē dīc̄ p̄. **S**ed obicē q̄ habet. e. sen. di. 14. q̄ p̄ cōfessione fit veniā. le q̄ prius erat mortale. ergo videt̄ q̄ p̄ cōfessionē non remittat̄ culpa. sed q̄ potius culpa mūtē in culpā. **R**es veniale non sumit̄ ibi p̄ culpa. sed pro pena de facili expiabili. **V**eniale em̄ dīc̄ triplīcē. vno mō ex gñe. vt vñ mē dōsū. **A**lio mō ex cā. i. in se cām venie hñs ut p̄ccm̄ ex infirmitate. **T**ercio mō ex euentu ⁊ sic sumit̄ hīc quia p̄ cōfessionē hoc euenit. s. q̄ p̄terita culpa veniā s̄sequat̄ h̄c tho. **V**ñ cōfessio liberet aliquo mō a pena. **R**es q̄ sic. **N**am cōfessio sil̄ cū absolucōne h̄z vim liberandi a pena duplīcē. **V**no mō ex vi absolucōis. ⁊ sic ip̄a cōfessio ex̄ns in voto libat a pena et̄na sicut ⁊ a culpa. que quid̄ pena ē pena damniās ⁊ ex toto exēimās. **N**q̄ liberat̄ a dōc̄ manet obligat⁹ ad penam t̄palem scdm̄ q̄ pena est medicina p̄mo uēs ⁊ purgās. Et hec pena restat in p̄gatorio padēda etiā hñs q̄ a pena inferni sūt liberatī. q̄ quidē pena est īpporcionata virib⁹ penitētis in h̄c mūdo viuētis. sed p̄ vim clauū in tñ immutur q̄ r̄manet īpporcionata virib⁹ penitētis in h̄c mūdo viuētis. ita q̄ satisfactō in hac vita p̄gare se potest. **A**lio mō dimīnuit penā ex ip̄a natura actus cōfessionis q̄ penā h̄z annexā erubescēde. ⁊ ideo q̄nto aliq̄s pl̄ies de p̄ccis cōfiteat̄ tātomagis pena minuit̄. **S**ed cōt̄ volūtas p̄ facto reputat̄. g⁹ scdm̄ h̄c tñ valet stricō ⁊ p̄positū cōfessionis q̄ntū cōfiteri. ⁊ ideo post volūtate cōfessionis nichil de pena dimittit̄ p̄ cōfessionē. **R**es illd̄ non intelligit̄ in hñs que sūt ab

alijs vt in baptismo. s; in hijs que sūt oīno ab
hoīe est verū quo ad pmiū essēdale. non autē
quo ad pene remocōez t huiōi. respectu qz at-
tendit meritū accidētalit t scdm quid. Et ideo
cōfess; t absolutus in pgratorio mīn; pmitte-
tur qm cōfess; tūc hēc tho. **V**tz cōfessio ge-
neralis sufficāt ad delendū mortalia oblita.
Ite q sic aliquo mō. Nam cōfessio opat p sup-
posita cōfessioe que culpā delet. t sic cōfessio di-
recte ordinat ad dimissioez pene. qz quidē facit
etiā erubescēda quā habet. Et ex vi clauū qbo
se pfiteus subiat. Contingit autē aliqui q p cō-
fessioē pcedentē pētm aliqō est delētū quo ad cul-
pā siue in generali si ei; memoria n̄ habeat. sū
in spāli si eius memoria tūc habeat t tūc aū cō-
fessioē illi; pēti aliquis est obligat. Et tunc
cōfessio generalis sacralis opat ad dimissionē
pene ex vi clauū quib; se subiat pfiteus nullū
obstaculū qntū in ipso est ponēs. sed ex ipa p-
te qua erubescēda cōfessiois pēti penā dimittit
bat pena istius pēti de quo specialit quis nō eru-
bescat corā p̄bzo nō est diminuta. Sic ergo per
cōfessionē generalē cū generali cōfessioe remittit
tūc pēti oblita quia deus ab hoīe non requirit
vltra id qd pot. de oblitis autē qzdm oblita sūt
homo in speciali nō potest cōfiteri neq; cōteri.
Nec est intelligendū q ad remissioē mortaliū
oblitoz sufficāt generalis cōfessio n̄ sacralis
si homo habeat copiā p̄bzi t facultatē pfiten-
di. quia hijs habitis tenē de mortaliū oblitis
generalit pfiteri t a p̄bzo petē absolutōez. hēc
rich. **V**tz cōfessio generalis debeat pēti per
ignoranciā omissa. **I**te ignoranciā iuris nō ex-
cusat quia ipa pētm est. sed ignoranciā facti ex-
cusat. vñ aliquis de hoc q nō pfiteret pēti que
nescit esse pēti p̄t ignoranciā iuris dmi. non
excusat a fictōe. excusaret autē si nesceret ea ēē
pēti p̄t ignoranciā facti i p̄ticulari. ut si cog-
nouit aliquā quā credit esse suā sed obliuio de
actu pēti h; ignoranciā facti. t id excusat a pec-
cato fictōis in pfōne q quidē absolutōis t con-
fessiois impedit fructū hēc tho. **V**tz gñalis
pfessio valeat ad venialiū remissioez. **I**te veni-
alia nō opponunt directē caritati quia nō autē-
tāt ab ea. sed indirectē qz disponūt ad aūtionē
hinc est q n̄ requirit ad eoz delectōez noue gracie
infusio nec pñia specialis. s; sufficāt ad eoz dele-
tionē p̄tictō t pfessio gñalis h̄ pē. **A**ctēdēdū
tū q pfessio gñalis est duplex. quedā sacralis
que fit in secreto sacerdoti de generibus singu-
loz t nō de singulis genez. t valet ex qtuor ad
remissioez venialiū qntū ad culpā t penā. vel
in pte ul in toto. s. ex p̄tictōe. pfiteus. huilita-
te pfōis. orōe sacerdotis m̄ntū est quedā pso-
na. t ex vi clauū. Quedā autē est nō sacralis
que scz fit publice corā mltis t cū mltis in ec-
clesia. Et tūc est efficax ex tbus p̄mis s; non ex
q̄rto. t ideo nō subiūgit etiā in p̄ma t p̄pleto-
rio absolutō n̄ satisfactōis inuictō sed tantū
oracō scz misereat nostri. hēc tho.

De pfessiois sigillo. c. 209.

Postea pfiderandū est de sigillo pfōis
Et circa h̄c q̄runt pl'a scz vtz sigillū
pfōis sit de iure nate. **I**te q sic qd pro-
bant aliq sic. eadē psona fm natam vere affir-
mare p̄t aliq loquēs in psona alteri; qd vere
negat loquēs i psona p̄a. vñ angel; loquēs
moysi in psona dei vere dixit. ego sū dñs deus
tuus qui eduxi te de t̄ra egypti. exo. 20. qd vere
negasset loquēs i psona p̄a. ergo a fili hō re-
p̄sentis psonā dei in foro pfōis vere aliquid
p̄t affirmare qd exē for pfōis qn loquē ut ge-
rens psonā p̄am vere negat. Verū ergo dic-
negando se audiuissē l̄sare que ad noticiā ei;
nō deuenerūt nisi m̄ntū rep̄sentabat psonā
dei. **E**x for ergo pfōis dicēdo se audiuissē illa
ul̄ l̄sare mētiē. s; vitare mendaciū tenē de iure
nature ergo etiā sigillū cōfōis hēc tho. **S**ed q
hāc rōz sic arguit sco qz fm eos q adducūt pre-
dictā rōez t fm veritatē vt pbat postea. licet
pēti in pfessione detecta in vli dicē t in p̄ti-
culari nō relata ad psonā pfiteatē. h̄c etiā pro-
bat p̄ illō exē de pe. t re. offiā. vbi Inno. terd;
respondet quidā cardinali legato qui scripsit si
bi casū quē in pfōe audierat t p̄t p̄tictū quē
tū papa nō redarguit de reuelacōe illa in vni-
uersali etiā p̄ p̄ticturā t respōdē qualitē tali pso-
ne pfiteatē sit pfulend. h̄c patet etiā ex cōi vñ
pfessioz qui etiā in cōi fmone t in p̄dicacōe di-
cūt aliq talis casus p̄tict. aliqua. em psona
sic ul̄ sic peccauit. **H**abet ergo ista p̄p q pfes-
sor licet p̄t dicē pētm ex pfessione sibi detectā
in cōfessione ita tū q nullo mō referat ad pso-
nā confitētē ut possit deueneri ad noticiā ei;
Sed si racō p̄dicta valeret hoc nō liceret qz mē-
tiet. p̄baco. qz non s̄dēs p̄ticturā n̄ p̄ticturā
nato singulari si nesciat illō singulare nescit
p̄ticturā illā. sed iste nō s̄t aliqūā psonā fe-
cisse tale pētm n̄ p̄ hac psona sibi cōfessa t de
hoc p̄tictō sibi cōfesso. **I**gitur sicut mentiet de h̄c t
hac quia nesciens. p̄tict et de alia. vñde p̄bzi in
confōne nec audit nec loquē in psona dei sed
in psona p̄a licz autoritate dei t vt mīster dei
Eod modo est in alijs sacris. vñ mīster dei bap-
tizat t cōsecrat t huiōi. t tū ut homo. t i pso-
na p̄a s̄t se baptizare t sine mēdacō p̄t dicē
se baptizare. **T**enēdo ergo q sigillū confōis sit
de iure nate p̄t ad h̄c assignari alie rōnes q̄rū
p̄ma sumit ex rōe caritatis. scda ex rōne fide-
litas. terda ex rōne veritatis. **P**rima est talis
Lex nature de caritate fratna exp̄m̄t. **A**.
oia quecuq; vultis ut faciant vobis hoīes fa-
cite illis hoc em ē lex t p̄p̄e. t luc. 6. put vult
tis ut faciat hoīes vobis t vos facite illis s̄l̄r.
Et debet intelligi ista p̄p̄ que vultis. i. velle
debetis fm rectā rōz. t includit in ista p̄p̄e il-
la p̄p̄ posita. **A**. 23. diliges p̄ximū. tū sic te-
ipm. sed quilibet scdm rectā rōez d; diligere p̄-
p̄riā famā. **I**gitur t celacōez pēti fm pfessi t per
pfessioē confessor debet idē diligere t velle ipi
confesso. sed reuelacō tollēt a confesso famā.
ergo tē. **S**eda racō quilibet de lege nate d; sua
re fidelitatē p̄mo suo. quā vallet t velle deb;

sibi seruari. Sed cōmittēs alteri secretū maxi-
mū uellet sibi seruari et deberet uelle tanq̃m se-
cretū. ergo alter cui cōmittō tenet seruare illū
hec rō tāgīe pū. 11. q̃ ambulat fraudulentē re-
uelat archana. q̃ autē fidelis est celat amīd cō-
missū. Tercia racō est q̃libet de lege nate tenet
seruare pmi sū lictū sed recipiens secretū ma-
xime in sōne detectū. et si nō explicite tñ im-
plicitē pmittit se seruatur. qz sine tali pmissio-
ne saltē subintellecto nō pmittet sibi tale secretū
g^o rē. Hec rō pot acapi ex illo vbo loq̃m̃ veri-
tatē cū pmo suo vnusq̃sqz. Nō solū autē ce-
lacō s̃fessionis est de iure nate s̃z et de iure posi-
tūo dīno qd sic patet. q̃libet xpian⁹ tē nō dare
occasionē alteri q̃ reuocet a lege xpī s̃z lex xpī
est de cōfōne faciēda sic tactū est sup. vbi agīe
de institucōe ei⁹. igīe quilibet ex lege xpī tē nō
retrahē aliquā a sōne faciēda s̃z reuelans cō-
fessionē occasione data retrahit alios a con-
fessione g^o rē. Est et de iure positio ecclīastico
ut patet ex de pe. et re. ois. **¶** Et in aliq̃ casu
liceat p̃s̃bzo reuelare cōfōez. **¶** Ite q̃ in nullo casu
licet siue penitēs peniteat siue nō. siue s̃fiteat
p̃c̃m iā ope p̃petratū. siue p̃petrandū. siue sit
p̃c̃m in moribz siue in fide. vñ flā est s̃nīa h⁹
vñ. Est heresis crimē qd nec confō celat. hoc ac-
p̃bati p̃t aucte et rōne. Aucte quia ex de pe. et
re. ois dicit. **¶** Caueat sacerdos ne vbo vl signo
vl alio quīs mō pdat p̃c̃orē. sed si p̃uocōris
s̃filiū indiguerit illū absqz vllī p̃sone exp̃f̃sioe
requat. **¶** Ite p̃bat p̃ i^o c. de pe. di. 6. sacerdos. **¶** Re-
uelacō em̃ cui⁹qz p̃c̃i i foro p̃nie solū cogni-
ti. p̃hibet gñ aliē rōe multiplici. p̃ma est quia
sicut baptisim⁹ est sac̃m licet q̃s fictus accedat
nec p̃t hoc est imutandū aliqd de essentialibus
sac̃i. **¶** Ita cōfessio nō definit eē sac̃alis licet cō-
fitens emendacōez nō pponat. **¶** Et ideo nichilo-
min⁹ celandū est p̃c̃m. **¶** Nec talē cōfessiois si-
gillū p̃tra caritatē militat q̃a caritas nō requi-
rit q̃ remediū apponat p̃c̃o qd s̃c̃t talī mō. qd
autē hō p̃ s̃fessionē s̃c̃t q̃i nescit. qz nō s̃c̃t i^o
ut hō s̃z ut deus. **¶** Scōda rō est qz si liceret reuela-
re s̃fessionē. vilis redderet et min⁹ in reueren-
da haberet et p̃p̃s retraheret ab ea. **¶** Tercia ē qz
via fraudibz apiret. cū em̃ mltū credat homī
in s̃fessione mltū mali se iustos oñderet vt a
p̃s̃bzo laudarent ut sic possent postea p̃mouē
et honorari. **¶** Quarta est q̃a si liceret reuelare cō-
fessionē celacō s̃fōis de iure nate nō esset qd in
p̃cedēti q. est p̃batū. **¶** Quinta est q̃a forma p̃nie
cū foro extiori cōfūderet. **¶** Debet tñ s̃fessor cum
maxima diligēcia p̃cauere p̃posse ne p̃c̃m p̃pe-
trandū in s̃fessione sibi detectū. ope p̃petret sc̃z
s̃fiteantes monēdo et alijs diligēcia apponendo
ne p̃ heresim corūpanē. **¶** Pot etia dīcē plato vt
diligentē vigilet sup gregē suū obfūata tñ dīf-
crecōe ut nullo mō dicat ul faciat aliqd p quod
vbo ul signo aliq̃ s̃fiteat pdat l aliquā malā
suspiciōez vel opiniōez de eo alijs faciat. hec oīa
rich. **¶** Ex p̃dictis patet q̃ ray. nō bene dixit di-
cens q̃ p̃c̃or nō tenet celare p̃c̃m in fide. **¶** Nec
rod. dicens q̃ s̃fessor tenet celare p̃c̃m p̃mis-

sū. nō autē p̃mittendū. **¶** Hoz autē strariū senserūt
rich. bon. hos. sco. tho. et pe. ut p̃z in eoz s̃c̃tis
et cōter om̃s doctores. **¶** Quid si papiat pa-
pa confessorī q̃ dicat id qd p̃ s̃fessionē s̃c̃t. **¶** Ite
nō tenet sibi obedire. qz sacerdos n̄ tñ tene-
tur celare s̃fessionē de p̃cepto ecclīe s̃z etia de iu-
re nate et dīno ut dictū ē sup. sup que iura n̄
est papa. vñ si papiat sibi s̃b pena excoīcaciōis
late s̃nīe q̃ dicat illud nō tenet. quia debet esti-
mare q̃ p̃apiens intendat qd dicat id si s̃c̃at
ut homo. si etia p̃ape de s̃fessione. dīcē nō d̃z
nec excoīcaciōez inērit. quia nō est subiectus
suo supiori nisi vt homo. h̄ autē nescit vt hō s̃z
ut deus hec tho. h̄ tñ vltimo dictū impbatū
est sup fm sco. **¶** Quid si p̃s̃bz haberet aliqd pec-
catū mortale de quo s̃fiteri n̄ posset nisi cōfes-
sionē sibi factā reuelaret. **¶** Ite nō d̃z s̃fiteri i^o
p̃c̃m. durante em̃ tali casu sibi sufficet de illo
p̃c̃o s̃teri cū p̃posito illud s̃fiteat q̃n posset h̄
facē sine reuelacōe p̃sone sibi s̃fesse et sine p̃ur-
dicō quocūqz sigilli s̃fessionis. **¶** Forciōzi em̃ vñ
cū ligat s̃fessor ad celandū q̃z penitēs ad con-
fitendū hec rich. et ouenit cū eo sco. **¶** Done q̃
aliq̃ dixerit inficere p̃s̃bz cū eis euntē in ne-
more q̃z vnus ante nemoris ingressū penitet
et s̃fiteat illi. nunq̃ ille p̃s̃bz nem⁹ ingrediet
videt q̃ sic. quia nō ingrediedo videt reuela-
re facto cōfessionē istius s̃fessi alijs socijs nō
penitētibz. **¶** Ite p̃t dīcē q̃ sacerdos iste mltipli-
cem occasionē habere p̃t non intrandi nemius
aliā ab ista p̃latōzē sibi detecta et admin⁹ mul-
tiplicē aliā pot cognoscē et dicere corā illis sc̃z
volo hoc uel illud facē ad illū uel ad aliū locū
declinare anteqm p̃cedā vltorius. **¶** Et si ex tali
occasione allegata videat diuertere tūc nec v-
bo nec facto reuelat s̃fessionē. **¶** Si autē n̄ posset
ex alia occasione diuertere q̃n appareat illis ali-
is q̃ p̃t s̃fessionē diuertere et in hoc facto reue-
lat s̃fessionē. dīcē quidā q̃ debet intrare nem⁹
et si exponat se mortū hoc est p iusta cā ut fuet
legē dei de sigillo cōfessiois. et p̃sequēs si mo-
rit martir est. **¶** Aliter dīcē pot q̃ nō debet repu-
tari reuelator confōis nisi faciat aliquid q̃ ex
nata sua pdat p̃c̃m s̃fessū s̃z diuertere a nemo-
re nō est huiōi g^o rē. **¶** Et gñaliē dīcē p̃t q̃ sig-
nū qd de se est indifferēs ad significandū tale pec-
catū fuisse cōfessū uel non fuisse. licet aliquibz
sit signū magis determinatū ex aliquo p̃supposi-
to. nō tam est ex se signū reuelatū confōis
n̄ p̃c̃sequēs simplici illictū confessorī. hec
sco. **¶** Quid si p̃s̃bz cōpelleret dīcē. vtz de aliq̃
p̃sone sibi cōfessa audiūset aliqd crimē. **¶** Ite i
casu isto tenet dīcē se nunq̃m audiūse et se de
hoc nichil scire et verū dīcē ut patet ex solucōe
p̃me q̃stionis hui⁹ capituli. **¶** Nec est dicendū vt
quidā dīcūt q̃ p̃s̃bz interrogat⁹ nunq̃m aliquā
p̃t debet dīcē sed tacē qz posset casus cōtingere
in quo p̃ suā tadēnitatē vl fugā respondendi
de p̃sone sibi cōfessa malā suspiciōez genera-
ret hec rich. **¶** P̃t etia dīcē q̃ de eo nichil s̃c̃t etia
p̃ confōez quia subintelligit ut hō. vel nichil
s̃c̃t p̃ confōez qd sit reuelandū. sicut dīcē. **¶** Qz.

13. de die illa et hora nemo scit nec angelus in ce-
lo. nec filius hominis. et subintelligit quod nichil sci-
unt quod sit reuelandum nobis secundum rationem. Credo et
quod si quis expresse de scientia confessionem quereret qui-
cumque ille esset grauiter oburgari debet. Et ad-
uerte quod in hac responsione dicitur aliquid quod non est verum
secundum scientiam. quod illud quod nouit homo per confessionem
non nouit ut homo. **Quid** si quis detexit con-
fessori crimine aliquid in confessione propter quod est excor-
dat? quod nullus alius scit. nunquam tenet enim solus
vitare. videtur quod sic. ex de sen. ex. cum non ab homine.
Item quod non. nec hoc dicit illa decretalis. dicit enim
sic. a cōione episcopi qui per sacrilegam manu iniectione
in clericum in edictum excommunicationis iniecit. licet deni-
ciat? non sit debet abstinere nisi forte illud tibi so-
li pateret. In quo etiam casu ipsum priuatum tamen vi-
tabis. Non autem bene potest scire crimine alterius per ali-
am viam quam per confessionem. hoc richardus de hoc dicit scilicet. sic
scilicet quod illud. cum non ab homine. non loquitur expresse
de illo qui nouit per confessionem aliquid esse excorciatū vel
per viam secreti sibi commissi. sed de eo qui nouit priu-
atum. id est sic scit quod cōitas nescit vel cōitatem nescit
re credit. et sic sciens priuatum debet vitare priu-
atum quia non est debitor illi alteri huiusmodi tanquam se-
cretum. **Sed** quid si sciret tamen per viam confessionis quod fa-
ciat? si potest enim vitare per aliam viam quam ex vitacōe
procedendo eius excommunicationem de vitare. Sim autem non
tantum vitare non debet. immo nec vitare
licet. quia vitacō tamen est de iure positio ecclesie. si
id tenet non potest de iure nasci et positio domino et
ecclesiastico. **Est** quod presbiter sciat per certo quod aliquis
alicui damnum intulit. quia enim hoc facit videtur vel
ab eo in confessione audiuit. quod facit si damnum facit
ab eo requirit quod illud excorciat. **Item** potest enim excorci-
are per damnum sine aliqua determinatione. dicendo sic
quicumque fecit tale factum sit excorciat? non tamen debet
enim notatum cōione priuare sed in secreto monere ne
se ingerat cōioni quod nec christus iudam a cōione
remouit. ex de offi. ordi. si sacerdos. **Quid**
si sacerdos sciat per confessionem quod aliquis dormiuit in
ecclesia cum muliere aliquo nunquam potest hoc episcopo reuela-
re. **Item** quod non nec obstat quod ecclesia semine pollu-
ta est reconcilianda. quod illud intelligi potest quod est dif-
famatū. alias potest presbiter ille salua conscientia celebra-
re. ar. ex de sen. ex. cum non ab homine. Vel dicendo
quod tunc est quod episcopo reuelat in gremio dicendo talis ec-
clesia reconciliacōe eget. ar. de adul. significasti.
ex de offi. ordi. si sacerdos. In huiusmodi enim non solent
testes induci. Et decretalis ex de offi. et si ecclesia.
loquitur indistincte secundum hostem. **Quid** si aliquis ab-
bas vel alius prelat? per confessionem sciat aliquem subdi-
cum suum vel male offēdo suo. vel etiam sciat per confessionem
alicui? poris sibi subiecti peccatum cui? occasio in-
ducit eum ad ruinam. nunquam eum remouere potest. **Item**
quod non quia prelat? remouendo ab offi. subditū id
et si faciat utilitatem eius facit tamen damnum cōita-
ti. quod alii per relacionem remoti ab offi. scientes quod per
sua confessionem remoti esset a suo offi. redderent pro-
prios ad non confitendo. et ille idem minus reuerere-
tur confessionem et prius esset ad peccatorum suorum celacionem.
Nam sine lesione conscientie potest prelat? dimittit peccatum
impunitum quod scit ut deus vel sine aliquo reme-

dio quia non tenet adhibere remedium nisi eo modo quod de-
ferat ad eum. unde in hijs que deferunt ad eum in fo-
ro prius. in eod. foro debet quantum potest remedium ad-
hibere scilicet ut eum moneat in casu predicto quod offi-
sue potatui resignet vel saltē quod bene se habeat
et a malo sibi caueat et huiusmodi. Si tamen superior
posset eum ab offi. remouere sine hoc quod ille vel qui-
cumque alius suspicari posset eum pro hijs que dixit in
confessione ab illo offi. remotū esse.liceret superio-
ri ut dicitur aliqui ipsum ab offi. remouere hoc richardus.
Alii vero dicunt quod si ille resignare nolit non debet
eum remouere nisi sit talis religio in qua subditi prius
mutari sine nota infamie hoc bonum. et auerit eum
eo scilicet. **Quid** si quis per confessionem alicui? que au-
dit confidētia acquirat quod sit indignus placere. nū-
quam quod si inest. promociō et tenet contradicere. Et videtur
quod non quod contradicere videtur de peccato suspiciōez in-
ducere. et sic quodammodo confessionem reuelare. **Item** quod
multis alijs de causis est aliquis indignus placere
quod ex peccato. ut ex defectu sciētie etatis l. ali-
cui? huiusmodi. Et ideo qui contradicit nec de crimine
suspiciōez gnat. nec confessionem reuelat hoc tho-
mas. **Quid** de presbitero qui scit per confessionem familiaritatem
inter duos contractam per fornicacionem affinitatem esse
et postea eos velle matrimo- strare in facie ec-
clesie. **Quid** etiam de decano qui audit confessionem
habentem irregularitatem et debet eos ordinandos
episcopo priuare. **Item** presbiter dissuade debet confesso. et si
militi decano clerico et si ille petat differre debet
Et nisi per superiores cogatur vel per scandalum populi non
debet tale infirmum benedicere nec illos clericos
presentare. extitit autem potest quia non ipse sed ecclesia
facit que iudicat secundum exteriora. Consilium tamen
est quod vterque faciat per vicarium. tamen propter confessio-
nem illoz occultam. tamen propter crimina horrore. si tamen
faciat per se non credo quod peccet dum tamen ulterius non
offerat se si coact? sustineat hoc bonum. **Quid** si quis
reuelat presbitero in confessione ea que debet. et ea que debet
sibi et ipse rapiat omnia sub sigillo confidētis. **Quid**
etiam si quis habeat pecuniam alienam in deposito re-
ceptam sub sigillo confidētis. si fiat inquisicio de pre-
dictis debitis a presbitero predicto. aut de pecunia a
depositario quid faciat. **Responsum** dicit quod si quis confi-
tet presbitero se habere pecuniam per furtum vel per ra-
pinam vel alias cum peccato presbiter tenet celare. Si
quis autem ea que debet vel sibi debent dicat presbi-
tero. non debet illud recipere sub sigillo confes-
sionis. si tamen per indiscretoz recipiat non tene-
tur celare nisi per modum consilij vel secreti. Et iura
que puniunt reuelantes confidētes non extenduntur non ad
peccata. nisi si auctore episcopo vel iudicis super hoc peccate
habentis cogatur presbiter iurare vel dicere verum de hoc
modi debito sibi taliter reuelato. l. depositari? de
pecunia apud se deposita. tenet utique dicere verum
quicumque modo iuste inquisicio fiat per iudicem. vel occupa-
tio huiusmodi debitorum a reze depositariū. ut quod cessat
bonis is cui debiti debet. aut qui deposuit. aut
alia iusta ratione confiscant. aut occupant huiusmodi
bona non obstante quod per indiscretoz sub sigillo confessionis
taliter sunt recepta. quod sic recepit de hoc casu non
cogitauit. et si cogitasset et iurasset quod in huius-
modi casu non reuelaret iuramentum esset illicitum.

unde non esset obligatorium nec suandum in alie
ni iuris pindia. Si autem p[ro]p[ri]o ul' tyrannus huius
mori debitu[m] l' depositu[m] iniuste requireret conscius
huius debiti ul' depositi requisitus debet tacere vel
ad aliud finem trāsferre vel sophisticē rōdē.
hec rōdē. Ego autem satis credo q[uod] q[uod]q[ue] cōfite[n]s
dicit cōfessor in cōfessione sacrali ea celare tene[n]t si
cōfite[n]s h[ec] intendebat et volebat et exp[re]mebat
hoc etiā sentire videt[ur] rich[ardus] et th[omas] ut patebit
infra in illa q[uod] v[er]z cōfessionis sigillu[m]. **¶** **¶** **¶**
p[ro]p[ri]o de licencia cōfite[n]tis posset reuelare cōfessionē
I[tem] illud q[uod] p[ro]p[ri]o s[ci]t t[em]p[or]e p[ro]fessionē nullo mō
debet dicere. s[ed] cōfite[n]s ei p[ro]p[ri]o modu[m] intinare p[er]
q[uod] facit dando ei licencia[m] ut dicat. Nichilomi[nus]
t[em]p[or]e debet scandalu[m] vitare. p[ro]p[ter] duo eni[m] tene[n]t cō:
fessor celare cōfessionē. s[ed] p[ro]p[ter] vitand[um] scandalu[m] et
p[ro]p[ter] sacra[m] q[uod] q[ui]s de esse sacra[m] est celacō cōfessi
onis. Et hoc tollit p[ro]p[ri]o licencia[m] cōfite[n]tis. sed p[ro]p[ri]o
remanet. Et ideo ubi t[em]p[or]e scandalu[m] nō debet
v[er]i tali licencia. tunc autem p[er] scandalu[m] t[em]p[or]e q[uod]
p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o p[er] q[uod] p[ro]p[ri]o confōez reuelet. v[er]i si
dicat ei cōfite[n]s q[uod] p[ro]p[ri]o suu[m] referat alij. p[ro]p[ri]o d[icit]
ip[s]u[m] cōfite[n]tē nūc[us] suu[m] cōfite[n]tē nō se int[er] nun
c[us] facere et sic vitat scandalu[m]. Et intelligat h[ec]
cū illa sup[er]p[ro]p[ri]o g[ra]ti q[uod] p[ro]p[ri]o alicui n[on] ē ma:
nifestandū nisi ei q[uod] p[ro]p[ri]o posset et nō velit ob
esse. Intelligat etiā h[ec] de p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o n[on] de alie
nis. Aliena eni[m] p[ro]p[ri]o nō p[er] dicere nec d[icit] penitēs
alicui cōm[un]icāre nisi forte in casu in q[uod] deberet ip[s]e
dicere. et melius p[ro]p[ri]o q[uod] p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o bonū illi p[ro]
curare s[ed] p[ro]p[ri]o adhibita cautela ut nō scandalizet.
tur ceteri hec bonū. p[er] et sco. Et fm th[omas] ille cui
reuelat p[ro]p[ri]o ex aliqua cā de licencia cōfite[n]tis
tene[n]t i[n] celare. sic etiā dicet de inep[re]te nisi for
te p[ro]p[ri]o velit q[uod] ip[s]e s[ci]at absolute et libere. **¶** **¶** **¶**
S[ed] nunq[uam] p[ro]p[ri]o si post cōfessionē sibi factā reuelet
sibi ext[er] omne secretu[m] peccatū quod audiuit in
cōfessione dicere p[ro]p[ri]o. audiuit h[ec] in cōfessione. I[tem] fm ali
quos h[ec] sola v[er]ba audiuit hoc peccatū in cōfessione
et h[ec] p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o mortale. quia inclu
dit reuelacōz huius ut cogniti eo mō quo reue
lare nō licet. unde caueat p[ro]p[ri]o in mō narrandi
sc[ilicet] ne narret hoc tanq[uam] sibi dictū eo mō quo
reuelare nō licet. Sed extra hoc arguit sco. d[icit] q[uod]
licet i[n] narratū ex cōfessionē dicere q[uod] ille vult
q[uod] nō est sp[irit]ualis narracō p[ro]p[ri]o q[uod] dicit sibi hoc ē
cōfessu[m] igit[ur] licet sibi dicere i[n] **¶** **¶** **¶**
v[er]z s[ci]ens ali
q[uod] p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o viā teneat illud celare. I[tem] de
hoc est m[ul]tiplex opi[nio]. verior t[em]p[or]e et securior et cui
iuris p[ro]p[ri]o magis cōfite[n]t[ur] ē q[uod] si quis s[ci]at aliq[uod]
p[ro]p[ri]o viā cōfessionis et p[ro]p[ri]o viā ut quia audiuit
ul' vidit eo mō quo s[ci]t p[ro]p[ri]o cōfessionē o[mn]imode et
semp[er] debet celare. q[uod] sic nouit ut deus. eo vero
mō quo s[ci]t p[ro]p[ri]o viā p[er] et debet reuelare si co
gat. ut quia p[ro]p[ri]o sup[er]iorē ei p[ro]p[ri]o l' veritati p[ro]p[ri]o
dictū generat. Nō tam oportet dicere q[uod] hoc au
diuerit in cōfessione sed t[em]p[or]e sic. s[ed] ego hoc vidi
uel audiui. **¶** **¶** **¶**
Aliter non debet nec sp[irit]ualis ad
scandalu[m] euitandū. p[ro]p[ter] q[uod] debet etiā cōfite[n]s p[ro]
testari in cōfessionē q[uod] nō debet illud celare. non
q[uod] illa p[ro]p[ri]o acq[ui]rat ius reuelandi sed q[uod] au
fert ip[s]i p[ro]p[ri]o rōez scandalu[m] hec bonū. Et accor

dant cū eo th[omas]. p[er] rich[ardus]. et Innoc[entius] sup[er] illo. c. ois.
¶ **¶** **¶**
Sed obiect[ur] quia si q[ui]s s[ci]t aliquid et cū hoc i[n]
ide[m] recipit in secreto. tene[n]t celare i[n] ergo a fil[i]i
p[ro]p[ri]o m[ul]tomagis ut videt[ur] si cōfessor p[ro]p[ri]o aliq[uod]
s[ci]at et postea illud i[n]de sub sigillo cōfessionis re
cipiat celare tene[n]t. I[tem] q[uod] q[ui] aliquis in secreto
recipit aliquid et illud celare p[ro]p[ri]o mittit obli
gatur ex sua p[ro]p[ri]o. **¶** **¶** **¶**
Sec[un]d[u]m est de cōfessore
quia n[on] p[ro]p[ri]o mittit celare hec p[er]. Credo etiā q[uod] si cō:
fessor celare p[ro]p[ri]o mittit ubi veritas ul' obia p[ro]
peret reuelare posset. et p[ro]p[ri]o vel iuramentu[m]
n[on] esset. unde si vidisset p[ro]p[ri]o peccatū pec
cato tali q[uod] teneor dicere sup[er]iori. si iure sibi non
dicere nō absoluo p[ro]p[ri]o teneor. Et p[ro]p[ri]o facien
da est de p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o q[uod] contra iusticiā iurauit et
huius s[ci]ne est bonū. **¶** **¶** **¶**
Ex h[ec] autem q[uod] dictū est nō debet
p[ro]p[ri]o sumē audaciā reuelandi vel loquendi de fa
cti de eo q[uod] s[ci]t p[ro]p[ri]o cōfessionē. q[uod] cōfessionis sigil
lu[m] adeo ē custodiendū ut n[on] t[em]p[or]e vitet fractō p[ro]p[ri]o
etiā dignū est ut de hoc tollat ois suspicō ne i[n]
p[ro]p[ri]o veniat sacralis cōfessionē bonū. **¶** **¶** **¶**
Quid
si dicat cōfessor aliq[uod] sibi cōfessu[m] esse de pecca
tis magnis et m[ul]tis et huius. I[tem] q[uod] talis est re
uelator cōfessionis. si t[em]p[or]e dicat aliq[uod] sibi esse
cōfessu[m] de peccatis suis cū p[ro]p[ri]o confō nō sit n[on]
de p[ro]p[ri]o nichil manifestat q[uod] ēēt occultū. ma
xime cū dicat p[ro]p[ri]o Jo. 1. Si dixerim[us] q[uod] pec
catū nō habem[us] ip[s]i nos sedu[n]t. et veri in nobis
non est hec rich[ardus]. **¶** **¶** **¶**
v[er]z sub sigillo confōis ca
dat p[ro]p[ri]o cū qua confite[n]s confite[n]t[ur] se p[ro]p[ri]o fe
cisse. I[tem] q[uod] sic et p[ro]p[ri]o declarandū q[uod] aliq[ui] ita ē
2° q[uod] temp[or]e. 3° q[uod] modo. p[ro]p[ri]o patet sic cum peni
tēcia sit sacra[m] p[ro]p[ri]o t[em]p[or]e o[mn]i i[n] celare q[uod] ad integ
ritatē sacra[m] p[ro]p[ri]o. sed penitēs nō posset aliq[uod]
do suu[m] peccatū exp[re]mere nisi notificando p[ro]p[ri]o
cū qua peccauit ut dictū ē sup[er]. ergo p[ro]p[ri]o il
la sub sigillo confōis cadit. 2° declarari p[er] per
rōes p[ro]p[ri]o sup[er] in solucōe questionis illius.
v[er]z in aliquo casu liceat p[ro]p[ri]o reuelare confōz
quaz rōm applicacōez ad p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o lecto
ri relinquo p[ro]p[ri]o breuitatē. Circa etiā s[ci]endū est
q[uod] p[ro]p[ri]o ip[s]i penitēs in relacōe ad ip[s]u[m] cadūt
sub sigillo confōis de necessitate et absolute. et p[ro]
mo et directe et explicite et ex oib[us] causis. per
sona autem cū qua penitēs cōfite[n]t[ur] se peccasse ca
dit sub sigillo confōis de necessitate et absolu
te nō p[ro]p[ri]o sed ex cōsequēti et indirecte et im
p[ro]p[ri]o non ex oib[us] causis s[ed] aliquib[us]. **¶** **¶** **¶**
Peccata
autem ip[s]i penitēs nō r[ef]erēdo ea ad determinatā
p[ro]p[ri]o sicut cū aliq[ui]s dicit ego audiui tale q[uod]
tam nō audiuit nisi i[n] confōe. cadūt sub sigil
lo confōis de necessitate nō t[em]p[or]e absolute sed s[ed]
condicōe sc[ilicet] si ex placōe verbor[um] talu[m] posset p[ro]
se vel p[ro]p[ri]o directe ul' indirecte aliq[uod] veretū
dia vel cōfusio ul' suspitio mala l' aliq[uod] aliud
nocumentū illi qui cōfess[us] est p[ro]p[ri]o hec rich[ardus].
et accor dat cū eo hos. **¶** **¶** **¶**
v[er]z cōfessionis sigillu[m] exten
dat se nō t[em]p[or]e ad ea que s[ci]t de cōfessione ut s[ci]t p[ro]p[ri]o
sed etiā ad alia ut s[ci]t illa que narrat cū pec
catis. I[tem] sigillu[m] confōis non extendit se dire
cte nisi ad ea que cadūt sub sacrali confōe. sed
indirecte illud q[uod] nō cadit sub sacrali confōe.

ptinet etiā ad sigillū confōis. ut illa p que des
phendi posset peccatū. ul' pccōr. Nichilomin
illa sūt sūmo studio celanda. tū ppter scanda
lū. tū ppter pmitatē que ex sūetudie posset acci
dere hec tho. vñ fm rich. ea q penitēs dicit i cō
fessione sua q nō sūt pccā nec circūstāde pec
cati potentes ducē in manifestacōz sfitentis.
puta si mēserat q m tali trā sūt bona vina. ul'
aliqd sile nō cadūt sub sigillo sfois nisi de con
gruitate si in dicendo illa n dat intelligē sfel
soz q velit illa celare. **¶** Vtz cōfessor qm di
cunt aliqua secreta sibi que ipe recipit sub si
gillo sfois teneat ea celare. **¶** Rō q n defacili d
qs aliqd recipere hoc mō si tam recipiat ex pmissi
one celare tenet ac si in sfoe habet licet nō ha
beat sub sigillo sfois hec tho. t. xcordat eū eo
hostē sup. c. ois. **¶** Vtz ali' a cōfessore audiēs
ex pposito ul' a cau pccā sfitētis ignorantis q
alius a sffessore audiat pccā sua teneat celare
illa. **¶** Rō q sic t hoc ex pcepto iuris nature
et iuris dñi et positui. pmi patet sic. **¶** Nafale
indiciū rōis dicitur q homo d illa alteri facē
q sibi vellet ab ipso fieri i cau sfilii ut habet di.
i. c. i. **¶** Sed quilibet hō debet velle q si a cau uel
ex pposito alius a cōfessore audiat pccā eius
dū sfiteret q celet ea quia qlibet debet celare p
sffuacōe pprie fame qntū p. ergo quilibet pec
cata pxiimi audiēs dū confiteat tenet ea celare
sue audierit illa a pposito siue a casu. **¶** Scdm
patet sic. luc. 6. dicit pnt vnus ut faciat vo
bis hoies et vos facite illis. dicit etiā. **¶** 16.
si peccauerit in te frater tu' vade t corripe eū in
ter te t ipm solū. si te audierit lucratus eris
fratret. **¶** Sed quilibet debet velle ut alius celet
pccā sua. hō etiā cū sfitet corripit se aut ad cō
rectōez disponit. ergo homo quicūqz sit ille pec
cata illi' reuelans facit directe sra illud ius
dñi. **¶** Tercū patet sic. ex de acc. qualit. et qñ.
n. denūciacōez debet pcedere caritativa amoni
cō. **¶** Frustra at pcederet si correct' p caritativā
monicōez t secretā postea publicam hāte pos
set. cū ergo homo p sffessionē secrete corrigat
aut ad correctōez disponat nllī qualitēqz pec
cata ei' audiat licitū est illa reuelare n expssio
ei' cōsensu. **¶** Illud pceptū q dat de celando
pccā confitētis ex de pe. t. re. ois. datū est in fa
uorē confōis t sfitentū. si si ingerenti se sup
confitētē ex pposito vel a cau t sic eius pccā
audienti liceret illa reuelare. hoc esset in puidi
cū et sra fauorē sfois et confitētis. qz tūc li
cite posset confitens p sua sfoe infamari. vidē
ergo q qzuis illud pceptū pmo t directe t ex
plicite liget confōrem. tū ex sñti t implicite
etiā ligat quemcūqz tūc pccā sfitētis audietē
t ea p viā aliā nescientē hec rich. t. xcordat cū
eo sco. **¶** Esto q duoz pfbz quoz vterqz est
pfbz insolidū eiusdē prochie. vñ a cau vel a
pposito audiat sffessionē alicui' prochiani sui
sfitentis sodo qui moriē facta sfoe añqm
absoluat penitentē. nūqd ille q sic audiuit ex
sffessionē poterit eū absolvere. **¶** Rō q non ad
facm em pnie necessaria est intencō et ex pte

sfitentis t ex pte absoluentis. cū ergo sfitens
vni nullo mō intendat sfiteri ali'. ali' nullo mō
pot eū absolvere uel ligare p sfoe facta alteri
¶ Index nō pot de iure dare sñiam diffinitivā
in indicō sra reū uel p reo p sffessōe rei q n
fuit facta corā eo ut coram iudice in foro illo
dato etiā q quilibet sit curatus illi' in solidū.
ergo etiā ille solus cui penitēs sffessus est pot
illū p illa confōe in illo foro ligare t solvere
hec rich. **¶** Vtz ille cui sffessor reuelat confes
sionē alicui' teneat illa celare. **¶** Rō q sic si sdat
q ille qui dixit sibi h' nesciebat illud nisi per
sffessionē. quicūqz em homo sdat p sffessionē sa
cramentalē siue mediate siue immediate cēla
re tenet. **¶** Licet ille q sdat immediate magis obli
get ad celandū qm ille q sdat mediate. **¶** S; iste
cui cōfessor reuelauit sfoez sdat p sffessōrē me
diate ergo celare tenet. **¶** S; qui iūgit ad pmo
uendū crimē qd ali' inchoauit picipat cū eo i
crimine. **¶** Sed ille qui confōz reuelat infamati
onē penitentis inchoat. t ille cui sffessio reue
lata est si vlti' eā manifestat infamacōez pro
mouet penitentis ergo talis eēt piceps in cri
mine cū illo qui sibi reuelauit sffessionē peni
tentis. tenet ergo eā celare qā tenet non pici
pare in crimie hec rich. et ouenit cū eo sco.
¶ Vtz penitēs teneat celare pñiam sibi a cō
fessore inuictā. **¶** Rō q aut penitēs manifestan
do pñiam sibi inuictā a cōfessore facit puidi
cū fame ppe absqz aliq utilitate. a facit puidi
cū sffessori qā forte talē inuixit pñiam p qua
si foret ab aliq ul' ab aliqbus posset eoz maliz
uolēciā inēdere. vtrūqz qz inuixit mlieri q ab
stineat a familiaritate alicui' vñ cui' familia
ritas erat castitati sue pculosa ul' aliqd aliud
inuixit p quo aliq offenderent sra sffessōrē si
saret h'. **¶** Aut penitēs in manifestando suā pe
nitēciā nec fame pprie nec cōfessori nec alicui
puidiā generaret. **¶** In pmo cau penitēs tenet
suā pñiā celare. qlibz em tē famā suā nō ledere
siue aliqua utilitate scdm illud eccl. 21. curam
habe de bono noie. **¶** In 2° etiā casu tenet etiā cēla
re. si em illud q cōfessor sibi inuixit uel cōsu
luit bona fide t secrete p salute aie siue ali' re
uelaret in puidiā cōfessoris crimē puidiōis
inēderet et sigilli secreti fractōez. **¶** In 3° aut cau
eā nō tenet celare nec tenet dicē sed de h' p fa
cere q istoz duoz sibi magis placuerit h' rich.
¶ Vtz solus pfbz habeat sigillū sfois. sfiten
tur em aliqñ nōnlli p mēpretē. uel etiā laico i
cau nccitatis. **¶** Rō sigillū sfois sfficit pfbz in
qntū est mister sacri qd nichil aliud est qm de
bitū confōz celandi sicut clauis est pās absol
uendi. tamē sic aliquis q non est pfbz in ali
quo cau picipat aliqd de actu sigilli clauis cō
fessionis ita tenet celare licet pprie loquendo
nō habeat sigillū confōis. hec tho. et cōcordat
cū eo Innoc. sup. c. ois. t. hostē. ibidē. **¶** Et addit
q si talis pccōrē pdat licet pena idē posita nō
habeat locū quia non est pfbz. tamē arbitrarie
punietur extra de offi. dele. de causis. in fine.
¶ Que est dīa inē sigillū sfois t sigillū secreti

Iste qd hnt se sicut supi et inferi. Sigillu em
 sffidit est sigillu secreti. s; no omne sigillu se-
 creti est sigillu sffidit. Cu em vnus ab alio
 petit cofilu et ille bona fide sibi cofilu recom-
 mendat sibi ut hoc celet ul psona qd hnt sffidu-
 it no noiet. ille qd cofilu petit obligat ad ce-
 landu p sigillu secreti qd tn no est sigillu sffidit
 Et quis frangens qdlibet istoz sigilloz morta-
 lit peccat et crimē poicōis inerat tn mltogū
 us peccat frangens sigillu confōis qz sigillu se-
 creti qd est distinctū extra sigillu confōis. Nec
 est estimandū qd hō reuelans illud qd dictū est si-
 bi soli. nunqz frangat sigillu secreti. nisi ille
 qui hnt sibi dixit adiūxerit ego trado tibi hoc sē
 secreto et aliū sic rēpit. qz si hō ab alio sffidit pe-
 tit et ille bona fide cofilu in secreto. qzuis sffu-
 lens nō aduertat dicē illi qd sibi nō sffidit nisi
 sffidit recipiat in secreto. tn ille cui sffidit datū
 est si videat qd ex reuelacōe psonē sffulentis p-
 sona sffulēs dēmentū notabile inēreret. et re-
 uelet crimē poicōis inerat et secretū sigillū frā-
 git qz matia et natia negotij reqrūt qd ille cui
 fidele cofilu datū est psonā sffulentē in casū p-
 dicto sub secreto debet tenē min⁹ tn peccaret ce-
 teris paribz qz si sffulēs expsse hoc sibi sub secre-
 to tradidisset et ille ad tenēdū sub seeto se expsse
 obligasset. Ille etiā a quo petitū est sffidit hui⁹
 mōi qd sibi pposuit cofilu petēs sub secreto
 tenere debet hnt rich. et uenit cū eo sco. **Q**ua
 pena est feriendus sacerdos sffōez reuelans istū
 ut dicit in glo. bñ. ex. de pe. et re. ois. talis pre-
 sbiter olim p gē. a sacerdotio deponebat. et vl-
 teri⁹ imponebat sibi qd oibus diebz vite sue ig-
 nomini os pegrinādo pgeret de pe. di. 6. sacer-
 dos. Sed hodie p innoc. teratū. alia pena impo-
 nit in. d. c. ois. s. qd deponat et in arto mona-
 sterio ad agendā pñiaz ppetuo recludat. hoc af-
 intelligit scdm bon. n quia cogat ad emittendū
 votū sed quia p tanto crimie spelli debet ad pe-
 nitendū ppetuo. loquit etiā de reuelacōe pēti ea-
 ten⁹ quaten⁹ p sffōez est scitū. Scdm vero hos.
 sup. c. ois. intelligi debet pñia gē. pegrinacō qz
 diu est i pñia tpali ut vsqz ad. A. ul. 10. annū.
 et hui⁹i scdm qd pñia est limitata. 20. q. 1. si qd
 sacerdos. qbus elapsis est in monasteriū detru-
 dendus ut ibi ppetuā pñiaz agat ut dicit in
 c. ois. Et sic supplet vnū us p aliud et addit
 qd hanc penā ordinarie pfbz patet in indicō cō-
 uict⁹. Si aut pfbz neget sffessionis poicōez nē
 ille pbare possit. nec etiā ille pfbz pbare pos-
 sit qd ad ei⁹ noticiā illd crimē puenerit. nec cō-
 nūcere ipm posset prochiānū de crimie tūc ar-
 bitrarie puniet. 6. q. 2. c. 3. et c. placuit.

Quid est satisfactio. ti. 21.
 Consequentē considerandū est de satisfac-
 tiōe. Et pmo de ei⁹ quidditate. 2⁹ de
 ei⁹ possibilitate. 3⁹ cui satisfactio ppe-
 fiat. 4⁹ de ei⁹ q̄litate. 5⁹ de pētibz ei⁹. 6⁹ de mēsu-
 ra siue q̄ntitate ei⁹. 7⁹ de canonibz pñialibz.
Circa pñiū sciendū qd iusticia nō tm ad hnt tē-
 dit ut inequalitatē pcedentē auferat puniēdo
 pteritā culpā. sed etiā ad hoc tendit ut in futu-

rū equalitatē custodiat cauendo culpā futurā
 unde fm pñm. 3. etb. pene sūt medicīne. vñ et
 satisfactō que est iusticie act⁹ penā inferentis ē
 medicīna curans pēta pterita recōpensando.
 Et pseruās a futuris cauēdo. et ideo qñ homo
 hōi satisfaciit pterita recōpensat et d futuris ca-
 uet. Et fm hoc pē satisfactō dnp⁹ diffiniri vno
 mō respectu culpe pterite quā recōpensādo cu-
 rat et sic satisfactio est iniurie illate recōpen-
 satio fm iusticie eq̄litate. Et i id dicit rōire diffō
 an. i. li. cur de hō. Satisfacē iqt ē debitū hono-
 rē deo ipendē. ut sffidere ibi debitū rōe culpe cō-
 mīsse. Latia em deo reddit. i. soluit debitū ra-
 cōne bñfici recepti. Satisfactō vero deo debitū
 reddit rōe pēti in eū sffidit. reddit siue impen-
 dit. i. restituit non tm soluit. Alio mō pē dif-
 finiri respectu culpe future a qua pseruat. et
 sic diffinit ab aug. qd satisfactio est pētoz cās
 excōdere et eoz suggestionibz additū nō pbere.
 Presuacō em a morbo corpali fit p ablacōez
 cāz qd morbo sffeq pē. Et em ablati nō pē mō-
 bus conseq. sed in morbo spūali nō est ita qz li-
 bez arbitriū nō cogat. vñ causis. pcedētibz pē
 cauē licet difficulē. et cās amoris pē inēri. et
 ideo in diffiniciōe satisfactōis duo ponit. s. ab-
 sationē cāz quo ad p⁹ et pñiaz liberi arbitrii
 ad ipm pēti quo ad scdm. Sed obidē qd fo-
 mes est cā pētoz actualiū qui i hac vita absō-
 di nō pot. Nō ergo bñ dicit aug. ibi cās pec-
 catoz excōdere. Rē cās vocat radices intrinse-
 cas et pñimas. scz libidinē ex sffuetudine uel
 actu peccati relictā et reliqas pēti scz difficulta-
 tē ad bonū et hui⁹i occasiōes vō vōt oportuni-
 tates extrinsecas. s. tpe. locū. societate manife-
 stā. et tales cē p satisfactōez in hac vita tollū-
 tur. Tōmes aut est cā remota et cōis que quid
 in hac vita p satisfactōz nō tollit totalitē s; bñ
 minuit.

De pñibilitate satisfactōis. ti. 22.
 Emde considerandū est de possibilitate
 satisfactōis. Et cca hnt q̄mē pla. s.
 vñ hō posset deo satisfacē p peccato
 Istū hōiez satisfacē deo pē duplir intelligi. aut
 cū adiutorio alteri⁹. aut sine eo. pmo mō dico
 qd hō pē deo satisfacē in v̄tute scz meriti xpi
 homo est princeps p verā fidē. 2⁹ aut mō hō deo
 satisfacē nō pot. vñ fm aug. in enchirid v̄sus
 finē. Nec antiquoz q̄cūqz iustoz pter fidē xpi
 salutē potuit inuenire. hō em p se deo non pot
 equale rependē. nec hoc ab eo exigē. sed si fece-
 rit illud qd pot plus ab eo non exigē. Sed
 conē quia graui⁹ est pēti actuale mortale qz
 originaire. s; nlls purus hō satisfacē potuit p
 originaire fm an. 2⁹ li. cur deus homo. ergo tē
 Istū licet pēti originaire nō sit ita graue pēti
 sicut actuale mortale. est tn magis grane na-
 ture. quia infiat nō tm psonā s; etiā naturā
 ita qd psonā mediāte natura. et ideo p illo nō
 potuit satisfacē nisi aliqd pponderans toti na-
 ture huāne. quā pēti cōcludit an. 2⁹ li. cur de
 homo. c. A. q̄re illū qui satisfacturus erat pro
 pmo pēti pētoz oportuit esse pfectū de i et

horem. **P**urus enim homo toti humane nature proinde
rare non potuisset. **P**er tamen alie dicitur scilicet quod per peccatum ori-
ginali christus solus satisfecit unde a nobis nulla re-
quiritur satisfactio per originale sed tamen baptismi
susceptio per quam homo primo efficitur princeps meriti
christi. **P**ro actuali autem merito cum satisfactio meriti
christi requiritur de lege contra aliquam satisfactio pu-
nitionis non propter imperfectum meritum christi. sed quia deus
vult et propter sui honorem et propter bonum nostrum. ut per
hunc que voluntate propria committimus vel obmittimus
tamen voluntate propria satisfactio aliquam faciamus.
in hoc rich. **S**ed secundum scilicet est primo sciendum hoc
quod sit satisfactio generaliter supra. Est enim reddi-
tio voluntaria equalens alias debiti. quod sit red-
ditio per se patet. quod etiam sit voluntaria patet quia
alias non esset satisfactio sed satisfactio. quod sit equi-
valens patet per se satis. quod etiam sit alias inde-
biti patet. quia si esset debiti non satisfaceret per il-
lo. **A**ppositum per dicitur quod deus de potestate absoluta
posset dedisse peccatori per attritionem tanquam post dispo-
sitionem agnam et meritum de congruo gratiam per quam
ei mortis fieret strictio. Et sic per satisfactioem potu-
isset dimisisse peccatum. scilicet per actum reddentem deo equi-
valens illi bono quod abstulit peccatum. quia quantum ma-
ius fuit peccatum auertens a deo tamen bonum est conuersio
ad deum ex caritate. quantum est bonum naturae fuit in me
actui meo tantum et non plus abstulit peccatum meum
et tantum bonum potest esse in actu meo. et sic per
illum actum reddit equalens deo. **D**e potestate tamen
ordinata non disposuit deus dare gradum si-
ne merito passionis christi quod fuit sine peccato et per
sine de potestate ordinata non est possibile satis
fieri deo de peccato nisi in virtute passionis christi. quia
sine gratia nulla omnino potest esse satisfactio. quia nec
aliquid equalens nec in acceptatione divina hoc scilicet.
Ut deus possit remittere peccatum sine aliqua
satisfactioe. **R**espondeo de remissione peccati contingit loqui
duplur. aut de lege contra aut spirituali. primo modo secundum
omnes nunquam dimittitur actuale mortale sine aliquo
satisfactioe. quia ad hoc semper requiritur actus penitentis in
quo principalior pars satisfactiois consistit. **S**ecundo
modo dicitur etiam multum quod nullo modo actuale morta-
le potest a deo sine satisfactioe remitti. quia deus pec-
catum tale non potest dimittere sine infusione gratie
et quia homo mortaliter peccando oculum anime clausit
ideo lumen gratie ad eum intrare non potest nisi aperiat
per actum penitentis. sic nec lumen solis potest domum in-
trare nisi aperiat fenestra. **E**t per hac opem videtur esse
augustinus super 10. omel. 12. super illud 10. 12. maiora
horum faciet. dicens. cum ex impio fit iustus salutem
operatur christus in illo sed non sine illo. **E**t etiam augustinus.
dicens primo libro. cur deus homo. c. 12. Si peccatum non
punitur mortem dimittitur. **S**ed contra hoc
aliqui arguunt sic. Omne effectum quem potest facere
deus mediante causa efficiente scilicet. facere potest sine opera-
tione illius. **S**ed comparatio ad gratiam quam in se facit
peccator penitendo est principaliter a deo mediante opera-
tione penitentis que est causa scilicet. Unde dicit augustinus
13. de trinitate. c. 2. quod merita nostra dona dei sunt. 8.
comparatio illa potest deus facere in peccatore non me-
diante aliquo actioe ipsius peccatoris. Unde sine iudicio
videtur quod quis homo quodam sit in actu peccati mor-

alis peccatum non possit remitti. tamen huic obdo-
mienti in peccato mortali deus posset si vellet ha-
bitum caritatis infundere. et sic peccatum dimittit.
quicquid enim est in peccatore dormiente bonum est ex-
cepta deformitate peccati que nichil aliud est
quam carencia boni debiti in voluntate ut in 2. li.
ostensum est. nullum autem bonum prohibet animam susci-
pere caritatem. **E**t licet malus actus voluntatis quo
peccator perdat se bono debito prohibeat dum du-
rat animam suscipere caritatem. tamen carencia boni debi-
ti prohibere non potest animam suscipere principia boni de-
biti oppositi si fuerit agens qui restituat. sicut nec
carencia luis in aere potest prohibere aerem a susce-
ptione luis cum sol irradiat. alias enim pueri non
reciperent debitam iusticiam qua ante baptismum carerent. **E**t
sic si deus peccatum dormienti dimittit nullam in
iusticiam faceret ut patebit infra. **N**unc vero per
alia opem adducte intelligi possunt de remissione
secundum legem contra. et supposito quod in peccatore
nec in alio pro eo esset punitum peccatum. **N**ihil autem
facere ex privilegio spirituali et raro iusto ordini non de-
rogat quod tamen contra factum derogaret. unde si quis
rex ut ostendat plenitudinem sue potestatis et benigni-
tatem sue clementie ut magis timeatur et diligatur
perdat aliquem hominem scelerato non derogat iusto regimini
sui regni. ymo quicquid offert. quod tamen sepe factum
derogaret quicquid etiam iuste et in causam peccare potest
filio scelerato cuius patet voluntate morte sustinuit
ut per utilitate regni. **S**ilicet dico quod si deus ad ostē-
dendam suam omnipotentiam et summam suam bonitatis mi-
sericordiam aliquem dimittit alicui sine satisfactioe
peccatum nullam iniusticiam facit. quia sicut dicit augustinus.
per sol. c. 2. ad deum. **C**um punis malos iustum est quod
illoz meritis auerit. cum vero peris malis iustum
est non quia illoz meritis sed quia bonitati tue
obsecans est. **E**t infra. facis quod decet te summe bonum
sic itaque sine repugnancia iuste punis et iuste per-
dis. **N**ec sic peccando relinquere peccatum totaliter
impunitum. quia christus non tamen per peccatum nostrum ori-
ginali sed etiam per peccatis actualibus hominum preteritis
et sequentibus mortem sustinuit. **S**i ob hoc de facto
paulo quem actus 9. iustificauit deus dum esset in actu
persequendi christianos. dicens est quod deus imisit ei
gratiam gratis datam per quam a proposito peccandi cessa-
uit et ita perfecte penituit quod quasi statim secuta est
remissio peccatorum. **V**el potest dici quod illa remis-
sio non fuit secundum legem contra sed ex privilegio spe-
ciali hoc rich. **U**t possibile sit deo satisfacere
de vno peccato sine alio. **R**espondeo quod non. **N**am satisfac-
tio non tamen dicitur tolerancia pene sed reconciliatio
domine amicitie. **E**t licet primum posset fieri de vna
culpa sine alia. non tamen 2. tamen propter conectionem virtu-
tum in vna gratia que delet omnem culpam mortalem cum
habeat conexam omnem virtutem. tamen propter diuinam largita-
tem que non gratificat secundum preteritum ymo omnem offe-
sam donat. tamen propter peccata mortalia que omnia
coniciunt in auersione et contemptu dei et omnia sunt contra
deum et contra vnum. **E**t ideo si deus remittit vnum
peccatum sine alio is cui remitteretur si esset ami-
cus et inimicus conuersus et alius. unde dicit
gregorius. quod sic alia plangit ut alia committat prius
agere aut ignorat aut dissulat. **U**t vnum

posset satisfacere p alio. **R.** satisfactio est ppter
duo scz ad faciendā emendā p pccō. et ut sit cō
tra sequelas pccī medicamentū. que duo in
cludunt in desēpcōe satisfactōis supiō posita q̄
est pccōz cās excedere et eis additū nō indulgē.
Quantū ergo ad effectū 2° vñ nō pot satisfac
cere p alio. qz caro vñ per ieiuniū alteri nō
domat. nec p elam et oracōez vñ alē ad silia
bona assuescit nisi p accūs inq̄ntū scz quis per
bona q̄ facit p alio pē sibi mereri de agnō aug
mentū grade qua facili⁹ assuescit ad bonū fa
ciendū et ad malū vitandū. sed hec subnecō n̄
est p modū satisfactōis sed meriti. q̄ntū ad p
mū effectū vñ pot p alio satisfacere vtroqz exi
stēte in caritate. **E**t debitoze p se satisfacere non
potēte in hac vita. **E**t observata debita ppor
cōe pene. **O**pus em factū a nō exīte in carita
te nō est satisfactoriū p aliq̄ q̄m diu nō est in
caritate. qz sol amīas dei bona facta in carita
te cōicari pnt. **Q**ui etiā satisfacere p se p seipm i
hac vita et nō vult. vere penitēs nō est. et ideo
opus qd ali⁹ facit p isto non satisfact p pena
isti⁹ q̄ quis ipm possit uiuare p modū meriti de
congruo. **E**t q̄a ceteris paribz magis satisfac
toriū est p penitēte op⁹ factū p ipm meriti qz ab
aliq̄ alio sic efficac⁹ ceteris paribz hō sibi ma
gis meref qz aliqz ali⁹ pdeo pporcōn abiliē debet
esse maior pena in satisfaciente pro alio qm il
la q̄ sufficet alicui si satisfact p seipso. **C**aritas
tū satisfactōis p alio posset tantū excedē carit
atē illi⁹ p quo satisfact q nō oportet ipm ad
satisfaciendū p alio solue penā maiore quā ali
us soluiſſet si satisfecisset p seipso. qz tāto op⁹
est deo magis satisfactoriū ceteris paribz q̄nto
ex maiori caritate pcedit hec rich. **E**t d⁹ huiōi
cōmutacō fieri aucte cōfōris fm bon. **S**ed aliq̄
dicūt q nō oportet q maior pena imponat ei
qui p alio satisfact qm imponere pncipali. qz
pena habet vim satisfaciendi maxime rōe cari
tatis quā habet qui sustinet eā. et qz maior ca
ritas apparet in hoc q aliqz satisfact pro alio
qz si pro seipso satisfact. ideo mīor pena requirē
in eo q pro alio satisfact qm requirē in pnci
pali. vnde dicit in vitis patrū q ppter caritatē
vñ q caritate ductus de facis alteri⁹ pñiam
fecit pro pccō q nō amiserat est dimissū. **D**i
cūt etiā q nō exigē ad solucōez debiti q ille p
quo fit satisfactio sit impotēs ad satisfaciendū
qz etiā si potēs esset alio satisfacēte pro eo imu
nis esset a debito. sed h⁹ requirē inq̄ntū pena sa
tisfactoria est in remediū. vnde etiā nō est per
mittendū ut aliqz pñiaz agat p eo n̄ defect⁹
aliqz appareat in illo l corporalis p quē sit im
potens ad suscipiendū ul spūalis p quē nō sit
pmp⁹ ad portandū penā et hui⁹ sūie ē tho.
Nunq̄ exq aliqz suscepit sup se penā alteri⁹
si finalit moriat statim euolabit. **R.** q nō. tū
quia oportet q scōria pccī prius purget. tū ec
quia nlls padisū ingredit nisi sit ex omīe de
bitū ita q nec ipse sit debitoz nec aliqz pro eo.
Sed obidē q tūc deus puit bis in idipm qz
et moriēs punit in p̄gatorio et ali⁹ punit s

p eo in hoc mūdo. **R.** falsū est quia fm q ille
dicit satisfact liberae dicit et sputat in forte pe
nā vtriusqz. soluto aut debito id qd postea fit
p eo est illi⁹ qui facit. oracō em in finū suū sū
tiē. si tū nō eget sūeritē in finū ecclie. hec bon.
Si vero ille q sup se satisfactōez suscipit p illo
eā nō faciat tūc vterqz est debitoz. vñ p pmiss
so alē p obmisso hec tho. **A**lter ille q satisf
act p alio ē satisfaciens p seipso. **R.** aliquibz vñ
q nō qz tūc tanta pena quē esset nēcia p vno
sufficeret p duobz et eadē rōe p tribz ul q̄ntoz
et deinceps qd esset extra iusticiā. tū quia iste sa
tisfactō p alio meref etiā augmentū sbalis p
mū qd mltoplus vñ qz pene remissio. **S**i di
cas cū homo non possit mereri pro alio qu in
pncipali⁹ mereat pro seipso quō pot satisfacere
pro alio nisi ē satisfaciens pro seipso. **D**icendū
q pmiū sbale est bonū cōe qd p cōicacōez nō mi
nuif. s remissio pene ē bo⁹ p̄m. bonū aut p̄m
plūb cōicacū mīn⁹ cuilibet effidē. **A**liē vidē
dicendū. q licet illi qui satisfact pro alio illud
opus nō sit ex debito satisfactoriū. ē tū fm qd
pro ipso satisfactoriū p dīnā mīaz. vel fm ali
os q̄quis n̄ sit satisfactoriū p seipso p modū so
lucōis p quē modū est satisfactoriū pro alio.
Est tū satisfactoriū p seipso p modū meriti de
agnō. hec rich.

Cui debet fieri satisfactio. ti. 23.
Postea qrit cui debet fieri satisfactio. scz
vtr ecclie uel deo. **R.** q deo ppe. **N**ā
cū quis peccat ad etnā se penā obli
gat. cū aut em mīa dei iustificat remittit ei oēz
culpā et reatū pene etne qui inseparabilē adhēt
culpe. sed quia p̄iudicare nō p̄ iusticie cui⁹ est
mala pūire. ideo sic absoluit ab etnā pena ut
tamē remaneat obligatus ad aliq̄tūlā t̄palē
penā. **S**ed qm deū offēderat et etiā ecclīā ei⁹ dā
nificauerat. cōmisit dñs iudiciā p̄catē sup
pccōez rectoribz ecclie. et in eos sp̄promisit tā
qm in arbitros. ut sic ei⁹ volūtas penitētibz
per p̄sbros manifestet et pena imponat et sic
satisfaciat deo pncipalit et ex p̄nti ecclie. vñ sa
tisfactio p̄rie fit deo tamē p ecclīam et in ecclīa
vnde an⁹ dicit q satisfactio est honorē deo debi
tū impendē ut dictū ē sup. **S**ed ob⁹ quia tā
ta pot esse cōtricō in aliq̄ q remittit oēm cul
pā et penā. et tūc deus nichil exigēt satisfactō
nis. et tū tali veniē ad p̄fōez satisfactō ipone
ret. ergo vidē q satisfactō nō sit deo sed ecclie
sic ei⁹ sponse. **R.** verū est q tāta potest esse cō
tricō q totū remittit. **S**ed qz hoc non stat ec
clesie ideo debet imponi aliq̄ penā satisfactoria
a p̄sbro. **S**i aut p̄sbro constaret oīno sibi satisf
factū reputaret nec aliquā penā imponet sed
absoluit oīderet. vere aut ecclēsia in aliq̄bz de
apiē. s hui⁹ deceptō est fructuosa qā sēp cumu
lant merita et ecclie imponēt et ei⁹ ipi satisf
cienti. quia em deus non vult vltra forte reli
quū in meritū satisfadentis et in ecclēsie the
sauz deponit. hec bon.

De q̄litare satisfactōis. ti. 24.

Deinde considerandum est de qualitate satisfactoris scilicet per quod alia opera habeat fieri satisfactoria. Et circa hoc quodrunque plura sunt. Vnde habeat fieri per opera penalia. **R**espondeo quod sic quod patet per hoc quod dicitur augustinus quod penitentia est pena tenenda. Sed enim tamen quod opus penale dupliciter potest intelligi. Vno modo ratione generis operis et sic satisfaciendum est per peccatum per opera penalia et propter emendationem culpe preterite et propter persuadendum a futura culpa enim debet pena. pene autem sunt plura. 2. etiam. 3. medicine sunt non tamen curative sed et persuasive. Alio modo ratione operis operantis et sic non oportet satisfactorie esse per opera penalia. quia frequenter opera quicquid sunt ex genere suo sunt penalia que tamen ratione ferventis caritatis in opere sunt et delectabilia. habet etiam satisfactoria fieri per opera contra peccatis. ut dicitur infra de mensura satisfactoris post secundam questionem. **S**ed quia satisfactorie ut dicitur est superius est deo debitum honorem impendere. hoc autem fit per omnia opera bona non tamen per penalia. ergo tunc. **R**espondeo debitum honoris vel venit ex bono collato et sic debet per gratiarum actionem. vel ex merito dato immenso et sic debet per obedientiam subiectionem. vel ex maiestatis impio et sic debet per patrie adorationem. vel ex peccato commisso et sic debet per sui punitionem. et hoc in satisfactorie. **V**nde flagella quibus a deo puniuntur in hac vita possunt esse satisfactoria. **R**espondeo recompensatio offense preterite potest fieri ab eo qui offendit et ab alio. quando fit ab alio tunc magis habet rationem mercedis quam satisfactoris. quando autem ab eo qui offendit ratio satisfactoris habet. unde si flagella que per peccatis infliguntur a deo sunt aliquid merito ipsius patientis. ratio satisfactoris accipit et sunt etiam in quantum ea deus acceptat ad gratiarum peccatorum eius videri patientem. Sunt autem talia flagella materia satisfactoris. scilicet formaliter ipsa satisfactoria consistit in actu voluntatis. Si autem eis omnino per impedimentum dissolvatur non sunt aliquo modo etiam. et ideo tamen habent rationem vindictae. unde secundum gratiam. sicut ex eodem igne aurum rutilat et palea fumat. ita et eisdem flagellum et boni purgantur et mali magis per impedimentum inficiuntur. Et augustinus. libro 1. de civitate dei. c. 20. Cum deus adversum me exagitat. adversum me exagitat. adversum peccata castigat et ideo licet flagella sint contra satisfactoria tamen est bonorum. Sciendum tamen quod flagella que deus immitit maioris efficaciam habent inclinandi voluntatem ad bonum quam illa que non immitit sed immitit per meritum. sic ergo flagella puniunt autem sunt omnino ex causa extrinseca et sic non sunt meritoria. Aut eadem aliquid merito sub voluntate patientis et tunc illa voluntas vel est informata caritate et tunc sunt meritoria ut in bonis. aut non et tunc non sunt meritoria nec satisfactoria ut in malis. Nec obstat illud naum. 1. non indicabit deus bis in idipsum per hoc enim videtur quod flagella puniunt minuat futura. Ad quod dicendum quod naum. intelligit de iudicio sufficienti. vel dicendum quod pena temporalis non continuatur eterne ad augendum eternam sicut nec per lineam quia nullus quantus est respectu eterne. peccator etiam utriusque est debitor. Nam et si statim moreretur iuste esset pena eterna sustineret. ergo multo magis tolerat ad vitam iuste meritum omnem penam temporalem improporcionabiliter minorem sustinet

Quod autem dicitur ieremias. quod deus humanum genus diluvio. sodomitas igne. egypcios mari. israelitas in heremo perdidit scilicet illos ideo temporaliter per peccatis puniuisse ne in eternum puniret. quia non indicabit deus bis in idipsum. Intelligendum est de illis qui inter ipsa flagella contrita fuerint ne ipsemet exponit. dicitur. 3. Item oppositum de ieremias. **V**nde pena mortis diminuat aliquid de pena per peccatum actu debita. **R**espondeo secundum theodoricum. quod non. quia mors temporalis siue naturalis est pena omnis originale peccati et qui iam in naturam versa sicut originale peccatum. et ideo per mortem naturalem non purgatur aliquid quis de peccato actu. sed per mortem illatam bene potest purgari. unde si quis mortem illatam patientem fuisse. neque etiam si per alios criminibus sit illata valde ad diminutionem pene. et est ad liberationem a tota pena secundum quantitatem culpe et patientem et striccionem. **D**icit tamen sco. in 2. dicitur. 21. quod 1. in fine. quod bene potest accedi quod mors naturalis quicquid sit necessaria tamen voluntate acceptata sit pena sufficientis per omnia peccata venialia. Et forte per magna parte pene debite pro mortalibus dimissis quo ad culpam pro quibus tamen non est plene satisfactorum. **V**nde satisfactoria possit fieri per opera que fiunt in peccato mortali. **R**espondeo quod non. deus enim cum omnium bonorum nostrorum non egent opera hominis non acceptat tamen quam remunerationem digna. nec tamen quam satisfactoria nisi acceptet operantem. unde gen. 2. post dicitur respexit dominus ad abel. et post subiugit et ad muniam. sed deus non acceptat hominem existerem in peccato mortali. quia in illo statu est mimicus dei. ergo opera existens in peccato mortali non sunt accepta tamen quam satisfactoria. quia sine dei acceptatione non possunt esse satisfactoria sic dicitur. 1. corinthios. 23. Si distribuero in debitos pauperum omnes facultates. et si tradidero corpus meum ut ardeam carum. aut non habuero nichil michi prodest. **S**ed obicitur quia nemo scit vnde odio aut amore dignus sit. ecc. 9. ergo si non potest satisfactorie nisi qui est in caritate. tunc nullus scit se satisfactorie quod est inconueniens. ut videtur. **R**espondeo sicut homo nescit per quanto vnde caritatem habeat vel habuerit in satisfaciendo. ita etiam nescit per quanto vnde plene satisfecerit et ideo ecc. 4. dicitur de iudicio peccatorum. noli esse sine metu. Nec tamen exigitur quod homo propter hunc meritum satisfactorie iteret si scilicet peccatum mortali non habet. licet enim non expiet penam per huiusmodi satisfactionem. non tamen meretur peccatum omissionis ex satisfactione neglecta. quia ad hoc vitandum non quiescit etiam scire si sufficiat etiam per probabilis coniecture. **V**nde opera in caritate inchoata et in mortali peccato completa sunt satisfactoria. vel quod sic quia vnde totum opus est meritorium in virtute bone intentionis per quam fuit inchoatum. ergo si homo satisfactorie inchoet in caritate et peccet mortaliter ante complementum in virtute principii totum residuum erit satisfactorium. **R**espondeo opus inchoatum ex bona intentione meritorium est in virtute illius in intentione per actum strarium. ut illud quod sequitur non continetur cum intentione prima nec secundum actum nec secundum habitum. facta autem tali intentione illud quod sequitur actum non est meritorium in virtute prime intentionis

Satisfactio autem inchoata in caritate per peccatum mortale inchoata ita quod illa opera que secum non continentur cum prima radice nec secundum actum nec secundum habitum nec mediate nec immediate. hec rich.
Verum opera satisfactoria ex caritate facta vi-
sunt adueniente caritate et debeant computari in
sorte. **I**tem quidam dixerunt quod opera in caritate facta
que dicuntur vana sunt meritoria vite eterne et sa-
tisfactoria respectu pene dimittende. et quod per cari-
tatem sequente opera ex caritate facta viuificant
quantum ad hoc quod sunt meritoria vite eterne. sed hoc non
potest esse quod verumque habent ex eadem ratione. scilicet ex hoc quod deo
sunt grata. unde sicut caritas adueniens non potest
ea gratificare quo ad unum. ita nec quo ad aliud.
Nam caritas non potest viuificare nisi actum vel a se
elictum vel a se impatum. opera vero facta in mor-
tali non sunt a caritate elicta nec impata ideo non
viuificantur ab ea unde versus. Illa reuiuiscunt que
mortificata fuerunt. Viuere non possunt que mortua
nata fuerunt. Quia tamen quanto maior est stric-
tior magis minuit de pena. et quanto plus quis
plena bona facit in peccato ex his tantomagis ad con-
tritionis gratiam se disponit. probabile est quod sit de-
bitum pene minoris et ideo possit debet eis imputari
minorem penam. hec tho. Nec obstat positum illud
quod super i. luc. 24. si attenuatus fuerit fructus tunc
dicitur glo. quod fructus bone conuersationis computari de-
bet ab eo tempore ex quo peccauit. hoc enim intelligitur si
statim inchoat operari per peccatum. et tunc opera fuerunt
satisfactoria ab illo tempore etiam antequam absolueretur
a sacerdote. sicut computantur fructus qui ad supererescen-
tiam usurarii quod merito illorum fructuum non trahit
dicitur illud ad multa scelera hec boni. **E**st quod ali-
cui per peccatum commissis iniuncta fuerit multa ieiunia
et in peccatum cadens profecerit ea. nunquam et cum iterum
confitebitur iniungitur ut iteret illa. **I**tem aliqui satisfac-
tiones sunt ex quibus manet aliquis effectus in satis-
facientibus et postquam satisfactoris actus transiit ut
ex ieiunio manet corporis debilitatio. Ex ele-
mosinis datus sibi diminutio. et tales non oportet
iterare. quod quo ad illud quod de eis manet deo per
penam sunt accepte. que autem non relinquunt aliquem
effectum oportet quod iterentur sicut est de oratione et si-
milibus. **A**ctus etiam interior quod totaliter transiit nul-
latenus viuificatur. sed oportet quod iteretur. hec tho.
Scotus autem dicit sine preiudicio quod qui semel vere
penitet et recipit penam dignam impositam sibi
ab ecclesia clauis non errante quantumcumque postea
reddiderit non tenebitur per illis peccatis pro quibus
illa penam recepit nisi ad illam penam sibi im-
positam. **E**t si impleat eam in caritate non tamen soluit
penam sed etiam meretur gratiam. **S**i autem impleat eam
ex caritate voluntarie soluit penam sed non me-
retur gratiam. **S**i vero illa pena ab eo ex caritate
exigatur. pena quidem soluitur licet ipse non soluat.
Et in primo est satisfactio simpliciter quod reconcilians
et placans. **I**n 2o est satisfactio quod voluntaria re-
ditio. tunc. sed non simpliciter. quia nec reconcilians
nec placans. **I**n 3o autem est satisfactio ultra quam
non exigitur ulterius pena. **E**x 2o membro sequitur
quod si magnam partem satisfactoris impositae impleuit
in peccato mortali et postea iterum peccet de pec-

cato non iterato est sibi imposita satisfactio
per primis peccatis de quibus ipse satisfecit licet ex cari-
tate sed tamen de peccatis nouis. **E**xemplum huius est.
si alicui offense facte in regem correspondeat po-
se secundum legem absconditio manus si isti qui fecit offensam
inuito abscondat manus satisfaciens et satisfaciens re-
gi sufficiens. quia secundum iusticiam exigere non debet
ab eo ulterius penam. et tamen non recipit eam in gra-
tiam et amicitiam multo igitur magis sufficere posset
per punitionem culpe si aliquis penam debitam infligeret
sibi licet non ad gratiam vel amicitiam regis offe-
si. **E**x 3o membro posset dici quod talis si propter nouum
peccatum in quo redimat damnum antequam tota pe-
nitentia sibi imposita impleat. puniret in infer-
no pena correspondente illi qui non fuit hic solu-
ta non tamen perpetua sed tamen usque ad tempus aliquod
duratura. **E**xemplum secundum plenam iusticiam puniti-
ua semel est imposita pena temporalis hic pro pec-
cato de quo ve penituit nunquam isti per illo peccato debet
nisi pena temporalis et illa soluta nulla alia habet. **S**cotus.
Verum opera ex caritate facta sunt alicuius boni
meritoria saltem temporalis. **I**tem meritum proprie dicitur
actio qua fit ut ei qui agit sit iustus aliquod dari.
sed iusticia dicitur dupliciter. **V**no modo proprie scilicet que
respicit debitum ex parte recipientis. **A**lio modo quasi
similitudinarie quod respicit debitum ex parte dantis. ali-
quid enim debet dari ad quod tamen recipiens non
habet debitum recipiendi. et sic iusticia dicitur de-
bita digne bonitatis sicut antequam dicitur quod deus est ius-
tus cum peccatoribus potest quia debet eis. **E**t secundum
hoc etiam meritum dicitur dupliciter. uno modo actio qua
fit ut agens habeat debitum recipiendi sed hoc vo-
catur meritum odignum. alio modo meritum dicitur actio
qua fit ut sit in dante debitum secundum decendam eius
et hoc dicitur meritum de congruo. **C**um autem in omnibus
illis que dantur gratis primo ratio dandi sit amor
impossibile est quod aliquod tale sibi debitum faciat quod
amicitia caret. **E**t ideo cum omnia et temporalia et eterna
ex dei liberalitate nobis donentur nullus acquirere potest
recipiendi debitum aliquod eorum nisi per caritatem ad deum
et ideo opera ex caritate facta non sunt meritoria
ex congruo alicuius boni nec eterni nec temporalis
apud deum. sed quia bonitatem dei debet ut ubique
inuenit disponere ad id ad perfectiorem. ideo ex merito
odigni dicitur aliquis mereri aliquod bonum per opera ex
caritate facta. **E**t secundum hoc illa opera valent ad
tria bona scilicet ad executionem temporalium. ad dispositionem ad
gratiam. et ad assuetudinem bonorum operum. de. 1. ysa.
1. **S**i volueritis et audite. me bona terre amodo-
tis. de 2o iosue. 6. ubi dicitur quod raab inuenit gra-
tiam coram deo propter bona que nuncius fecit. de 3o tren.
3. bonum est viro cum pro. ui. ab adole. scilicet bona ergo
opera ex caritate facta nichil boni merentur de
odigno sed solum de congruo. quia vero meritum con-
grui non dicitur proprie meritum ideo magis con-
cedendum est quod huiusmodi opera non sint alicuius boni me-
ritoria quantum quod sint. **U**nde dicit augustinus quod peccator
non est dignus pane quo vescitur. meritum ergo con-
grui operatum merito caritatis est improprie con-
bile sicut linea superflua. unde sicut linea nichil est
respectu superflua est tamen aliquod in se sic est de peccato
re ad iustum et de eius amore ad amorem caritatis

et de merito ad meritum. hec bonum. **V**erum opera pœ-
cta valeant ad pene infernalis mitigacōez. **I**tem
dimucō pene infernalis potest intelligi dupl^r. vno
modo q^d quis liberet a pena quā iam meruit. et
sic cū nll's liberet a pena n̄ sit absolutus a cul-
pa qz effect⁹ nō minuitur nec tollunt nisi di-
minuta uel ablata cā. Sed p^r oia ext^r caritate
facta q^d neqz culpā dimue neqz tollē pnt. infer-
ni pena nōn potest mitigari. Alio mō potest intel-
ligi meritū q^d meritū pene impediāt et sic hui⁹
modi oia minuit penā inferni. pmo qā rea-
tū omissionis euadit qui hui⁹ oia pficit. 2°
qz hui⁹ oia aliq^d mō ad bonū disponūt. i. ut
hō minori stemptu peccata faciat et eā a mul-
tis pccis p hui⁹ oia retrahat. et sic dicit aug⁹
in ench. q^d ad hoc pnt ut sint plena remissio
ul' ut tollerabilior fiat dānacō. Sic ergo hui⁹
mōi oia valēt ad diminucōez pene etne n̄ qdē
debite s; debēde qz loco eoz l' ex eoz omissione fie-
rēt aliq^d mala. Diminucōez autē l' dilacōez pene tē-
poralis merent hui⁹ oia sic legi⁹ de achab. 3.
reg. 21. sicut et bonoz tpaliū pfecucōez.

De pib⁹ satisfactoriis. c. 24.

Dumde cōsiderandū est de pib⁹ satisfactoriis. Et pmo in cōi. 2° in spālī.
Circa pmo querunt plā. s. quot et
que sint partes satisfactoriis. **R**es q^d tres. s. ora-
cō ieiunū et eleymosina. **A**d cui⁹ eundēdā sci-
endū q^d sicut edificij materialis quedā sūt ptes
integrales prime et pncipales ut fundamentū
pietates et tectū. quedā remote nec eque pncipa-
les ut lapides et ligna. sic satisfactoriis tria p-
dicta sūt partes pncipales. quedā vero alie sūt
secūdarie que scz ad illa reducunt ut vigilie.
pgrinacōes. discipline. Et oia oia carnis af-
flictiva ad ieiunū. Oia oia mte ad eleymosi-
nam. Oia vero oia spūalia ad oracōez. **S**ciē-
dū etiā q^d qdlibet pōictoz sumit pzie et cōitē
et cōissime. Prope oracō ē ascēsus mētis i deū
ad aliq^d degustād l' impetrand l' exsoluēd. Cōi-
ter dicit h̄m q^d pphendit omnē actū stēplatie
ad deū relatū. Cōissime dicit h̄m q^d pphendit oēz
actū bonū sicut ostēdit in glo. pma ad thess. 4.
non cessat orare q^d non cessat benefacē. **S**ilr iei-
unū pzie dicit carnis afflictō. Sed cōiter dī-
oīs afflictō que cōsistit in vigilis flagellis et
ieiuniis. ppe dēis. cōissime dī abstīndia ab oī mor-
tali pfa. 48. nōne h̄c est ieiunū qd elegi dissol-
ue. dissol. colliga. **S**ilr eleymosina pzie dicit
opus pietatis impensū pmo ad releuandā
indigendā corporale. Cōiter omne op⁹ pietatis
impensū pmo siue corporale siue spūale. Cōis-
sime dicit omne opus mte siue pmo siue sibi
impensū scdm q^d dicit aug⁹. q^d eleymosina ho-
minis inape debet a seipo iuxta illō eccl. 30. mi-
serē aīe tue placens deo. **I**tem ergo suppositis di-
cendū est q^d tria pōicta h̄m q^d dicunt ptes satis-
factoriis acapinnē tantū cōiter. Et distinctō et
sufficiēda eoz patz et potest sumi scdm a pprīa-
cōez et h̄m pprīetate. Scdm a pprīacōez sic triplex
est radi⁹ peccati. ut dicit. 1. 10. 2. scz scupiscē
d' acarnis et cōtē istā est ieiunū. scupia ocu-

loz oīra quā est eleymosina. Et supbia vite s;
quā est oracō. hoc dico h̄m a pprīacōez quia v⁹
qdqz istoz valet cōtē illa tria. vnde ei q^d n̄ vnu
potest ex hīs pficere inūgiē aliud. Et pprīe vi-
ces alioz eleymosina potest explere inqntū p eā
qzqz sibi meret qdāmodo in illis qbus eleymo-
sinam tribuit. **A** pprīetate tamē magis opponū-
tur sic dicitur ē. **P**er pprīetate vō sic. op⁹ penale
aut ordiat nos ad deū et sic ē oīo ā ad nos et sic
ieiunū aut ad ppximū et sic est elīa. h̄m illud. 2.
thi. 1. sobrie et pie et iuste vi. in hoc seculo tē
hec bonū. **Q**ui⁹ mōi ptes satisfactoriis sūt tria p-
dicta. **R**es dīa potest q^d potēdales. **E**fficada em
satisfactoriis inueniē in illis tribus sicut vltus
tod⁹ potēdales in eius ptribus que cōplete in-
ueniē in vna et in alijs dimiute. **E**līa em in-
cludit in se vtrūqz oracōis et ieiunij duplid
rōe. pmo qz ostendit eū cui dat debitorē ad orā-
dū et satisfaciend alia bona que potest p eo qui de-
dit. 2° qz eleymosina ppe deū data est q^d quedā
oblacō deo facta. vñ dīc ē pph. 2. eth. q^d dona
habēt aliq^d sile deo sacratis. **O**blacō ac deo fa-
cta hz vum oracōis. Et silr sbractō bonoz ex-
terioroz p eleymosinā inqntū ordiat ad corporis
conhuacōez q^d vtraliē ieiunū pmet quo ma-
cerat corpus. **S**ilr ēc oīo vtrūqz pmet ieiuni-
um qz intēcō intē ad deū debilitatē corpis pa-
rit. Et sic patet q^d eleymosina cōplect⁹ hz vum
satisfactoriis qm oracō et oīo qm ieiunū. Et id
dicit pma thi. 2. corporalis exercitacō ad modū
cū vtilis est. Et ppe h̄c eleymosina magis in-
dicit ut vltis medicina pccī qz alia. luc. 11. da-
te eleymosinā et ecce oīa mūda sunt vobis. et
dān. 2. pcca tua eleymosis redie et. 1. thi. 2.
pietas ad oīa v⁹. glo. oīs sūma discipline xpīa-
ne est in mīa et pietate. **S**ed qd istoz triū est
magis satisfactoriū. **R**es ist⁹ qōis p^r ex rñsīōe
qōis pcedētis. pte ēc dīa q^d v⁹ qdqz istoz ē mag⁹
satisfactoriū h̄m suā a pprīacōez. **S**i tū gñaliter
loquim⁹ dicendū est q^d in satisfactoriis sūt tria scz
vitacō culpe augmētacō grāde et solucō pene
et hoc 3° est infimū in satisfactoriis et alia duo p-
ponderant. **A**d pmo valet oīo. ad 2° maxime
v⁹ elīa q^d qz facit sibi amicos de māmōna iniq-
tatis q^d impetrat ei grām. **A**d 3° v⁹ ieiunū.
Si obi⁹ q^d n̄ sit mencō de elīa. **R**es. 1. hoc gen⁹
demonioz n̄ eadē n̄ in orōne et ieiunio. **R**es sa-
tisfactoriis ē medicina pphās a pccō fūto et expi-
ans a pterito. et licz elīa hēat vum expiādi qd-
cūqz pccm pteritū n̄ tū hz vum pphandi a qd-
qz pccō fūto. qz oīo et ieiunū pphant a qd-
dā pccis n̄ tū p modū meriti qd etiā elīa facit
sed etiā p modū dñe assuetudis. et sic dī. **R**es.
1. hoc gen⁹ demonioz. tē. et dicit ibi glo. ieu-
niō sanant pestes corpis. orōne pestes mētis.
et h̄m hoc itelligiē q^d aliqua pcca tantū oracōe
et ieiunio sanant. **V**erz restitucō sic ps sa-
tisfactoriis. **R**es illud opus penale est ps satisfa-
ctoriis p qd h̄m dīmā iusticiā soluit ul' remittit
ps pene debite pro pccō. sed h̄m an. 4. p sol.
10. c. iusticia in deo sub duplid rōe pphatur.
vno mō dīc iusticia dē pphenda bonitatis ei⁹

Non modo rectitudo voluntatis in volendo vni
cuiq; tribue fm merita sua dico ergo q restitui
co est aliqua ps satisfactois p compaco; ad iu
sticia pmo mo dicta daret em dñā bonitatem
ut hoi facerē actū quē deus pōpōt non tantū
imputer sibi illū actū ad meritū gracie sed et
p illo remittat sibi aliquā pte pene p pco de
bite. sicut videm⁹ q rex liberalis militi suo sibi
recoliato obligato tñ ad aliquā emendā ppe
aliquo forefactū qd fecit aliqñ remittat pte pe
ne siue emēde ppe hoc q fidelit exhibet regi obse
quiū qd alias impendē tenebat. **P**er spaco; at
ad iusticiā 2° mo dictā restitucō non est pars
satisfactois. **S**cōm rigore em iusticiā non pot
homo satisfacē popus illō ad qd facendū erat
obligatus etiā si non peccasset ul si totā penā
pctis debitā exsoluisset. vnde an. li. i. cur de
hō. c. 20. dicit sic. cū reddis aliqd q debes deo et
si non peccasti non debes h^c sputare p debito
qd debes p pco. **N**o plus aut teneē ille q penā
pco debitā non exsoluit qm ille q eam exsol
uit. **D**icendū ergo cū p restitucōe deus remittat
aliquā pte pene pco debite iuste facit iusticiā
spēsante valorē meritor. **E**t ab hac posicōne
patz aut nichil discordare videt illa opinio q
ponit q restitucō est pars satisfactois ex mīa
magis qm ex iusticiā. **L**icet aut restitucō p cō
pacōe ad iusticiā 2° mo dictā non sit pars sa
tisfactois tñ est aliqd pambulū ad satisfactōz
Non em pot hō sufficēntē satisfacē p pco qm
dñi non vult restituē rē alienā. vnde etiā qui
non habet vñ restituat teneē habere volūtātē
restituendi si posset. **H**ec rich.

De elemosina. ti. 26.

Postea considerandū est de ptribus satisfac
tōis in spālī. **E**t pmo de elemosina
2° de orōe. 3° de ieiunio. 7° de restitu
tōe. que ut habitū est sup est pars satisfactois
aliq mo. vel saltē pambula ad satisfactōz.

Circa elemosinā vero pmo considerandū est de ei⁹
quidditate. 2° de ei⁹ differētijs siue distinctōe. 3°
de necessitate faciendī elemosinā. 4° de quib⁹
bonis sint faciendē elemosine. 5° quoz est da
re elemosinas. 6° quib⁹ sūt elemosine dande
7° quō debēt dari elemosine. 8° de fructu ele
mosine 7 utilitate. 9° de elemosina p spaco; ad
satisfactōz. **C**irca pñm querunt pla. s. qd
est elemosina p diffiniciō; **R**es elemosina sic
describit a quibusdā q est opus in quo dat ali
quid ex spassione indigenti ppe deū. **D**icit em
elemosina ab eleo qd est verbū grecū. et ē idē
q miserioz cui⁹ impati⁹ est eleyson. i. misere
a quo deos. i. mīa. 7 inde elemosina. i. mīa.

Vnde non debet dici elemosina sine y greco si
cut pferūt quidā corrupte. sed elemosina sic
pferūt illi qui sūt pīa in greco. mīa aut mī
seris est necessaria. **S**ic at aliq⁹ miseriā a se ex
pellit quantū pē ita misericōis miseriā remo
uet ab alio ei subueniēdo. i. p bonoz suoz cōi
tacōe; **H**ec aut cōtacō non pot esse meritoria
et vtuosa nisi qñ sit ppe deū. **E**t ideo i pōicta
descripcōe tangunt oīa que pēnt ad pfectōem

elemosine scōm qd est meritoria si pfa em mi
seria aliena que est motuū mīe tangit p hoc qd
dicit indigēti. mīa aut que nascit in nobis ex
aliena miseria tangit p hoc qd dicit ex spassio
ne. mīe vero effect⁹ in reuētiōe alienē miserie
cū dicit opus in quo aliqd dat. **H**ec em est esse
cia ipi⁹ elemosine. sed intencō directā i deum
que dat ei rōez merendi tangit cum dicit ppe
deū. **D**iffinit aut hic elemosina put significat
ipam datōez et non put significat ipam rē da
tam. **Q**ui⁹ vtuus act⁹ est elemosinā dare.
Res q act⁹ liberalitatis quia quāuis non oīs li
beralitas indigēti attēdat illi⁹ cui dat. tamē
vna spēs ei⁹ attēdit et illa est mīa cui⁹ est act⁹
elemosinā dare. et sic cū liberalitas sit aliquo
modo pars potētiālis iusticiē dare elemosinā
magis videt pte ad iusticiā qz ad aliquā alia
rū qtuor cardinaliū vtuū. **Q**uia etiā mīa est
effect⁹ caritatis ut dictū est sup ideo ex pñti da
re elemosinā est act⁹ caritatis mīa mediāte.
ad qd facit illud. i. jo. 8. q habuerit subam h
mūdi et viderit fratrē suū necessitatē patientē
et clausit viscera sua ab eo quō caritas dei
manet in illo.

Quē videt de 2° articulo. s. de distinctōe
ul ptrib⁹ elemosine. **E**t eca hoc querunt
pla. s. quot sūt elemosine corpales. **R**es q se
pte que ptenēt i hoc vsu. **V**isito poto dō re
dimo tego colligo condo **V**isito infirmū. poto
sidentē. dō esurientē. redimo incarceratū. te
go nudū. i. vestio. colligo. i. recolligo. s. hōspi
tem. condo. i. sepelio mortuū. **S**ed ob. qd.
24. dñs int opa mīe nō sputat sepulcra. 8°
7c. **R**es q dñs enumerat elemosinas illas in
qbus maior indigētia apparet. ut euidentoz
appareat iusticiā indicantis dñi hos p elemosi
nis remunerat et illos p obmissione pēnnat
Et tñ in alijs scripse locis talis elemosina cō
mendat sic patz in thobia qui pēntib⁹ et frib⁹
suis sepulchra solēnia edificauerit. **E**t etiā de
joseph qui corp⁹ xpī sepeliuit 7 inde laudatur
Vn nota q omīs alie necessitates ad pōictas
A. reducunt. **N**am cecitas et claudicacō sunt
quedā infirmitates vnde dirigē cecū et sustēta
re claudū reducunt ad visitacōez infirmoz. s. b
uenire aut hoi conē quācūq; passionē extrinsi
cus illatā rednat ad redempcōez captiuoz.

Quot et que sūt elemosine spūales. **R**es q ec
sūt septe que ptenēt in hoc vsu. **C**onsule casti
ga solare remitte fer ora. **C**onsule. i. doce igno
rantē et dirige dubitantē. **I**ntelligit em in hoc
duplex spiritalis elemosina scz doctia et cō
siliū. **C**astiga delinquentē. **S**olare. i. solare tri
stem. **R**emitte delinquentib⁹ in te **E**t h^c est ma
xima elemosina **V**n aug⁹ in ench. 20. c. **E**a
elemosina nichil est mai⁹ qm illa qua ex cor
de dimittim⁹ qd i nobis quisq; peccauerit. **T**er
i. porta infirmitates alioz et grauamīa. **O**ra
p oibus **V**tr⁹ elemosine corpales sint po
dores qm elemosine spūales. **R**es spaco istaz
elemosinaz pē attēdi dupl^r. vno mō simp
loquēdo 7 fm hoc elemosine spūales pēnnēt

triplici racōe. pmo quidē quia id qd exhibet no
bili⁹ est. s. domū spūale qd pēmet corpalī. 2°
racōe eius cui subueniatur quia spūs nobilioz
est corpe. vñ sicut homo sibi ipi magis debet p
uidere qntū ad spm qz qntū ad corp. ita et p
ximo quē debet tanqm seipm diligere. 3° qntū
ad ipos actus qbus subueniē pximo qā spūa:
les nobiliores sūt corpalibz qui quodāmo sunt
suiles. Alio modo pnt compari scdm aliquā
pticularē causā in quo quedā pticularis elia
alicui spūali pferē. puta meli⁹ esset pascere fa
me morientē qm docere. sicut et indigēti scdm
phm meli⁹ ē dītarī qz phari. quāuis h^c simp^r
sit meli⁹.

Equie videre de 3°. s. de nēitate faciendi
eliaz. Et ēca h^c qrunē pla. s. vtrū dare
eliaz cadat sub pcepto. **R**e^o p dare eliaz cadit
sub pcepto legis nature legis dīne et legis po
situe. Lex enī natalis pōpit vere diligē pxi⁹
non tantū affectu sed et effectu. quia non est
ver⁹ affect⁹ nī sequat^r effect⁹ si possibile est. Si
quis ergo indigēcie fratris nō subuenerit nō
veracit^r enī diligit qd volens immū. 10. dicit in
pma can. c. 3. filioli nō diligam⁹ vbo neqz lin
gua tantū. sed ope et vitate. Lex enī dīna pō
pit h^c. qz ut habet. **Q**u^o. 24. xps impperabit re
pbis maxime defect⁹ operū mie qd non facēt
nisi oia mie caderēt sub pcepto. Reduct^r autē
ois subuencō pxi⁹ ad pceptū de honore pētū
sic enī et apl⁹us inēpzetat. i. thm. 2. dices pie
tas ad oia valet pmissiōe hīs vite que nūc
est et fūte qd iō dicit. qz i pcepto de honore pē
tū addit^r pmissiō ut sis longeu⁹ sup trā. Sub
pietate autē pphendit^r ois largicō eliaz. In iu
re etiā canōico pōpit^r ut di. 86. fratrē nrm. dī
de quodā epō largā manū habeat. **N**ecessitatē
paientibz succrat. Alienā inopiā suā credat.
qz si hoc nō habet epī vacuū nomē tenet. Et i e.
di. non satis. s. pascē sic dicit. quos in pascen
do hoies seruare poteris si non paueris occidi
sti. Et A. q. 1. ois. dī qd q negāt mīaz faciendā
indigētibz et nēitatē paientibz ipm xpm ne
gant qest mīa. Sed cū sit pceptū affirmatiuū
et obliget ad semp non tñ p semp sed p loco
et tpe. **C**onsiderāda est facultas hūis et mīse
ria indigentis. si enī homo habeat aliqd qd nō
sit necessariū sustentacōi sue nature nec illoz
quibz tenet puidere. sic ē vxoz. filij. serui et an
cille. et sit notabilis necessitas seu indigēcia
ex pte illi⁹ cui ē dandū est ita qd appareāt p bābi
lia signa exēme nēitatis nec apparet in pmp
tu qui subueniat. tūc habēs tenet ex pcepto sū
uenire indigēti. **N**on enī est expectāda neces
sitas vltima qā forte tūc iuari nō posset na
tura iam fame ul sit cōsumpta. Dicit enī cri
soz. sup 10. non oportet paupem vlulantē de
ceptozē vocare. Si autē nō habeat aliqd supflū
um non tñ sustentacōi nate sed et decēcie sui
stat^r tenet de illo eliam facē indigētibz et si nō
inuenirent tales qui essent ostituti in necessita
te pōicta. Et si plēs occrant indigētes quibz
ois subuenire non posset tenet ceteris paribz

magis indigēti subuenire. **N**ec oportet qd pfi
deret ad omis cas⁹ qd pnt in futurū accidē h^c enī
esset de crastino cogitare qd dñs phibet **Q**u^o. 6.
s. diiudicare debet supflūū et necessariū sūm ea
que p bābiliē et ut in plibz occurrunt. **S**i obi
quia licet cuilibet retinē sua. s. homo facit ely:
mosinā de suo ergo licet hoī non dare eliaz qd
verū nō esset si dare eliaz esset sub pcepto. **R**e^o
qd supflūū sustentacōi sue nate et si sit pxi⁹ tu
um qntū ad dispēlacōez seu autē admīstrādi
qntū tñ ad vsū est illoz in qbz vides signa p
babilia necessitatis exēme nisi subueniat^r eis.
Nisi dīco aliquo modo de supflūo decēcie tui
stat^r respectu indigētiū cōtra pōictā necessita
tē. vnde cōtē illos qui d supflūo mōis pōictis
indigentibz subuenire nolūt. dī. 24. sicut
Esurientū panis est quē tu dēmes. **H**uoz ve
stimētū est qd tu recludis. **Q**uīseroz redēpco et
absolucō pecunia quā tu in tēra defodis. Et in
hoc apparet qd eliaz dare eo mō quo cadit sub p
cepto mltū ptiapat d rōe act⁹ iusticie. vñ glo.
sup illud **Q**u^o. 4. cū facis eliaz dicit qd elia ē ps
iusticie. Et quāuis hui⁹ pcepti transgssozes nō
semp puniant^r lege hūana. puniūt^r tñ lege dī
uina. **S**cdm enī sūiam aug. li. 1. de li. ar. mlt
ta impunita iuste relinquūt^r lege hūana que
tñ iuste iudicanē lege dīna. **N**ota tñ qd sicut
dare eliam corpalē non cadit sub pcepto obli
gante nisi p tpe necessitatis et ut alicui in ne
cessarijs vite subueniat^r. **I**ta ad docēnā alteri⁹
non obligat^r homo ppe debitu officii nī in hīs
que sūt de necessitate salutis et qñ non esset q
instrueret. vel qñ aliqs videt aliquē errare et
non esset ali⁹ qui teneret illud facē. alias autē
docere est consiliū et superogacō quedā. **V**trū
ille qui nichil habet obliget^r ad dandā eliam
Re^o mltiplex ē donū scz muneris a manu de q
deutro. 11. papiō tibi ut apias manū tuā egēo
et paupi. **C**ōpassionis a corde. ysa. 48. cū effu
deris esurienti aīaz tuā tē vbi dulcis et solaz
tozī ab ore. ecc. 18. **N**ōne ardorē refrigerabit
ros sic et vbi meli⁹ qm datū. **O**bsequiū in ope
exo. 22. si videris asinū odientis te iacē sub one
re non ptransibis sed subleuabis cū eo. **A**d p
mū non tenet^r manens paup cū nō habeat ali
quid ad manū qd possit dare. sed tenet^r ad tria
vlama p loco et tpe. vñ **Q**u^o. 4. dicit glo. si de
sit facultas. da affectū et obsequiū ul verbū.
hec alex. de an.

Equie videre de 2° scz de quibz bonis de
beat ul possit fieri elia. Et ēca hoc qru
tur pla scz. vtrū posset fieri de nēcio. **R**e^o neces
sariū dicit^r duplr vno mō sine quo aliqd esse nō
potest et de tali nēcio elia oīno dari non debet.
Si aliqs in ar^o necessitatis cōstitutus habet
solū vnde posset sustentari et filij sui ul ali⁹ ad
eū ptiētes. de hoc enī necessario dare est sibi et
suis vitā subtrahē nisi forte talis casus immi
neret vbi subtrahēdo sibi daret alicui magne
psonē p quā ecclia ul respublica sustentaret^r
quia p talis psonē liberacōe seipm et suos lau
dabilē piculo mortis exponēt cū bonū cōe sit

pprio pferendū h^c tñ facere esset pfectōis non necessitatis. **A**lio mō dicit aliqd esse necessariū sine quo non potest conuenientē vita deducī fm condicōez et statū psonē ppe et aliaz psona rū quaz cura ei incumbit. hui⁹ nccij tñm⁹ non est in indissolubili constitut⁹. sed mltis additis non pot diuindicari esse vltra tale necessariū. et mltis subtrahitis adh^c remanet vnde posset aliqs conuenientē transire fm statū p^m. **D**e hui⁹ g^o eliaz dare est bonū et non cadit sub pcepto sed sub p^milio. **I**nozōmatū aut esset si aliquis tñ de bonis p^mis subtraheret vt alijs largiret q^d de residuo non posset transigē vitā cōuenientē fm p^m statū et negocia occurrēda. nlls enī incōuenientē viuē d³. **S**ed adh^c tria sūt exapienda. q¹ rū p^mū est qñ aliqs statū mutat p religionis ingressū. tūc enī oīa sua p^m xpm largiens op⁹ pfectōis facit se in alio statu ponendo. **S**cdo qñ ea que sibi subtrahit et si sint nccia ad conuenientē vitē pnt tamē de facili resarari ut nō se quāt max⁹ incōueniēs. **T**ercū qñ occit ex tremā necessitas alicui⁹ puate psonē. ul aliq magna nccitas republice in hys enī casibus laudabiliter aliqs pot ptermittē id q^d ad decedā sui status p^mē videt⁹. ut maiori nccitati subueniat. **U**tr⁹ elia possit fieri de illicito acq⁹is. **R**es⁹ tripl^r p^t aliqd esse illicito acq⁹itū. vno mō id q^d illicito acq⁹itū ab alio et debet ei a quo est acq⁹itū nec pot ab eo res teneri q¹ acq⁹uit si cut ptingit in rapina et furto et vsuris. **E**t de talibus cū hō teneat ad restitucōez elia fieri nō pot. vnde dicit aug⁹ in li. de v⁹bis dñi. nolite velle elias facē de fenore et vsuris. de pecūia tñ talit⁹ acq⁹ita pot eliam facē si pponat restitucōe eq⁹pollens et p^t illā eliaz non fiat impotens. **S**cdo mō est aliqd illicito acq⁹itū q^d quidē ille q¹ acq⁹uit retinē non pot non tñ debet ei a quo acq⁹uit. q² scz cōt iusticiā accepit et alter ptra iusticiā dedit. sic ptingit in symō. in qua dās et accipiens ptra iusticiā legis dei agit. vñ non debet fieri restitucō ei qui dedit s³ in elias erogari. **Q**uid tamē debeat fieri de pecunia sic acq⁹ita dicit⁹ infra vbi age⁹ plenius de symō. **E**t ead⁹ rō est in filib⁹ in qbus daco et acceptō est ptra legē dei. **T**ercio est aliqd illicito acq⁹itū non q^d quia ipa acq⁹itū sit illicita sed q¹ id ex quo acq⁹itū est illicitū sicut patet de eo q^d acq⁹itū p meretriciū ul lenociniū. **E**t hoc ppe vocat⁹ turpe lucz. **I**n eo enī q¹ mulier meretriciū exercet turpiter agit et cōt legē dei. sed in eo q¹ accipit n agit ptra legē. **V**nde q^d sic illicito acq⁹itū ē retineri pot et de eo elia fieri non aut fit de eo sacrificiū ul oblatō ad altare papue manifeste tñ ppter scandalū. tñ ppter sacroz reuerenciā. tñ ppter horrozē sceleris. vñ deuto. 3. non offere res mercedē p^mibuli in domo dei tui. **N**ō hīc q¹ qñ lucz est lege phibitū ut in rapina vsura symō. et hui⁹ dicit⁹ lucz non tantū turpe sed etiā iniquū. qñ aut acc⁹ quo q¹ lucus est ē lege phibit⁹ non aut ipm lucz ut in meretricio et filibus tūc vocat⁹ turpe lucz. **I**tē nota q¹ si meretrici sit occulta vel penitēs pot ei⁹ obla-

tio recipi ne p rubore desperet et h^c sfirmat exēplo dñi qui suscepit a magdalena lotionē pedū et vinctōz vngenti. luc. 7. **S**ed ob^t illud luc. 16. facite vob⁹ amicos de māmōna iniquitatis. māmōna significat diuicias ergo de diuicijs iniquitatis pot aliqs sibi spūales amicos acq⁹uere elias largiēdo. **R**es⁹ q¹ sicut dicit aug⁹. i. li. de v⁹bis dñi. quidā male intelligēdo res aliēas rapiūt et aliqd inde paupib⁹ largiunt et putāt se facē q^d pceptū est intellect⁹ iste corrigendū est. **O**mīs aut diuicie iniquitatis dicunt⁹ vt ipe dicit in li. de q⁹stionib⁹ euangelij quia non sūt diuicie inique n⁹ iniquis qui i eis spem constituit. vl fm ambro. iniquū māmōna dicit⁹ quia varijs diuicijs illecebris n⁹os tēptat affect⁹. l. quia in plib⁹ pdecessorib⁹ quib⁹ p^monio succedit aliqs repit qui iniuste vsurpauit aliena q⁹uis tu nescias ut basili⁹ dicit⁹ omīs diuicie dñi iniquitatis. i. ineq⁹litatis. q¹ nō eq⁹lit sūt oibus dī tribute vno egente et alio superhabūdāte.

Utr⁹ ille qui obuiat alicui paupi nccitatē extrema pudenti furari possit ut ei subueniat de alieno si non possit de suo. **R**es⁹ q¹ in extreme necessitatis ar⁹ oīa sūt cōia vnde licet ei qui talem necessitatē patit accepe de alieno ad suā sustentacōez si non inueniat qui sibi dare velit. **E**t eadē rōe licet hñt aliqd de alieno de h^c eley. mofinā dare ymo accepe si aliē subuenire non possit talem necessitatē pudenti. si tñ fieri pot sine piculo paupis requisita dñi volūtate. et si ne ille licenciā dederit siue n⁹ debet puidere pauperi i vltima necessitate exñti nisi etiā ille cui debet in simili necessitate esset quia etiā tūc ei puidere teneret si nichil ab eo habuisset. **E**t qui puidet tali de alieno non tene⁹ ad restitucōez. fm tho. in. 2. Aliquib⁹ aut videt⁹ strariū. s. q¹ si sine p^msensu veri dñi faciat tene⁹ ad restitucōez ipi vero dñi si habet vnde restituat. si vō nō habet ad p^ms tene⁹ restituē cū ad fortunā venerit pignozē. **E**t h^c dicit⁹ eē p^mbabili⁹ will⁹ de militona ppter pla. 1. quia n⁹ remittit⁹ pecatū nisi restituat male ablatū. 2. quia alia ē obligacō q¹ tene⁹ sic indigentī. et alia qua tene⁹ tur vero dño. et ideo satisfadendo paupi non satisfadit vero dño cū paup veri dñi vicē non gerat nec ver⁹ dñs i⁹ ratū habeat. **E**t si ob^t q¹ si talis paup accipet non teneret restituē. **R**es⁹ spondet q¹ sec⁹ est de ipo et de fure. quia pauper accipit q^d suū est. sed fur accipit q^d suū nō est vnde n⁹ p^t transferre dominiū sine p^msensu dñi.

Equē videt⁹ de q¹ scz q¹ possit facē eliam. **E**t eadē querunt⁹ pla scz vtr⁹ illi q¹ sūt i p^mtate alteri⁹ cōstituti eliam facē possint. **R**es⁹ ille q¹ est sub p^mtate alteri⁹ cōstitut⁹ inq⁹ntū hui⁹ debet regulari fm supiozis p^mtate. hīc enī est ordo n⁹afalis ut inferiora fm supioza regant⁹ et regulent⁹. et ideo oportet q¹ ea in qbus inferior supiozi subiacē dispenset nō aliter q¹ ei sit a supiozi p^missū. **S**ic igit ille q¹ est sub p^mtate cōstitut⁹ de re fm qm subiacē supiozi eliam facē p⁹ debet nisi qñtū ei a supiozi fuerit cōmissū. **S**i q¹ vero habeat aliqd fm q^d p^mtati supiozis

nō sublit. iā fm hoc non est ei⁹ pēti subiect⁹
sed qntū ad hoc ppij iuris exis et de hoc pē fa
cere eliaz. **¶** Vtz monachus ul' ali⁹ religios⁹
eliaz facē possit. **¶** R⁹ q non quia nec volūtatē
nec ppiū habet. 12. q. 1. volo. et. c. non dicatis.
¶ Et hoc verū est de puro claustrali nllam amiz
instracōez nllmqz offiāū hūte nisi hoc facēt de
licēda expssa vl' p babilē pūpta abbatis de re
bus cōib⁹. ar⁹. 16. q. 1. placuit. vl' nisi videat
hoiem ad mortē esurientē tūc em pē hoc facere
de licēda abbatis. di. 86. pafce. qā in tali caū
sūt oia cōia. 24. di. sicut hū. non obstante eē
cōtradictōe abbatis inferioris. 11. q. 3. qui resi
sit. Si vero amistracōez habet tūc nō tūc pōt.
sed debet qāq supēst paupib⁹ erogare fm ray.
12. q. 1. quia tua in fine. 7. di. 86. non sane. **¶**
hoc est verū fm rod. nisi sit amistracō de qua
statutū est q quicq supēst necessitatib⁹ refun
dat in vsus cōes vel in aliqū vsū cōem speda
lem. **¶** Quid si religios⁹ ad scolas vel ad peg
nandū vadat de licēda abbatis. nunqō facē
pē eliam. **¶** R⁹ q sic quia eorū q abbas licēda
uit eū vidēt ei cōcessisse q faciat oia bona que
honesti scolares et pegrini cōsueuerūt facere.
ar. de offi. dele. pterea. ff. de iur. iur. l. 2. **¶** Ita tū
q h⁹ faciat moderate sformādo se illis inter q⁹
viuit. di. 11. illa. hec hosē. et ray. **¶** Vtz vxor
sine licēda viri eliaz facē possit. **¶** R⁹ si habz res
pafemales. i. pias pter dotē potest et debet in
eliaz facere etiā viro inuito exē de pact. cōnē.
hac lege. Sed et de reb⁹ qbus dā viri. s. de pane
vino et filib⁹ que scz bono et approbato more
sueuerūt ad dispensacōez vxoris pūne potest
moderate dare p deo fm facultatē viri et ma
iorē ul' miorē mltitudinē et nēcitātē paupm
formās sibi consciām q marit⁹ debeat h⁹ ratū
tenē licet forte aliqū ore phibuerit. solent em
mariti talia phibē ad tēozē. ut sic et si non in
toto tū tēnt se a tanto. **¶** Pōt etiā formare sibi
cōsciām ex qualitate paupis de quo credit q si
marit⁹ eū vidēt ei porrigēt. ar⁹. insti. de obli.
que ex delic. naf. s. placuit. **¶** Sed 7 de licēda vi
ri hoc facere pōt et debet indistincte. **¶** Si autē mo
dis oibus credat q marito displiceret si daret
nec pōt suā consciām informare tūc doleat q
dare non pē. **¶** Nullaten⁹ em dare debet cū scan
dalo viri sic intellige. 23. q. 4. qō deo. et alia in
ra que videntē straria. **¶** Et h⁹ verū est nisi vidēt
paupem morientē fame. tūc em pōt eliam
facere de licēda sūmī sponfi sicut de monacho
dictū est sup. **¶** Et hoc dicūt cōiter oēs doctores.
¶ Eodē autē titulo de negocijs secularib⁹ dicit q
si mlt⁹ eē latēte moderatas det elias p se et vi
ro suo vtilit gerēdo cōe negociū non peccat li
cet credat q viro displiceret si sciret. **¶** Et sufficit
in hoc caū q non veniat oia phibicōz viri et
q eū non scandalizet. **¶** Et nota q sicut de re
bus mariti non pnt vxores dare elias sic nec
de reb⁹ totalib⁹ quaz dñs est maritus. c. de rei
ven. dote. et. c. de iur. dot. in reb⁹. **¶** Et caueant
vxores a mēdacō scz ne cū dederint mēdantē di
centes se non dedisse forte pē metū viroz. ne

in tpalē eterna quā meruerāt retribuicō cōmu
teē sicut legiē de obstetricib⁹ 22. q. 2. si quilibet.
hec hosē. 7 ray. **¶** Sed nunqō vxor pōt facere
eliaz irrequito viro de rebus quas habet ex ppo
lucro. quia est mlt⁹ lucratina. **¶** R⁹ 10. de cōsta. di
cit q sic etiā rich. et tho. moderatas tū. Willh.
at de mili. plen⁹ dix⁹ distinguēs q aut de reb⁹
illis seipam sustentat et virū aut suphabūdat
In pmo caū non potest de eis eliaz facē si sub
tractō sustentacōis viri dī inde sequi qā mag
tenet viro qm ali⁹. In 2° caū pē viro etiā inuito
et idē dicendū est de pafemalibus. **¶** Vtz fi
lius familias eliam facere possit. **¶** R⁹ de castre
si et qsi de castrensi peculio pōt facere eliaz. **¶** Ma
qntū ad illō pafamilias censet. ff. ad mace.
l. 1. s. finali. de aduē. i. cō aut ul' pfecticō qzuis
pūm suū sit quo ad ppetatē. 2° q ad spem suc
cessionis et sic intelligit quodāmo dñs rex pa
ternaz etiā vinente patre. insti. de here. q. li. s.
sed sui. nec pē nec debet eliaz dare nisi sicut su
pra notatū est de vxore et monacho. et in hijs
casibus in quib⁹ pōt alias donare. hec hosē. et
ray. **¶** Guilh. aut de mili. dicit q sine pūdicō si
li⁹ familias pōt facere modicas elias sine con
sensu patris non autē magnas et notabiles.
¶ Si tū ei cōmissa esset pcuracō vel villicacō pos
set facē ampliores dñ⁹ non cederēt in pūdicō
patris. **¶** Quid si filius esset in scolis vl' in pe
grinacōe vl' in itinere. **¶** Respondēt ray. et hos.
q si sit ibi de licēda pūis potest etiā de pfecti
cō 7 aduē. i. cō eliaz dare. ar⁹. ff. ad mace. l.
1. s. fili⁹. sicut etiā de monacho dictū est sup.
¶ Vtz sui ancille et famuli eliaz facē possint.
¶ R⁹ q non pnt elias dare de rebus dñoz sine
consensu eoz nisi panē et huiōi que non inferūt
sensibile nocumētū. quia et si etiā aliquis ta
liū sit dispensator rex non tam pūit dispen
sator qsi potestātē hñs aliquā in re dñi sed qsi
tractās ea ad vtilitatē dñi hec tho. in. 2°. **¶** Sed
guilh. de mili. dicit q sine cōsensu dñi expsso
vel psumpto ul' ratiōnablicōe. sūus de reb⁹ dñi
facere non pōt elias nec magnas nec pūas.
¶ Nec est oīno sile de seruo et filio familias quia
hic et si non actu tamē habitu dñat. sūus at
neutro mō dñatur. **¶** De pao autē sui seruici cō
stat q pōt eliam dare.

¶ Et quē vidē de 6. 1. quibus est elia danda.
¶ Et cca hoc querunt pl'a scz vtz aliq⁹ pos
sit facere eliaz sibi ipi. **¶** R⁹ cū elia sit opus mi
sericordie sicut mīa non est ppiē ad se sed per
qndā similitudinē ut dictū est. li. 2. **¶** Ita etiā ppiē
loquendo nllus sibi eliaz facit nisi forte ex pso
na alteri⁹ ut cū quis ponit eliaz distributor
pē etiā ipē acapē sibi si indigeat eo tenore quo
alijs ministrat. pē etiā distinguī q elia potest
dupl⁹ fieri scz ut p collacōez alicui⁹ rei tpalis
et hoc modo nlls sibi ipi eliaz facere pōt. vel p
exercitiū alicui⁹ act⁹ spūalis vel corporalis. **¶** Et qz
hō cū sit diuersaz parciū in seipm agere potest
sicut aīa mouet corpus et vna ps aīe aliā. et
vna ps corporis aliā. ideo talem eliaz aliq⁹ si
bi facē potest. **¶** Sed quia ad subueniendū sibi in

corpaliū natura facis inclināt ideo de hoc non oportuit dari pceptū sed solū de subueniendo aīe ad qđ non ita mlti inclinānt. vnde dicit ecc. 30. Misere aīe tue placens deo. **V**trū tā hōis qđ malis sit danda elia. **R**esponsum qđ sic si indigeāt intuitu sustentande naīe. cū papiat nobis eē benefacē inimicis. quia hec oīa tpalia sustētamē tū et fulamētū sūt naīe rōnalis que est scōm se ordinata ad deū. que et si qñqz erret a conditore nequaquā tñ est desperandū de ipa dū uiuit. Non tamē est danda elia malis intuitu fouende malicie. quia scōm aug. sic diligendū sūt hōies ut non diliganē eoz errores et exhibicō beneficia corripit dilectōi. **I**ntelligendū tamē ē qđ elia put est satisfactoria est bonis mīstranda ut meritis eoz qbus sferē sit celerior libera cōeoz a pena a quibz sferē. **S**i aut elia non fiat intuitu liberacōis a pena debita sed solū liberacōis ipī dantis. tunc non oportet qđ fiat dīstinctō psonaz quibz dat elia. vnde et executor res testamētōz debet eligē bonos qbus sferāt res mortuoz ad expeditōez et liberacōez a pena tū quā iusti vberiores fundūt pces p illis p qbus sferē eis elia qm iniusti. tū quia oracōes eoz sūt efficacōes apud deū. **D**icendū est gō qđ elia danda est bonis et malis dūmō sūt indigentes quia indigent non subuenire iniquū est. vnde ambros. sup illud luc. 12. hōis vberes fructū agri. dicit nec mīoris est criminis tollere hūmā qm cū possis et habūdans sis indigentibz denegare. et habē. di. 24. sic. d. ergo elia fieri indigentibz. **D**e malis tñ distinguendū ē qđ aut sūt in statu et volūtate peccandi aut n. pmo mō non est eis subueniendū ne debet eis fomē tū peccandi nisi in cāu notabilis necessitatis in q semp ē naīe subueniendū. vñ aug. et habē di. 86. q venatoribz dat qre dat q dat hystriōibz et meretricibz. qre dant n naturā ibi attēdunt non creaturā operis dei s; neqdā operis hūmā. et. 1. q. 4. non oīs. dicit q vtili esuriet panis tollit si de qbo securi iusticiā negligit qz esurienti panis frangit vt iniuste seductus acq̄scat. **N**ec est sntū hoc q dicit. 86. di. n. satis. q. pasce. quia ibi loquit de esuriēte ad mortē. **S**i vero sūt in volūtate dimitte dī pccm tunc dari potest. vnde. 10. 12. si esurierit inimicus tuus dā illi. hoc enī faciēs carbonēs ignis scz dīni amoris congeres caput eius. **V**trū elia licet dari possit hystriōibz. **R**esponsum qđ hystriō dī q p aliqđ instrumētū vel corporis gesticulacōz hōies mēdit puocare ad varios risus vl ad īeptā leticiā et q ob hē ei dat ymolat demoni. i. peccat. et sic dicit iero. q minimis et hystriōibus dare nichil aliud est qm demonibz ymolare. **S**ed si de ei qz indiget bonū ē. **I**te si de ei qā scit viellare ad cōsolacōez naīe infirme et desolate non est pccm. **E**x. de dauid q citharā pccabat qñ spūs malignus agitabat saul. 1. regū 16. bonū est ergo largiri oībz si suffiam. gal. 6. dum tempus habem. opemur bonū ad omīs sed quia nō suffiam. oībz addit maxime ad domesticos fidei quibz magis tenem. qm extra

neis. **V**nde. 1. thi. 4. si quis suoz et maxime domesticoz curam non habet infidelis est et infidelis deterior. **N**otandū tamē q sicut dicit di. 82. §. 1. gñ aliter danda est elia paupibz et hīs qui laborare non pnt suis manibz. qui enī laborare pot si immiscet se elie impatoris redigē in seruitutē. C. de mēdi. validis. l. 1. **E**t dicit ibi glo. q iusti feceris si penitente iniuste exigeris qz si ei dederis. **Q**uibz magis elia sit danda. **R**esponsum qđ illi cui magis est benefaciendū. vnde dicit plūs 9. et. non est facile determinare ppter mltas diuersitates boni et necessarij. tñ hoc ē tenendū q semp magis est reddendū debitū qz beneficiū impendendū ut ipse dicit ibidē nisi ex pte altera a sit maior boītas ul necessitas ul utilitas. **E**t ideo paupibz et ppinqs et bñfactoribus et eis a quibz spūalia bona quis accipit magis d. facere eliaz si indigeāt et ceteris paribus mlieribz magis. **E**t magis etiā indigentibus et magis vtilibz ad bonū cōne. vñ mltō magis supiori egenti vtiliori magis ē elia dāda qm ppinqori. maxime si non sit mltū gñctū cui cura nobis spēialis immīeat et si mltū tñ non indigeat. **E**t sic fm has qtuor dīcōes debet gradus in elis constitui scz honestū vtile necessariū et debitū. **A**ssignare aut in singul qñ vn alteri pferat est impossibile qā singulares dīcōes que attēdende sūt. sūt infinite. et n cadūt sub arte. de hīs aut vnctō docet et pū dēde siliū. **S**ed obiciētra pdicta. et vī qđ elia sit magis danda inimicis qm pdictis psonis. qz dare eliaz inimicis est pfectōis op. qđ ē meli. qm op. impfectōis. **D**icendū est q opus pfectōis est meli. qz impfectōis saluis gradibus pambulis ad pfectōez. **D**are aut amīcis ē gradus ad pfectōz. **N**ñ si quis inimicis potius daret qm amīcis non pfectō sed stulticia esset. **N**o hanc etiā questionē valent illa q dīcta sūt in li. 2. in illa q. 1. vtrū sit magis benefaciendū amīcis. rē.

Sequē vidē de 1. f. de mō dandi eliaz. **Q**uī qđ scīendū q in mō dandi eliaz debet esse multa scz cōpassio pximi. ysa. 28. cū effuderis esu. am. ti. rē. vñ aug. sup psal. q dat ut careat tedio in impellantis non ut reficiat viscera indigentis et rē et meritū pōit. **I**te benignitas vbi. ecc. 18. **N**ōne ardorē refri. ros. sic et vbi meli. qm datū. **I**te habūdāda datū. tho. 2. si mltū tibi fuerit habūdāne tribue. et coz. 9. q pce semiat pce et metet. **I**te hylaritas dantis. ecc. 34. in oī dato hylarē fac vultū. t. 1. 2. coz. 9. non ex tristida aut ex necessitate. hylarē datorē diligit deus. **I**te huilitas dantis pū. 28. qui despiciat depcāntē sustinebit penuriā. **I**te discō ecc. 12. da iusto et ne dederis pccōri. **I**te pūuacō ecc. 11. mane semia semē tuū et vespere non cesset man. tua. **I**te acceleracō. pū. 3. ne dicas amico tuo vade et reuertē cras dabo tibi cū statim possis dare. **I**te recta intencō. qd. 6. cū facis eliaz nesciat sinistra tua qđ faciat dextera tua. **I**te pietas. 1. thi. 2. exercitacō ad iūmo dicū valet. pietas aē valet ad oīa. **I**te caritas.

1. cor. 13. si distribuero in debos paupū oēs facultatē meā tē caritatē aut non habēā nichil mī pdest. Itē ordo dandi eccl. 30. miserē aīe tue scz pmo placens deo.

Equif vidē de 8° scz de utilitate elie. Et circa h^o q^untū plā scz vtz vtz elie magis cōsistat in dato extiori qm in affectu intiori. Itē elia hz efficacā et ex ipso faciente inqntū ē dicenda opus meritorū. Et ex ipso accipiente inqntū obligat ad orandū p illo qui eliaz dat. Si ergo pideret elie efficacā ex pte reapiēntis sic maior efficacā in maiori dato pssit. inqz tū p hoc plēs et magis debitores efficiunt. Si autē ex pte dantis sit respectu pmi essendialis efficacā elie magis pensat ex affectu qm ex dato. sed respectu pmi accōdētalis ut remissiois pene l' huiōi mag^{is} pensat efficacā elie ex mag^{is} tudine dati. nisi ex pte altera intencō volūtatis magnitudinē extioris dati pponderet. pot^{est} enī esse tam intēla volūtatis q^u etiā oēs penā absorbet et reatū sicut de stricōe dī. **P**osito q^u duo sint equales in caritate t elias faciāt equales s; alter cū grauiamē alē cū hylaritate. q^u hōz magis meret^{ur} qntū ad remissionē pene. Itē si grauiamē illud pcedat ex radice auaricie vel de reliq^{is} ei^{us}. non est ex hoc magis satisfactoria elia s; mī^{us}. q^u pcedit ex radice pēti ex quo nō debet smodū reportare. Si autē pueniat ex radice pplexiois ppe magis est satisfactoria et meritoria qntū ad dimissionē pene cū sit mag^{is} penalis. **S**ed q^u hoc obī illd 1. cor. 9. hylarē datorē dī. de^{us}. Dicendū q^u hoc intelligit de dīle: ctōe q^u deus eum remunerat in pnti dāns sibi aliq^u gaudiū spūale q^u non habet qui dat cū g^{ra} uamē. **P**ē dīd q^u hylaris ibi sumit^{ur} p volū tario et spontaneo sic innuit eē apl's ibi nō enī inculpat^{ur} coleric^{us} si non pot^{est} lenit^{ur} ieiunare. sic nec melancolic^{us} si non pē lenit^{ur} dare. h^{oc} vlt^{im} de mil'. **A**d h^{oc} nota q^u est mltiplex utilitas p uenitēs ex eliaz largicōe valet enim hic et i futuro. 1. thi. 2. pietas ad oīa valet pmissionē hūis vite q^u nūc est et fu. **T**palem enim vitā conseruat et plongat. p sal. bēns qui intellig^{it} supēge. et pau. et sequit^{ur} dñs opē ferat illi sup lec. do. ei^{us}. Itē tpalia augmētāt pū. 11. Alij di uidūt ppiā t dicōres sūt spūaliē. Itē a culpa liberat. luc. 11. date eliam t ecce oīa mūda sūt vobis. Item liberatū defendit oīa diabolu eccl. 29. sup scutū potētis et sup lanceā pugnabis adūsus inimicū tuū. Itē ptegit a pēto acc. 3. ignem ardentē extinguit aqua et elia resistit peccato Itē illuiat intellectū et affectū sanat. ysa. 48. frange esu. pa. tuū. et sequit^{ur}. tūc erit^{ur} pet q^u mane lumē tuū ecce illustracō intellect^{us} et sanitas tua ad^{us} oziet. ecce sanacō affectus. Item grām pseruat eccl. 29. elia viri q^usi sacu lus cū eo. et grāz hōmū ū sūuabit q^usi pupil lani. Itē a morte eterna liberat thob. 2. elia ab oīni pēto et a morte liberat et nō padetur ani mas ire in interitū. Itē ad glām pduc. q^u 4. Venite benedicti patris mei. tē. t sequit^{ur} esuri ui. tē. et ysa. 48. frange esuriēti. et seq^u glā

thi colliger te. has aut^{em} utilitates maxime ha bet cū debitis cōstādis vestita. **N**otādū ē q^u elia v; ad pōicta nō q^u pē fm nēcitātē s; scdm qndā dispōicōez et p hūc ē modū intell^{er} illud ambio. sup i^o. 1. thi. 2. pietas ad oīa v; pie tatē sequēs si lubzicū carnis padat^{ur} vapulab^{it} s; nō pibit quia p hoc q^u aliq^{is} pietatis opibus vacat exi^{us} in pēto mōli sed disponit ad gra dā ut nō facile pmittat^{ur} in pōicōez ire.

Equif vidē de vltimo. s. de elia p opacōez ad satisfactōz. Et ēca h^{oc} q^untū plā. s. vtz elia sit satisfactoria. Itē ul' sit intencōe suble uādī nēcitātē pxiū t sic est op^{us} mīe. vl' recō pensandī debitū offēse dī. et sic ē op^{us} iusticie et est satisfactoria. vñ pmo mō pti^{us} ad meritū vite. 2° mō ad meritū dimissiois pene. **V**tz q^ulibz elia corpālis sit satisfactoria. Itē a pēto delistē nō est de eēnda satisfactōis ut ex pōictis p; s; est pambulū ad satisfactōz sic ei^{us} fū dām tū. vñ cū aliq^{is} peccat eo ipso q^u nō facit q^u facē teneat^{ur} pstat q^u i^o q^u q^u tē alias facē nō est de esse da satisfactōis s; pābulū ad eā vñ cū ad elia rū largicōz q^u q^u teneat^{ur} q^u nō vt patuit sup pstat q^u illaz eliaz largicō ad q^u q^u tē nō est ps satisfactōis. **A**ltē vero sic cū sint opa bona et penalia q^u exigūt ad op^{us} satisfactoriū. punit^{ur} enī q^u nō tū ex afflictōe corpis s; ēē ex subēctōe rez. hec tho. **Q**uidā tū ut bonū. dicūt q^u ēē ille elie ad q^u q^u tē sē satisfactorie ex dīne mīe lar gitate. **V**tz elia ad hoc q^u sit satisfactoria fie ri debeat de necessarijs. Itē nēcm dīdē duplr. ul' fm nāse aritudinē ul' fm vsū vñdī eōez p^{ro} mō nō tē nec debz imponi ei q^u peccauit qā h^{oc} est pfectōis t pmet ad illos qui totū victū ex pectāt a xpo sic viri q^u sūt in statu pfecto. Et iō si fiat elia debet fieri de eo q^u supēst hūc nēcio. et bñ est satisfactoria. Si autē dicat^{ur} nēcm 2° mō de quo dīc aug^{ustinus}. mltā supflua habē pba binī si sola necessaria teneam^{us} de tali sit ppe sa tiffactō. de supfluo vō hūc nēcio nō fit qntū ē de rigore iusticie. **C**redo itēz q^u dīne mīe largi tas est tāta q^u to^{talit} acceptat t q^u p nichilo nos saluat. hec bonū. **V**tz vō de ppijs ul' alienis. ul' illidte acq^uisitis debeat elia fieri req^ure sup. h^{oc} aut ad pñs dīcē sufficīat. s. q^u ad hoc q^u elia sit satisfactoria. nēcm ē q^u q^u eam dat ipam iusto titulo habeat et tenē et possidē valeat aliē tenē pocius reddere q^u dare. hec hōfē.

De orōne. ii. 212

Deinde considerandū est de orōne. Et pmo de eius quidditate. 2° cui cōuenit orā ri. 3° cui cōuenit orare. 4° quāliē de bet orari. 5° quid in oracōe debet peti. 6° pro qui bus debet orari. 7° de oracōis utilitate et effica cia siue virtute. 8° de oracōis necessitate. 9° de diuina laude que in oracōibz inserit^{ur}. 10° de deuocōe ex qua oracō virtuosā redditur. **O**ratio enim sine deuocōe est quasi mugitus boū. ut dīdē aug^{ustinus}. **C**irca pmi querunt^{ur} plā. cui^{us} scz potende accūs sit ipa oīo vtz rōis ul' volūta tis. Itē ozare dīdē duplr. vno^{modo} p desiderio ob tinēdi aliq^u a deo quo desiderās ordinē in ipm

Et sic oracō est quidā ascēsus aīe intellectū ad
deū qui est volūtatis vt elicientis et intellectus
ut dirigētis et sic dicit dāni. 3. c. 23. Orō est ascē
sus intellectus ad deū. et glo. sup illud psal. acce
dite ad eū dicit. accedite fide inhēdo. et duobus
pedibus genitricis caritatis cōtendo. p. p. p. ad di
rectōem intellectus. 2. ad ascensū affectus. Et sic
sumit oracō scōm qd. 1. th. 2. distinguētra
obsecracōem postulacōem et grāz actōem. et in glo.
sup illud psal. Dñe āte te omīe desiderū mēi.
vbi dicit nūq̄m desinit orare qui non desinit
amare. Alio mō orare est idē qd pōictū deside
riū loquendo ad deū p modū pponē non p mo
dū indicatū sed supplicatū. et sic ē actus intel
lectus ut elicientis et volūtatis ut mouētis. et
sic dicit psal. 10. ethimo. qd orare est dicē
Et auic. 2. metha. c. 3. dicit qd hō p orōz loquit
deo. et pbs. 1. eth. c. penl. dicit qd ad opam a deū
cat racō. hec rich. **V**tz orō sit actus religio
nis. **I**te qd sic qz p orōz homo deo reuerēdā orā
do exhibet inq̄ntū scz ei se subdit et pfitet orā
do se indigere eo sicut bonoz suoz auctore. hoc
at pmet ad vtutē religiōis cuius ut dictū fuit
2. li. est honoz deo debitū exhibē.

Equē vidē de 2. scz cui oueniat orari. **I**te
qd hoc ouenit deo et eē sanctis ei. vñ job.
4. ad aliquē sanctoz ouertē. aliē tñ deus orat.
et aliē sancti orant. **D**e enī orat ut p ipm id
qd petē impleat. Sancti aut qui sūt in patria
peticōes nras quas ad eos dirigim in vbo qd
ipī vidēt eis manifestante cognoscūt. Sancti
vō qui sūt in via vl in purgatorio non dum
frunē verbi visione ut possint ea que nos co
gitam ul dīam cognoscē. Et ideo imploza
mus orando suffragia sanctoz exnā in pīa
non aut sanctoz exnā in pīgatorio l in mū
do. **V**iuis tñ petim colloquēdo. **N**obis nō
qd quia spūs sanctus ex psonali ppetate habz qd
sit donū ideo magis sibi optet qd ipe petat qm
qd aliqd ab eo petat qmuis etiā ecclia aliqs ora
cōnes dirigat ad ipm licet non eas q loco ora
cōnū in ecclia recitant. vt veni creator spiritus
mentes tuoz visita.

Equē vidē de 3. scz cui ouenit orare. **E**t
arca hoc querunt pla. pmo vtz oueniat
solī creature rōnali. **I**te qd sic ut patet ex pōi
tus in solone pme qstōis de orōne. **V**tz xpo
opetatur orare p nobis. **I**te xps orat p nobis i
q̄ntū hō. sed ideo non dīam xpm orare p no
bis. qd xps sigficat suppositū eternū cui nō est
orare. sed adiuuare. ppe quod dīam xpe audi
nos xpe miserē nobis. Et in hoc etiā vitamus
heresim arrii qui posuit psonā filij minorē pa
tre. et heresim nestorij qui distinxit in xpo pso
nā filij hoīs a psona filij dei. **V**tz vero sancti q
sūt in patria orant p nobis. et vtz illi q sūt in
pīgatorio filij orant p nobis. req̄re sup arca fi
nē terq̄ libri.

Equē vidē de 4. scz qualit debet orari. et
quid de aliquibz adicōibz et papue de illis
que req̄runt in orōne ad hē qd sit impetūa. di
cet infra. ar. 4. tñ et hic ēca hoc q̄terunt pla.

Ite qd sic orō debeat esse vocalis. **I**te qd sic est
enim duplex orō. s. cōis et singularis. Cōis ē
que p ministros ecclie in psona totius ppi fidel
deo offert. et ideo oportet qd inotescat toti ppi
p quo offert. qd non posset fieri nisi esset voca
lis. et ideo etiā cantus sūt ab ecclia instituti. vñ
aug. dicit de seipo qd flebat vberime i ymnis
et canticis suauit sonantibus canticis ecclie eo
qd voces ille influebāt in auribus ei et loqueba
tur veritas i cor ei. **Q**uo vero singularis offert
tur a singulari psona quacūqz siue p se siue p
alijs orante. Et de huius orōis necessitate nō est
qd sit vocalis. **I**ungit tñ ei vox mltiplicat rōne.
pmo ad excitandā inēiorē deuocōem. **V**ñ in ea
tñ vocibz et huius signis est vtendū q̄ntū pdest
ad excitandū interiōrē mentē. si vero mēs p hoc
distrahatur ul qualitēqz impediatur est a talibus
cessandū qd papue stringit in eo cuius mens est
huius signis sufficiens ad deuocōem parata. **S**e
cūdo qd deo aliqd debitū reddat ut hō deo fuit
scōm totū qd a deo habet. i. non tantū mente.
sed et cor pzi qd papue ouenit orōi fm qd est
satisfactoria. **T**ercio adiungit ei ex quādā redū
danda ab aīa ad cor p et ex vehemēti affectōe.
scōm illō psal. Letatū est cor m. et exul. ling.
m. et hec tres rōes cū alijs tribz in hīs vsibus
p̄tinent. Collige sex causas q̄re vocalit oras. **V**t
cor pcedat mentis deuocō crescat. **V**t cor mū
det et pxiū edificet. **L**ingua laudet opifex de
monqz fugeat. **S**i obidē illō qd. 6. tu aut cū
oraueris int in cor. et c. Dicendū sic dicit ibi cri
so. qd dñs non p̄hibet orare manifeste. sed p
hibet hoc fieri ea intēcōe vt ab alijs videat. **V**ñ
orans nichil nouū facē debet qd aspiciat hoīs
uel clamando uel pectus p̄cuciendo ul manū ex
pandendo. **V**tz orō debeat esse diuturna. **I**te
qd q̄ntū sic de orōne enī possum loqui dupl.
vno mō scōm cām suā que est desiderū carita
tis ex quo pcedere debet oracō qd in nobis debet
esse stannū ul actu ul vtute. manet enim h
modi desiderū in oībz que ex caritate faciū in
glām dei. oīa autē que agim debem ad glām
dei facere. ut dicit. 1. cor. 10. Et scōm hoc orō
debet esse stannū. vñ aug. ad pbā. nos ipa fi
de spe et caritate stannato desiderio semp oram.
Alio mō scōm se et sic non pot esse assidua qz
oportet alijs opibz occupari. sed oueniēs est vt
tantū dūret q̄ntū est vtile ad excitandū interi
ris desiderij feruorē. cū vero istā mensurā exce
dit ita qd sine tedio durare non possit non est
orō vlteri p̄tendenda. ut etiā vult aug. ad
pbā. ostendēs hoc exemplo sanctoz qui mora
bant in egypto. **D**ñr inq̄t fratres in egypto
habē orōnes crebras tñ breuissimas. et quodā
mō iaculatas ne illa vigilanē erecta que orā
ti p plimū est nccia p̄ductōis moras euas
cat atqz hebetet intēcō. **N**e p hoc etiā ipī satis
ostendūt istā intencōz sicut non esse obrundē
dā sic durare non pot. ita si p̄durauerit non
etiā rūpendā. Et sic hē est attendendū in orōne
singulari p̄pacōem ad intencōem orantis ita in
orōne cōi p̄pacōem ad ppi deuocōem. **E**t nō

rone illi qd dicit dñs luc. 18. oportet sepe orare
q aliqd continue orat. vel ppter continuitate des
siderij ut dictu est. ul' qz non pretermittat qñ
oret tyibz statucis. ul' ppter effectū sine m oza
te qui post oracōez remanet magis deuot. siue
etiā in alio ut cū aliqd suis beneficijs aliū puo
cat ut p se oret. etiā qñ ipe ab orōne cessat.

¶ **S** obit extra hoc qd dicit q oīo debet aliqd eē dūe
na quia xps dicit. qd. 6. orātes aut nolite mlti
tū loqui. **R** sicut dicit aug. ad pbā. absit ab
orōe mltā loqui sed nō desit mltā pccō si fer
uēs pseruet intencō. Nā mltū loqui in orando
est necessariū rē supfluis vbis agere. plerūqz
hoc negotiū plus gemitibz qm fmonibz agit.

¶ **V**tz de nccitate orōnis sit q sit attēta **R** s
q sic. Attēcō em habet papue locū in orōe vo
cali. Act. em exterior non est moralis nisi per
cōpacōez ad actū rōis intēoz. vnde nullū habz
effectū vocalis orō si eā non pcedat ul' comite
tur pccōis intencō aliē non esset moralis. **V**bi
notand q aliqd dicit nccm duplr. vno modo
p qd meli' puenit ad finē et sic attencō nccia
est absolute orōni. Alio mō sine quo res n pē
sequi suū effectū. Est aut triplex effect. orōis
vn' cōis oibz s actibz informatis cantati scz
mereri. Et ad hoc non est nccia attencō p totā
orōz. sed vis pme attencōis qua aliqd accedit
ad orandū reddit orōz meritoria. sic et in ali
is actibz meritorijs accidit. Ali' ē ei ppu s. f.
impetrare. et ad hoc etiā sufficit pma intentio
quā de pñcipaliē attēdit. Si aut pma intencō
desit orō n' ē meritoria nec impetratiua. Illā
em orōz deus non audit cui orans non atten
dit. ut dicit greg. vnde si assit intencō debita
et actualis in pñcipio orōnis vocalis est meri
toria et impetratiua p vtutē pme intencōis nisi
postea intrūpat p orā intencōez. sicut cū aliqd
inapit pgnari. vel eliaz facē ppe deū tot' act.
sequens est meritoria vtutē pme intencōis licz
cesset sua intencō actualis. p effect. orōis quē
pñcipaliē efficit est quedā spūalis refectō mētis
et ad hoc nccia est intencō in orōne. 1. cor. 12.
¶ Si orē lingua tantū mens mea sine fructu est
Triplex tñ attencō adhiberi pōt orōni vocali
vna verbis ne quis in eis erret. scōa sensui ver
boz. terda fini orōnis. s. deo et rei pro qua ora
tur que est maxime nccia quā etiā pñt habere
pdeote. et qñqz tantū habūdat hec intencō qua
mens fert in deū ut etiā alioz oīm obliuiscat.
ut dicit hugo de sanc. vic. Et quocūqz istorū
modoz assit attencō non est inefficax orō ad
satisfaciendū. nec ē reputāda inattēta. **¶** Quid
si quis in orōne vageet mente **R** s q ex pposito
vagari mente in orōe est pccm et impedit orā
cōis fructū. et cōtra hoc aug. in regula dicit.
cū oratis ps. et ymnis h' verset in corde qd p
fert in ore. Euagacō vero pter ppositū orōnis
fructū non tollit. vnde basili. si debilitatus a
pccō neqs orare qñtūqz potes cohibeas et de
us ignoscat. quia nō ex negligēda sed ex fra
gilitate non potes ut oportet assiste corā eo.

¶ Si obidē illud hug. de sanc. vic. d. si qñ orōz

fundim' aliud qdlibet in corde vsam' et si illd
bonū sit a culpa liberi non sum' **R** s q hoc in
telligit qñ aliqd ex pposito mente ad alia distē
hit in orando. Tunc em sine culpa nō est r p
apue si in alijs spōte se occupat que mentē dis
trahūt. ut sūt exteriora opa. Et si ad cōtrariū
mens euaget culpa mortalis erit. si aut sine h'
qd papiam' mēs ad alia vageet vel caret culpa
vel est minima culpa nisi pcedēs cogitacō ex q
stringit talis euagacō dicat eē in culpa. h' tho.
in 2. **¶** **V**tz attencō noceat orōni **R** s sic dēni
est pri'. melior est scōa attencō qm pma. r ter
da qm scōa. vñ dicit hugo de sanc. vic. de vtu
te orandi. Pura orō est qñ ex habūdācia deuor
cōis mens ita accendit ut cū se ad deū postula
tura puerterit p amoris ei' magnitudine eē pen
cōis sue obliuiscat hec hugo. Et quia aīa nō
pōt esse vehemēter attēta ad diūsa ideo pma
attencō nocē pōt ut sit minor orōnis fructus
si scōdā attencōez euacuat. ul' scōa si terda oī
no tollat sed non ecōuerso. Sed attencō cōiter
acapienda non obest sed mltū pdest ut etiā ex
supdictis patet. vñ hugo in dicto li. dicit sic.
orōi sancta meditacō est nccia ut orō oīno p
fecta esse neqat si eā meditacō aut non comi
tet aut non pcedat. Attēcō igit pma que ē ad
ipā vba sufficit q sit tanta qnta suffiat ad in
tegrā placōez vboz. alias si sit nimia erit ora
cōis impeditiua. vñ qñqz hō expit q qñ vult
nimis in pcculari cogitare de vbis sibi min'
occurrunt verba dicenda et impedit et etiā inten
cōez scōdā r terda.

¶ **S** Equit vidē de 1. f. quid in orōne sit petē
dū. Et cca hoc qrunē pla. f. vtz in orōe
sit aliqd dēmiatē petendū **R** s q sic. vñ xps.
qd. 6. docuit dēmiatē petē ea que pñtē in
orōne dñica. Possum' aut dēmiatē petē il
la bona quibus non stingit male vti et que
malū euentū habē non pñt. hec aut sūt quibz
beatificam' et qbus bēitudinē meremur. que q
dē orando sancti absolute petūt scōm i'. osten
de faciem tuā et salui erim'. et itez deduc me
in semita man. t. **¶** **A**lia aut puta diuicie hono
res et huiōi peti pñt sub condicōe. f. si de' sāt
esse vtilia. Et idē est in dubijs. quia ut d' ro.
s. quid orem' nescim' sicut oportet. hoc aut. f.
dēmiatē petē valet ad tria. pmo ut orantis i
tencō ad aliqd dēminet que dēminacō ē in ora
cōe mltū nccia. 2. ut nobis innotescat nīm
desideriū qñtū in ipō pfecerim'. 3. ut feruēa
petam'. qā bona qñto pcculari' inspiciunt tā
to feruēd' acupiscunt. sicut dicit plūs. 3. eth.
de delectacōibz corporalibz. vñ aug. 1. li. de ado
rando deū. ad pbā. dicit ideo p certa intūalla
tpm. etiā verbis dēmiatis oram' deū. ut illis
rez signis nosipos amoneam' quo ad pñū.
et qñtū in ipō desiderio pfecerim' nobis inno
tescam' quo ad 2. r ad hoc agendū nosipos
ard' exatē quo ad 3. **¶** **V**tz hō orādo debe
at a deo petere tpalia **R** s q sic vñ pñ. 3. e. tan
tū victui meo tribue nccia. r aug. ad pbā.
sufficiendā vite non vult indecēt quisqz si eā

vult et non ampli⁹. que quid non p^{er} p^{er}ter
ipam sed p^{er} salutē corporis et agruente habi
tū p^{er}one hoīs ut non sit incōueniēs eis cū qui
bus viuendū est ista ergo cū habent ut teneant
cū nō hñt ut habeant orandū est. sicut etiā dīc
ibidē. licet orare q^{uo} licet desiderare. tēpalia aut
licet desiderare nō quidē p^{ri}ncipalit^{er} ut in eis finē
ostitiam⁹ s^{ed} sicut quedā admīcula quib^{us} inua
mur ad tendendū in bēitudinē inq^{ui}ntū scz vī
ta corporalis p^{er} ea sustentat^{ur} et inq^{ui}ntū organice
deserviūt ad act⁹ v^{er}itū ut dīc^{it} p^{hi}s. i. ethi.
Vtz in o^{mn}īe dñica ouenientē septē petant⁹. **R**e
arca o^{mn}īe hāc p^{ri}mo s^{er}uanda est ei⁹ excellēda
2° est exponēda. **Q**uantū ad p^{ri}mū scīendū q^{uo} h^{ic}
o^{mn}īe est alijs o^{mn}īb^{us} dignior edicōe q^{uo} est edica
aboze x^pi. **I**tem est exp^{re}ssione cōioz. q^{uo} in ea
nllm v^{er}bū p^{ri}mū ponit^{ur} s^{ed} oīa cōia ut patet. **A**ut
in v^{er}bis compendiosior ut cūius addiscere^{re}. fa
cili^{us} tenere^{re}. frequēd^{us} dicere^{re} et nlls excusare^{re}
Quē in sentēcijs p^{ro}fundior. q^{uo} hāc p^{ri}me^{re} matia
oīem petendū. vñ aug⁹. ad. p^{ri}bā. de orando dē
si p^{er} oīa p^{er}acōnū scōz v^{er}ba dīscras q^{uo}ntū est
mo nichil p^{ri}meat q^{uo} ista o^{mn}īe non p^{ri}meat et
adudat. **A**ut in efficacia v^{er}uofior. q^{uo} enī imme
diatē a deo est edita ideo ad impetrandū effica
cissima. i^{tem} enim modū efficacē impetrādū nor
uerat quē in hac o^{mn}īe p^{ri}uoluit. **Q**uantū ad
2° scīendū. q^{uo} in ipa o^{mn}īe dñica p^{ri}mo p^{ri}mittit^{ur}
exordū. in quo capta^{ur} beniuolēcia. ibi pater
n^{ost}r^{us}. 2° addit^{ur} narracō in qua exp^{re}mit^{ur} indigēda
ibi sanctificet^{ur}. 3° ponit^{ur} p^{ri}uoluit i^{tem} qua erigit^{ur} cō
fīdēda. ibi amē. **D**icit ergo q^{uo}ntū ad p^{ri}mū p^{ri}
in quē credim⁹. n^{ost}r^{us} quē amam⁹. qui es in celis
in quo speram⁹. vñ p^{er} dīc^{it} q^{uo} ibi exat^{ur} i^{tem} no
bis postulandū fīdēda que p^{ri}uoluit exat^{ur} i^{tem} no
bis s^{er}uando et ad nos caritatē qua vult bo
nū n^{ost}rū ideo dīam⁹ pater noster. 2° et excellē
dā qua p^{er} ipm ideo dīam⁹ qui es in celis **S**eq
tur sanctificet^{ur}. vñ exp^{re}mit^{ur} nostra indigēda.
nec mīstuit x^ps hanc oracōe^m ut in orando so
lū hīs v^{er}bis v^{er}i debeam⁹. s^{ed} q^{uo} ad illa sola im
petrāda tendē debet intencō n^{ost}re oracōis qua
lītercūq^{ue} ea p^{er}ferem⁹ ul^{ter} cogitam⁹. **P**etunt^{ur} a^{ut}
oīa necessaria petent^{ur}. **A**ut enim petē acq^{ui}sicio
boni et hoc ul^{ter} gl^{ori}e. et hoc tangit^{ur} ibi adue. re
tū. nel gradē et h^{ic} ibi. fiat volūtas tua. l^{et} ex
terioris sube. et hoc ibi. panē n^{ost}rū cot. **N**ut
amotionē mali et h^{ic} ul^{ter} culpe q^{uo} fit ibi. dimit
te nobis de. no. vñ pugne. ibi et ne nos inou
cas in temp. vñ pene. ibi s^{ed} libera nos a malo.
Aut cōfirmacō in bono et sepacō a malo. ibi
sanctificet^{ur} nomē tuū. **D**icit g^o nomē t^{ui}. i. ho
nor et notīda. noīs tui sanctificet^{ur}. i. firmet^{ur} in
nobis scz in intellectu p^{er} fidei integritatē et in
affectu p^{er} dilectōis caritatē. et i^{tem} affectu p^{er} op^{er}is
strenuitatē. vñ nomē tuū quo scz dīam⁹ x^pi
ni sanctificet^{ur} p^{er} x^pi imitacōz et adhesionē. **A**d
ueniat regnū tuū. i. ecclīa militans p^{er} iustici
am. veniat ad te p^{er} gl^{ori}am. vñ regnū tue gl^{ori}e
veniat ad nos p^{er} affecucōez visionis ap^{er}te. fiat
volūtas tua p^{er} tuoz p^{re}ceptoz et s^{er}uiliōz ad imple
cōez. sicut in ce. et in tra. i. sicut fit in corpori^{bus}

b^{us} celestib^{us} ita fiat in terrenis. vñ sicut fit in
ecclīa triūphante ita fiat in militante. **P**anē
n^{ost}rū cot. scōm lucā q^{uo} cotīdie indigem⁹. vel
fm q^{uo} sup^{er}subalē. h^{ic} aut intelligi p^{er} et de pa
ne sacrali cui⁹ quotidian^{us} vsus p^{er}fidat^{ur} hoī in
quo etiā intelligunt^{ur} oīa sacramēta. **E**t de pa
ne corporali. ut p^{er} panē intelligat^{ur} oīs sufficiē
da victus ut dīc^{it} aug⁹ ad probam. quia eu
karistia est p^{ri}ncipū sacm et panis est p^{ri}ncipū
victus. vñ h^{ic} q^{uo} dīc^{it} sup^{er}subalem exponit^{ur} je
ro⁹. i. p^{ri}ncipū. vel p^{er} dīc^{it} panis sup^{er}subalis ē
panis corporalis quia sube corporis sup^{er}addit^{ur}.
Et panis sacralis quia oēm subam et corporalē
et spūalē dignitate sanctitate et p^{er}ate supgre
dit^{ur}. da scz tu qui dare potes nobis indigenti
bus. hodie. i. p^{ri}ncipū quia semp indigem⁹. **E**t
dimitte no. de. no. i. p^{er}ca quib^{us} obligam⁹ a
penā ul^{ter} ipam penā ad quā obligam⁹ p^{er} culpā.
Dimitte inq^{ui}a. i. inuiriā et offensā relaxando
vindictā nō expetendo de eis. **V**bi aug⁹ si in
hac peticōe mentim⁹ tod^{us} o^{mn}īis nlls est fruct⁹
Ideo nota q^{uo} ille qui odiū habet ad aliquē aut
dīc^{it} illam o^{mn}īe in p^{er}ona ecclīe et sic eā dīcē
potest non ut suā sed ut ecclīe. **N**ut dīc^{it} eā
in p^{er}ona sua et tūc exponit^{ur} sic. sicut et nos di
mittim⁹. i. sicut et nos dimitte debemus et tūc
valet sic orant^{ur}. et si non de condigno ad gl^{ori}az
de condigno tam ad impetrandā grām. **E**t ne
nos inducas in temp. i. induc^{it} p^{ri}mittas in tē
ptacōez. i. delectacōez et s^{er}uimacōz p^{er}cc^{is}. **T**ēpta
ri enim est in cogitacōe. **C**oncuti in delectacōe
s^{ed} induc^{it} in cōsensu. **T**emptari est bonū. sed cō
cuti et induc^{it} malū. **I**deo p^{ri}mū non p^{er}at amo
ueri sed scōm et tercū. **S**ed libera nos a malo.
scz culpe et pene. **A**men. i. fiat.

Quē vīdere de 6°. s. p^{er} quib^{us} debet orari.
Et circa hoc querunt^{ur} pl^{ur}a. s. vñ orandū sit
p^{er} alijs. **R**e^{re} q^{uo} sic. iac. 4. orate p^{er} inuicē ut sal
uemini. **I**llud enim debem⁹ orādū petē q^{uo} debe
mus desiderare. **D**esiderare aut debem⁹ bona n^{ost}
tantū nobis sed etiā alijs. hoc enim p^{ri}met ad
rōez dilectōis quā impendē debem⁹ p^{ri}imis. et
ideo caritas requirit ut orem⁹ p^{er} alijs. **V**nde cri
so⁹. sup^{er} q^{uo} p^{er} se orare n^{ost}itas cog^{it}. **P**ro alto
aut caritas fraternitatis hortat^{ur}. dulci^{us} aut est
ante deū oracō n^{ost} quā necessitas trāsmittit^{ur} sed
quā caritas fraternitatis s^{er}uēdat. h^{ic} criso⁹. **O**zā
dū est igit^{ur} p^{er} alijs et p^{er} peccatorib^{us} ut ouertant^{ur}
et p^{er} iustis ut p^{er}seuerēt et p^{er}fidant. **O**rantēs a^{ut}
p^{er} p^{er}cc^{is}orib^{us} p^{re}destinatis tantū exaudiunt^{ur} sicut
correcō qua corrigim⁹ fratres effectū habz in
p^{re}destinatis n^{ost} in reprobatis. fm illud eccl^{ie}. **A**
nemo p^{er} corrigē quē de^{us} despererit. **P**ro iustis
aut est orandū. tū quia p^{re}ces m^{ul}toz facilius
exaudiunt^{ur}. vñ sup^{er} illud ro. 6. adiunetis me i
o^{mn}īb^{us} v^{er}stris. dīc^{it} glo. m^{ul}toz p^{re}ces impossi
bile est q^{uo} non impetrent^{ur} illud q^{uo} est impetrabi
le. tū ut non supbiāt maiores dū. s. s^{er}uiderant
se minorz indigere suffragijs. tū etiā ut p^{er} m^{ul}
tos grade agant^{ur} deo de beneficijs que s^{er}uert iu
stis que etiā cedūt in vtilitatē m^{ul}toz ut patet
i. cor. 4. **V**tz sit orandū p^{er} inimicis. **R**e^{re} q^{uo}

11
sic. Orare enim est caritatis ut dictum est sup.
vnde eo modo quo debemus diligere tenemur
etiam pro inimicis orare. vnde necessitatis est ut
a cõibz oracõibz quas p alijs facim? inimi-
cos non excludam? q aut p eis spali? oramus
est pfectõis nõ necitatis nisi in aliquo eam spe-
ciali. sicut et de dilectõe inimicorū dictū est sup
in 2. li. **E**t nota rōe ei? q dicit apoc. 6. vsqz
quo non vindicas sanguine nrm de hys q habi-
tāt in terra. **Q** sicut dicit aug? de finone dñi
in mōte vindicta mariz est ut evertat reg?
pcti quo regnate tanta pessi sūt. **V**el ut dicit
in li. de questiõibz noui et veteris testi. postu-
lant se vindiari nõ voce sed rōe sicut sanguis
abel clamauit de terra. **L**etabit aut iustus ut
dicit psal. cū viderit vindictā non ppter eā sed
ppter dei iusticiā. **N**otandū ē q licet ipugna-
re inimicos ut opescant a pctis qd in bonū eo-
rū cedit et aliorū sic etiā licet orādo petē aliqua-
tyalia mala inimicorū ut corrigant. et sic oīo
et opacō non erūt ōria. **V**tz sit orandū pro
hys qui peccāt in spm sanctū. v? q non dicit
enim bñs 10. ē pctm ad mortē p eo n̄ dico q
quis orat. **R**o pctm ad mortē dicit scdm siliciu
dñe ad mortē corporis in hac autē sūt tria. s.
amissio vite. corrupcō dispõis corporis ad re-
ceptōz aīe. et impossibilitas rōis fm cursū na-
ture quo ad p̄mū om̄e peccatū in quo est auer-
sio a deo dicit esse mortale siue ad mortē. quo
ad scdm pctm in spm sanctū dicit esse ad mor-
tē quia tollit dispõez ad receptōez vite que con-
sistit in p̄ia. quo ad 3? dicit illud pctm ē ad
mortē in quo quis corporalitē morit. intendit
ergo bñs 10. q p eo qui morit in pcto morta-
li non est orandū. **P**ro eo vero q est in pcto ad
mortē dicto p̄mo mō et 2? non phibet orare.
sed ostendit q monicō qua dixerat esse orandū
p pximo non extendit respectu oīm. sed respec-
tu eorū qd b̄ sperare possum? q nostris oracōi-
bus emendant. hec bonū. 2. li. sei. di. 83. in lra.

Equidē vidē de 1? s. de utilitate et efficien-
cia siue v̄tute oracōis. **E**t arca hoc q̄rim? ē
p̄la. p̄mo vtz sit agnū et vtile deū orare. **R**o
q sic. yn̄o est utilissimū. p̄mo ut nos disposi-
cōi dñe cōformem. **O**ram? enī non quid q̄si
ex oracōibz nris deus de nostris indigenijs
uel desiderijs instruat. vel ei? dispō in aliquo i-
mitem? q fuit error quorūdā antiquorū. sed ut
impetrem? illud qd deus ab eterno disposuit.
sanctorū p̄ibz se facturū scz ut nos postulando
meream? acipe qd deus ab eterno disposuit no-
bis dare ut greg. dicit p̄moli. dyalo. q̄a ut di-
cit aug? li. 2. de p̄desti. sanctorū. forte sic p̄desti-
nati sūt aliq ut nris oīoibz pcedant hec aug?
Sub dñā enim puidencia nõ tantū cadit qui
effect? fiant. sed etiā ex quibz causis et quo or-
dine pueniāt. **S**cdo vtile est nobis deū orare v̄-
froucā recurrendi ad deū acapiamus et eū bono-
rū n̄foz auctorē recognoscām. **V**n̄ crisost? con-
sidera q̄nta felicitas tibi est cōcessa oīonibz cū
deo fabulari. eloquia cū xp̄o m̄scere v? optare
qd desideras postulare. **T**erdo ut oracōis efficiam

qui est m̄plex assequari. **M**orboz enī corpis
et aīe sanat. iac. vlt. oracō fidei alleuiabit in-
firmū. et iero? ieiunio sanant pestes corporis
oracōe pestes mētis. **I**te in bello corporali et sp̄i-
rituali triumphat de quo exo. 17. cū moyses leua-
bat man? vincebat isrl. de 2? yfido? frequens
oracō vidorū impugnacōz extinguit. **I**te vitā
plongat. ysa. 28. audiui oracōez tuā et vidi
lac. t. ecce ego adiciā sup dies tuos. 14. annos.
Ite ab obprobrio et morte liberat ut sarā thob.
3. et susannā dan. 12. **I**tem intellectū illuiat.
aug? orone meli? solūmē dubia quā inquisi-
cōe alia. **I**te celū referat. luc. 2. ihu baptizato
et orante aptū est celū. **I**tem deū mitigat. vnde
thob. 3. dicit glo. q oīo deū lenit lacrima cogit
et hec ad p̄is sufficiant. **V**tz oracō sit satisf-
factoria. **R**o satisfactō respicit et culpā p̄ter-
itā pro cui? offensa cōpensacōez facit. et culpā
futurā inq̄ntū est medicīa p̄seruās et hec duo
genuit oracōi. inīciū enī oīs pcti est supbia.
in oīone v̄o homo deo se humiliat. p̄cedētis etiā
offense recōpensacōez facit et aditū culpe fuisse
tollit radicē amputās ei? et ita oīo plene habz
racōez satisfactōis. **S**cū sit triplex oracō. s.
vocalis mentalis et mediā que illaz est satisf-
factoria. **R**o ad cui? euidentē sc̄endū. q oracō
pure mentalis est qñ labia non mouent sed
cor ad deū loquit. **P**ure vocalis est qñ hō nichil
cogitat de hys que dicit nec in generali nec in
speciali. ita q referat. intencōz v̄boz ad finē. s.
cū orat castra fabricat et sic mētalis simpliciter
vocalē excedit. **M**edia est qua hō orat mentali-
ter et vocalit et tūc aut v̄ba illa impediūt af-
fectū quia sic est m̄flamat? q imediate ferē in
deū et tali melior est mētalis. **A**ut v̄ba inuāt
et tūc vtilior est oracō mediā siue mixta. **E**t h?
mōi sūt multe oracōes maxime in illis qui nõ
sūt sp̄iales ad quorū affect? puocandos sūt in-
stitute orones vocales. **S**i igit querat q oracō
sit satisfactoria. **R**o dicit bonū. q oīs q̄a nlla est
in q nõ laborēt virtutes aīales et q̄ntū sp̄is de-
lectat tantū sepe caro tabescit et virtutes aīa-
les min? cca regimē corpis sūt intēte. vñ ḡg.
sup exe. dñi crescit fortitudo amoris intmī in-
firmam fortitudine carnis. vñ neruus femo-
ris iacob ex lucta angeli emarcuisse dicit. inē-
ceteras tñ illa est magis satisfactoria in q hō
ad gemitū accēdit. quia deus in illa maxime
delectat. vñ q̄a illud est grade specialis nõ im-
ponit a p̄bzo s; pambulū ad illud scz oratio
vocalis. **E**t quia non est stat? in vocibz sed or-
dinant ad intellectū. **H**inc ē q dñs cū dicit qd.
6. **O**rantes nolite multū loqui. m̄tent ab ora-
cōe vocali ad mētale. **E**t etiā greg. dices. vera-
cter orare est amarus in apunctōe gemit? non
v̄ba cōposita resonare. hec bonū. **S**ic igit h? est
sūma dictorū. s. q oīs oracō ex caritate facta si
recte fiat est penalis et p̄ esse satisfactoria qz
nunq̄m est ita delectabilis qñ sit aliquo modo
penalis scz antecedentē uel p̄sequentē uel p̄comi-
tantē. **I**lla tñ inē om̄s est papue satisfactoria
que magis est gemibunda et in qua est maior

clamor cordis ad deū p peccatorū veniā. h^c autē in
aliq^o est mentalis in aliq^o vocalis. **V**trū
oro sit meritoria vel etiā impetratoria. **R**o q sic
vñ sup illud psal. oro mea in sinu m. ouertē
dicit glo. et si eis non p fuit ego tñ non sū fru
strat^r mercede mea. merces autē non debet nisi
merito oro em ut dictū est respectu futuri ef
fect^r duplicē habet v^tutē. s. merendi et impe
trandi. v^tutē merendi habet sicut quilibz acc^r
v^tutis inqñtū scz pcedit ex caritate a qua qui
dē pcedit mediāte religione cui^r acc^r est. ut di
ctū est sup. **A**d reliōnē pmet oro offerre. **A**d
caritatē vō pmet desiderū rei cui^r oplenētū
petit oracō. fides autē nccia est ex pte dei scz ut
credat ab eo posse obtinē qd petē. hūilitas vō
nccia est ex pte petentis qui suā indigentiā re
cognoscit. Est etiā deuocō nccia. s. h^c ad rdi
gionez pmet cui^r est p^rmus acc^r nccia^r ad omīs
cōsequētes. ut dictū est li. 2. Est autē oro impe
tratoria ex grā dei qenā nos ad orandū indu
cit. **V**ñ ang^r de v^bis dñi. non nos hortaret^r
ut peterem^r nisi dare vellet. **N**otandū autē
q qñz pñapaliē aliqd aliud resp^rct meritū ora
cōis qm illud qd petē. **O**rdinā^r em meritū p
cipue ad bñtudinē. sed peticō oracōis directe
extendit se qñqz ad alia. **S**i g^o illud aliud qd
petit aliq^s p se non sit ad bñtudinē ei vtile nō
mere^r illud. s. qñqz h^c petēdo et desiderando me
ritū pōit. ut si petat a deo oplenētū alicui^r pec
cati qd est non pie orare. **Q**ñqz vō non est ne
cessariū ad salutē nec manifeste cōtrariū. et tē
licet orans posset orādo mereri vitā non tamē
mere^r illud obtinē qd petit. vñ ang^r libro sē
tendaz. p^rsperi. fideliter deo supplicās de nccita
tibz hui^r vite et misericordiē audiet et miseri
cordiē n^o audiet. qd emm infirmo sit vtile ma
gis nouit medic^r qm egrot^r. et ideo paul^r nō
est exaudiet^r de amocōe stimuli carnis. **S**i vero
illud qd petē sit vtile ad bñtudinē hoīs quāsi
p^rimē ad ei^r salutē mere^r illud nō tantū orā
do sed etiā alia opa bona faciendo et ideo indu
bitanē acapit qd petit tūc scz qñ oportet acipe
Quedā enim non neganē sed ut agruo denē
t^rpoze di^rfferunt. ut dicit aug^r sup 10. qd tñ im
pediri p^r si n^o p^rseuerauerit impetrando. **Q**uia
vō hō nō p^r aliq^r mereri vitā eternā ex dōigno
ut in 2. li. dictū est. ideo p^r omīs nec ea que p^rti
nent ad vitā eternā p^r aliqñ aliq^s ex dōigno
alteri mereri. **E**t ideo non semp exaudiet^r orans
p^r alio. ut dictū est sup. **E**t ideo ponunt^r qñqz
dōicōes qbus acurrentibz semp impetrat^r qd pe
tiē. s. ut p se petat necessariū ad salutē pie et
p^rseuerat^r non tamē ille qñqz dōicōes req^rrit
tur ad efficacā impetrandi qñ nichil impetre
tur si aliqua desit. quia etiā qñqz aliq^s orans
p^r alio audiet. sed qñ hīs positis oro semp habz
efficaciā impetrandi. h^c tho. in 2. **N**ota etiā
q omīs dōicōes que req^rrunē ex pte orantis i
qñtū est orans includunt^r in h^c qd dicit^r pie. pu
ta q oret fidelit^r. iac. 1. postulet. in fide. s. s^riden
ter nichil hesitans. **I**te hūilit^r psal. **R**espexit i
o^rone hūiliū. **I**te feruent^r. vñ de aug^r. ad p^rbā.

dignior seque^r effect^r. qñ feruēdior pcedit af
fect^r. **N**otandū etiā q oro qñtū ad efficacā
merendi inicit^r pñapaliē caritati. qñtū vō ad
efficaciā impetrandi inicit^r pñapaliē fidei. qñ
p fide habz hō noticiā oipotende t mē dñe ex
quibz impetrat oro qd petit hec tho. i. 2. **V**trū
peccatores orando impetrent aliqd a deo. **R**o q
sic. vñ cris^r sup q^ro. oīs q petit acapit. i. siue
iustus siue pccor. **E**t aug^r. dicit sup 10. si pccor
res deus non exaudiret frustra publican^r sic
dixi^r s^ret. de^r p^rid^r esto michi pccori. **I**n pccor
re tamē duo sūt cōsideranda. s. nāta. quā deus
diligit. et culpa quā odit. **S**i ergo pccor aliqd
petat inqñtū pccor. i. s^rm desiderū peccati de h^c
a deo n^o audiet ex mīa s. qñz audiet ad v^tdictā.
qz ad v^tdictā de^r p^rmittit pccorē adh^c ampli^r
ruē in pccā. deus enim quedā negat p^rid^r que
cedit irat^r ut dicit au^r. **O**ronē vero pccoris
ex bono nāte desiderio pcedente deus audiet. nō
quasi ex iusticiā qz pccor hoc non mere^r sed ex
pura mīa. obfuitis tamē qñqz p^rdictis dōicō
nibz. **S**ed obiat^r illud qd scribit^r in 10. sam^r
qm pccores non exaudiet deus. **D**icendū q sic
dicit aug^r. illud verbū fuit ced^r adhuc non in
unctū. i. nondū pfecte illuīat^r. et ideo nō est
ratiū. licet possit verificari si intelligat^r de pecca
toze inqñtū est pccor. s^rm quē modū dicit^r p^rid^r.
28. qui declinat aurē suā ne audiat legē oracō
eius erit execrabilis.

Equē vidē de 9° scz de nccitate oro is. **E**t
circa hoc querunt^r p^rla. s. vtrū oro sit acc^r
eadēs sub pcepto. **R**o q sic. vñ q^ro. A. petite et
dabit^r vobis et luc. 28. **O**portet sp^r orare t nō de
ficere. oportet autē ut dicit cris^r. dicit. necessi
tatē. **N**on est autē intelligendū q homo te
neat^r ad orandū p semp. **E**st enim pceptū affir
matiuū q t si semp obliget non tam p semp
Adit autē oro sub pcepto et detēmiatē et in
detēmiatē. **D**etēmiatē quidē ad aliquas orōnes
ex pcepto tenent^r illi qui ex offi^ro suo sūt me
dij int^r deū et p^rlm ostituti. ut sūt mīstri ecclie
qbus ex offi^ro incūbit pces ad deū i psona to
cius ecclie fundē. et iō dicē tenent^r horas cano
cas ex statuto. **I**ndetēmiatē vero ad orōnē tenē
quilibet ex h^c q tenet^r ad bona spūalia sibi pro
curanda que non nisi dñit^r danē. **V**ñ de aliē
pcurari non pñt n^o a deo petant^r. **E**x h^c etiā q
quilibet tenet^r p^rimū sicut seipm diligere tenet^r
ei in necessitatibz beneficijs subuenire n^o tñ p
corporales elias sed etiā p spūales. quaz vna
est oro ut dictum est p^ruis. **S**ed et oibus etiā
qui misterio non fungunt^r ecclie videt^r ab ecclie
sua detēmiatū t^rpe orādi statutū esse cū s^rm cano
nes teneant^r diebz festis dñis officijs intesse ut
mīstris orantibz p p^rlo suā intencōez s^rfirmet^r.

Equē vidē de 9° scz de laude. **L**cho.
diuina. **E**t cca hoc querunt^r p^rla p^rmo vtrū
de^r sit ore laudand^r. **R**o q sic. p hoc enim exa
tat^r in deū affect^r laudantis s^rm psal. sacrificiū
laudis ho. m. et illic. tē. **E**t affect^r audiant^r ec
s^rm psal. sp^r laus ei^r i ore meo. et seq^r audiat
mansueti t le. tē. **N**otandū tamē qd de deo

possim⁹ loqui dupl^r vno modo quo ad ei⁹ ef-
fendā 7 sic cū sit incōprehēibilis et ineffabilis
maior est oī laude. Vnde et dicit phus. 1. et h.
q^o optimoz nō est laus sed maius aliq^o et me-
lius. debet aut ei fm illam cōpacōez reuerēda 7
honor latie. Alio mō scdm effect⁹ eius qui or-
dinant⁹ ad n⁹az vtilitatē. et sic deo laus debet.
ysa. 43. miseracōnū dñi recordabor laudē dñi
sup oibus que reddiderit nobis dñs. **V**trū
caneus sint assumendi in laudē dñi. **I**te q^o sic
scz ut infirmoz animi magis puocent⁹ ad de-
uocōez. vñ aug⁹. 10. 9. fel. adducor cantādi cō-
suetudinē approbare in ecclia ut p auriū oble-
tamenta infirmoz animi in affectū pietatis
assurgat non aut ppter ostentacōez et delecta-
cōz puocandā. vnde. 10. 9. fel. dicit aug⁹. cum
michi accedit ut me ampli⁹ cant⁹ qm res que
canit moueat penali⁹ me peccare cōfiteor. et tē
mallē non audire cantantē. Quia tam nobi-
lior mod⁹ est puocandi hoies ad deuocōez p
dicacōez et doctnā qm p cantū. Ideo dyaconi et
plati quib⁹ ouenit p doctnā et pōicacōz in deū
aīos hoīm puocare non debēt cantib⁹ insistere
ne p hoc a maiorib⁹ extrahant⁹. ut dicit greg.
et habet in decretis. di. 82. c. in sancta romana
ecclia. hec tho. Illam tñ phibicōz dicit aliqui
habē locū in ecclia romana ppter qd ibi dicit⁹
in sede hac. Alij tantū de cardinalib⁹ intelligē
hug⁹. vñ dicit h⁹ gñaliter dyaconib⁹ esse phibi-
tū cū induci sūt ad legendū euangelii ppter hoc
qd dicit in missaz. Et cā hui⁹ istitucōis fuit
honestas. hec habent in glo. ibid. Non aut as-
sumit ecclia ad dei laudē musica instrumēta
nisi praro organa. qā magis mouēt aīm ad
delectacōez quā forme p ea interi⁹ dispō bona.
In veteri tñ testamēto vtebant⁹ eis. tñ qz ille po-
pulus magis erat dur⁹ et carnalis vnde erat
phuidi puocand⁹ sicut et p pmissiōes tēnas.
tū etiā qā p hui⁹ instra aliq^o significabāt.

Quē vidē de. 10. f. de deuocōe. Et cā h⁹
q^o rñtē pla. f. vñ deuocō sit actus spūalis
Ite q^o sic dicit enim a deuouendo. vñ deuoti di-
cunt⁹ qui se deo quodāmodo deuouēt ut ei se tota-
liter subdant. Et sic deuocō nichil aliud videt⁹
esse qz volūtas quedā pmpre tradēdi se ad ea
que pmet ad dei famulatū manifestū est autē
q^o volūtas pmpre faciendū aliq^o qd pmet ad
fructū dei est quidā actus spūalis volūtat⁹. hec
tho. Et pōicis bene pcorat descriptō deuocōis
que ponit a quibusdā. f. q^o deuocō est feruor bo-
ne volūtat⁹ quē mēs cohibē non valēs cōis
manifestat mōis. **V**trū deuocō sit act⁹ reli-
giōis. **I**te q^o sic. Ad eandē enī vtrū pmet ali-
quid facere et habē pmptrā volūtatē ad illud
idē faciendū. qā vtriusq^o act⁹ est idē obctū. opa-
ri ac ea que pmet ad dñi cultū siue famula-
tū pzie pmet ad religionē. ut ex dictis in 2.
li. patet. ergo etiā ad eā pmet habē pmptrā vo-
lūtatē ad hui⁹ exequēda qd est esse deuoti.
Et nota q^o deuocō que habē ad sanctos trāsie
in deū inqñtū. f. in eis deū veneramur. deuocō
vñ quā subditi dicunt⁹ habē ad dños rpaes est

alteri⁹ rōis sicut et famulat⁹ eoz dīstinguun-
tur a famulatu dñi. Sed obidē quia deuocō
ut dictum est ad h⁹ pmet q^o aliq^o se deo tra-
dat. hoc aut in anifeste sit p caritatē. vnde dicit
dyo⁹. 2. de di. no. q^o amor dñi excessū facit nō
finens amantes sui ipoz esse sed eoz q^o amāt
ergo deuocō pot⁹ est act⁹ caritatis qm religiois.
Ite ad caritatē pmet immediate q^o hō tradat
se deo inherendo ei p quandā spūs vnionē. f. q^o
hō tradat se ad alia opa dñi cult⁹. h⁹ immedi-
ate pmet ad religionē. mediate aut ad carita-
tē que est pncipiū religionis. Vnde nota q^o
sicut pinguedo corporalis et gñatur p calorem
naturalem et ipm calorem conseruat q^o eius exi-
stens nutritiū. sic etiā caritas cāt deuocōez i
qñtū ex amore reddi⁹ aliq^o pmpre ad seruiē-
dū amato. 7 p deuocōez caritas nutrit⁹ sicut et
quelibet amicitia cōseruat et auget p amicitia
liū opez exercitiū et meditacōez. **V**trū stēpla
tō siue meditacō sit cā deuocōis. **I**te q^o sic. f. cā
extrinseca ex pte meditantis. Dicit⁹ est enī q^o
deuocō est quidā act⁹ volūtat⁹ ad hoc q^o homo
se tradat dñi obsequio. Ois aut act⁹ volūta-
tis pcedit ex aliqua cōsideracōe eo q^o bonū intel-
lectū sit obiectū volūtat⁹. vñ aug⁹ dicit li. de
tri. q^o volūtas oriē ex intelligēcia. Et ideo me-
ditacō est causa deuocōis inqñtū semp p medi-
tacōez hō sapit q^o se tradat dñi obsequio. Ad
qd quidē inducūt cōsideracō duplex. vna ex pte
dñe bonitatis et beneficiōz ei⁹. psal. michi ac-
adherē deo bonū est. 7c. Et hoc excitat dilectōez
que est pma cā deuocōis. Alia est ex pte hoīs
cōsiderantis suos defect⁹ ex quib⁹ indiget vt deo
inuat⁹ fm illud psal. Leuaui oculos meos in
montes. 7c. Et hec excludit pūpōez p quā q^o
impediē ne se subdat deo dñi sue vtrū inittit.
Causa aut extrinseca pncipalis est deus. de quo
dicit amb. sup lucā q^o deus quos dignat⁹ vocat
et quē vult religiosū facit. **V**trū leticia sit ef-
fect⁹ deuocōis. **I**te q^o sic. vnde in quadā collēa
dicit⁹ quos ieiunia votina castigant. ipa quo-
qz deuocō sancta lenificet. Ex cōsideracōe enī di-
uine bonitatis ex qua pncipali⁹ puenit deuocō
per se quidē seq⁹ delectacō. in x^o psal. memoz
fui dei mei et delectat⁹ fui. per accidēs vñ sequit⁹
tristitia in hīs qui nondū plene deo fruunt⁹.
fm illud psal. Situit aīa mea ad deū. 7c. seq⁹
fuerūt michi lacrimę m. pa. 7c. Cōsideracō vñ
ppoz defectū ex qua causat⁹ deuocō secundaria.
vt dictū est. per se quidē nata est causare tristi-
ciā. per accidēs vero leticiā. f. ppter spē dñe sub-
ueniōis. et sic patet q^o ad deuocōez pmo et p se
sequit⁹ delectacō. secundario aut et per accidēs tri-
sticia que est secundū deū.

De ieiunio. c. 28.
Ostea cōsiderandū est de ieiunio. Et p-
mo de eius quidditate. 2° de eius vti-
litate. 3° de eius obligacōne. 4° de ei⁹
tēpore. 5° de hīs que hñt ieiunū solue. **C**ur
pmt querunt pla. **P**rimo quid sit ieiunū. **I**te
ieiunū ut dicit yfido⁹ est pñymonia vñ ab-
stinēcia qz aboz. Ad cui⁹ euidēciā sciendū q^o

ieiunium dicitur dup. s. ieiunium nate et ieiunium ec-
clesie. a pmo dicitur quis ieiun? anteqm cibum su-
mat. a 2o aut dicitur ieiunans qsi ordinata ab ec-
clesia ppter pccoz satisfactoez abstinentia seruans
In satisfactoe aut pccoz non tantu oportet q
ho abstineat ab illis que vntu corrupit, cu di-
cat pmonia vntu sed etia q abstineat ab ill-
quibz alias vti salua virtute licet cu dicat ab-
stinencia te. **V**tz ieiunium sit act? vntus. **R**o
q sic. vñ dicit Jero. ieiunium est pfecta vntus et
ceteraz vntu fundametu. **E**x hoc en aliqs est
act? virtuosus qa p roz ordinat ad aliq bonu
honestu. h? aut ouenit ieiunio. vñ dicit aug?
in quoda sermone de orone et ieiunio. Ieiunium
mentu ppat. sensu sbluat. carne spu subide
cor seruet et humiliatu facit. scupie nebulas di-
spertit. libidinu etia ardore extinguit. castita-
tis lumu accendit. **E**t itez ibide. ieiunium verbo
sitate no amat. diuidas supfluitate reputat
supbia spernit humilitate emendat. **P**restat ho
seipm intellige infirmu et debile hec aug?. **A**d
hoc tam q ieiunium sit act? vntuosus cu ieiuna-
mus ab oibz dissoloiabz abstine debem?. **Q**uid
en pdest ieiunare visceribz et luxuriari venati-
bus. abstine a cibis et errare pccis. di. 86. quid
pdest. **Q**ui? vntus act? est ieiunium. **R**o q absti-
nende cu attendat in cibis in quibz mediu ad-
inuenit abstinentia. dicitur enim recta raco fm
qua mediu sumit virtutis. ut dicit. 2. ethi. q
ho sumat min? de cibo qm sibi speret fm statu
eodem ppter aliq mala vitanda et bona psequen-
da non tam dicitur recta ro tantu de cibo sub-
trahere ut non posset nate cōseruari vel etia ho
opa debita opari. **D**icit en Jero. q non refert
vtx magno vel puo tpe te interimas. **E**t de
rapina holocaustu offert qui vel ciboz nimia
egestate ul manducandi ul sompm penuria
corpus affligit. **E**t itez ronalis ho dignitate
pote qui ieiunium caritati vl vigilias seu suu in-
tegritati preponit.

Equie vide de 2o scz de utilitate ieiunij.
Et de hoc querunt pla. s. ad quid ieiuni-
um sit utile. **A**d qd pz responsio ex dictis sup
in illa. q. vtz ieiunium sit. te. **N**ec oportet ad h?
addere gra breuitatis. **V**tz ieiunium sit satisfac-
toriu. **R**o q sic. **Q**d. 1. hoc gen? demonioz n
eide nisi in orone et ieiunio. **E**st inqua satis-
factoriu quia et p libidine pccu subtractoem
delectacois recopensat afflictioez etia addens et
futura pcca impedit concupiam debilitans.

Vtz ieiunium qd sub precepto cadit sit satisfaci-
toriu. **R**o pceptu legis nate non est nisi de eo
qd est necessariu ad salute. et ideo qd sub hui?
moi pcepto cadit non est satisfactoriu sed p-
exigit ad satisfactoez. et filr est de elia. putat
dit sub pcepto. sed pceptu ecclie ad ide ordina-
ri pte ad qd satisfactoe ordiat. et io ieiun? qd cadit
sb pcepto ecclie pte ee satisfactoriu h? tho. **Q**ua-
le ieiunium est satisfactoriu. **R**o in carne duo se-
scz viciu qd debet domari et natura que debet su-
stentari. ieiunium ergo qd natura seruat et vici-
um domat e deo acceptu et satisfactoriu aliud

non. **S**gendum tamē fm boni. q si esset ieiuni-
um tale qd inducet mortē siue mortis accele-
racoez. hoc aut esset ex intencoe et sic esset pccm
mortale. vñ Jero. non refert. vtz puo tpeze
uel magno te intimas. **A**ut pter intencoez et
tūc vel dando opam rei lidte et sic non est pec-
catu. **A**ut non dando opam rei lidte vel utili
sed supuacue l male et sic est pccm. **A**liq tamē
dicūt q abstinentia non accelerat mortē. sed se-
cudu boni. ipsam bene accelerat pnia grauis.

Equie vide de 3o scz de obligaco hoim ad
ieiunium. **E**t circa hoc querunt pla. s. vtz
ieiunium sit in pcepto. **R**o ut patet ex supdictis
ieiunium valet ad vitandu mala et psequendu
bona. **V**nusqz aut ex naturali roe tenet tā
cu ieiunij vti qntu sibi ē ncem ad pccata. **E**t
ideo ieiunium in coi cadit sub pcepto legis na-
ture. **S**ed deiniaco tps et modi ieiunandi se-
cudu ouenienda et utilitate ppli xpiani cadit
sub pcepto iuris positui quod est institutu a p-
latis ecclesie ad quos pmet statuta pape que
pmet ad cōem utilitate fidelium in spūalibz bo-
nis. et hoc est ieiunium ecclesie de ase. di. 4. qdora
gesima. et c. se. **S**ed obide quicūqz transgdi-
tur pceptu mortaliē peccat. si g? ieiunium. insti-
tutu ab ecclia cadat sub precepto tūc si qd v?
die tantu quadragesime soluēt mortaliē pec-
cat qd videē duru dicē. **R**o pcepta iuris positi
magis obligāt ex intencoe legislatois qm ex
ipsis vbis et ideo transgressor talis pcepti ma-
gis est reputandus qui obuiat intencoi legis-
latois qm qui deuiat in aliquo ab ordinacoe
legis. intencoi autē latois legis obuiat qui ex
contemptu uel sine aliq racōnabili causa ordi-
nacoez non seruat. **S**i autē in aliquo cau ordi-
nacoez non seruat in quo pbabiliē potē credi
q si legislator adesset en obligari nō veller ta-
lis transgressor pcepti reputand? non esset. et
ideo non est ncem q qūqz die ab ecclia institu-
tu ieiunare obmitit mortaliē peccat. **P**ot en
hoc oīno sine pccō stringere. aliqui at sine mor-
tali cum veniali. aliqui etia cum mortali. **E**t h?
fm diuisas occasioes qbus ho inducē ad frā-
gendu ieiunium. hec tho. in. 8o. **V**tz omis te-
neant ad ieiunia ecclie. **R**o ieiunium acceptum
non secundu q est act? vntus sed pde roe ei?
qd supaddit statutum ecclie non est de iure na-
ture nec de iure dīno s; de iure posituo. tali at
iure phibent uel papiunt talia que alias bene
et male fieri possent. **S**icut at sup dictu est sta-
tuta coi a pponunt fm q multitudini oueniūt
et ideo legislator in eis statuendis attēdit illō
quod ut in plibus accidit. **S**i aut aliq ex spe-
ciali cā in aliquo inueniret qd obfuanē statu-
ti repugnet non intēdit talē ad statutu obser-
uandā obligare. vñ ex de obfua. ieu. philiu.
legi non subiaceat ncitas. et ar? de conse-
di. 4. qdoragefima. **I**n h? tū est distinctō habē-
da fm tho. **N**am si sit euīdēs causa p seipm li-
cte potest homo statutu obfuanā pretere p-
sertim sūetudine inueniente vel si non poss;
defacili ad supioze recurs? haberi. **S**i vō causa

fit dubia debet ad superiorē recurrere qui potestas
tem habet in talibus dispensandi. Et hoc est ob
seruandū in ieiunijs ab ecclesia institutis ad q̄
om̄s cōiter obligant nisi in eis fuerit impedi
mētū aliq̄ speciale. Dicit autē hōs. sup. c. sili
um. q̄ in dispensacōe sup ieiunio nō sufficit li
cētia simplicis p̄sbi etiā ex iusta cā n̄ sūma ne
cessitas imineat ita q̄ ad ep̄m sine piculo non
possit rēsus haberi. et ut dicit cā sufficiens ad
dispensandū est infirmitas. nāte debilitas. dōz
caristia siue penuria l̄ paupertas. peregrinacō. la
bor et p̄tractō mense nimia. ut in fūientibus
mēse nobiliū et huiōi. **¶** Sed ob̄ illō q̄ dixit
x̄ps luc. 4. non p̄nt filij sponsi ieiunare q̄ d̄m
sponsus est cū ip̄is. Est autē x̄ps cū oibz iustis
sp̄ualit̄ i eis h̄tans. vñ dñs dicit. q̄. vl. ecce
ego vobiscū sū vsqz ad consummacōez seculi. ḡ. in
sti non obligant ad ieiunandū. **¶** Illō vñ
pot̄ exponi tripl̄. vno mō fm crisostomū qui dicit
q̄ discipuli qui dicunt filij sponsi adhuc erant
imbecillius dispositi vñ spanē vestimēto veteri
Et ideo in corporali p̄ncā x̄pi magis erant fo
uendi in quadā dulcedine q̄m exercendi in ie
iunij arsteritate. Et fm hoc magis cōuenit ut
dispenset̄ in ieiunijs cū imp̄fectis et nouicijs
q̄ cū antiquioribz et p̄fectis ut patet in glo. s̄
iō psal. Sicut ablactat̄ est sup matrē suā. Se
cūdo mō p̄ dīa fm ierom̄. q̄ dñs ibi loquit̄ de
rōne veterz ob̄sanciac̄. vñ p̄ hoc dñs signat
q̄ apl̄i n̄ erāt in veteribz ob̄sanciac̄ detinendi
quos oportebat grade nouitate p̄fundi. Ter
cio fm auḡ. qui distm̄guit duplex ieiunij q̄z
vnū p̄met ad hūilitatē tribulacōis et h̄c non
ouenit viris p̄fectis qui dicunt filij sponsi. vñ
vbi lucas dicit Non p̄nt filij sponsi ieiunare.
q̄. 10. dicit non p̄nt filij sponsi lugē. Aliud
ieiunij est q̄ p̄met ad gaudiū mentis in sp̄i
tualia suspense et tale ieiunij ouenit viris p̄fe
ctis. **¶** Vñ pueri teneant ad ieiunij. **¶** Illō q̄ n̄
p̄mo q̄ nō est in eis sicut in p̄uētis ita nēcia
rēssio viciōz ad quā est ieiunij institutū. 2.
q̄a indigēt m̄lto dō p̄p̄ nēctatē augmētū q̄
fit de residuo alimētū. 3. p̄p̄ nāte debilitatē ex
qua puenit q̄ indigent frequēti dō et n̄ mul
to sil̄ assūpto. q̄a v̄tus nāalis illud ouertē n̄
posset. Et ideo dñs sūt in augm̄to q̄ fm p̄m
est ut in p̄libz vsqz ad finē terz septēni n̄ te
nent ad ieiunia eccl̄ie. Cōueniēs tñ est ut eē in
hoc tpe se ad ieiunandū exerceāt plus uel min⁹
fm modū etatis sue. Quāqz tñ magna nēcte ul
tribulacōe iminēte in significacōz p̄ne ardoris
etiā pueris ieiunia indicunt. vñde iohel. 2. d̄
sanctificate ieiunij. Et postea sequit̄. Congre
gate puulos et sugentes vbera. sic etiā de iur
mētis legiē. ioh̄. 2. hoies et iunēta nō gustāt
quicq̄ nec bibant aquā. **¶** Quid de nouicijs et
iunētibz regularibz seu monachis l̄ religio
sis. **¶** Illō scdm bon̄. q̄ sup soluendo ieiunio vel
non soluendo teneant magis discreciōi aut dis
pensacōi suoz p̄latoz acq̄escere q̄m p̄p̄io iur
dicio. **¶** Vñ paupes teneant ad ieiunia eccl̄ie
sic. **¶** Illō q̄ non. s. q̄n simul tantū habē nō p̄nt

hora cōmesticiōis q̄ ad victū tot⁹ dīa sufficiat
om̄ode. vl̄ etiā q̄n ex p̄cedēti media debilitatē.
ieiunij comode non p̄nt sufferre. **¶** Vñ pere
grinātes et viatores teneant ad ieiunia eccl̄ie
¶ Illō si sit talis peregrinacō l̄ viatio q̄ differri pos
set sine incomodo debet differri si sil̄ cū ea non
possit ieiunari. si autē non p̄nt differri vl̄ q̄a tē
pus ieiunij p̄occupat hoīem in via vl̄ q̄ dīes
festus alicui iminet ad quē ex deuocōe hō p̄gre
cupit. vel q̄ mora in patria piculū h̄z vl̄ sp̄i
tuale vel corporale p̄t fm dispōez sui supioris
soluere ieiunij vbi ita est s̄uetū. q̄ ex h̄c ip̄so
q̄ plati dissilant annē vident̄ h̄c tho. hoc tñ i
telligit̄ de illis qui adeo affligunt̄ itineris labo
re q̄ sil̄ cū ieiunio non p̄nt itinerare. **¶** Nec
obstat q̄ s̄ilio p̄ceptū debet p̄poni. q̄a intentio
dantis huiōi p̄ceptū non est excludē alias p̄ias
et magis necessarias cās. secus ē de p̄ceptis le
gis nature q̄ p̄hibet h̄c q̄ fm se s̄ep̄ est malū.
¶ Quid de cursoribz. **¶** Illō q̄ cursores q̄z vsus ē
necessarius si non p̄nt ērere sil̄ et ieiunare ex
cusant̄ si ieiunij soluāt. quādo vero morātur
cū dñs suis in aliquo loco vel etiā q̄n modicū
vadūt ieiunare debēt. nisi forsan imineat eis
viatio grandis quā ut p̄ficē possint etiā pau
cis diebz anteq̄m iter arripiant ieiunij soluāt
h̄c rod. **¶** Vñ manualit̄ opantes teneant ad
ieiunia eccl̄ie. **¶** Illō si ieiunando p̄nt victū com
petentē habē p̄ sua p̄sona et familia cui⁹ incū
bit eis cura. siue q̄ alias sūt diuites. siue q̄ de
minori labore ieiunij secū opadente p̄nt lucrū
sufficiendū. n̄ excusant̄ a ieiunio. si at̄ alias nō
possit tñ laborare q̄ victū sufficiendū acq̄rūt n̄
soluendo ieiunij p̄nt fm dispensacōz sui p̄sbi ie
iunij soluere et laborare. Ex quo patet q̄ intē
cio maioris lucrū non necessarij n̄ excusat eos
a p̄cto si ieiunij soluāt. **¶** Nec etiā illi sūt imu
nes a p̄cto qui nolūt oparios adducē n̄ tali pa
cto q̄ ieiunij soluāt nisi forte sit nēcia causa
que festinacōis op̄is p̄ quo laborat̄ exposcat.
¶ Quid de illis qui h̄nt seruire in mēsis nobiliū
dūm̄ p̄trahendis. **¶** Illō si ex causa nēcia pueni
ant aliquēculū horā comedendi ex toto comedē
do ul̄ modicū p̄libando ne deficiāt in seruiendo
et hoc faciāt iā positis mēsis ul̄ p̄ante ita
q̄ p̄pter s̄tinuacōez t̄pis debeat reputari totū
vna mensa non credo q̄ peccēt. sic nō peccant
fuitores mediocrū p̄sonaz qui surgūt de mē
sa domioz suoz ut ad vinū vadāt ul̄ exenia
deferant et reuertētes ad mensā itez comedūt
h̄c rod. **¶** Quid de regularibz qui debēt legē ad
mensā refectorij. **¶** Illō idē est dicendū q̄ dictū
est de fūientibz nobiliū dñ tamē hoc faciāt li
cenciati. Possūt etiā hoc facē sine licēcia sp̄ali
ip̄i regulares qui hoc habēt a regula s̄firma
ta a sede apl̄ica q̄ si non habēt a regula nō
est tūc faciendū etiā de licēcia n̄ sit rōnabilis
cā. h̄c rod. **¶** Vñ egrotantes excusent̄ a iei
unijs eccl̄ie. **¶** Illō q̄ sic quia em̄ i eis nāte est de
bilis. ideo si daret̄ eis vna vice totū sil̄ quod ē
necessariū sustentacōm nature grauaret̄ na
tura. et si p̄libz viciōz dat̄ s̄fortat̄ et. vigozat̄.

Et idem in illis infirmitatibus in quibus abstinentia offert ad ieiunium non tenent. Pro quanta autem infirmitate uel debilitate solui possit ieiunium ab infirmis et debilibus. potest secundum modum rationis. est limitanda non arbitrio boni viri quod secundum aliquam doctrinam generalis. **V**erum senes excusentur a ieiunio secundum ecclesiam. **I**tem quod sic quia in eis calor et vigor est debilis et licet sint siccitate siccatate opposita humiditati naturali superhabundat tamen in eis humiditas acculis ex indigestione carna. **V**nde si totus corpus quod natura eorum requirit per diem naturaliter sumere sit ab eis nimis obtundere in eis et grauare calor naturalis et non posset cibum digerere uenienter. **H**ec richardus. **D**icit etiam innocencius super titulum extra de obseruatione ieiuniorum. quod idem dicens est de senibus quod de infirmis et debilibus. **V**erum viros propter viros prohibitionem dimittit debent ieiunia indicata ab ecclesia. **I**tem secundum innocencium ubi super quod non. **D**imittit tamen debent ieiunia voluntaria. **33. q. 1. ultia.** manifestum. et tamen forte in ieiuniis indicatis posset prebui propter viri scandalum dispensare. **ar. di. 40.** nisi constitueretur. **I**dem hostiensis in glo. **V**erum mulieres pregnantibus excusentur a ieiunio ecclesie. **I**tem quod sic. primo debet enim accipere cibum non tantum per se sed etiam per nutrimento fetus. **2. q. 1.** quia pregnantibus varia et inordinata desideria corporum diuersorum et quicquid ita intensa quod nisi aliquo modo possent satisfacere appetitui periculum posset esse de perditione fetus. **V**nde secundum modum rationis. pregnantibus et nutrices si timeant notabilitate de periculo earum si ieiunauerint uel de fetu in utero uel de puero ad uera non tantum possunt sed etiam tenent ieiunia soluere.

Quoniam videtur de 2. s. de temporibus ieiuniorum. **E**t etiam hoc querunt plures. **V**erum debent esse instituta aliquo tempore determinata ad ieiunia. **I**tem quod sic duplici ratione. primo a preteritis temporibus. quia unum tempus est apud ieiunium quam aliud tempus. **2. ex preteritis effectibus ieiunij.** Ieiunium enim ad duo ordinatur. scilicet ad delectationem culpe et ad eleuationem mentis in superna. **E**t ideo illis temporibus fuerunt specialiter ieiunia indicanda in quibus oportebat hominem a peccato purgari et mentem fidelium in deum per deuotionem eleuari. et hoc per opus in minuet ante pascale solennitatem et ante alias papuas solennitates ad quas deuote suscipiendas oportet nos per ieiunium parari. **I**n quo etiam demonstratur quod extremum gaudium quod per festa temporalia significatur ad tribulationes huius vite quod sancti passi sunt subsequi. **S**ed contra predicta videtur quod quadragesima statim inchoari debet post ephram quod baptismum christi celebratur. quia **ar. di. 3. le gis.** christus statim post baptismum in deserto ieiunium inchoasse. **I**tem christus non ieiunauit quod ieiunio indigeret sed ut ad suscipiendum eius gratiam nos exemplo sui ieiunium pararet. **E**t ideo post baptismum suum in quo plenitudo gratie eius fuit declarata testimonio patris et spiritus sancti. **7. etiam** iohannis. decebat exemplum ieiunij sui nobis proponere. **N**obis autem uenit ieiunium ut parerem ad recipiendum gratiam eius. **E**t quia sacra gratie et papue proponuntur circa festum pasce. ideo immediate ante ipsum festum splendet ieiunium quadragesime. **E**t etiam quod tempus uerum quod inapit circa principium qua-

dragesime est aptum scilicet. **E**t etiam quia significatur quod ad gloriam resurrectionis per tribulationes presentis uite sicut christus per passionem crucis. **S**ed contra predictum ieiunium est institutum in numero quadragesime dierum. **I**tem primo ut per hoc christus nos conformemur qui eodem numero ieiunauit. **S**ecundo quod in hoc iusticia seruamus. per hoc enim quod totum annum decem soluius. annus enim continet. **364. dies** quod per decem a sunt. **36. ita** tamen quod quicquid dies maneant ideamati. quod decem a eorum non est dies integritatis. **q**uod vero dies adduntur ad splendorem numerum quadragesime et assuefaciendum ad sequens ieiunium ergo omnes dies dicti quadragesime sunt ieiunandi. **I**n diebus vero dominis quadragesime non est ieiunandum. **de ase. di. 4.** quadragesima. ubi dicit quadragesima summa obseruacione est obseruanda ut ieiunium in ea preter dies dominicos non quod infirmitas impediuerit nullatenus soluat. et ibi dicit. **c. ieiunia** dicitur. ieiunia a sacerdotibus constituta sine necessitate rationabili non soluantur. **E**x predictis patet quod ieiunium quadragesime ut videtur est sub precepto. et huius sententie videtur esse doctor iuris dicitur et canonici. ut patet in eorum scriptis. unde dicit hostiensis. quod quilibet teneat in quadragesima ieiunare nisi causa rationabili excuset. **I**tem non licet soluere ieiunium die iouis sancto. **de ase. di. 3.** non liceat. **7. c.** non oportet. **D**icit tamen hostiensis. quod si quis tunc in sero ob deuotionem in signum cene domini aliquod modicum scilicet hostiam unam uel aliquod simile frueret non solueret ieiunium. **ar. di. 21. quicquid.** **S**ed nunquam ieiunium est a quinquagesima inchoandum. videtur quod sic. **di. 2. statum.** et duobus. **c. se. strariu** videtur de ase. di. 3. sacerdotibus. **I**tem quidam dicunt quod prima capitula sunt abrogata. alij dicunt quod intelligunt de asilio secundum uero hostiensis. de prebiteris locant. **ar. di. 1. q. 1. uilissimum.** et **8. q. 1. ql.** et **c. nec sufficit.** **I**nsuper statuit ecclesia quod in qualibet quarta anni scilicet vere. estate. autumno. et hyeme. tribus diebus ieiunetur. **s. die** mercurij die uenij. et sabbato. ita quod tempore moderno ieiunium ueris sit in prima ebdomada quadragesime. **I**eiunium estatis in ebdomoda penthecostes. **I**eiunium autumnij in ebdomoda septembris. **I**eiunium hyemis in ebdomoda decembris. **di. 16. c. 1. 7. c.** statum. **E**t hec ieiunia instituta sunt ad expiacionem peccatorum singularum quartarum. et ad solam quasi primiciam. unde usus. **V**ult crux ludam cinis carismata dya. **V**t pia det vota quarta sequens feria. **S**ed ob contra hoc quod dicitur est quod ieiunium estatis sit in ebdomada penthe. quia temporibus leuade non conuenit ieiunare propter quod non ieiunatur in uigilia apostolorum philippi. et iacobi. quia est in tempore pascale sed infra octauam penthe. adhuc durat gaudium pascale festiuitatis. ergo **7. c.** **I**tem ut dicit leo papa. et habet di. 16. igitur. hoc est factum ut si quis forte inter ipsa et festiuitatis gaudia negligens libertate et licentia imoderata aliqua presumpserit abstinere censura castiget. **E**st tamen ieiunium exultacionis quod illas quod spiritum sanctum acceperit uenit. cum gaudio enim spirituali se comparatur afflictio corporalis. unde in illo ieiunio non fit genuflexio. **7. cantat** alleluia quod in alijs ieiunijs

non seruaf. hec tho. in 2. Est etiā ieiunandū in
vigilijs oīm apłoz non obstante 9fuetudie cō
traria nisi sanctorū philippi et iacobi quoz so
lēntas est infra solēnitatē pascalē. Et sancti
iobis euangeliste cui9 festū infra nat. dñi cele
braf et sancti barnabe. ex de obser. ieiū. 9filiū.
vñ gof. bñ. et cōiter omīs doc. dicūt qd vsus il
li sūt insufficientes qā non 9tinent sufficientē
apłos in quoz vigilijs est ieiunandū. s. Petrus
et andrea paul9 cū symone iudas. Vt ieiune
mus nos amonet atq3 mathe9. Ioseph. tñ susti
net ipos versus dicens qd in vigilijs apłoz qd
noīa sūt ibi. cogi pñt hoīes ieiunare cū gñaliē
teneant. in alijs vero standū est consuetudini.
ar9 ex de celef. mis. pñciof. et de censib9 ex p
te ex. e. 9filiū. s. itē de illis. nisi sacerdotes. i. dyo
cesani papiāt strariū qā ieiunia ab hys indi
cta non sūt nisi necessitate instante soluēda.
de 9se. di. 3. s. ieiunia hec hōf. Ieiunandū est etiā
in vigilijs nat. dñi. penth. assūpcōis bēe vgis
nat. bñi iobis baptiste. s. acti laurencij. et festi.
oīm sanctorū. Et si solēntas in cui9 vigilia ie
iunari debet sit in scda feria ieiunari debet in sa
bato. ex de obser. ieiū. 9filiū. s. sanctaz. itē con
suetudo approbata obligat ut habet di. 1. con
suetudo. et di. 11. ecclīasticaz. et c. in hys. Ideo
si in aliqua regione vel dyocesi sit aliqd ieiū9
9fuetū qd tamē non est pceptū per ius scriptū
nichilomin9 ab exñib9 ibidē est obf. uandū. Itē
in tribus dieb9 rogacōnū ante ascensioē dñi
debet ieiunari de 9se. di. 3. rogacōes. sed ut dic
glo. ibidē. hōf. non papiē sed suadē. vbi tamē
est 9fuetudo approbata illud ieiuniū est p equo
lendā sub pcepto. hui9 etiā sententiā est hōf.
In decretis etiā inueniē qd ieiunandū est feria
quarta quia dñs eadē die fuit traditus. qā in
das illa die fōicōz domini cogitauit. Et feria
sexta qā illa die fuit passus. Et sabbo quia in
cludit inē trīsticiā passionis dñice et leuiciā re
surrectōis. de 9se. di. 3. sabbo. et. c. ieiunia. No
min9 tamē in sabbo debet a carnib9 abstinē qui
pñapes religionis xpiane desiderat esse nisi fe
stū uel infirmitas impediat de 9se. di. 4. qā di
es. In hui9 tñ 9fuetudo regionis est seruanda
ut patet ex. e. 9filiū. s. itē de illis. hec hōf. vñ
in sabbo abstinendū est a carnib9 nōcō vbi est
calis 9fuetudo alias nō nisi de 9gruo. vñ glo.
dicūt ibidē qd consiliū est nō vbi est cōsuetudo
qd a carnib9 abstinēat tñc est pceptū. Sed qd
est de ieiunio sexte ferie. Ite9 nō est necessitatis
ut dicūt pñoc. et hōf. alias non liceret astra
entib9 soluere illud. Quid est de aduentu do
mini. Respondet hōf. qd circa hoc confide
randa est cōsuetudo regiōis. scdm illud. cum
fueris rome romano uiuio more. cū filiis ali
bi uiuio sicut ibi. vñ quia in aduentu dñi ie
iunaf rome. ex. e. 9filiū. responso pmo in fine.
ieiunandū est ibidē. deficiēti vero 9fuetudine
9sideranda est indicō epoz. licet honestū sit qd
clericū ieiunent maxime pñbri. Vt9 ieiuniū
sit aliquo tpoze inēdictū. Ite9 ieiuniū qñtū est
de se nllō tpoze est phibitū pmo est laudabile.

fm qd dicit iero9. ad ludllū vñā inquit oī tē
poze ieiunare possem9. Vñ dicit yfido9. sancti
patres in deserto tpe pascali ieiunabāt pñqñ
in dñica resurrectōis eo qd tota ecclīa leticiē fe
stū agit. vñ non est 9ueniens qd aliqd illo die
opib9 afflictōis intendat. qā turpis est oīs ps
que suo toti nō cōicat. ut dicūt aug9. li. cōfēf.
grego9 etiā 2o dyal. refert quendā pñbzm di
uinit9 missū bēo benedicto dixisse. dies est re
surrectōis non licet tibi hodie abstinē. Et qd i
singulis diebus dñicis memoria resurrectōis
agit. ideo in eis fm cōem ecclīe consuetudinē
non ieiunaf. de 9se. di. 3. ne qd. et. c. ieiunia i
fi. vñ de si qd in dñica ieiunandū esse dixerit stu
diose non crediē esse catholic9. 26. q. vlē. sac
dotes. Et si hōf. p pñia a sacerdote accepta sine
necessitate alia fecerit. sicut maniche9 anathe
ma sit di. 36. c. vlē. Silitur feria quinta qua de9
ad celos ascendit phibetur quilibet ieiunare.
ut dicūt de 9se. di. 3. ieiū9. sed hōf. de 9fuetudine
non seruaf. pmo indistincte illa die ieiunaf.
Itē inē pasca et penthe. non est ieiunandū. ex
e. 9filiū. rñso. 1. 16. di. 5. non aut. Et racō est
qd totū illud temp9 est temp9 leticiē in quo agi
tur de ascensione et resurrectōe. Illo etiā tpoze
sponsa gaudebat de sponsi pñcia et ideo nō fuit
sibi aliqua aspitas indicenda. Exapiunt tamē
tres dies rogacōnū ut sup9 dictū est. et de 9fue.
vigilia penthe. Si quis tñ pñdicto tpe ob deu9
cōez et carnis maceracōez voluit ieiunare non
imphaf. hec hōf. vñ de paulus et ali9 heremite
ieiunabant toto tpoze illo nisi die dñico. 16.
di. 1. s. nōcō. v. nōsse. Et sic pz qd ieiū9 qñtum
est de se est oī tpoze lictū. per accōis tamē posset
esse ieiuniū alicui9 in die festo illicitū. pñta si
a deo ieiuniū pñmadē tenēt qd non credēt p de9
uocōez festi vñlitate ieiunij 9pensari posse. hec
tho. in 2. Sed obidē quia scdm aug9. de cō
sensu euangelistaz sicut est ieiuniū afflictōis
ita est ieiuniū exultacōis. sed ieiuniū exulta
cōis maxime 9uenit in tpoze pascali et in die
bus dñicis in quib9 memoria resurrectōis agi
tur. ergo in eis debēt esse aliqua ieiunia insti
tuta. Ite9 ieiuniū exultacōis ex instinctu spūs.
sancti pñcedit qui est spūs libertatis et illud ta
le ieiuniū sub pcepto cadere non debet. ieiunia
vero p ecclīam instituta sūt ieiunia afflictōis
que non 9petūt in diebus leticiē. et p 9sequens
nec in diebus illis de quibus obidē.
Equit9 vidē de 4o. s. de hys per que ieiunū
um habz solui. Et circa hoc querunt plā
sz antiapacō none soluat ieiuniū. Ite9 sicut di
cūt est ieiuniū ordinat ad culpe delectōez et cōhi
bicōez. vñ oportet aliqd tps addē sup9 cōem cō
suetudinē ita tñ qd p hoc non mltū granetur
natura. Est autē debita et cōis 9fuetudo come
dēdi hoībz circa horā sextā. tñ qd iam vidē esse
9pleta digestio noctno tpoze nāfali calore m
teri9 renocato ppē frigus noctis arcūstans et
ppter somniū in quo nāfales vtutes extēdū
tur. tñ etiā quia iā vidē esse 9pleta hūoris p
mēbra diffusio calore nāfali vsq3 ad exēmas

corporis partes euacuato coopante ad h^c calorem
diei usque ad summum solis ascensum qui operatur circa
horam sextam. tunc etiam quia tunc papue natura cor-
poris humani indiget umari extra exteriori calore
aeris ne humores interni adurentur. Et ideo ut
ieiunans aliquam afflictionem sentiat pro culpe satisfaci-
tione de conueniens hora promouendi taxat ieiunantibus
hora circa nonam vel de ipse die. solent. saltem calce
domestice dicit in quadragesima nullatenus ieiuna-
re excedendi sunt qui ante comedunt quam vesperti
officium celebrent quod tempore quadragesime post no-
nam dicitur. Conuenit etiam hec hora misterio passionis
christi que completa fuit hora nona quando inclinato
capite tradidit spiritum. Ieiunantes enim dum carnem
suam affligunt passioni christi conformantur. secundum illud
gal. 4. qui christi sunt carne suam crucifixerunt cum vi-
cijs et concupiscentijs. **Sed** nota quod in dicto. c.
solent. et. e. di. 5. in ieiunijs quatuor temporibus. nec
vespertinas horas. tunc. sub hora vespertina com-
prehendendum est totum tempus ab hora nona inclusiue
et ultra. Non autem oportet nonam horam perire ac-
cipere. Si enim per modicum tempus ante horam nonam come-
dat non propter hoc soluit ieiunium. unde licet hi qui
comedunt statim post horam sextam derogent in aliquo
perfectiori ieiunio non tamen sunt transgressores eius
quod est necessitatis maxime quod iam inualuit consue-
tudo in multis locis comedere qui statim post horam
sextam non enim tante necessitatis est in obserua-
tione ieiunij hora predicta sicut comedere tantum sel-
terich. **Sed** obicitur quia in veteri testamento
ieiunabant usque ad vespere. dicit enim leuit. 23.
sabbatum est affligentis animas vestras. et postea sequi-
tur. a vespere usque ad vespere celebrabitis sab-
bata vestra. ergo tunc. **Iste** statim veteris testamenti
compatitur nocti. status vero noui testamenti diei
secundum illud rom. 13. nox precessit. dies autem appropin-
qua. et ideo in veteri testamento ieiunabant usque
ad noctem. non autem in nouo. **Utrum** requiratur ad
ieiunium quod homo comedat tantum semel. **Iste** ie-
iunium ab ecclesia pro concupiscentia refrenanda insti-
tutum ita tamen quod natura saluetur. Ad hoc autem vi-
detur sufficere comestio una per quam homo et nature satisfaciat
faciat et aliquod concupie detrahat. Et ideo statutum
est moderacione ecclesie ut comedat a ieiunantibus
tantum semel in die. **Sed** quid de famulis qui
pergustant cibos ante dominos. Respondet Innocentius. quod
non soluit ieiunium. **Utrum** potius ieiunium soluat
Iste duplex est ieiunium. Vnum nature quod requiritur
ad supercedendum eucharistie et hoc soluit per quolibet po-
tum etiam aque. Aliud est ieiunium ecclesie quod dicitur ie-
iunium. ieiunantis et hoc non soluit nisi per ea que
ecclesia intendit interdici instituendo ieiunium. Non
autem intendit interdici supercedere potum quia magis
summe ad alteracionem corporis et ad digestionem
supercedere ciborum quam ad nutritionem. licet aliquo modo
nutriat. Et ideo licet ieiunantibus plures bibere siue
ante cibum siue post ut etiam dicit Innocentius. Si quis
autem potum vtriusque immoderate peccare potest et ieiun-
um meritum perdere. sicut et si sumat immoderate
cibum in una comestione hec tunc. in summa. De hoc
non tamen et equo cauendum est a potu magis in ma-
ne quam in sero. quia potus post prandium super-

fici subuenit et digestio inuariat inquantum scilicet per
potum facilius et conuenientius deferretur cibis ad singula
membra. super autem ieiunio stomacho ut plimum
nocet. hec rich. **Utrum** supercedere electuariis ieiunium
soluat. **Iste** electuaria et si aliquo modo nutri-
ant non tamen principaliter sumuntur ad nutrimentum
tamen sed ad digestionem ciborum. unde non soluit ieiun-
ium sicut nec supercedere aliarum medicinarum. nisi for-
te quis in fraude electuaria sumeret in magna
quantitate per modum cibi. hec tunc. in summa. et
rich. **Utrum** esus carum ouorum et huiusmodi soluat
ieiunium. **Iste** sicut super dictum est ieiunium institutum est
ab ecclesia ad reprehendum concupiam. Et ideo ci-
bos illos ecclesia ieiunantibus interdixit qui in come-
dendo maxime delectantur et ad venerea maxime
prouocant. cuiusmodi sunt carnes lactancia et oua
ex animalibus pro eo quod humano corpori maxime confor-
mantur. unde di. 2. denique. par est ut qui hijs diebus
a carne animalium abstinentur ab omnibus que semetmetipsum
trahunt originem carnis ieiunentur. a lacte. s. ca-
seo et ouis. quod tamen dicitur in. d. c. denique. de lacte
caseo et ouis non est necessarium obseruare nisi
in ieiunio quadragesime. nisi ubi est consue-
tudo abstinere ab hijs in quolibet ieiunio ecclesie
hec rich. **Sed** obicitur quia magis exorbitat concu-
piscenda potus vini quam esus carum. Aliquod et
piscis ita delectabiliter eduntur sicut carnes. ergo
ecclesia non debuit magis interdici carnes quam
vinum et pisces. **Iste** ecclesia magis prohibuit car-
nes quam vinum. tamen quia difficilius est abstinere a vi-
no quam a carnibus et ideo si vinum prohibuisset trans-
gressionis periculum maius fuisset. tamen quia ieiunium se-
pe tristitiam exorbitat. et vinum cor hominis lenificat.
secundum psalm. **Iste** magis prohibuit carnes quam pisces
quia esus carum ut in plibus magis delectatur quam
esus piscium licet in quibusdam alijs se habeat. et les-
ges dantur secundum ea que in plibus accidunt. **Quid** si
natus domini venit in sexta feria. **Iste** illi qui non voto
non obseruanda regulari ad carnium abstinentiam sunt
astricti tali die secundum consuetudinem ecclesie generaliter car-
nibus vti possunt. Nec tamen illi sunt reprehendendi qui ob
deuotionem voluerint abstinere uel etiam ieiunare. ex-
ce de obserua. ieiun. explicari. **Ubi** non quod ex hoc quod
dicitur ibi nec ex voto. patet secundum glo. quod illi qui
vouerunt non comedere carnes in sexta feria non
debent tamen comedere carnes quia que sine prohibitione vo-
uent sine prohibitione soluantur. 33. q. vlt. c. vltimo.
quia ex quo voto emisso non exciperent generaliter
tenentur. ar. ex de pui. q. circa. **Quid** intelligi-
tur verbum greg. 2. di. denique. ubi dicitur quod qui a
carnibus abstinet nunquam superuosa conuiuia bel-
uorum maris preparet. **Iste** quod loquitur de bono et equo
quod strarium de consuetudine tolerat nam quod nimis
emungit elidit sanguinem. **Quid** de ouis et lactia-
nibus. **Iste** hec interdiciunt ieiunantibus inquantum sunt
ex animalibus orta carnem habentibus. unde carnes prin-
cipaliter interdiciuntur quam ipsa. In etiam alia ieiunia
ieiunium quadragesime est solent. tamen quod ad imita-
torem christi fuerit. tamen quia ad celebranda deuote mi-
steria redemptionis nostre populi per ipsum disponit.
Et ideo in quolibet ieiunio carum esus interdicitur.
In ieiunio autem quadragesime interdiciuntur vlt.

et etiā oua et lacticia de oſe. di. 3. nō oportet. circa quoz tamē abſtinēciā in alijs ieiunijs diuerſe conſuetudines ſiūt apud diuſos q̄s q̄libet d̄z ſuare ſm morē eozū int̄ quos diuerſat̄. vñ jero. loquēs de ieiunijs dicit. p̄naqueq; pui- cia habet in ſenſu ſuo et p̄cepta maiōz leges aplicas arbitret̄. hec tho. in ſū. Si tamē ſicut notauit hoſe. oſeſſoz certū modū abſtinēcie in iūgeret. illū penitēs nulla obſtāte ſtraria conſuetudine ſuare deberet ut p̄bat̄. 13. di. p̄ſbz. In ſup̄ nota q̄ ſm hoſe. cuiuſq; ſcedit̄ vſus oīoz et caſei. Intell̄r oſeſſū q̄ etiā ſagimie poſ ſiūt vti. ar. 81. di. p̄ſbz. et ſic vtunt̄ clunia cenſes. ſed aſterciēſes et quidā alij religioſi cō- trariū ſuant. Sed nūq̄d̄ eps poſt in voto di- ſpenſare. Iſe arguit q̄ ſic ex de voto. c. 1. inſpe- cta p̄ſona et redēpcōe. ſ. vtz redēpcō ul' iei- unii. debeat magis deo placē et ſm h̄c diſp̄ſet ul' non diſpenſet. ar. ibid. c. magne. poſt etiā eps diſpenſare in quadageſima cū infirmis ut in eis vitez mai' p̄iculū. ſ. moris. de oſe. di. 4. quadageſima. et ſilr tpe carit̄ie. Vñ q̄ in quadageſima carnes coacte. ſc; p̄t famis inēdiā comedēt p̄mendo nō eſſet. d̄z tamē oſo fieri apud deū ne imputeſt ip̄i quia bonaz mē- diū eſt ibi culpā cognoscē vbi culpa nō eſt. ut d̄z ex. e. oſiliū. ſ. cū aut̄. et. ſ. vlt. di. 4. ad eius hec hoſ. Itē ſm jmo. e. ti. ieiūia inēciā ab eccl̄ia nō p̄nt redimi pecūia l' alio mō niſi cauſa ul' neceſſitas in ieiunante ſubſit. Ieiunia aut̄ vo- lūtaria redimi p̄nt autē ſup̄ioris etiā ſine cā- que ſubſit in ieiunante dūmō alias ſit vtile. 82. di. c. fi. Et idē eſt in ieiunijs p̄o p̄nā impoſi- tis. ar. ex de vo. c. 1. et. di. 82. p̄ſbz. in ſi. con- uenit etiā hoſe. cū p̄oiciis in gloſa.

De reſtitucōe in cōi. ti. 29. Oſtea conſiderandū eſt de reſtōe. Et p̄- mo in cōi q̄ntū ad damna illata i di- uerſis generib; rez. 2. q̄ntū ad acq̄ſi- ta in ludo aleaz. Circa p̄mū p̄mo querit̄ q̄d ſit reſtitucō et vtz ſit neceſſaria. 2. que debent reſtitui. 3. q̄ntū d̄z reſtitui. 4. q̄n debet reſtitui- cō fieri. Circa p̄mū q̄runt̄ p̄la. ſ. vtz reſtitucō ſit act' iuſtice omutat̄ie. Iſe q̄ ſic reſtitucō eſt aliq̄ue iterato ſtatue in poſſeſſiōe ul' dñi rei ſue. Et ita attēdit̄ ibi eq̄litas iuſtice ſm recōpenſacōz rei ad rem que p̄tinet ad iuſticiā omutatiuā. Vtz reſtitucō ſit necia ad ſalu- tē. Iſe ut dictū eſt reſtitucō eſt act' iuſtice cō- mutatiue ad obſuādā aut̄ iuſticiā oīs tenē- tur. q̄libet ergo tē ad reſtōz rei ablata iuſte vñ aug. epl'a 2. ad macedonē. et habet̄. 12. q. 6. c. 1. nō remittit̄ p̄c̄m niſi iſtituat̄ ablatū ſi re- ſtitui poſt. hec aug. Et ſi non poſt idē reſtitui d̄z reſtitucō fieri in eq̄ualenti ſi ſit poſſibile. ex ne lite pendēte aliq̄d inouet̄ eccl̄ia. 2. Si vō eq̄- ualens reddi non poſſit tenet̄ qui dānū int̄- lit reſtituē q̄d poſt ad arbitriū bonoz viroz.

Equiē vidē de 2. Et cū hoc q̄runt̄ p̄la. ſ. vtz dānificans aliū in bonis corporis te- neat̄ ad reſtōez. Iſe ſm ſco. li. 2. di. 14. dānifi- cans aliū in corpore. aut̄ infert vlt' dānū. ſc;

mortē. aut aliq̄d dānū circa vlt'. Et h̄c dupl' ul' irremediabile ut in mutalacōe. aut reme- diabile ut in vulnere. ul' alia leſione cura- bili. Si in mutalacōe hoc p̄eſſe dupl'. vñ q̄a ē enozmis q̄ ex toto impedit aliq̄ue actū hūanū q̄ competeret hōi ſm iſtā p̄eſſe amputatā ut in amputacōe man' dextre auferē oīno actus hu- man' natus cōpetē ſm illā manū. vñ non eſt enozmis. i. nō impediēs actū hūanū. ut ē am- putacō digiti uel alui' p̄tis eius. De iſtis oī- bus dānis videndū eſt p̄mo q̄d poſſit iuſte ſta- tui. 2. q̄d ſtatutū eſt. De p̄o dico q̄ ſi ſtatueret̄ lex talionis in oībz iſtis dānis iuſta eſſet q̄a nō eſt facile ut p̄ tali damno illato fiat reco- penſacō equalis p̄ aliq̄ bona fortune q̄a nō equi- pollent. De 2. ſ. q̄d ſtatutū eſt dico q̄ p̄ p̄o dā- no et maximo. ſ. vite ablacōe reglarit̄ in mlt̄- tis cōitacōib; ſtatuta eſt lex talionis ut hoīda moriat̄. Et rōnabilē quia hoc non ſolū cōpe- tit lege moſayce et rōi nat̄ali ſ; etiā appriatū eſt et oſfirmatū in lege euāgelica a xpo q̄d. 26. oīs q̄ gladio occidit gladio p̄bit et p̄ oīs vbi lex talis de vita reddēda p̄ vita ſtatuta eſt iu- ſte ſtatuta eſt. et d̄z hō pacienē ſoluē illā. Q̄ ſi alicubi n̄ ſit ſtatuta null' d̄z eā ſibi inferre. q̄z null' d̄z eſſe hoīda ſui ſine ſp̄ali p̄cepto dei. ſed exped' ei ut exponat vitā ſuā in cā iuſta ſtra- ſimicos eccl̄ie p̄ reſtōe faciēda illi cui' vitā abſ- tulit. q̄ ſi n̄ velit tantā reſtōz facē n̄ p̄eſſe im- munis oīno a reſtōe. ſic q̄d fatui abſoluūt ho- mīdas nō oſtēdētes eis reſtōz nēcio incūbētē q̄i facil' poſſit trāſire hoīda q̄ ut ita dicā ca- nicōda. q̄a ſi aliq̄s occidiſſet bouē l' canē p̄xi n̄ abſoluereſt ſine reſtōe. tē ergo ad reſtōez ſp̄ialē faciendā eq̄pollentē vite quā abſtulit. ſicut p̄e- eſſe eq̄ualēda in talib;. Nec hoc ſolū ſ; ſi inſe- ct' ſuſtētabat aliq̄s puta p̄rem et m̄rem ul' p̄- ximos. tē inſidēs oībz illis ad tantā reſtōz q̄n- tā eis abſtulit p̄ inſectōz illi' p̄ſone. Et q̄z vix poſſit aliq̄s digne rēcōpenſare p̄ actōes i' q̄d abſ- tulit hoīda. iō expediret ſimpli' aīe cui' lib; talis p̄ſoluē p̄ paſſiōes volūtarias ul' pacēter ſuſceptas ut. ſ. occidēreſt p̄ hoīdōio. Et iō opti- me puiſi eſt cōitacō vbi ſtatuit̄ lex taliois in cā hoīdōn. p̄z enī in dauid. q̄z d̄z deſteſtā ho- mīdōiū qui volens edificare templū deo p̄hibi- t' eſt a deo q̄z ſi at effuſoz mlti ſanguis hūani licet iuſte occidiſſet. Igit̄ ſi iuſt' occiſoz n̄ accep- taſt ad cultū dñi. iuſtus occiſoz vbi appareb' h̄c aut̄ q̄d dictū eſt dictū eſt de iniuſto occidēte. De alia dānificacōe. ſ. mutalacōe enozmi et nō enozmi. cōiter in eccl̄ia n̄ eſt ſtatuta reſtitucō n̄ pecuniaria. Et iſta debet r̄ndere nō ſolū dam- no q̄d q̄s inērit p̄ mutalacōz p̄ toto tpe futuro quo vſur' erat membro abſoſo ſed etiā expen- ſis appoſitis in curacōe. Et hoc dicit̄. c. p̄mū ex de iniurijs et dāno dato. et vltra placacōz ip̄i' leſi que requirerēt etiā ſi non eſſet talis mutila- tio et ſolacōz ip̄i' ſic afflicti. q̄z p̄petua deſolacō eſt ſibi de tali mutalacōe. Plus etiā ponderan- da eſt mutalacō paupis q̄ diuitis quia magis id̄gebat p̄e abſoſa ad victū nēc̄m q̄rendū

et ideo plus fuisset usus pte illa ad nccia pcc
randa. licet ex alia pte sit aliqui a cōdicō ppon
derans scz dignitas psonē s; hoc pax est respec
ctu pme pccōis hēc oīa scōr. Si vero pccus
mortuū uel mutlat non fuerit. in lectu tñ
iacuerit. opas ei amissas et expensas in me
dicos et medicinas restituet q̄ pccus. ex de in
iurijs. c. 1. **V**tz dānificās aliū i boīs aīe te
neat ad restitucōez. **I**stē q̄ sic mltomagis qm
dānificans in bonis corporis ul in bonis exte
rioribz q̄a bona aīe sūt mltō meliora illis. vñ
6. q. 1. sūt plimi. mltū dāna moy distāt a dā
nis rex tyozaliū. **M**ltus aut aliū dānificare
pōt in bonis aīe nisi dispositiōe. s. eū inclīnādo
verbo uel exemplo ad peccandū. Et ideo talis
teneat ad restitucōez. s. eū disponendo q̄ntū pē
ad bonū bono exemplo uel vbo p eo orādo uel
oracōez p eo impetrādo. **V**tz dānificans ali
um in fama iniuste teneat ad restitucōez. **I**stē
fm sco. triplr pōt aliq̄s aliū diffamare. vno
falsū crimē imponēdo. 2. mō vez tamē occul
tū non fuato ordine iuris. s. in publico ppo
nendo. 3. mō vez crimē sed occultū sibi in pub
lico impositū negando qz negans in hoc nocet
imponētē de calūniā. In pmo caū dicit q̄ de
bet restituē famā simplr rectando verbū suū
uel qd sibi imposuit. quia alias non fuat ius
ficiā in reddēdo pximo quod suū est. **E**t si
obidē q̄ mag teneat celare p fama suā qz p alie
na. non aut posset illi reddē famā suā retrac
tando verbū suū nisi seipm diffamaret. **I**stē q̄
libet debet magis diligere famā eius cui potest
iuste spetē qm illius cui non pōt nisi iniuste.
Ita est hic qz accusato de falso crimē iuste spe
tit fama. sed accusanti post talē accācōez non
spetit iuste sed iniuste. non solū quia mentit
est in accusando sed q̄a publice mentit est in
quo sufficient et radicalit infamauit se. Et iō
postea ostendēs innocēciā alteri cui teneat in h
et indirecte nocēciā suā non pprie infamat se
tunc sed amouet falsam laudē qua ipē p ac
cusacōez mendacē est indign. **E**xemplū aliq̄s
fornicat tribz vidētibz illi postea accusantes
crimē non infamant eū. sed ipemet infamat
se in facto isto publico quia breuit smittēdo
qdcūqz crimē publice incurrit lesionē dignitatis
et sic amittit famā q̄ntū in se ē. **M**ec publica
cō illa p quā notificat lesio illa auferit sibi fa
mā sed solū facit deuenire magis i publicū qd
tū ex nāfa accō smissi erat prius simp publicū.
Et si queras. vñ nō imponit in pub
lico tale crimē alteri. sed murmurat vel indiscre
te loquit uel alicubi corā mltis. narrat tñ nō
tanqm sibi certū sed sic se audiuisse nunq te
neat restituē. **I**stē rara fides ideo est quia multi
mlta locunt. et iōco dicens se solū audiuisse
nisi ex modo dicendi ostendat aliquā maiorez
certitudinē qm ex cōi religione non auferit ex
nāfa actus in opione alioz famā isti. quia si
illi firmiē sapuūt illū de quo est sermo esse cri
minosu leues sūt quia qui cō credit leuis est
corde vez tamē quia a scandalo pusilloz opoz

et caue. iux illud apli. 1. corinth. si pximum
scandalizē non manducabo carnes in eternū. t
mlti sūt tales pusilli leues ad credendū mala
iō piculosū ē talia audita ex relatu eis referre
Et si hoc fiat malo aīo scz ledendū illū de quo ē
sermo non est facile excusare qm sit cōtra cari
tatē et ita pccm mortale. Si aut fiat corā tali
bus ex pfuetudine durū est dicere q̄ exeat gen
pccū venialis. q̄a lingua in lubrico posita est t
qui nō offendit in verbo hic pfect est vir. iac.
2. **D**e 2. dicit q̄ nō teneat retractare vbi suū
qd pposuit in publico q̄a hoc faciendo mentit
cū sciat illud qd pposuit esse vez. et non teneat
mentiri ppter qdcūqz bonū reddendū alteri sed
teneat alio mō licito reddē sibi famā puta p h
mōi vba nō dōtis eū esse talem male sibi dixi
uel fatue. quia non seruato ordine iuris. ppo
sui em in publico qd non est vez publicū. Et
illa p̄suasio scz non reputetis eū talē bona est
q̄a quilibet p̄sumend est bonus donec p̄bet con
trariū iux illud ex de scrutinio in ordine faciē
do. c. vnico. hūana fragilitas quē indignū eē
non nouit dignū estimare debet sed iste non ē
p̄batus malus corā istis. igit hē est p̄suadend
eis. s. q̄ ipi non reputet eū indignū nē malū
De 3. mēbro dicit similit q̄ non teneat retra
ctare negacōz suā qua negauit in publico ve
rū sibi crimē impositū q̄a non teneat aliq̄s sta
tim in iudicō sfiteri se reū nōdū cōuictus. tñ
teneat p quedā vba sobria sicut dictū est in 2.
articulo restituē famā illi accusanti quē ind
recte notauit de calūniā. dicēdo non habeatis
eū p calūniatore quia forte habuit bonam in
tencōez in pponēdo uel forte credebatur posse pro
bare intentū suū et decept fuit. **S**ed ille q̄ ne
gat tale crimē vez licet puatū in publico sibi
impositū. nunq mortaliē peccat. videt q̄ sic.
quia mentit mendacō pernicioso persone accu
santi q̄a p hoc notat calūniator. **I**stē q̄ hē non
est vez qz ipemet est sibi p̄uicōs qui eo modo
pponit quo non debet pponē. et ideo ipemet est
sibi causa si aliqua infamia sequit. non autē
ille negans quia defendit innocēciā suā i pub
lico vbi non est nocens nec habēdus p nocēte
donec fuerit ouict. **S**z remanet difficultas an
peccet mendando p se. durū em videt q̄ q̄libz
accusatis ab vno in publico teneret statim de
necessitate salutis sfiteri illud in publico et
sic statim exponē se patibulo in iudicō sanguis
Sed et habēdo oculū non tantū ad penam sed
ad honestū et mhonestū non apparet q̄ ille ho
neste et scōm rectā rōez debeat sfiteri corā tali
iudice qz ipē est plus qm q̄cūqz alius singlaris
accusans. **V**nde auferret sibi ipi famā qz con
fitemi contra se in iudicō credit. **Q**uid ergo
cauta ē r̄spōsio iuristaz. hēc. s. nego pposita ut
pponunt t hoc qdē sine mendacō pōt fieri in p
posito qz ppomunt in publico et vt publice p
banda sic aut negare ea pōt quilibet si scit nō
posse pbari in publico. **Q**uid si iudex vrge
at eū ut cōfiteat ppositū. uel publice neget.
Respondere posset q̄ ipē r̄spōdit sufficient ad

accusacōz fm modū iurispitū. nec ab illa respō
sioe vult declinare faciat iudex erga accusatū
qđ iuris est. **Sed** si nō intendēs tantū negare
illud ut ppositū est. s. ut publicū sed sic sacer
dos facit de s̄fesso dicēs. nichil malī scō istū fe
cisse qđ loquit̄ ut in publico scuit aut in alio
foro. nunqđ tenet iste negans de illa negacōe
penitere. **Ite** bonaz mencū est. ibi culpā agnos
cere vbi culpa non est. di. 4. ad cui. et inatu
latē gg. **Et** ideo in tali casū tūtū est post talē ne
gacōz penite et hoc indistincte tanqm de tali q
le est puta sub tali distinctōe. si mortale est tā
qm mortale. si veniale est tanqm de veniali. h̄
oīa sco. de hoc vide sup li. 2. ti. de detractōe et in
famia. **Utz** aliqz debeat recōpensare damnu
qđ intulit alicui impediēdo eū ne s̄sequeret ali
qđ bonū qđ erat in via acqrendi. **Ite** non tene
tur equale tali damno recōpensare qz min⁹ est
aliqđ habē in potēcia qm in actu. qui aut est in
via adipiscendi aliqđ h̄ illud tantū in v̄tute
ul potēcia. et ideo si redderet ei vt h̄ haberet
in actu restitueret ei illud qđ est ablatū. mul
tiplicatū qđ non est de necessitate restōnis vt
dictū est. tenet tamē recōpensacōz aliquā facē
fm opicōez psonaz et negotioz. **Utz** fm h̄ il
le qđ effodit i agro senia n̄ tenet sacisfacē. p cō
messe fusa. qz nondū habet nisi v̄tute vl potē
cia h̄c tho. **Quid** de eo qui impediuit aliqz a
cōsequēdo aliqđ bñficiū eccl̄asticū. **Ite** fm rich.
et sco. h̄c p̄ aliqz facē triplr. vno mō intendēs
dei bonorē vel vtilitatē eccl̄ie. vt si ppter hoc p
curet qđ dē p̄sone aliqz digniori et tūc in nullo
tenet ad aliqz restōez vel recōpensacōez. **Alio**
mō intendēs p̄riam vtilitatē et sic etiā nō te
net ad restōez si p̄curet p se licito modo. 3. mō
intendēs alteri⁹ dānificacōz ppter odiū vel v̄
dictā vel aliqđ huiōi. et tūc si impediāt ne di
gno dē anqz sit firmatū qđ ei dē. licet non te
neat restitue valozē bñficii. eo qđ non est equa
lis valozē habē bo⁹ in actu et esse ppe habē ma
xime qm pot impedi. tenet tamē ad intēsse dā
nificacōz ad arbitriū bonoz. si aē iam s̄firma
tū sit qđ ei dē. idē est ac si iam habitū ei aufer
ret. et ideo tenet restitue equale fm tamen su
am facultatē. **Ex** si p̄cōā venas i fundo meo
p quas dūat aqua ad puteū alteri⁹ intēcōe
nocendi sibi teneor ei restitue damnu si aut fa
ciā h̄c sine fraude s̄fulēs vtilitati p̄rie. eo qđ si
est michi vtile facē m̄uz et non pot s̄uenientē
fundari sine venarū illaz p̄sione non teneor
aliqđ restitue. qz n̄ dānifico aliū iniuste. qz ius
habeo faciēdi bonū meū in fundo meo. ff. de no
ui opibz nūciacōe. l. 2. et sic d̄. ff. de re. iur. ne
mo dānū facit nisi qui illud facit qđ facē ius
non habet. **Quid** si cā mei edificij defendēdi
edificiū vicini orto incēdio dissipē. nūquid te
neor ei reedificare. **Ite** qđ non ut dicit Vlpia
nus et reprobat labeonē qđ dixit strariū vt ha
berē. ff. de incendio et ruina. l. 3. qđ ait p̄toz.
vel dic labeonis s̄ntiam verā. vbi iustus non
fuit met⁹. puta qz adh̄c non puenierat ignis
vsqz ad domū vicini quā destruxi. tūc enī te

neor in simplū acē. legis acq̄l. **Sed** si puenierat
uel iuste dubitabā an pueniret qz forte tūc tē
pus ventosū erat tūc habet locū qđ. **Alpianus**
dixit. neqz enī damnu dare videor eque pitu
ris edibz. vt dicit. ff. qđ vi aut clam. si ali⁹. qđ
et alia exceptō. quāvis etiā non pueniret si in
ste tamē putabā ignē puenturū adhuc cessat
actō sic intelligit. ff. ad. l. acqui. quid fumo. q.
qđ dicit. **Sic** etiā p̄t ei qui gradā meratū suaz
seruandaz alienas p̄dit in mare vt habet. ff. de
p̄s̄p. vbi. qui seruandaz. r̄iso. 1. **Sed** nūqđ
a diuitate debet emēdari dom⁹ vicini in p̄cedēti
casū. **Ite** in sūma equitate consulo iudici vt h̄
officio suo fieri faciat. ar. ff. ad. l. ro. de iactu
l. 1. s̄. equissimū. h̄c hostē. **Ad** hui⁹ euidentā
nota. qđ ad h̄c qđ teneat qui dānū dedit ul in
iuriā irrogauit restitue. necesse est culpā in
teruenire alias non tenet. **Utz** infantes et fu
riōsi non tenent si damnu dederit. impubes tū
dolicapax tenet. non etiā de culpa qui ad sui de
fensionē et incōtinēt. r̄ eodē modo damnu dedit
excusat etiā a culpa qđ alteri⁹ impulsu vel vio
lencia venti damnu dedit. **Non** tantū aut qui
damnu dedit ul iniuriā irrogauit sed etiā qui
opē tulit tenet. **Ite** si sine culpa siue impidia ul
negligēcia dānū quis dedit ul iniuriā irroga
uerit tenet. **Si** qđ ē aliqđ ex negligēcia min⁹ fe
cit et ad hoc damnu dātū sit tenet. **Ite** non ex
cusat quis per ignoranciā si scire potuit ex fa
cto suo cōtingē iacturā l' iniuriā. puta cū vellē
p̄cutē me p̄cussi aliū. imputat michi qz dili
genciā debitā non adhibui. h̄c oīa ex de iniuri
is. si in culpa. in tex. et glo. **Ite** si qđ iumentū
alteri⁹ occiderit foueā in quā ceddit faciēdo qđ
mortuū est erit suū sed estimacōez dabit. ex de
murijs. c. 2. quia qui dat occasionē damni tē
ff. ad. l. cor. nichil intēst. h̄c aut est scdm bñ. in
glo. **Ite** si fecerit in manifesto loco. sed si in pri
uato vbi talia fieri solent. non tenet. ff. ad l.
acqui. qui foueas. **Ite** si bos me⁹ cornupeta est
qz non custodiui eū bñ occiderit tuū. reddā bo
uem p boue sed mortu⁹ meus erit. e. ti. si bos.
Sed et si in agrū ul vineā tuā ego uel aīalia
mea damnu dederim estimacōez dabo et si lese
rit. hoc aut intelligit fm hostē. si aīal meū stra
natam sui generis damnu dedit. puta bos cor
nupeta est qui s̄sueuit domesticus esse tūc red
dā estimacōez uel aīal p noxa tradā. e. c. fi. q.
qđ si aīalia. In aīalibz tamē feris hoc non habz
locū qz tale alias dādo libaris sed nichilomin⁹
tenere si diligenciā debitā non adhibuisti. **Sec⁹**
est si nichil de s̄tingentibz obmisisti vt ibidē
dicit. **Quid** de eo qui damnicat aliquā reli
gionē retrahēdo ab ingressu eius aliqz psonā
eodē vtilē. **Ite** scdm scotū qđ talis si traxit aliqz
de religione iam obligatū ad religioez obliga
cōe p̄fessionis tenet agere ad restōez vt scz ille
redeat ad religionē. **Sed** si aliqz dispositū ad in
trandū retraxit ne intraret. quia interest mē
habere et ppe esse non tenet ad tantā restitucōz
religioni ad qntā tenere si fuisset in religioe
sed ad aliquale. puta ad inductōez alterius et

equivalentē ad ingressū illi⁹ religionis. Et hoc intelligendū est si ipm retraxit intencōe dānificandi religionē. Si autē intencōe cōsulēdi utilitati pprie sine fraude non tenet religioni. sed i^o pmo cāu et in 2° tenet psonē quā retraxit in p^o suasionib⁹ et alijs bonis spūalib⁹ ad equalēdā illis bonis a quib⁹ eū retrahēdo dānificauit. **Q**uid de eo qui vitupauit aliquē iniuste. **I**te q^o sicut dignitatē psonē eius in hoīm opioē m^o culauit p illacōez cōtumelie sic reparet eam p ex^o hibicōez reuerēde h^o t^o. **V**tr^o homo teneat ea restitutē que inuenit a fortuna. **I**te rez que dā sūt cōes oīm iure nātali vt volucres nō do^o mestice et pisces maris lapilli et gēme que inueniunt in litore maris et filia insti^o de rez diuisione. **S** et quidē et fere bestie. **E**t talia inueniens restituere non tenet. vnde e^o dicit q^o nulli⁹ est nātali rōne occupātis esse dēdū. **Q**uedā vero sūt vniuersitatis. et quedā sūt p^o singulor⁹. **E**t hijs duob⁹ modis res dictas si quis inueniat restituē teneat. res cōitatis cōitati. et res ppas alicui⁹ ei cui⁹ sūt si scire possit cui⁹ sūt. **E**t si cui⁹ sint scire vel inuenire non possit ei restituat cui de re publica cura incūbit ut dicit rich^o. vel ut dicit ray. si ipse indigeat cū cōsilio et auctate sui p^oriarij vbi scz supior⁹ dispōez taliū retinuerit sibi retineat et p^o eo cui⁹ fuit oret aut paupib⁹ eroget et sic intelligit illd^o aug^o. 18. q. 4. si qd inuenisti et nō restituisti rapuisti. et 12. q. 4. muli. **S**ecūm sco. vero res inuēta debet alicui psonē publice custodiēda et in locis publicis portari ut sic dñs eius eam inuenire possit et si post talē pclamacōez dñs nō appareat paup^o perib⁹ debet restitui. **Q**uid de eo q^o accipit occul^o te de bonis alicui⁹ sui debitoris ei soluere nolentis. **I**te rich^o. q^o talis peccat ppter indebitū mōdū accipiēdi. tamē restituē non tenet ut habet 12. q. 4. non sūt sane. **Q**uid de meretrice nunquid restituere debet qd dātū est sibi ppter fornicacōez. **R**ndet t^obo. q^o non. si tamē aliqd supflue extorsisset p fraudē vel dōlū ei a quo habuit restitutē teneat. **Q**uid de tenētib⁹ colūbaria et guaranas. **I**te de tenētib⁹ colūbaria dicit aliq^o q^o si non possint teneri sine puidicōe et dāno alteri⁹ mortali⁹ peccāt si tenent. qdā tñ cōtū q^o colūbe plus pficiant terris quas frequētāt stercorizādo et mala semia comedēdo qm alias noceant vñ nō videt tūtū sup hoc aliqd affirmare. **D**e tenētib⁹ guaranas credūt aliq^o q^o vbi dñi agrorū vicinor⁹ solebāt agros i tāta libertate possidere q^o nō oportebat eos custodias suis agris p^ozatis et satis adhibere ppter arcēda hui⁹ ani⁹ malia guaranaz. peccāt mortali⁹ q^o hui⁹ guaranas de nouo cōstituit i puidicōe et dānū aliorū et tenent qui faciūt eas dānificāe ad int^o esse. **I**de etiā credūt de veteribus guaranis que sūt a t^ope ex quo extat memoria. nisi pbabili⁹ psumat q^o aliq^o t^oras viciās et hui⁹ guaranis a dñis illaz guaranaz acceperit excolēdas scētes dōdicōes guaranaz. s. q^o habētes pōia viciā teneant custodire sata ppis expensis ab aīalib⁹ hui⁹ guaranaz. **E**t q^o non liceat capi ac

interficere hui⁹ aīalia quāuis inuēta in p^ore dijs suis et dānū ibi faciēda. **S**i grāe vñ hoc pbabili⁹ psumi possit. **I**te q^o ex mltō como^o dō qd p^oseq^o p^osuenerūt ex nemorib⁹ illis habitātes in eas. vel quia minozē pensioez solūt de pōijs vicinis guaranis qm de mltū remotis. **E**t forte qd inuānt et releuānt in vno ab initio p^osenferūt grauari in alio scz in onē suādi pōia sua sine capcōe et lesione hui⁹ aīaliū. **D**e venatorib⁹ qui conculcāt agros et vineas alior⁹ qm canes occidūt ancres et oues et agnos paup^oū credo q^o tenentur restituē estimacōez dāni alias peccāt mortali⁹ si non restituāt nō ita modicū dānū esset q^o pbabili⁹ non curarent illi quib⁹ fieret. **I**te credo q^o p^onapes q^o excecant ul^o mutilant hoīes ppter leporēs cernos et hui⁹ mortali⁹ peccant si faciūt libidine vindi^octe aut amore hui⁹ aīaliū aut libidine venandi hui⁹ aīalia que nulli⁹ hoīs sūt. aut si ppter vnicū actū h^o faciūt cū nō debeāt ita senē pcedē nō p^o p^osueros ad talia. **C**redo etiā q^o si sit p^ouetu^o do loci illi⁹ q^o p vno actu tāta pena infligatur p^ouetudo est iniqua nec obfunda. **E**t obfūtes eā mortali⁹ peccāt. ut dicit in summa tanc^oti. de rapina. c. qui condūt leges iniquas. **E**quē vidē de 3° scz q^o tū debet restitui. **E**t circa hoc querunt pl^oa. s. vtr^o sufficāt restitutē simplū qd est iniuste ablatū. **I**te cū aliq^o recipit iniuste rem alienā duo sūt ibi quoz v^o est inequalitas ex pte rei que qm⁹ est sine iniuria ut patz in mutuis. **A**liud est iniusticie culpa que pot^o esse cū equalitate rei ut cū aliquis intendat inferre violenciā sed nō pualet. **Q**uātum ad p^omū adhibet^o remediū p penā cui⁹ inflicto p^omet ad iudicē. et ideo anteqm sit cōdemnat^o p iudicē non tenet plus restituē q^o accepit. sed post cōdemnacōez tenet soluere p^onam. **E**t scdm q^o dicit hōsē. n. de p^oius anteqz res inuēta dico q^o restituat si dubitat aut cui⁹ sit certificari et inueniri pot^o p arcūstādas rei. **Q**uod aut dicit zachens dñs luc. 19. si quē de fraudauit reddo qd ruplū dixit illud q^o si supergare volēs. vñ etiā p^omisit. ecce dimidiū bonorū meor⁹ do paupib⁹. **E**t acordat rod. sup. 5. de pedagis. dices q^o si q^o faciūt aliqd p^ohibitiū s^o pena corporali vel pecuniaria non est inuēgendū ei in foro p^oiali q^o soluat hui⁹ penā nō tūc qm cōdemnat^o erit ad illā. sed sufficāt q^o soluat interesse ad arbitriū boni viri dānū vel iniuriā passo. **I**te dicit p^omoē in glo. ex de emunitate. quia pliqz q^o cōdemnat^o ad aliqd iniuste non tenet illud dare sponte licet pere debeat sine. **V**tr^o ille qui dānū intulit nō habens vnde restituat seipm teneat facere seruū ut possit restituē. **R**ndet rich^o. q^o dānificās alium iniuste in sua libertate. scz iniuste pcurādo eū in seruitutē redigi. tenet se facē seruū p eo si non potest eū aliter restituere libertatē. nō forte esset talis dōicō psonē que intulit dānū q^o h^o notabiliter redūderet in cōis boni puidicū. **I**n quo cāu non teneret se facere seruū qd ut d^o ff. de re. iur. libertas inestimabilis res est. **I**lla

aut lex que habet exo. 12. Si non habuerit fur
quod pro furto reddat vendabit. licet tunc obliga-
ret iudeos non tamen obligat nos quia non fuit
mortale preceptum. Similiter dicitur per de legibus illis
in quibus prescribitur quod restitucio excederet damnum.

Sequitur videre de 2° quando debet fieri restitucio
Et hic queritur. **V**trum sit statim restitucio
Iste sicut recipere rem alienam contra iusticiam est pec-
catum ita etiam retinere eam quia per hoc quod aliquis in-
uito domino detinet rem alienam eum impedit ab usu
rei sue et sic facit ei iniuriam. manifestum est autem
quod nec per modicum tempus licet morari in peccato mor-
tali sed quilibet tenetur statim peccatum exadere secundum
illud ecclesiasticum 21. quasi a facie colubis fuge peccatum. Et
ideo quilibet tenetur statim restituere quod si non pos-
set statim ipsa impotentia absolueret eum ab instanti
restitutione facienda sicut etiam totaliter absoluit
a restitutione si sit omnino impotens. debet tamen per
se vel per alium petere remissionem vel dilacionem ab eo
cui debet. **C**irca quod nota fuit secundum quod non licet aliquis
tempore detinere alienam inuito domino. id est nolente et secundum
rationem rectam nolle debente. Et per omnes regulariter res-
titucio debet statim fieri sicut statim cessari debet
ab actu peccati mortalis. non tamen exteriori sed etiam
interiori. Sed in casibus licet exteriori quandoque exteriori
restitutionem differre. posita tamen interiori restitutioni vo-
luntate quando occurrerit circumstantie oportune. quod quidam
casus sub hac regula continentur. **P**rimo scilicet licet detinere
rem alicuius quando ille debet velle rationabiliter eam de-
tinere ut quando restitucio illi rei esset in preiudicium
concordie vel ipsius recipiens vel etiam in infamiam
vel in magnam dampnam restituentem. debet enim hec
omnia preiudicia magis velle vitare per dilacionem resti-
tuciois sibi faciente quam vitare suum incommodum
primum vel nullum. unde ille tunc qui habet rem
alterius tenet eam domino volente et si non actu di-
cto tamen actu debito. quod dominus illi rei debet vel-
le quod huius sua teneat ea donec oportune possit ea
reddere. Si dicatur quod tenet alienam domino inuito quia
non vult quod teneat rem suam etiam per tempus quanticumque
quod modicum. Iste dicendum quod domino male et inordi-
nate volente statim debere restituere sibi suam non
est tenere iniuste alienam. quia etiam depositum de cuius
restitutione stricissima lex habet in casu licite tene-
ri potest domino inuito inordinata voluntate. Multa
alia de restitutione notata sunt in primo libro huius operis
que diligens lector inuenire poterit in pluribus
eiusdem libri titulis.

**De restitucione acquisitorum in ludo
alearum et taxillorum. tit. 20.**

Nunc est considerandum in speciali de re-
stitutione acquisitorum in ludo alearum et tax-
illorum. Et ut plenius hec materia tractetur
queritur primo. **V**trum talis ludus sit licitus. 2° quod
sit pena eius. 3° vtrum in iudicio repeti possit illud
quod quis in tali ludo perdidit. 4° vtrum illa que quis
est lucratus in tali ludo restituere teneatur in foro
conscience. **C**irca primum sciendum quod ludus alearum
dicitur omnis ludus qui innititur fortune vicibus. ut dicitur
robertus. omnis autem talis ludus est prohibitus ne fiat in pe-
nam vel ratione omnibus et maxime clericis non in casu ut pa-
tebit infra. ff. de aleatoribus per totum in autentica de sa-

cris episcopis. interdictum. de. 34. episcopis. et extra de vi. et
homo. clericus. clericus. in textu. et glo. vbi cum talis ludus
sit utroque iure. scilicet civili et canonico prohibetur con-
stat quod peccat nisi in casu qui ludunt tali ludo vel
etiam precipiant. unde huius. non. super. de. clericis. episcopis. dicitur quod
ludentes mortaliter peccant. Secundum vero quosdam
ut dicit robertus. tunc primum peccat mortaliter quando du-
cunt hoc in consuetudinem. peccat etiam ad mortem ve-
nialiter inspectores ludum. ut dicit robertus. **G**rauitas
autem huius peccati per primum quod ibi est cupiditas alie-
ni lucrandi que est radix omnium malorum. 1. the. 6.
Et non quicquid cupiditas sed rapina. vult enim
spoliare proximum suis rebus. Secundo quia ibi est per-
dicio. vult enim spoliare eum cum quo comedit et bi-
bit. Tercio quia est ibi maxima crudelitas vult
enim spoliare si potest eum etiam carnifera et bestia. quod
non faceret aliqui latrones peregrinos in nemo-
ribus spoliantes. Quarto quia ibi est contemptus
ecclesie hoc prohibens. patet etiam ex multis alijs
malis que pueniunt ex talibus ludis que obmit-
to gradum breuitatis. **P**rimo tamen ludus in pecunia fie-
ri licite in casu puta concurrentibus septem circumstan-
tijs. oportet tamen primum quod ibi sit ydonea persona
quia hoc non licet clericis etiam inspicere ut dictum
est. Secundo congrua causa ut per concurrentibus faciendo. ff.
de ale. l. vlt. Tercio debet finis ut scilicet non propter
cupiditatem sed potius propter recreacionem et sodalita-
tem. Quarto excessiva mensura quia non licet ludere
ultra unum solidum etiam si sit multum dimes. C. de
usu. alearum. **A**learum ludus constituitur greca. Quinto co-
petens tempus. scilicet ut non fiat tempore lucis vel prime
vel coitionis. Numeratur enim ludus inter impedimen-
ta vere prime. Sexto licet modus. scilicet ut sine
dolo ludat ita quod contra ludum legem non faciat nec
ludentem prouocet. Septimo aptus locus quia in eccle-
sia ludum non debet esse de vi. et homo. de. cum ad deco-
rem unde versus. Finis persona materia sunt alea-
ti. Tempus mensura sunt modus atque locus. hoc.
vero dicitur quod ex quo ludus est illicitus et reprobatus
bono animo fieri non potest. ff. de furto. in furto actio
in fi. et extra de re. iuris estote. Si quis ergo dicat
quod hoc faciat intentione bona vel recreacionis causa
aut ludat sine pecunia si ludat ad aleas vel taxil-
los. aut accipiat unum de ludis approbatis alias
ad mortem in iudicio fori non credam ei quod non ludat
ex cupiditate quia sic fit ut in pluribus. ar. ff. de
legibus. nam ad ea. et extra de decimis. c. 1.

Circa secundum sciendum quod pena huius peccati po-
nitur de. 34. episcopis. Episcopis inquit aut presbiter aut
diaconus alea vel ebrietati deferuiens aut desin-
nat aut certe damnetur. Subdiaconus aut lector
aut cantor filia faciens aut desinat aut coione
pruueatur. Similiter etiam laycus. **N**ota quod ex
hoc quod dicitur de mens colligitur quod si in consuetudinem non
ducit penam predictam non sustinebit. licet etiam lu-
dendo mortaliter peccauerit. Ex hoc vero quod dicitur
desinat colligitur quod si duxit in consuetudinem mo-
neri debet. et si amoveri destiterit penam predictam evi-
tabit. de. tamen in utroque casu penam agere de peccato.
Ex hoc autem quod dicitur prouocet coione colligitur quod tale
peccatum sit mortale et graue cum tales pene non sunt
imponende per leui crimine. 11. q. 3. nemo. et c. nullus

hec ray. habet etiam ex de excessi. pla. inter dilectos. q. publico aleator a pmocoe repellitur. Sed videtur q. pmo sit monedus anteq. puiat. 24. di. c. 1. sed hoc est vix in beneficio obreco aliter aut est in obtinendo quia multa impediunt taliter ludetes. quia que lucrant restituere tenent. tamen de hoc postea quere. Dumitur etiam ludi inspectores. s. clerici quia tribus annis a misterio debet arceri in aut. de sanc. epi. s. interdium. Et etiam coopatores. quia hospes tenens lufos actoe murtay puabit. vii. ff. de ale. l. 1. dicit q. si quis est apud quem est in alea lufu verberauit et damificauit siue ei aliqd qm ludebat subtrahit dolo fuerit iudiciu no dat. Et intelligit se: cu du azo. h. c. de eo qui puenit lufos ales ca sui emolumenta tenere. Secus aut est si incidit apud aliquem ludere. Itē emēs rem ludentis eui ctōe non tenebit. vnde. ff. quaz rez actō non dat. l. 2. §. 1. q. dicit si exis in alea rem sua vē: dat non teneat de euctōe.

Quarta 3^a sciendū q. sicut dicit ray. et hos. q. illud doctores cōiter fere omēs tenēt q. aliqd in ludo aleaz uel taxilloz piderit in iudicio repetere potest et hoc pbant p. ff. de alea. l. 1. vlt. in fine. et p. legē grecā. Aleaz ludus que dat repetitōz in tali ludo vsqz ad l. annos. Et hoc intelligi debet de amissis in tali ludo fm qd est phibit. et in hac snia vī enā azo. fuisse.

Quarta 4^a sciendū q. illa que quis est lucrat in tali ludo restituere tenet i iudicio aīe fm cōem opi. loquēdo eo modo quo est phibit. tus. quia nō tantū phibet talis ludus s. etia acqficio lucri p talē ludū. ar. ad hoc di. 34. ep. in glo. et. ff. de ale. l. 1. vlt. et ex de vi. et ho. clerici officia in glo. hec rich. Cum enī talis ludus sit reprobatus. vtpote q. est cōtra deū et oīa iura. vnde et sponso facta in ludo non tenet fm leges. null. aut p ipm pē titulū nec bonā fidē habere et p oīs nec aliqd acqfere. iniustus enī titul. p nō titulo est habēdus. ff. de peti. h. l. nec vllā. et male fidei possessor dicit qui cōtē legū interdicta merca. C. de agri. quēadmod. hec ray. Aliqbus tamē videt q. q. talis restō non papiet iure canonico sed tū auli non tenet ad eā de necessitate nisi illi qui legibz imperialibz subsūt de iure. nisi talis restō sit alibi p sūetudinē approbata. Et hui. snie videt fuisse tho. in snia sua. Alijs aut videt et pba bilit q. talis restō iure canonico papiet implid te inqntū scz ius canonicū approbat leges que nec iuri dīno sūt strarie neqz p canones ul' ali quā rōnabilē sūetudinē strariā abrogate di. 10. de capitulis. et c. si q. aut. et duobz. c. se. Ray. tamē innoc. host. et cū eis boñ. sic distinguunt. s. q. lufos aut lufit volūtar. et ex cupiditate. et tū si amisit non potest repetere. si est lucrat. tenet restituere saltē in iudicio aīe. Aut inuitus et trace. p vinū uel nuniā alteri. im: portunitatē inductus. et tū si amisit pot. repetere. si est lucrat. non tenet restituere quia restitucō nō ppetit illi qui pdidit in vīdicitā pēti sed potest et debet paupibz erogare. ar. ad hāc

distinctionē. 28. q. 4. non sane. et ex de symoniā dilectus. Nec obstat si lufos dicat licet ex cupiditate lufum non tamē iniuriā. pmo fēci quia hoc idē ipse fecit et volūtar. accessit. s. tamen inuit. et dolens amisit et fm dicitā distictionē dicit posse scordari opi. et iura. De illo aut qui ludit non cupiditate lucrando sed cā tediū uel tristitiā effugandi dicit rich. in que: stidibz suis. q. si ille qui amittit non notabiliter sed in modico damificat. in modico inquit p compacōe ad ipm qd ideo dico quia aliqd est modicu diuiti qd est mltū paup. tūc ludēs nō facit extra phibicōe iur. quia tūc non occurrit rōes ppter quas illi ludi sūt phibiti. vnde ille qui lucrat in tali cau aliquid modicu nō tenet tencōe necessitatis ad salutē restituere saltē illi qui amisit. qd ideo dico quia forte aliqd dicit vel lent q. in volūtarie sua esset uel amittēti restitui ul' paupibz erogare. Et forte aliqui vellēt dicere q. tencōe necessitatis ad salutē nulli tenet restituere sed pē sibi retinere. quia iura que lucru talis ludi papiūt restituui in tali cau non debet intelligi. hec rich. Quidā vero dixerūt q. aleatores de stricto iure non tenent ad restōz nī in ludo fecerint fraudē. Et hoc ideo quia inter partes pactū et additū interuenit qd utriqz placuit et vtrqz ad hoc se obligauit et ideo nec quis amisit pē de iure repetere nec qui lucrat. est tenet restituere. et huic scōe posicōi magis videt cō sentire alex. de lom. sed posicō pma est cōior et tucior ut michi videt et ad illud qd dicit p se cunda posicōe scz q. pactū et additū interuenit et. potest dici q. istud pactū non tenet cum sit contra legē pactū etia ul' pena uitrameto val: latū si sit cōtē leges uel canones nō tenet nec etia pena. ff. de pac. iur. gen. §. si. Adhuc nō scdm ray. et host. q. sūt quedā psone qbz indistincte tenet restituere quis quicqd ab eis est lucrat in alea ut furiosi pūgi mīores. 24. an. et maxime pupilli. mēte capti. furdi. muti. ced. morbo ppetuo languidi. quia tales pesse nō possūt rebo suis ppter qd eis dandi sūt tutores qn tū ad pupillos. uel curatores qn tū ad alios p: dictos. insti. de cur. §. furiosi. et §. sed et mente capti. Idem videt dicēdū de seruis mandis. cō: trace. claustralibz. filiis familias qui non habet peculiū castrense uel qsi. de vxore que non habet pafernalia. et de administratore rez eccl' asti: carū que sūt paupū et filibz. cū enī talis admistracō pecunie in ludo sit rōne facta et psonaz mltiplr culpabilis et viciosa. est restituēda. nō tamē ei qui pdidit ipam in ludo nisi forte esset correct. et crederet in vsus debitos expensur. q. ei restituere hac de causa. sed tutori. curatori. dñō. patri. monasterio. marito et eccl'ie.

De mensura satisfactōis. ti. 31. Emde piderandū est de mensura satisfactōis siue qnitate imponenda a pfectore. Et circa hoc querunt pla. pmo an satisfactō tporalis sit taxanda fm qntatē culpe. s. pena post culpe dimissioz exigēt ad duo scz ad debitiū soluendū et ad remediū

pstandū. potest ergo taxacō pene considerari du-
 pliciter pmo qntū ad debitū et sic qntitas pene
 radicaliter respondet qntitati culpe anteq ali-
 quid de ea dimittat. vñ de utro. 24. p mensura
 delicti erit et plagaz modus. Scdm tamē q p p-
 eoz que nata sūt remittē penā plus remittit
 scdm hoc p aliud min⁹ remittendū uel solue-
 dū restat. quia qnto p contricōez plus est de pe-
 na dimissū tāto p pfessionē et satisfactōez mi-
 nus restat dimittendū. Scdo qntū ad remediū
 uel illi⁹ qui peccauit uel alioz. Et sic qnqz pro
 minori peccato maior imponit pena. uel quia
 pccō vni⁹ difficil⁹ potest resisti qm pccō alteri⁹.
 sicut iuueni maior imponit pnia pro forni-
 catione qm senilicet min⁹ peccet. uel quia pccm
 est piculosi⁹ in eo ut in pslbz qm in alio. vñ qz
 multitudo pmo est ad illud peccatū. Et ideo p
 penā vni⁹ sūt alij exterrēdi. pena ergo in foro
 pnie quo ad utrūqz est taxanda et ideo non sp-
 p maiori pccō imponit maior pena. **N**ā mai⁹
 pccm est homicidiū in layco qm fornicacō in p-
 sbitero. qā circūstancia que sumit ex spece pec-
 cati aggrauat magis qm que ex condicōe su-
 mit psonē. et tamē fm cauones imponit pze-
 sbitero pnia decēis p fornicacōe. p homicidiū
 vero layco septēis. Non qā illud peccatū sit
 mai⁹ isto sed qā pslbz cū maiori piculo suo et
 alioz peccat ppter suū officiū et scandalū alioz
 ppter qd sollicit⁹ eū qm alios retrahūt canōes
 a peccato maiore pniā inuigēdo fm qd est in
 remediū licet qnqz non debeat ex debito tanta
 vñ de eā in purgatorio non exigē tanta ab-
 eo. pena nanqz purgatorio est tantū ad debitū
 soluendū quia non manet vltē loc⁹ peccan-
 di et ideo illa pena taxat tantū fm quātitatē
 peccati considerata tamē stricōis quātitate et cō-
 fessione et absolone p que oīa diminuit aliqd
 de pena. vñ de etiā a pslbz inuigēdo satisfactōz
 sūt consideranda illa. **V**ñ pnia sit imponē-
 da a pslbz fm taxacōez canonū uel fm p-
 arbitriū. **I**te hic sūt due opi. vna est q om-
 pnie sūt arbitrarie. i. arbitrio pslbz taxande
 consideratis criminis quātitate et qualitate psonē
 dignitate. cōdicōe sexu. paupate. infirmitate
 debilitate. pfuetudine. pplexiōe. societate. stric-
 cōe. lacrimis. et deuocōe. **I**te loc⁹ et tps qualita-
 te. necnō et alijs circūstancijs suppositis de qbz
 circūstancijs et silibz dicit aug⁹ de pnia. di. 4.
 c. 1. **P**ro hac opi. facit leo papa 26. q. 1. tpoza.
 et nycolaus quart⁹ de hys penitētibz. et mltā
 alia iura. **P**ro hac etiā facit q doc. iur. cōiter
 tenent penā scriptā in iudicō criminali et contē-
 cōso mutari posse in quo hoc min⁹ videt con-
 cedendū esse qm in iudicō pnie. **A**lia opi. est
 q pnie sūt fm pniales canōes imponende. nec
 debet pslbiter a forma eoz recedē nisi ppter cām
 Et in hoc consistit arbitriū ei⁹. i. p qua et p qbz
 circūstancijs qntū et qn angere uel minui pena
 canonica possit. pro hac opi. facit illud de pe-
 di. 1. mensurā. vbi p quibusdā culpīs mōi pe-
 nitēcie impositi sūt et gē. de pe. di. 4. dices fal-
 sas pntas diam⁹ qui non fm auctē sanctorū

patrū p qualitate criminis imponunt. et idem
 de pe. di. 3. pductioz dicit q plixioz debet eē pe-
 nitēcia qz fuit culpa. hec scda opi. esset tūdoz
 licet difficilior sed pma est cōioz et eā approbat
 pfuetudo quia h⁹ gñaliter seruāt. vñ de est tenē-
 da quia vere pnie hodie sūt arbitrarie et hoc pz
 pcpue p illd. c. tpa. penitēdis hec rich. et hos.
Illud autē gē. falsas. tē. intelligit nisi ex causa
 vel consideratis circūstancijs penitēcia tēporet. **I**l-
 lud vero. c. pductioz. intelligit de pnia interio-
 ri. **S**ciendū tamē q pnie sūt arbitrarie. i. ad
 arbitriū boni viri et discreti moderande et pro-
 rōnabili iudicō non p libito. vñ de pslbz cane-
 at q sic discrete arbitret q ipemet non onere-
 tur et q nec auctoritas ecclie nec pās clauū
 cōtēpnat. di. 1. absit. **S**ūt autē scdm hos. peni-
 tendē arbitrarie de criminibz occultis nō de pub-
 licijs ar. de pe. et re. qui pslbz. et c. significauit.
 vñ de regulariter p mortali debet pnia septēis
 imponi. 3. q. 1. pdicandū. nisi maior ul' mior
 inueniat a canone expssa. **E**t hoc est vez si cri-
 mē sit publicū. tunc eū pnia publica nō ma-
 ior uel minor qm repia scripta est imponēda
 nisi dispenset ex magna cā. ex de pe. et re. qfi-
 tū. **S**i vero sit occultū tunc indistincte imponi-
 tur arbitrarie ar. de pe. di. 1. iudicet. et di. 4.
 consideret. licet autē maior causa dispensandi in
 penitēcia canonica requirāt in crimie publico
 qm in occulto. **I**n vtroqz tamē ex causa minor
 pena potest imponi hec hos. **C**onsulit tamē ut
 pslbz sibi dicat carissime tu fecisti tot et talia
 peccata et pro quolibet deberes sic penitere sed
 forte vita tua ad hoc agendū non extendere-
 inuigo tamē tibi penitēciā talem p oībz. con-
 cedo etiā tibi q quocūqz ieris remissiones pla-
 tozū tibi facite pfinē que alias nō pdesent ex
 de pe. et re. quod etiā eleymosine et oīa alia bo-
 na que feceris et mala que pro deo toleraueris
 tibi profint ad remissioez pccōz tuoz. h⁹ hos.
Sed nunqd exq pslbz h⁹ verba dic penitēciā erit
 illa satisfactō sacralis. **R**ndet tho. in quadā
 q. de quolibet q est sacralis inqntū virtute cla-
 uū est expiatiua culpe cōmisse. op⁹ eū quod
 quis facit ex inuicōe pslbiteri valet dupl'r peni-
 tenti. scz ex natura opis et ex vi clauū. vñ de
 illud opus ex vi clauū amplius valet ad ex-
 piandū pccm qm si ppro arbitrio illd fecisset
 vñ de bona opa sic iuncta gñalit ex tali iūm-
 ctōe capiūt maiore vim ad expiendū culpam
 pteritā licet nō habeāt maiore vim ad pbendū
 remediū extra culpā futurā. **N**otandū autē
 q sūt quedā cōmā de qbus nō pē qd agē pniaz
 nisi restituat vl' renūdet si tñ potest qd male
 recepit vt in illis casibus in qbus nō trāsserē
 dominiū in accipientē aut ubi opetit repeti⁹
 etiam si transferat dominiū. vbi autē trāsser-
 tur dominiū et nō opetit repeti⁹ licz peccz mor-
 taliter accipiens credo q sit cōgruū et honestū
 qd illud nō remaneat sibi s; pauperibz deē. po-
 test tamen circa rei receptōem talitē acqsite pe-
 nitēciari⁹ dispensare cū penitente si viderit ex-
 pedire h⁹ rod. **S**ciendū etiā q quia fm greg.

contraria strarijs curant. ſep debet pſbīe iūgē
pniam p strariū corūtem ipi pccō vt ſupbo
ozacōis humilitatē. auaro eliaz erogacōz ſiue
largitatē. guloso abſtinēciā. luxurioſo ieiū et
orōnē. et ſi vt expedire pegrinacōz l alias locū
mutacōez ut ſic caro macere et non reſtitua
tur ad delectacōez memoria facti ex aspectu lo
ci vel pſone in q̄ ul cū qua peccatū eſt cōmiſſū
di. 81. valet. et. 14. q. 1. m. l. r. **I**te ad imponen
dā ſatiffactōez et diſcreti necelle eſt ſare q̄ ſint
pccā mortalia et graduſ inter ea et que venia
lia. hoc aut ſari poteſt. p ea que dicta ſūt in 2.
li. vnde ad pñs notare ſufficiat et talia multa
enumerat aug. di. 28. q. 5. criminis dicēs q̄ pccā
mortalia ſūt ſacrilegiū. homicidiū. adulteriū.
faſſi testiō. rapina. furtū. ſupbia. inuidia.
iracūdia longa. ebrietat aſſidua. Venialia ex
ceſſus in dō ul potu vel verbo vel taciturnitate
exasperacō paupis. comedē abſtinētijs ſiue ie
iunatijs alijs. tardit. ppter ſomniū ad eccliam
ire. vxorē pzet ſpem prolis uel pter cām reddē
di debitiū cognoscē. tardit. viſitare iſirmos ul
incarceratos. tardit. renocare ad ſcordiā diſ
cordātes. exasperacō vxoris ul filioz vel ſeruo
rū vel etiā pñi. exceſſ. in blandiendo. adula
cō delicioſa et ſuptruoſa. paupibz derogare. odio
ſis verbis in ecclia vel exē intendē. iocando ul
incaute iurare et non implendo qd iuratiū eſt.
ex aliq̄ neceſſitate purare. facile et temē male
dicere. Conſulo aut tibi q̄ non ſis nimis pmp
tus iudicare pccā mortalia niſi oſter tibi p cer
tam ſcripturā ſz potes dicere eſſe pccā et inou
cere hoies ad pñiam de talibz. aliter eñ dīo poſ
ſent hoies induc ad deſperacōz. hec ray. **I**tem
nō debet imponi pñia ingredienti monaſterii
p pccis prius cōmiſſis. de pe. di. 1. q. 5. hīs auto
ritatibz. et ex de voto ſcripture. vbi de hoc dicit
in glo. non eñ. ſed imponēda eſt p pccis com
miſſis poſt ingreſſū. ex de reglaribz. c. vl. et de
ſen. ex. cū illoz. **I**tem pñia imponēda eſt etiā
iuſte pugnāti p ecclia ſi impugnādo excedat
modū exē de pe. et re. ſignificauit vbi dicit de
h. c. **Q**uid ſi aliquē peccatozē peniteat vel pe
ntere ſe dicat et a pccis decetero abſtinere po
nat non tamē velit ſufficiens on. ſubire peni
tendē. dicens ſe tenez valitudinariū uel male
cōplexionatū. **I**te talē debet pſbz inducere ad
ſubeūdā ſatiffactōez ſufficiētē et diuerſa ad h.
utilia pponendo. qd ſi non poteſt ei talē ſatiffa
ctōez imponat quā veriſilr ferre valeat ul po
tius illā quā ſpōte et ſine murme voluerit ſuf
cipe. expedir tamē q̄ aut nlla aut pauca ei ſb
pcepto miūgat ppter pñiū transgreſſiōis ut
inobediēciē. et q̄ pcedat ei qd liceat ſibi ieiū
iniūctū aut orōne aut elia et quecūqz alia ſibi
iniūcta cum voluerit redimē. **A**d hoc eñ inui
cat exemplū xpī q̄ nunq̄m legiē grauē pñiam
iniūxiſſe. niſi vade et ampli. noli peccare. Jo.
8. et qd. 9. nolite mittere vinū nouū in vtres
veteres. vinū nouū vocat laborioſā et durā pe
nitendā. vtres veteres peccatores i peccato m
ueteratos. **I**te criſo. ſup illud qd. 23. alligant

onera grauia et imponūt in hominibz
Si inqt erram. puam pñiam ſuū gēdo. **N**ōne
meli. eſt de miſericordia rōez reddē qm de crude
litate. vbi paterfamilias eſt largus. diſpenſator
non debet eſſe auar. ſi dñs ē benign. cur vult
apparere ſacerdos auſterus et. 26. q. 1. A. alligant.
Ad hoc aut papue laborer ut pccōz cās et radi
ces remoueat et oēm occaſionē peccandi p vi
ribz tollat. qz ut dictū eſt ſup ſatiffacē eſt pec
catoz cauſas excidere et eoz ſuggeſtiōibz addi
tū non p̄bere. **I**tem ſi non poteſt pſbz gaudē
de oimoda eius liberacōe gaudet ſaltē qz i p̄m
liberatū a gehenna poſt ad purgatozū trāſmit
tere. hec ray. et rōd. et cōuenit etiā cū eis hoſt.
Et vt ipe dicit pſbz nullatenus debet peccatozē
pmitte a ſe recedē deſperatū. quia pſbz qui pe
nitēciā denegat reus eſt aīaz. 26. q. 6. ſi pſbīe
Concordat in pñiis. Innoc. ſup. c. oīs. cca me
diū. et ſco. ſup. 2. ſen. di. 14. q. 1. **Q**uid ſi pre
ſbiter credat penitēciē non facturū ea que pro
mittit aut que ipe ſibi miūgit nūqd eū absol
uet ſub adicōe. ſ. ſi h. uel illud fecerit. **I**te pre
ſbiter ne laqueū transgreſſiōis iniciat penitē
ti. non debet ab eo exigere pmiſſionē aut votū
aut iuramentū de alia penitēciā faciendā niſi in
caſibz expreſſis a iure. ſed ſufficit q̄ dicat ſe ha
bere ppoſitū faciendū quod iniūgit ſibi. et ſic
ſimplr et ſine adicōe debet absolui. facta tamē
pſtſtācōe ſi ſuſpect. habeat q̄ n̄ reſtituat aut
faciat ea ad que teneſ dū tam poſſit. fructum
ſanctę confōis et absolōnis euacuabit h. rōd.
Caſus aut in q̄bus teneſ absolūend. iurare ſe
ſilia non facturū ſūt iſti. qñ eſt excōicat. ex de
ſen. ex. ex tenore. Vel incendiari. 23. q. vl. pſ
ſimā. vel hereticus exē de purgacōe ca. inē ſolli
ctudines. vel habens aliud nefandū crimē.
Quid de eo qui oſitet et tamē nō vult in poſter
rū abſtinere. vl ab vno abſtinet in alio intendit
remanere. **A**undq̄ iſtoz oſōez pſbiter debet acci
pere. **I**te vere q̄ ſic et debet eis de criminibz conſili
um exhibere. et licet non ſit vera. i. fructuoſa
talis penitēciā quo ad vitā eternā tamē eſt ad
mittēda et crebris et ſalubribz monitis eſt in
dicēda. i. ieiunijs et orōnibz et alijs ex de pe. et
re. q̄ quidā. talis eñ oſeſſio et alia opera de ge
nere bonoz que oſilio pſbzi faciet cū deuocōe
et timore dei licet ſine caritate quāuis nō vale
ant ad vitā eternā pmerendā. valent tamē ad
alia bona ut dictū eſt ſup de qualitate ſatiffac
cōis. q. vtrū opa extra caritatē facta ſint meri
toria alicui. boni. hec ray. **V**tz qui explet ſa
tiffactōez iniūctā ſibi minozē tamē adigna ſic
totalit. absoluit. **I**te penitēciā adigna pccō di
cit uel ſm taxacōez ſolū. inſticiē. et ſic deus ſep
punit aſtra adignū. vl ſm taxacōz miſericordiē
Et iſtā exigit ſed hoc poſt eſſe duplr. aut miſe
ricordiē increate p ſeipam et ſic in inferno exi
git penā condignā. **A**ut miſericordiē mediāte
penitēciā et hoc duplr. aut penitēciā interiori
aut etiā absolōne exteriori. pmo modo penitē
ciā taxata poſt oſticiōez remanēs dicit adigna.
et de hac remittit aliqd vtrū clauū. **S**cdo mō

penitēcia remanēs post remissionē virtute clauis facta est condigna et hanc oportet soluē. **D**ecimatum est autē apud deū q̄tū remittit virtute clauis. bonitas autē uel malicia ministri nichil diuersificat in efficacia sacroz. vñ p̄sbr sine discrete se habeat in iniunctōe penitēcie siue nō nichil diuersificat q̄tū ad efficaciam absolōis s̄fōis et p̄cōis s̄z sp̄ remāet reat⁹ ad q̄ntitatis et dē penā et iō si nō explet eā h̄. exiget ab eo i purgatorio. **S**ed p̄tra de p̄nia di. i. s̄. q̄cūqz. didit q̄ p̄itens post pactā p̄niaz. a p̄cō plene mūdāt. **I**tem hoc intelligit q̄ s̄fōz imponit penitēciā sufficientē. tūc em̄ expleta p̄nia statim euolat cū decedit. hec tho. et p̄. **V**tz p̄sbr iūgēs p̄niaz miorē odigna s̄p̄ peccet. **I**tem q̄ nō. **T**ū quia nō potest decimare q̄ntitatē pene debite cognoscē licet aliq̄d p̄p̄e s̄sideratis regul̄ patrū decimare possit. tū etiā quia q̄nqz ex industria miorē penā imponēs magis p̄dest penitentī q̄m noceat. quia forte magnitudine pene posset impediri a penitēcia pagenda p̄p̄e debilitatē virtutis adhuc in eo de nouo recupere. et ideo negligit damnum min⁹ ut vitet mai⁹. et iō diuin⁹ amor paulatim s̄fortat⁹ in eo incta bit ipm ad plā opera misericordie sponte pagenda quā p̄sbr sibi scōm q̄ntitatē peccatoz iniūgere potuisset. hec tho. **Q**uid si p̄sbr alicui iniūgat q̄ missas celebrari faciat. mun⁹ quid pecūia? p̄ his missis oblatā potest reape et missas legere. **I**tem q̄ non. quia hoc esset sp̄s mali ex de vi. et hō. cleri. cū ab oī. sed huiōi penitendam ul' non iniūgat. ul' si iniūgat et dicat q̄ p̄ aliū ipas celebrari faciat et p̄talem qui sibi vicem non reddat. **N**on ergo p̄ p̄rochiale p̄sbrm diuinū q̄ fili morbo auaricie laborare posset. vnde tūc⁹ est salutē aīe sue q̄ tales penitendas non imponat quia semp est timend⁹ ne pod⁹ auaricia q̄m caritas sit in causa. ar⁹ ex de cenfi. ea que. **S**i dicat ergo p̄sbr q̄ caritas mouet ipm quia forte penitēs non potest p̄gare nec ieiunare nec ozare nec aliud facē hoc ostendat p̄ opera et credā ei vt scz per aliū non suspectū ipas dici faciat vel eas gratis dicat ul' aliq̄d non retineat. sed totū quicq̄d p̄ ipis offerit paupibz erogare studeat hec hō. **S**ed nū quid tenet s̄fitens aliquid offerre p̄sbro q̄n si bi s̄fiteat. **I**tem q̄ non de rigore iuris s̄gruū ē tū q̄ det aliquid in signū deuocōis cordis. **E**xemplo sanctoz qui nec ad p̄phetas nec ad sacerdotes sine munere accedebāt sicut legi de saul et vxore ieroboā. i. q. i. iudices. **N**ō idē est q̄ debz offerre sacerdotibz mun⁹ a moyse p̄ceptū. de p̄. di. 2. quē penitet. nisi tamē alicubi rōe s̄fueti dimis. s. vbi est talis s̄fuetudo quam etiā sub diuī papue diuites seruare cogenē si expedierit ab ep̄o. ex de symō. ad publicā. **T**enent etiā quandoqz rōne paupertatis. s. ipi⁹ p̄sbrteri vt dixit jo. de deo. et sic intellexit i⁹ 26. q. i. apl̄is hec hō. **V**tz penitēs teneat de necessitate reape et explere p̄niam sibi a sacerdote iniūctā. **I**tem q̄ non. s. si p̄sbr iniūgit penitēciā irracōnabile et indiscretā. q̄a tūc p̄sbr abutiē da

uescie et potende. **S**i vero iniūgat p̄niaz rōnabilem et discretam. sic penitēs tenet necessario reape eā et p̄ viribz explere. quia tūc p̄sbr vtē clauibz eccl̄ie. quilibet autē tenet sui iudicis iustam sententiā obseruare. **V**nde si penitens talē p̄niam sciēt ex deliberacōe et absqz legitima causa obmiserit explere mortalit̄ peccat. **S**i tamē penitēs sendat p̄niam sibi nimis grauem et ad seruandū p̄iculosā suā infirmitate pensata. debet ad illū eundē s̄fessorē ul' ad aliū si illū non potest habere humilit̄ recurrē et alleuiacōez et mutacōez petere. et s̄fessor debet ei cōcedē etiā si videat q̄ p̄nia alleuiata non sufficiat p̄mēda p̄c̄i plenarie. tūc⁹ em̄ est reseruare penitētē purgatorio puniend⁹ q̄ ipm exponere p̄iculo cadēdi in p̄c̄m mortale p̄pter penitendē trāsgressiōz. **E**t expedit q̄ s̄fessor hoc totū penitentī exponat nisi in ip̄o viderit s̄dicōz p̄pter quā iudicet oībz pensatis magis esse tascendū q̄ exponendū. hec rich. **N**otat autē scot⁹ circa hoc q̄ p̄itēs tenet adimplē p̄niaz impositā sibi clauē non errante. tenet inquā si velit se submittē sacerdoti q̄tū ad absolōnē culpe et q̄ntū ad suscepōez pene tp̄alis totalis corripēdis. q̄a tūc obligat p̄cepto eccl̄ie cui se volūtarie submisit. si at̄ velit se submittē solū q̄ntū ad s̄mutacōez pene eterne et nō q̄ntū ad taxacōez pene tēporalis. sed q̄ntū ad illā vult se subdere manū dei uel hic vel in purgatorio non expe deret desperat⁹. **N**ec videt p̄pter volūtate istā esse in p̄cō mortali cū s̄terat de p̄cō et p̄miri velit pena cōdigna p̄eo et ab eo cui⁹ est iuste infligere eā. licet nolit eam sibi infligi ab isto sacerdote nec ipemet velit reape ut sit mīster pene infligendē. **S**ed esto q̄ clauis sciēde erret non tam potestas clauis. nunq̄ arbitriū ratificat in celo. **I**tem clauis sciēde errat q̄n nō bñ exgrūnt et examinant illa que p̄mēt ad iudiciū. puta q̄n inq̄runt circūstancē nec grauantes nec alleuiantes sed solū placentes auribus s̄fessoris p̄uinentibz. **S**i non inq̄rat de attricōe s̄fitentis sed solū audiat eū ac si narret vnā hystoriā. **E**t in p̄mo quidā licet fiat aliq̄d non faciendū si tū nichil obmittat quod est faciendū ut si cū circūstancis nō inq̄redis inquirant inq̄rendē potest sequi rēm iudiciū. **S**ed in 2⁹ obmissa inquisicōe displicendē s̄fitentis nō potest sequi rectū iudiciū nisi casualit̄. **S**i autē penitēs ostendat se dolentē et nō est fictus est et tūc recedit a vera p̄nia et cū nouo peccato mōrli. **N**ec clauis sciē errat s̄z ip̄e penitēs in p̄culū suū errat. et tūc ratificat iudiciū sacerdotis in celo. h̄c est q̄ fecit q̄ suū erat q̄ ut hō nō potuit vidē cor n̄ p̄signa extēiora s̄z non ratificat q̄ntū ad ipm suscipientē q̄ nō est capax istius sic se ostendit capace. **S**ed esto q̄ obmisso aliquo nccō ferat a cau iustā s̄nī az. nunq̄ ratificabit in celo. **I**tem q̄ sic q̄tū ad suscipiētē si n̄ sit fictus ita q̄ sufficiat sibi istā penā iplē. s̄z n̄ ratificat ex p̄te s̄fōis q̄n ip̄e peccat errat. **E**t isto mōdō distinguere q̄ arbitriū aliq̄n ratificat ex parte

veriusq; tam sacerdotis qm supioris. aliqui
ex pte alterius tantu. hec sco. di. 19. **Sed** nun
quid penitēda siue satisfactio prius iniuncta co
mutari potest uel relaxari a quocūq; confessorē.
Ite q; commutari potest ex causa ab eo qui eam in
iunxit uel ab eius supiore uel etiā ab equali se
cundū aliq; ex de voto. q; sup. hys. f. rursus. in
fi. ubi de hoc dicit in glo. si subē causa. Ad ma
iore tamē intelligendā distigue q; si penitēs
petat penitēdā commutari uel relaxari per illū
eundē qui eam sibi iniunxit uel p eius successorē.
re. poterit quidē commutari uel relaxari ab eo q
eam iniunxit. uel eius successorē. et idē dicendū
est de supiori eius qui iniunxit si sit ordinari⁹ in
dex penitentis. quod ad hoc dico quia archiep⁹
videt index ordinari⁹ esse quo ad for. pñialem
subditoꝝ suffraganeū sui. ar. ex e. nostro. lic. n
sit eoꝝ ordinarius qntū ad for. stendosū nisi
in casib; expressis a iure ex de officio archiep⁹
pastoralis. Si autē petat eam commutari ul' re
laxari ab equali ei qui eā iniunxit. aut sunt ita
pares q; sūt pñiarij eiusdē ep⁹. uel sūt ambo p
sbiteri de part et insolidū de consuetudine curam
habentes eiusdē prochie. uel duo ep⁹ in quozū
utruq; dyocesiꝝ penitēs domidliū habet ita
q; ē prochiā⁹ utruq; et tūc si penitēda pub
lica uel solennis fuerit indicta ne scandalizet
prius confessor debet reqm consensu eius ul' succes
soris eius si facile possit reqri. maxime si penitēs
publice inchoauerat penitēciā sibi iniunctā
a pñio. Si autē non possit reqri defactū aut eē
si penitēda iniuncta esset occulta posset confessor
secūdo eā commutare uel relaxare non obstante
subtilitate iuris quo dicit de duob; procuratori
bus insolidū datus q; melior est adico occupan
tis. quia i⁹ locū habet i iurisdicōe stendosa n
in uolūtaria. Si autē ita pares sint q; uterq; co
fessor si pñbiter prochiālis uel ep⁹ et penitens
transiit domidliū de prochia in prochiā uel
de dyocesi in dyoc. 2⁹ confessor poterit commutare
uel relaxare penitēciā a pñio illi iniunctā non
obstante q; solet dici q; sūiam vni⁹ ep⁹ nō pē
par ep⁹ reuocare quia illud habet locū de sūia
excoicacōis et suspensionis et ceteris ad for. stē
ciosū pñmentib; non ad penitēdale. non enī sē
oīno siles stendosa et uolūtaria iurisdicō cū
index non posset reuocare sentēciā quā tulit
iustā. confessor autē posset reuocare sūiam quā i
iunxit hec rod. hoc autē qd dicit ex de voto. c. 1.
et c. q; sup. hys. innuit q; si quis in penitēciā i
iunxisset ire ad terram sanctā illa pñia mutari
nō posset nisi a papa uel ab eis qui sup. hoc spe
cialiter haberent auctoritatē pape ex de voto ex
mīta. **Quid** si papa uel eius pñiari⁹ uel ep⁹
iniunxit penitēciā et petat relaxari uel commu
tari p inferiorē. Ite si pñia est iniuncta in cau re
seruato supiori inferior non potest commutare
nec relaxare eā sine licendā eius qui eā iniunxit
nisi necessitas urgeat aut utilitas suadeat.
pñū enī est interpretari q; supior in hui⁹ casib;
hoc acceptet. in cau uero non reseruato supior
ri inferior relaxare ul' commutare potest nisi certū

sit q; supior hui⁹ relaxacōe ul' commutacōe re
seruauerit hec rod. ar. ad hoc q; potest ep⁹ dī
minuē penā quā imposuit papa 33. q. 2. latozē
Sed hoc ideo fuit q; papa licendā illi dedit. unde
capitulū illud est magis in strariū. **Est** q;
presb; imponat maiore pñiaz adigna. ipi pe
nitenti nunq; tenet ad eā. Ite duplex est forū
pctozis. s. dei et ecclie. contingit autē pctozē eē
absolutū in vno et non in alio. Nam aliqui ab
solut⁹ est in foro ecclie et non in foro dei. aliqui
ecōuerso. talis enī cui iniuncta est penitēda ma
ior adigna i foro ecclie tenet ad eā totā. in fo
ro autē dei non tenet nisi ad adignā. Ideo dū est
de foro ecclie debitor est pene donec spleuerit to
tā sed si transeat ad forū dei pacta adigna nul
lam penā sustinebit. presb; enī non tantū si
derat debitū pene sed etiā adhibet remediū pec
cato. et ideo post istā uicā non exigit ab eo to
ta sed solū qntū sufficit ad debitū soluendū. hec
pe. **Quid** si confessor interdicit penitēciā fa
miliaritatē cū amicis. Ite autē illi amici sunt
veri amici hoc est amici aīe cuiusmodi sūt dili
gentes psonā sancto amore et scōm deū. Aut
illi amici sūt veri inimici cuiusmodi sūt dili
gentes psonā ppter dilectōez illicitā uel ppter
aliā cām in aīe eius pñdiciū et cōtra dei ho
norē. Si ergo sacerdos interdiceret familiarita
tem cum amicis pmo mō supetis abutere cl
ue scēde nec credo q; penitēs illā pñiam red
pere teneret. Si autē cū amicis 2⁹ mō dictis pe
nitens teneret eam recte et obuiare regula
riter. quod ideo dico quia oīs pñiales cas
sus a confessorē puideri non pñt. **Sciendū** etiā
q; homini pñio ad desperacōe ad quā dispōit
tristida nō debet sacerdos iniungere ea que augmē
tāt melancoliā et tristidā. unde talibus mode
ratū vñi vñi et habere solaciū cum sanctis p
sonis et honestis phibere non debet. hec rod.

De canonib; pñialib; c. 22.

Postea considerandū est de canonibus
pñialib;. Ad quozū intelligendā pre
notandū est q; sicut est in scēq; pñ
ciā que versantē circa opa q; sermo in pñci
lari est incertus et dubius. sermo autē in vni
uersali habet certitudinē. sed cū applicat ad sin
gularia incipit quodāmodo habere incertitudinē
ut qui non considerat circūstādas pñiales po
tius deuiet qm se rectificet ut patet in medicī
na et scēda morali. sic est intelligendū in pñ
fite q; canones instruūt in gñali quō est penitē
cia imponenda sed descensū ad singularia pres
biteris discretis relinquūt qui considerāt circū
stādas psonaz attendētes ad canones sicut
ad vias directiuas quia si contra canones im
ponat non recte imponūt. nulli enī presb;o li
cet aliqd facere qd possit pñm regulis obuiare.
di. 38. nulli. In canonib; autē maxime determi
nat pñia quo ad temp⁹ et magis qm quo ad
modū quia illa determinacō certior est et cōior
hec bon. **U**t ergo scias qualitē debet pcedere ar
bitriū presbiteri. **N**ota regulariter sicut dictū
est sup. septēnis penitēda ē imponēda p mōali

et hoc n̄ tantū ppter t̄p̄is diuturnitatē sed mā
gis ppter significacōz. In veteri enī lege maria
soror moysi lepra percussa sepata fuit exē castra
A. dieb̄ m̄i 12. Maria significat penitentē. inter
ptat̄ enī amazz mare. hec penituit A. dieb̄. sed
nūc penitet septē annis. quia significatū est. eze.
2. diem p̄ āno dedi tibi. **S**i querit̄ quare pe
nitencia est aggravata cū lex noua sit lex mi
sericordie. **R**espon̄ quia hic est maior ingratitudo
ppter maiore gradū. et maior otemp̄ ppter ma
iore dignitatē noue legis in qua sāguis xp̄i est
effusus. et graui⁹ peccatū ppter statū peccantis
q̄ debet eē pfectior. Et vlti⁹ satisfactō i lege no
ua debet eē pfecta ut in pristinū statū reducat
Et quia sol in vna die non redit in idē punc
tū sed in āno iō dies quersus ē in annū. Kur
sus quia pfectū remediū est in lege noua. ideo
ānus multiplicari debet p septē ppter septē do
na spūs sancti recuperanda. et ppter A. dotes. f.
tres aīe et quatuor corporis obtinendas. Hui⁹
modi aut̄ p̄nia n̄ ē oīb̄ imponēda nec tū ē in
firmāda s̄ ē infirmāda vt agnoscat q̄ grauis ē
culpa hec bon̄. Licet aut̄ p singulis p̄ctis crimi
nalib̄ sit statuta talis p̄nia. debet tam̄ imponi
uel min⁹ aspera put̄ maioritas ul̄ minoritas
criminis cū ceteris circūstancijs hoc exposat ut in
sequentib̄ patet. **A** p̄dicta nanq̄ regula exē
p̄m̄e pleriq̄ casus in quib̄ ppter peccantis
dignitatē uel criminis enormitatē imponit̄ p̄nia
maior. aliqñ etiā ex varijs causis minor. **A**d
hoc ergo q̄ p̄sbr̄ circa penitēdas dispensando
cauē arbitret̄. notandi sūt casus in quib̄ per
canonē tertē penitēde imponunt̄. quos sc̄z ca
nones tenet̄ p̄sbr̄ sc̄re ut dictū est sup̄. sūt aī
isti. **P**rim⁹ est q̄ si p̄sbr̄ fornicacōz fecerit pe
nitēda. 10. annor̄ facē debet hoc modo. s. q̄ sit
inclusus siue a ceteris in aliquo loco remotus
sacco indutus et humi p̄strat⁹ misericordiā dei
iugit̄ implorans trib̄ mētib̄ p̄mis otinuis. a
vespa in vespam pane et aqua vtrā exceptis
dominidis et festis p̄p̄nis in quib̄ modico vi
no p̄s̄culis et leguib̄ recreet̄. elapsis aut̄ sic
p̄mis tribus mētib̄ de illo loco exeat n̄ tamē
in publicū p̄cedat ne ppl̄s in eo scandalizetur
et per hoc videt̄ q̄ in publico crimine loquat̄.
Post h̄c resumptis aliqñ tulū virib̄ vnū annū
et dimidiū in pane et aqua expleat exceptis do
minidis et alijs p̄p̄nis festis in quib̄ vino sa
giniē quis et caseo poterit vti. **T**ermino sic p̄mo
anno et dimidio p̄iceps sit corporis domini ⁊
ad pacem et ad psalmos cū alijs fratrib̄ ca
nendos vltim⁹ in choro recipiē. ad coram tam̄
altaris non accedat sed minor̄ ordinū tantū
officiā gerat deū vsq̄ ad explecōz septimi an
ni tres legittimas ferias. s. sc̄dam quartā ⁊ sex
tā. exceptis diebus pascalijs qui sūt qñquagī
ta in pane et aqua ieiunet. sc̄dam tamē feriā
vno psalterio uel denario si sit opari⁹ redimē
poterit. et sic cū ānū vnū splauerit pot̄ eps enī
ad gradū pristinū reuocare. ita tamē q̄ in tri
bus ānis sequētib̄ sine vlla redempcōz oī sex
ta feria in pane et aqua ieiunet. Et eadē p̄nia

imponenda est p̄sbr̄o de oībus alijs p̄ctis quē
deposicōez inducūt. **P**robant̄ autē hec oīa. 82.
di. p̄sbr̄ si fornicacōez. q̄ intelligūt quidā de si
plid fornicacōe. aliq̄ forte verius fm̄ ray. de ad
ulterio uel incestu puta quia cognouit singu
lā s̄ angneā vel affīnē. **S**c̄ds canon est q̄ si
p̄sbr̄ cognouit filiā suā sp̄ialem quā bapti
sauit uel in baptismo uel in cōfirmacōe tenuit
vel quē sibi s̄fessa fuit debet p̄niam agere. 12.
annis. et etiā debet deponi si crimē sit manifestū
et pegrinādo. 14. annis peniteat et postea mo
nasteriū intret tota vita sua moratur⁹ ibidē.
Eps aut̄ qui talia omisit peniteat. 14. annis.
ip̄a vero m̄l̄r debet oīa sua relinquē et res suas
paupib̄ dare. et cōuersa in monasterio deo vs
q̄ ad mortē seruire. 30. q. 1. si quis sacerdos. et
c. non debet. **T**erc⁹ est q̄ quicūq̄ filiā suā sp̄i
ritualem uel matrē cognoscit peniteat. A. an
nis. et filr ei s̄fendentes. 30. q. 3. non oportet.
Quart⁹ est q̄ qui cōtrahit cū aliqua que sit
p̄ verba de p̄nti aliq̄ desp̄sata ip̄a dimissa. 30.
diebus ieiunet in pane et aqua. ⁊ sequētib̄
A. ānis peniteat. ex de spon. duo. accepisti.
Quintus est q̄ qui cognoscit duas cōm̄es uel
sorores siue vxor uiuat siue nō admitt⁹. A. an
nis peniteat lic̄ plus deberet. 30. q. 2. si p̄sbr̄.
Sextus est q̄ qui cognouerit moīalē siue de
uotā. 10. annis peniteat. et filr ip̄a fm̄ formā
traditā. 24. q. 1. de filia. et c. deuotaz. in quoz
p̄mo. c. dict̄ q̄ si filia ep̄i uel p̄sbr̄i uel dyaco
ni post votū solēne straxerit matrimo⁹ nō ad
mittat̄ ad cōionē. nisi marito defuncto p̄niaz
egerit et cōionē pederit tantū in fine vite acci
piet eā. in sc̄do caplo dict̄ q̄ deuota peccans n̄
est recipienda in ecclia nisi peccare desierit et de
finēs egerit p̄niam. 10. ānis. postea recipiat̄ ad
cōionē. et anteq̄ in ecclia admittat̄ ad oracōz
ad nullū diuini xp̄iane m̄lieris accedat. **S**ep
tim⁹ ē q̄ qui ignorantē cognoscit duas sorores
uel matrē et filiā. uel amicā et neptē peniteat
A. annis. **S**i aut̄ sc̄enē p̄petuo cōiugio careat.
32. q. vlt. si quis cū duabus. **O**ctau⁹ est q̄ q̄
duat̄ in matrimonio illā quā polluit p̄ adul
teriū peniteat. 4. ānis. 31. q. 1. si qua vidua.
Non⁹ est q̄ qui s̄tra naturā peccauit si sit cle
ric⁹ debet deponi uel religioni tradi si corrigibi
lis appareat ad p̄petuā p̄niaz pagendā. **S**i vero
sit laycus a cetū fidelū vsq̄ ad s̄dignā satisfā
ctōez debet fieri alien⁹. ex de excess. p̄latoz. cleric⁹
hoc enī viciū maius est q̄m cognoscere matrē.
32. q. 4. adulteri. et est au⁹ adulteri inq̄t ma
lū vincit fornicacōez. **V**incit autē ab incestu.
p̄ci⁹ enī est cū matrē q̄m cū aliena vxore scubē
sed hoz oīm pessimū est quod s̄tra naturā sit.
ut si vir mēbro m̄lieris adh̄c non s̄cesso volue
rit vti. hec aug⁹. quocūq̄ aut̄ modo tale factū
exerceat p̄ter q̄m inter virū et fēiam ordinate
in vase debito viciū s̄tra naturā et sodomiti
cū iudicat̄. ut dicit ray. **D**ecam⁹ est q̄ q̄ coie
rit cū brutis. peniteat plus q̄m A. annis. et si
milie p̄ incestu. 32. q. 2. hocipm. et. 5. se. **V**n
decim⁹ est q̄ p̄sbr̄ q̄ incest clādestinis nupijs

triennio suspendit. et si culpa exegerit grauius
puniat. ex de clam. despo. cu. inbibico. **Quo**
decim^{us} est q. qui votu simplr violauit peniteat
at tribus annis. 24. di. si vir. **Tredcem^{us}** est q.
qui excoicat celebrat debet triennio penite et
feria scda quarta et sexta a vino et a carnibus
abstine. 11. q. 3. de hys. De pena vero degradati
celebrantis habet di. 40. accedens. **112us** est q. ho
micida volutari^{us} sine spe restituciois deponit.
et peniteat 4. annis. di. 40. miroz. **114us** est q.
homicida casualis peniteat 4. annis. et hoc fm
ray. si culpa pcessit casu alias non. nisi forte
ad cautelam. di. 40. eos. et duobus. c. se. **116us** est
q. si homicidii quis fecerit ppter necessitate eni
cabile peniteat duobus annis. di. 40. de hys. i.
licet si inenitabilis esset sibi non imputaret.
di. 40. quia te. qd. vez est quo ad culpa. sed bo
esset q. peniteret quo ad cautelam et innocencia
sue ecclie ostendenda. ex de homi. c. 2. §. vl. et se
cudu ray. forte distiguit i homicidio nccio sic
in casuali. s. vtz pcessit necessitate vl. no. ar.
di. 40. de hys vero. et ex de homicidio inefectu
Sed et si quis p infania omittat homicidii no
imputeat. 3. q. 9. iudicas. qui etia inenitu dis
ciplina incaute puidendo occiderit deponit ex de
homicidio presbzm. Sed et qui ligatu latrone
interficiat deponit. ex de homici. suscepim^{us} Qui
aut latrone occultu occidit que viuu sphenode
potuit 20. diebus non intret eccliam et alias pe
nitere debet ex. e. c. 2. vbi dicit de hoc. Qui vo
paganu vel iudeu occidit peniteat 20. diebus. di.
40. §. cu causa odij. **117us** est q. micidea penite
at 10. annis fm forma satis asyam traditam
33. q. 3. latoz. vxoricidea vero grauior penitencia
debet imponi. talis eni et qui dnm occidit nun
q. equitat. nec vehiculo portat. nec mfo. co
trahit vsq. ad .10. an. carnes no comedit nec
vnu bibit et alia que habent. 33. q. 2. admonet
et. c. quicq. imponit aut pnia maior vxori
cde non quia illud pccm sit graui^{us} isto. sed q.
hoies pniores sunt ad occidend vxores q. mres
Maius eni pccm est occide mrem qm occidere
vxore ut dicit bon. in 2. et coter oes doctores.
et habitus est in 7. li. Guilb. vero duradi tenet
strariu in reportatorio p eo q. vxoricide impo
nit pnia maior. michi aut plus placet senten
cia alioz. **Sed** quale pnia debet agere qui fi
lios occidit. **118us** aut est certu q. ipmz scdenter
interfecerit et sic debet eis imponi pnia maior
q. p alio homicidio. ar. ex. e. c. vl. i. tex. et glo.
et de homi. cu iuramento. et in hoc tantu cau vir
vxore recuperat qua coact abiurauit. et ipa pe
nitenda agit scdm arbitriu epi ita q. si habet
alios filios pacifice gubernare possit eos. ut ex
e. intellexim^{us}. q. si viru non habet mouet debz
ut religionem intret ad qd. si non potest induc
tuc^{us} est ei dare licentia nubendi ut ex. e. venies
et hoc qm timeat de incorinenda alias no. vt patz
33. q. 2. in adolescenda. Et si pater sit cleric^{us} ab
officio altaris debet ppetuo abstine et ei grauior
qm layco non tn publica nisi veniat in pub
licu pnia debet imponi. vt habet ex de pnijs q. si

cu. **Aut** certu est q. non inefecerit sponte nec
in culpa fuerit sed cau fortuitu strigit. et sic de
stricto iure in nullo tenent. ar. ex de homi. ex
lris. et. c. 10. et. c. vl. nisi velint ad cautelam pe
nitere. in dubio tame psumit q. non ex certa
scdenda sed potius ex incuria puenit. ex de p.
sup. afferte. **Aut** certu est q. non adhibuerunt
oem diligencia qua potuerunt et debuerunt et sic
culpa pcessit casu et sic si sit grauis culpa. ut
si posuit pueru in medio verusq. imponit pe
nitencia 4. vel 4. annoz scdm arbitriu pniarij
di. 40. si qua feia. et. c. se. et. c. si quis sponte. oc
culca si sit occultu. publica si sit publicum. et
maior si in lecto suffocet q. si in cumis. et ma
ior psbro greco qm layco ut habet ex de pnijs.
queli tu. et licet dispenset quo ad pena que est
arbitraria ut dicitur ibide non tame quo ad
ordines ppter homicidii qd. est delictu enor me
et indispensabile. di. 40. miroz. Si aut culpa
que pcessit casu sit leuis. ut si posuit pueru in
eode loco longe tame a se. imponit pnia triu
annoz. scdm h^c intellige illud ex. e. de infatibz
ponendi ergo sunt parentes q. tam tenellos se
cu in vno no collocent lecto ne qualibet negli
gencia interueniente opprimant vel suffocent
2. q. 4. sfuluisti. et h^c modo distinguit host. et
bn. ex. e. de infantibus. **Quid** de illis qui fili
os vel etia seruos suos infantes vel etia adul
tos languidos relegata pietate exponit. i. ex
se ponit ante eccliaz ut aliq. moti misericordia
colligant eos. **119us** tales graui^{us} peccat. quia cu
ignoret sepe stranguitas exposito strahet pos
set matrimo cu sorore vel stranguia. ideo ex
pones de hoc pccō tenet penite. et est puniend^{us}
sicut expositor si scdent cu tali straheret puniret
ex de pe. officij. fm host. **Talis** etia scdm ray. e
tanq. homicida iudicand^{us}. quia hoiem sibi ita
suffici pculo mortis exponit. **Consideratis** tn
circustancijs. et vtz ob hoc mors secuta fuerit
pnia moderanda erit. **Erunt** aut tales irregu
lares scdm ray. si inde mors sit secuta. quia scz
fuerit in culpa eos exponendo vel alimenta ne
gando. tam scdm rod. si in nulla culpa fuisset
quia forte nec elias querendo nec alie eos alere
possent irregulares non essent nec peccarent
120us casus est q. qui psbzm inefiat peniteat 11.
an. ex de pe. et re. ois. c. 2. **De** pnia vero qui oc
cidit monachu. clericu. subdiaconu. et dyaco
nu. habet. 1. q. 2. qui occiderit. **De** pnia at ei^{us}
qui machinat in morte dñi sui vel in regnu ei^{us}
habet. 23. q. vl. §. si quis. **121us** est q. qui iniuste
aliquē ad mortē accusat. 20. diebus i pane et aq
iunet et peniteat et hoc si accusat^{us} sit occisus
Si vero tantu membz piderit triennio peniteat
at. ex de accu. accusasti. host. vero et 10. de deo
intellexerit q. pm^{us} peniteat p 4. an. quolibet
ano ieiunando. 20. diebus in pane et aqua. 29.
vero p tres anos. guilh. vero duradi intellexit
put lra magis sonat scz q. pm^{us} ieiunabit 20.
diebus in pane et aqua siue scinue siue interpo
late. et p anos 4. etia ieiunabit et penitebit no
tame in pane et aqua sed ad arbitriu psbiteri

2°. vero p tres quadragesimas. pma ante na-
tale dñi. scda ante pasca. terda ante festu san-
cti jo. bap. has em instituit beatus petrus sicut
in cronidis habet. Penunabit aut tuc in pane et
aqua pbanē hec fm hos. 22. q. 4. c. 1. et. 3. **20.**
q. p iurus 20. diebo in pane et aqua ieiunet. et
A. annis sequētibz peniteat. et sep debet esse in
pnia interiori. 6. q. quicūqz **21°.** q. qui cōpul-
sus cōdicōnalit aut nō sciēte pūrat si liber sit
20. diebo ieiunet in pane et aqua et hoc scdm
glo. intellige vel pūrat uel interpolate penite-
at et septē sequētibz annis non tamē in pane
et aqua ut dicit glo. Si vō seruus sit eius qui
coegit eū tribz quadragesimis et legittis feriis
scz scda quarta et sexta. 22. q. 4. qui spulsus
22°. q. qui iurat in manu epi uel i cruce psecra-
ta peniteat tribz ānis. Si vero in cruce non cō-
secrata peniteat anno vno. Qui vero coactus
et ignorans ignorancia iuris et postea cognos-
cit peniteat tribz quadragesimis. 22. q. 4. c. 2.
Qui ito coactus p vita redimēda uel qualibet
causa uel necessitate peniteat qā corp⁹ plus qz
āiāz dilexit tribz quadragesimis. e. q. c. si quis
coactus. Alii inducūt tres annos et vñ ex hys
in pane et aqua. **23°.** est q. qui sciēte falsū iu-
rat uel aliū iurare cogit 20. diebo peniteat in
pane et aqua et septē ānis sequētibz et nunqz
sit sine pnia interiori. Alii si pscā fuerint sū-
peniteat. 22. q. 4. si qz dicit. alia de pūrio. req-
re sup in pmo li. **24°.** est q. q mēsurat in fla-
mētura 30. diebo ieiunet in pane et aqua ex de
strabz. emp. ut mēsure. De pena vero flarij
lraz habet ex. e. ad audiēdā. dura ad fallanoz
et de v. sig. nouim⁹ **24°** est q. q frangit pniaz
solēne siue redeūdo ad crimia pōra uel filia sū
redeūdo ad negociacōz secularē uel miliciā que
sibi fuerāt interdicta. sola intra eccliam fide-
libus ofone iūgunē. a cōione suspēdunt. a ka-
tholicoz cōmunijs sepant. et pen tere debent 10.
annis et cōicent in fine vite. 3. q. 2. de hys uo
et de pe. di. si quis uo. **26°.** est q. qui missā ca-
nit et non cōicat. debet pmo anno penitē et in-
terim missas non cantare de psecra. di. 4. rela-
tū. **24°.** q. pscbz qui mortuū clīcū inuoluit
in palla altaris peniteat 10. annis. et mēribz
4. dyaton⁹ vero triēnio et dimidio de psc. di. 1.
nemo p ignoranciā. **28°.** q. qui omittit sacri-
legiū eccliam violando uel crisma seu calicem
sacru pollutus manibz accipit vel filia sacrile-
gia omittit peniteat septē annis. pmo āno ex
omitterū quod violauit pscat. 2° anno ante
fores ecclie. 3° in ecclia et i hoc triēnio carnes nō
comedat. vinū non bibat. nisi in pasca ul na-
tali. nō offerat. nec cōionē accipiat. 2° anno
cōicabit et in illo et in 4. et in 6. et in A. tribus
ferijs a carnibz et vmo abstineat scz ieiunando
12. q. 2. de mō. Combures aut eccliaz. 14. anni
peniteat et eā restituat. 14. q. 2. si quis. et in
fra. v. maius. De pena vero raptoris siue fu-
ris rei eccliaſtice. et de pena furis et effractoris
tam clerici qz layci habet. e. q. 2. peccata. et. c. si
qz clericus. **29°.** q. si pntes frangant sponſa

lia filioz a cōione triēnio sepeñ et filij si
sint in culpa. si tamē filij scdm pmissiōz factā
straxerint cōicant vqz scz quo ad penā ecclie
non quo ad reatū ex quo dederūt opam in con-
trariū. 31. q. 3. si qui pntes. ar. de pe. di. 1. si cui.
30°. q. qui blasphemauerit publice deū uel
aliquē sanctoz maxime beatā virginē. illi de-
bet eps hanc pniaz iūgere ut A. diebo dñids.
ante fores ecclie in manifesto dū missa canta-
tur existat et vltimo illoz diez dñicoz palliū
et caldamenta deponat et corrigiā ligatā circa
collū habeat et A. pcedētibz sextis ferijs in pa-
ne et aqua ieiunet eccliam nullaten⁹ ingressu-
rus Et quolibet pdictoz diez tres paupes ul
duos uel saltē vñ si pot reficiat. et si non pē
hec pena in aliā pmutet qd si remuerit agē sup
dicta interdicit sibi ecclia et in morte pūet ec-
clesiastica sepultura ex de maledic. statuim⁹.
Itē blasphem⁹ si diues fuerit 20. alioqz 30. uel
20. et si ad hoc non sufficit. 4. solidoz vsualis
monete pena mulctet nullā misericordiā in hē
habitu⁹ ut dicit ibidē scz qñ soluat. 4. soli.
quos si non habet currat p ciuitatē uel pmutet
tar in aliā penā tpalē. hec aut pena soluet illi q
pōnat. i. pēatī seculari hanc em penā tēporalē
pcept⁹ papa impem p pēatē tpalē. q si neglexe-
rit per epm papiē cogi. hec hosē. Habet aut pre-
dca pena locū scdm gof. cū quis blasphemat
non ex ira uel brietate uel demēda quia tūc
eo benigni⁹ ageret. 2. q. 2. §. notandū. Scdm vō
hos. hec pena est specialit inducta ptra eos qui
deū blasphemāt ex ira. non em aliquis de leui
blasphemat deū nisi iratus. tanta tamē possz
esse iracūdia q equiparet demēcie. et tunc il-
lud qd dicit gof. posset habere locū hec hosē.
Quid si quis iuret p caput uel ventrē uel ca-
pillū. Rndet hosē. q si faciat hoc affirmando
uel iurando non habet locū hec pena. Secus est
si faciat hē detestando ul iurādo licet irat⁹. Itē
fm gof. et hosē. hē q dñr de pena tpali ul pecu-
niaria fuit iudice p tribunali sedente. in iudi-
cio at aīe pscbz discret⁹ molliēdo rigore dispē-
sare poterit ex cā circa penā spūalē supiorē. 24.
q. 6. pēitentibz hec hosē. Itē clīcus blasphemus
maxime pscbit cogat ad veniā postulandā qd
si noluerit degradet. di. 26. clericus. **Notan-**
dū vero q blasphem⁹ scdm leges est decapitā-
dus ut in aut. ut non luxuriēnt contra natu-
ram circa mediū collū. Scdm canonē vero an-
tiquū cleric⁹ erat degradand⁹. et laycus excōi-
cand⁹. 22. q. 1. si quis p capillū. hodie vero lay-
cus ager pniam supdictā scz illius canōis sta-
tuim⁹. et hoc si blasphemauit publice. si em oc-
culte non penitebit publice ut puto. Cleric⁹
vero hodie est corrigend⁹ pnia arbitraria et oc-
culte non illa que est publica. Clericus em nō
debet publice penitere. Si autē rebellis fuerit
uel sepius hoc cōmiserit locū habet pena legis
scz ut laycus decapitet in foro quili et in cano-
nico anathematizet. i. ecclie ingressus sibi intē-
dicat et in morte pūet eccliaſtica sepultura.
cleric⁹ vō degradet hec hosē. ti. de maledicis.

31. est de presbzo q̄ reuelat s̄fessionē de quo est habitū sup̄. c. de sigillo s̄fessionis. **32.** q̄ qui in dicendis horis canonicis uel alijs officijs diuinis discrepat a cōsuetudine p̄p̄e metropolitane eccl̄ie. 6. mēsi b̄ p̄uat cōione si h̄c accōdat ex s̄temptu. 12. di. de h̄ijs. **33.** q̄ ep̄s qui ordinet sine causa iusta clericū inuitū uel penitus inuitū absolute suspēdit anno vno. 12. di. c. 1. **34.** q̄ ep̄s qui correctōe de vendicōe miniſterioꝝ diſſilat duob̄ mēſibus. presb̄z q̄tuor. dyacon̄ tres. subdyacon̄ et ceteri ad arbitrium iudicis penitere debent. 1. q. 1. quicq̄ inuisibilis. **35.** q̄ fortilagus. 20. dieb̄ peniteat. ex de forti. requisiti. **36.** q̄ q̄ uidet in astrolabio peniteat duob̄ annis ex de fortil. ex tuaz. **37.** est de stilla sanguis altaris cadēte super terrā vl̄ aliquid aliud. 38. est de vomitu eucharistie p̄ ebrietate. 39. est q̄n̄ mus comedit corpus xp̄i. De h̄ijs tribus habitū est sup̄ in eccl̄a tū de eucharistia titulo de defectib̄ s̄tingentib̄ in sacro altaris. **40.** q̄ qui domū uel areā uoluntarie accendit sublata vel incensa oīno restituat. et trib̄ annis peniteat ex de inuiri. si quis domū. Canon tamē dicit q̄ si ex odio vel iniuria hoc fecerit excoīcari debet nec absolui donec satisfecerit et iurauerit q̄ ignē de cetero nō apponet. Imponit aut̄ sibi ut iulimā uel in hyſpaniā vadat in dei seruitio anno integro ibi moratur. Si quis aut̄ ep̄s uel archiep̄s hoc relaxauerit damnum restituat et ab officio ep̄ali p̄ annum abstineat. 23. q. 8. pessimā. hodie aut̄ post q̄m sūt denūciati non p̄nt atq̄ sedē aplicā absolui ex de sen. ex tua nos. inuit in tex. loquitur de incendiarijs indistincte postq̄m sūt publicati. Et b̄n̄ dicit hic idē expresse et gradat. ex de sen. excoī. quicq̄. et gof. licet rod. strarū dicat. Scdm̄ leges aut̄ qui in ciuitate data opera incēdiū fecerit si sit hūilis subiacet bestijs si sit in aliquo gradu decapitat uel in insulaꝝ relegat. ff. de incen. rui. nau. l. si. Qui vero alibi ut in villis uel castris remissis illud exes positū cōbussit. si hoc dolo fecerit cōburi. et hoc est intelligendū fm̄ hostē. si sit hūilis. Si aut̄ hoc ex sua negligentia cōtigerit resarciat damnum uel si min⁹ ydone⁹ sit castiget pax ul̄ leuiet. Et noīe ediū om̄e edificiū cōtinet. ut d̄r ibi d. l. q̄ edes. **41.** q̄ q̄ dederit vel accepit cōionē ab heretico et nescit hoc esse phibitū ab eccl̄e sia et postea intelligit peiteat vno anno. Si aut̄ scit et neglexit peniteat. 10. annis. uel scdm̄ q̄dā. 4. vel fm̄ alios. 4. Qui vero p̄mittit hereticū missā celebrare in eccl̄ia catholica p̄ ignoranciā iuris peniteat. 20. dieb̄ si p̄ reuerenciā eius p̄ annum peniteat. Si p̄ damnacōe eccl̄ie catholice. et p̄ consuetudine romanoꝝ p̄dicatur ab eccl̄ia sicut heretic⁹ si sit impenitens. alioq̄n̄ peniteat 10. annis. Si aut̄ relicta eccl̄ia ad hereticos transierit et alios ad hoc idē induxerit peniteat 12. annis trib̄ ex eccl̄ia septē mē audiētes. duob̄ ex cōionē. duodecimo anno cōionē sine oblacōe p̄cipiat. 29. q. 1. si quis dederit. Cetera vero p̄mēcia ad heresim scisma uel apo

stasiā req̄re sup̄ in 2. li. **42.** est q̄ patronus qui res eccl̄ie dilapidat vno anno peniteat 16. q. 4. filijs. **43.** q̄ qui domū suā cū magis incantatorib̄ lustrat uel aliud facit et qui ei hoc cōsuluīt. āms. 4. peniteat. 16. q. 4. qui diuinitates. et. c. non liceat. **44.** q̄ qui pacē cū p̄ximo suo non facere iurat. vno anno peniteat et ad pacē redeat. 22. q. 2. qui sacro. **45.** q̄ p̄ iurio adulterio uel homicidio dant p̄ p̄nia regularit̄ septē anni. et filr̄ p̄ fornicacōe licet nō ita aspera p̄nia iniūgat. 22. q. 1. p̄dicandū. et 33. q. 2. hocipm̄. et. 5. se. **46.** q̄ qui scēter rebaptizat. 4. annis peniteat et feria q̄rta et sex in pane et aqua ieiunando tres q̄dragesimas faciat et hoc si fecit illud p̄ heresi introducēda. Si aut̄ p̄ inuidiciā. i. p̄ salute corporis obrinēda ut habet ex de apostatis. c. 2. trib̄ annis peniteat. de se. di. 2. qui bis. et talis qui bis baptizat uel etiā s̄firmat fit de foro eccl̄ie et cogit fieri irregularis. d̄r. d̄m̄ ē. De pena at̄ taliū habet de se. di. 2. eos. cui⁹ capli s̄niām p̄termitto gr̄a breuitatis. De hac et materia habet sup̄ ti. de iteracōe sacroꝝ. **47.** q̄ qui uxorem adulterā cognoscit anteq̄m peniteat trib̄ annis peiteat. 22. q. 1. si quis. **48.** Qui vero cognoscit eā penitētē ante p̄niam peiteat duob̄ annis. 2. q. 1. si quis. Quō vero sit penitēda iniūgenda m̄lieri p̄tū alteri supponenti vel et de non suo viro cōapiēti habet ex de pe. et re. offi. et dicit infra h̄c eodē li. c. 39. Ad regulas igit̄ p̄dictas inspiciendo pot̄ studiosus indagator p̄cedere ad p̄nias p̄ diuersis criminibus imponendas scdm̄ canones. et ex causa s̄sideratis circūstancijs ut dictū est sup̄ moderari poterit eas. Et licet ab ip̄o om̄s circūstancie sint diligētē attendēde. p̄n̄ tamē qualitates p̄sone et p̄cipue utrū sit p̄sona obnoxia alicui aliquo vinculo seruitutis. Nam circa tales personas cauē p̄ posse debet presb̄z ne talē p̄niam eis imponat p̄ quā illis quib̄ sūt astricti p̄iudiciū fiat maximē circa coniugatos. unde si seru⁹ sit et timore peccauerit obediēs dño suo in atrociorib̄ est m̄id⁹ puniend⁹. 22. q. 4. q̄ spulso obedire tamē non tenebat in talib̄. 11. q. 3. si dñs. Si aut̄ volūtarie peccauerit corpore p̄uētur etiā acius q̄m ali⁹. 12. q. 1. qui cōtē pacē. Nec est seruo iniūgenda pegrinacō p̄ quā dñs eius qui non est in culpa illi⁹ seruido defraudē ex de sen. ex. relatū. Si vero liber sit totā penitēciā canonis si fieri potest facē debet. 16. q. 4. sacdotes peni. sed ex cā poterit eā presb̄z moderari. Considerandū etiā erit utrū sit p̄sona noua in fide. quia nouis in fide minor p̄nia debet imponi ex de pe. deus qui. Et filr̄ cōsiderāde erūt aliē p̄sonaz circūstancie de q̄b̄ ad p̄n̄s sup̄sedeo gr̄a breuitatis. Scēdō aut̄ q̄ in foro p̄niali dicitur feria legitime feria scda quarta et sexta. di. 82. presb̄z. et de cōse. di. 3. ieiunia. Aliqui tamē ut dicit rod. p̄ scda feria sabbm̄ ponūt. No tandū etiā q̄ si p̄nia in pane et aqua imponatur nō habenti panē potest loco panis leguminibus et pisciculis vel et etiā alijs si nēcitas

illud requirat. ex de pe. et re. in tex. et glo. alias non licet. **N**otandū etiā qd fm 10. si pñia sit imposita a canone libera est quis a ieiunio dando denariū uel legendo psalteriū ppria aucte. In: noc. vero dicit qd ieiunia necessaria ut qtuor tēpora et huiōi nō pnt redimi pecunia nisi sub sit rōnabilis causa. Volūtaria vero redimi pnt etiā sine auctate supioris. **N**ota etiā qd ubi imponit pena aliq̄t a noz siue quadragesimay nec addit quō quis debet penitē hoc relinquit arbitrio p̄sbi cū pñie sint arbitrarie ut dictū est sup. ipe em̄ p̄sbi arbitrabit eā p̄ ferias legitimas faciendā scdm can. 40. di. de hys deris. et ex de homicidio. c. 2. et in mltis alijs uribz. Et sic intelligit illud ex de accu. accusasti. et de spon. dilect. et filia.

Que species siue differentie pñie i cōi. **O**nsequē considerandū est ti. 33. de pñibus pñie subiectiuis. et pmo in gñali. 2. in speciali. Circa pñiā partem querunt plā scz vtz pñie virtutis sint alię partes subiectiue siue spēs. **I**te qd sic scdm aug. li. de pe. et habet de pe. di. 1. tres sūt actiones. vna est pñia ante baptismū de qua dicit ibidē aug. nullus siue volūtatis arbitrii constitutus nisi peniteat eū veteris vite nouā inchoare non pot. Altera est pñia de mortalibz post baptismū. tertia est pñia post baptismū de venialibz. Et sūt ille tres partes subiectiue penitende virtutis non pñie sacri. qā pma pars non p̄tinet ad sacm pñie licet alie due p̄tinere possint hec et h. **V**tz pñie sacri sūt alię partes subiectiue siue spēs. **I**te qd sic tres scz pua: ta que fit in secreto. p̄ p̄tis occultis. Et publica que fit in manifesto. p̄ manifestis. Et solēnis que fit in capite q̄ragesimo p̄ horrendis

De pñia publica. ti. 32. **E**inde considerandū est de speciebus pñie in speciali. Et pmo de publica. 2. de solēni. Priuata vero pñia et partes pñie virtutis sufficienter innotescūt ex sup. dñs et infra dicendis de pñia in cōi. vnde non requirunt capitula specialia. **C**irca pñiam publicā plā querunt scz que sit publica pñia. **I**te publica pñia est pprie illa que fit in facie ecclie ut cū alicui imāgit̄ peregrinacō p̄ mundiū cum baculo capitali vel scapulari vlt̄ veste alia ad hē cōsuetā bñdictis. de pe. di. 6. sacerdos. Et dicit publica uel quia publice fit uel quia p̄ crimine publico iō dicit etiā qñqz publica pñia solēnis quia publice fit. **Q**uis pot̄ eam imponere. **I**te quilibet p̄sbi p̄ochiano suo nisi in aliqua ecclia esset cōsuetudo contraria t̄ mltifor. eius epoz pñiarū gñales qā hoc non inuenit sibi p̄hibiti scdm ray. gof. et hosē. ar. ad hoc videt̄ exp̄ssū. 40. di. penitentes. licz illud aliē cōsueuerit exponi et 30. di. si quis p̄sbi. t̄ ex de pe. et re. qñtū fm willb. durandi. **B**n. tam̄ dicit qd simplex p̄sbi eā imponē non pot̄. ex de excels. pla. accedētibz. **C**ui p̄t imponi. **I**te layco non aut̄ clerico nisi si deposito. de pe. di. 1. 5. sacerdotes fm ray. **S**ed scdm bñ. p̄sbi pub

lic a pñia; facere potest qñ excessus eius est publicus. 28. di. p̄sbi. quia publice debet quis puniri pro offensis publicis. ex de pe. et re. ois c. 1. et hē tam de grāuī q̄ de leui excessu ut scā dalū sedet. ut dicit̄ i glo. d. c. 2. et 3. q. 3. si peccauerit. hanc tam̄ pñiam sedes aplica nemini indiat nisi ubi est curia. ibi em̄ pñiarū pape eos qui cōmiserūt enoz mia faciūt nudos icedē triduo uel plus ul̄ min⁹ p̄ oīs ecclias ciuitatis in qua est curia et non alibi. quo facto remittit eos ad suos ep̄os ut cōsideratis cōstāncijs eis indicat pñiam salutarē licet quidā rī baldi sepe p̄ questu mendant̄ tales pñias sibi eē inuictas a sede aplica falsas pñiarū lras exhibentes hec willb. durandi. **P**ro quo crimine est imponenda. **I**te non debet imponi nisi p̄ crimine enozmi et manifesto. de pe. di. 6. sacerdos. et ex de pe. et re. questū.

De pñia solēni. ti. 34. **O**stea querendū est de pñia solēni. Circa quā querunt plā. s. vtz aliq̄ penitēcia debeat publicari uel solēnizari. **I**te qd sic p̄pter quatuor. pmo ut publica publicam habeat medicinā. 2. qā maxima cōfusione est dign⁹ qui cōmiserūt grauissimū scel⁹. 3. ut sit alijs ad terrore. 4. ut sit in exēplū penitendi. ne desperet qui p̄tis grauibz detinent. **S**ed cū penitēcia oīs defect⁹ reuocet ad p̄fectū ut dicit ambro. solēnis acō vero impediāt ut patebit. videt̄ qd non sit solēnizanda. **I**te pñia reuocat oīs defect⁹ restituendo in p̄stīmā gradā non tamē restituit in p̄stīmā dignitatē. **V**nde nota qd layc⁹ post penitēciā publicā non potest ad clericatū p̄moueri. 40. di. illud. **N**ec cleric⁹ ad supiores ordines ut dicit̄ ibidē. quicūqz. et ep̄s talē ordinās ordinandi p̄tate p̄uari debet. ut ibidē dicit̄. ex penitētibz. nisi forte nēcitas ecclie illud requirat aut cōsuetudo tūc em̄ dispensatiue recipit ad ordines minores non aut̄ ad sacros. 40. di. placuit. **R**acōz hui⁹ vide infra ti. siue. c. de penitētibz solēniter. **Q**ue est forma siue mod⁹ solēnis acōis penitēcie. **I**te ut habet 40. di. tales penitentes qui scz penitēciā suscipiūt uel susceperūt se p̄ntant in capite ieiunij quadragesime cū suis decanis seu archip̄sbris et eoz p̄sbit̄is ep̄is ciuitatū āte fores ecclie sacco siue vili veste in ouā nudis pedibz et vultibz demissis reos se vultu et habitu p̄stantes. et ep̄us eoz cōsilio debet eis penitēciā taxare. deinde eis in eccliam deductis ep̄s in terra p̄strat⁹ cū omni clero septē psalmos pñiales cū lacrimis p̄ eoz absolucōe dicit et postea surgens in x̄nit eis manū aqua benedicta aspergit. cinerē capitibz imponit clico capita eoz operit et eis lac mabiliter demittat. qd sicut adā elect⁹ est de paradiso ita ip̄i de ecclia eiciunt̄ et postea iubet ministris ut eos de ecclia pellant clero p̄sequēte cū hē. **I**te in sudore vult⁹ tui. tē. vt. s. p̄pli vidētes sanctā eccliam p̄ suis facinoribz stre mēfactā et cōmotā non p̄uipendāt penitēciam. **D**ebet etiā talit̄ penitentes sicut dicit̄. 2. di. et

notauit hu. c. penitentes. deponē comā. ar. de
ose. di. 2. dictū qd tamē dicit male seruare. In
cena aut dñi ut dicit ibidē glo. quolibet anno a
suis decanis et presbys in eccliam reducunt et
sūt ibi vsqz ad octauā pasce ita tamē q non
cōicant nec acapiūt pacē. Ab octaua aut pa
sce debēt exire et debent esse ex vsqz ad diē cene
sequētis anni et sic fit quolibet anno quousqz
est eis adit ecclie mēdit. et si bene penitēt pē
eis 2º anno uel terdo ingressus ecclie reddi. qñ
qz etiā vsqz ad finē vite manēt ex eccliam. Qd
aut dictū est q non cōicant intelligas nisi fu
erit eis excessus qā cōicacō qñqz differē plus qñz
mīn. qñqz vsqz ad finem pñie. qñqz vsqz ad
mortē scdm arbitriū epī. 22. q. 2. de viro. 7. 33.
q. 2. ammonē. et. c. latozē. et 26. q. 6. si quis de
corpore. et de pe. di. 4. si quis vero. Dicit etiā so
lennis pñia licet non ita pñie qñ aliqz inuit
ad pñiam agendā intrudēt in monasterio. 40.
di. si ille. **A** quo debz talis pñia imponi. **I**te
ab epō tantū. 40. di. in capite. et. c. pcedēt. Et
sic intelligit willb. durandi illud ex de excess. p
la. accedētibz. et. 18. q. 1. puenit. et. c. se. licet in
lra dicat de publica. sepe em i iure ponit pub
lica p solēni et ecōuerso ut ibi. 7. 40. di. si ille
et in alijs capitulis. huiōi em pena imponit p
illis crimibz p quibz penitēs est ad epm mitte
dus ut dicit in. c. 28. vñ scdm eū simplex pres
biter non potē imponē nisi de speciali man
dato epī. **S**ilr ad epm pñiet electō et recōalia
cō solennis. que fit vltimo scz tpoze pñie cōple
to uel etiā ante si fuerit visū epō. 26. q. 6. c. 1. p
sbiter tamē simplex posset solēnitatē pñie et
solēnitatē recōaliacōis de mandato epī ipō epō
absente exhibere. sicut notauit hug. 40. di. pe
nitentes. et. c. in capite. qd vtiqz cedit willb.
durandi de solēnitatē que fit in electōibz et re
concliacōibz que sūt singulis annis infra tpe
iniūcte pñie s; hē negat de solēnitatē pñie ele
ctōis et finalis introductōis. quia ut ipē dicit
hoc est ordinis non iurisdicōis ut dicit. 26. q.
6. c. vlē. et. 5. 1. et 2. Et huiōi pena est sacralis.
ut dicit in. c. in capite. vnde potest inferiori epō
omitti. ex de ose. et. c. finali. licet de facto strari
um fiat. Dicit etiā hug. q archiepībz eoz pñt
eis iniūgere modū satisfadendi scz in ieiunijs
pgrinacōibz et alijs bonis opibz qd tamē fm
osiliū et oscliam epī debet esse maxime si sit cri
men enozme. **S**ed numqo fratres mīores uel
pōicatores qbus dedit epō autētem audiēdi cō
fessiones pñt huiōi solennes pñias iniūgere.
Ite q non sine eius speciali mandato nisi vbi
est cōsuetudo q huiōi penitēciarij gñales iniū
gant patribz et matribz huiōi penitēciā per qz
iniuriā manifestū eoz puuli pmerūt. Et tunc
talibz imponē q i capite quadragesime se cor
ram epō pñtent ut p eū uel de mandato eius
speciali debita solēnitās fiat. hec rod. **Q**uibz
est imponenda. **I**te tam viris qm femis. q em
imponat femis habet. 33. q. 2. in hijs. nō tam
deponat comā. quia eā in signū subiectōis ha
bent. 30. di. c. 2. depon et aut eā iuri qz ammodo

viuent in habitu clericali hē notat in d. c. peni
tentes. in glo. bñ. **I**te imponenda est laycis nō
clericis ppter scandalū. ut patet. 40. di. in capi
te. 5. habet. et. c. ofirmandū. cū duobz c. se. pē
tamē imponi clericis depositis. 40. di. cōfirmā
dū in glo. sup illud penitentibz. Et quia hē sta
tutū est ppter dignitatē clericat. videt aliqz
posse eludi. q nec laycis psonis insignibz nec
religiosis debet imponi ppter dignitatē status
Item non est facile imponenda iuuenibus ppter
etatis fragilitatē uel decrepitis ppter debilitatē
40. di. penitentes in glo. Notauit etiā hug. q
aliqz cogi pot p excōicacōz susape solennē peni
tendā. si sponte nō velit subire dū tamē crimē
fit magnū et publicū et generet scādalū. Pro
quo crimine est imponēda. **I**te p crimine pub
lico et vulgarissimo qd totā omouerit urbem
uel aliū locū. 26. q. 6. c. vl. Notauit etiā hug.
q pot imponi p crimine occulto si penitēs vo
luerit alias non. ar. de ose. di. 3. de penitētibz.
Et q etiā p veniali si petat. Nam sine omī iu
diāo potest quis penitere si voluerit. et pcedit
alias non. **Q**uo tpe est imponēda. **I**te quo
libet tpe anni. solēnitās tamē sup dicta habet
fieri in capite quadragesime. et hoc habetur ex
glo. sup illud. c. in capite. et sup illud. c. susces
perūt. **P**er qñtū tēp est imponēda. **I**te hu.
diat hoc pendē ex arbitrio pñiam iniūgentis.
quia qñqz p annū. et qñqz p biēniū. qñqz p tri
enniū. **Q**uis est effectus pñie hui. **I**te qui eā
egit si est laycus non debet ad clericatū pmo
ueri. si est clericus non debet ad supiores ordies
pmoueri ut dictū est sup. Nec etiā debet in sus
cepto ordine ministrare. Non debet etiā matri
moniū strahē si tamē contraxerit tenebit. Si
tamē inueni fuit imposita non phibet strahē
Nec debet miliciā assumē. ut patet 33. q. 2. 5. pe
nitētibz. et. c. antiq. et. c. in adolescencia. et. c.
de hijs. Laycalē etiā habitū n debet deferre. 40.
di. c. vlē. **S**ecundū regulā ecclīasticā debet vi
uere de pe. di. 4. contrariū. et. c. se. et. c. falsas.
Commeniend est etiā sub ecclīastico iudice. 11.
q. 1. aliud. de pe. di. 1. aliud. Item solenniter pe
nitens fit infamis non rōe penitēde sed rōe
criminis p pñiam publicatū et ideo non potest
ordinari. 40. di. penitentes. hoc est vez qñ talis
penitēcia imponit per sniam iudicis. secus est
si ex deuocōe quis officiū publice pñie sumat si
cut fecit dauid et jo. bap. scdm hos. ex de officio
archiepībz. c. 2. **U**ti solennis pñia possit ite
rari. **I**te q non debet iterari scdm iura antiq.
40. di. quāuis. Et hoc ppter tria. **P**rimo ne ex
iteracōe vilescat ut ibidē dicit. **S**cdō ppter sig
ficacōez quia est figura electōis hoīs de pa diso
tantū semel facere. 40. di. i capite. **T**erdo quia
solēnitacō est quedā quasi pfessio ppetuo peni
tendā oferuandi. Et ideo iteracō solēnitati re
sistit. si tamē postea peccauerit non claudiet ei
locū penitēcie. sed penitēcia solennis non de
bet ei itez iniūgi vnde de ipa dicit origen. q in
grauioribz criminibz semel tantū cedit pñie
locus. **S**cdm ofuetudinē tamē aliquaz ecclīaz

iterat. Priuata vero pnia potest iterari qdciens
placet. publica etiā potest sed non ita frequē
ter debet iterari.

De clauibus Vtz sint

date ecclie. 7 quot sint. ti. 26.

Deinde considerandū est de pte mīstro:
rū sacri pntie que ad clauies pertinet.
Circa qd pmo videndū est de ipis cla
uibus. 2° de indulgentia. Circa pmiū consideran
dū est pmo de entitate et quidditate clauū. 2°
de effectu. 3° de mīstris. et 4° de hiis in quos p
vltus clauū exerceri. Circa pmiū qrunē pla
scz quid sit clauis. Circa qd videndū scdm sco.
q clauis sumit hic methaphorice ad similitudinē
clauis materialis. huiū aut est instrū pxiū
et immediatū apiendi et claudendi hostiū. sen
tendare aut alicui celū esse apiendū uel claudē
dū est spūaliē ei apire vel claudere celū. et ideo
anctas l' potestas h' sūiandi que est quasi im
mediatū instrumētū sūiandi pzie dicit clauis
regni celoz. pda anctas sūiandi siue clauis
est triplex. vna est simplr pnapalis et con
uenit soli deo. Scda est non pnapalis et tamē
pcellens et h' dūenit xpo. cui quid anctas in
sūiando peminet. Et vltate de oibus iudican
di. quia omnium merita et demerita nouit
Et infallibilitate iuste sūiandi quia semp sen
tendat cōformitē diuine iusticie. Tercia est p
cularis qntū ad cās cognoscendas. et debilis
qntū ad sūias ferendas. Et h' a xpo pmittit
petro. et in ipso successoribz eius. s. p'sbz is qd.
26. tibi dabo clā. re. ce. Da ē aut 30. 20. cum qd
quoz remiseris pec. re. eis. tē. quoz quōd pre
biteroz. s. sūia si sit scdm legē dīa est firmā
alias est infirma. qz ratiocabilis. Fuit aut in p
misso vbo. 30. 2. data explicite anctas cognos
cendi. quia nunqū pē haberi rect' vsus illi
pme sine pmo vsu recto illi scde. et sic in col
lacōe pme intelligit collacō scde tanqm pme.
Vnde hec secunda potest etiā dici clauis. quia
est quoddā instrumentum apiendi licet non
ita proximū. pma clauis recte dicitur clauis
potestatis. quia auctoritas recte indicandi di
ctur potestas cum iudicare sit pntis siue p
sidentis. scda vero dicit clauis sciende non q sit
actualis uel habitualis scda. sicut videtur sen
tēre mīgr sen. li. 2. di. 19. sed quia rect' vsus ei
non pot haberi sine scienda. Vtz pntas clauis
nū sit etiā ad sūiandū. Itē scdm pe. et cōiter
alios. cū supflūū sit fieri p multa qd eque bene
potest fieri p vnū. potest dici q vna et eadem
res ē caract ordīs sacerdotalis. et pntas sūiandi 7
pntas clauū q opetit ex ordine sed dicit rōe. Dē
eū caract scdm q est pnapū distinguendi
habentē a non habentē. Potestas vero sūiandi
inqntū ordinat ad sacm eucharistie sūiandū
sed pntas clauū inqntū ordinat ad apiendū re
gnū. Sed sco. tenet contrariū qā scdm eū vna
data fuit aplis sine alia. Fuit em data eis i ce
na pntas sūiandi cū dixit eis xps hoc facite in
meā mēmoracōez. Potestas vero clauū fuit
eis data post resurrectōez. 30. 22. quoz remiseri
tis pec. re. eis. Epus etiā in ordinando pnt di

ct acapite pntē celebrādi missā dās eis calicē
Et qbusdā mēpositis ponēs manū sup caput
ei. dicit acapite spm scm qz remiseris. pe. re.
eis. tē. Si q' qrat quō se habeat caract sacdo
talis ad istas clauies dicit pē fm sco. q se h' sic
dispositō ad eas. qā p h' q qz p caractē h' po
testatē sūiandi corp' xpi vtz. disposit' ē de con
gruo ad hūā pntē ligādi et soluēdi s' corp'
xpi mīsticiū. Vtz sit tñ vna clauis Itē fm
pe. et cōit alios sic i sole potēda ligādi et in
dūradū ē vna i radice s' due i effūb' sic tñ est
clauis vna i radice s' due in effūb'. Clauis em
dicit potestas iudicandi i foro aīaz. hec vero
pntas integrat ex duobz scz ex pntate discendi
i cause exaiacōe et diffiniēdi i cause dēmiacōe
p sūiaz absolutōziā. l' sūenatoriā. Et ista clauis
ē pnapalior. qā pma ordinat ad istā. pma
pntas dicit scda potēda. Vñ sup id qd. 16. n
bi dabo clauies regni celoz. dicit glo. clauis dicit
scda et potēda. qā dicit iudex ecclīastic' dignos
recipe et indignos excludere a regno. Potestas
aut ligandi et soluēdi in foro stēdoso non
est clauis pzie loquendo. quia etiā non pnt
steri hnt eā ut dicit infra. Scdm aut sco. due p
dicte clauies sūt simplr dīstincte inter se ita q
absolute vtz est verbū xpi. s. tibi dabo clauies
Et possent de potēda dei absoluta abinūcem
seperari. sicut aliqz prelatus pot' sūi tē alicui
anctem cognoscendi in causa non cōmittēdo
sibi anctem sentendandi in ea sic de' posset cō
mittē anctem cognoscēdi in causa pctoris si
ne pntē sūiandi in ea. Possit tamē al. quā
dicit vna clauis. scilicet vnitatē ordinis quia
ordinat ad vnū actum. scilicet apcōms. Sed
nūqū pnt pntas duas clauies sūt alie
clauies in ecclīa. Itē q sic. Duplex est em forū
in ecclīa. vnū secretū et ad illō pntē due cla
uies pntē. Aliud est publicū et in hoc requirit
duplex anctas cōmūdens duplicia pntē. sicut
ad quodlibet iudiciū rectū in quālibet causa re
qrit cognicō i illa causa et sentēciacō. Et iste
anctas pntē ad forū publicū pnt dicit clauis.
De hac aut anctē ecclīe habet. qd. 18. di.
cēte xpo pe. si peccauit i te f. t. tē. seqē tādē dicit
ecclīe. si ecclīaz n audi. sit tibi sic ethni. 7 pu. et
seqē amē dico vob' qcuqz li. su. ter. erūt li. 7 i. c.
Ex q p' q d' approbat ligacōez et solucōez ecclīe
et factā i foro publico quā q stemnit hūdus
est sic ethni' et publican'. in h' foro claudif
ecclīa et cōio fidelitū p excōicacōez et apit p abso
lucōez ab excōicacōe ul' p recōiliacōez. Et ex hoc
p' q ille clauies n sūt eadē cū pōibz clauibz qz
sepanē ab illis ut p' in hūte iurisdictōz scdm
ordinē et sine sacdo sū in archidiacono 7 q
busdā aliis. Et ecōuerso sic ē in cōibz p'sbz is q
b' n ē data pntas excludēdi ab ecclīa ul' recōiliā
di. h' sco. i. 2. pi. 11.

De effectu 7 vntate clauū. ti. 34.

Distēda considerandū est de effū clauū. Et
circa h' querunt plā. s. vtz pntas cla
uū extēdat se ad remissōez culpe Itē
q sic 30. 20. dicit quoz remiseris pec. re. eis.

Sed p quē modū sūt diūse opī. Vna est q vir-
tus clauū valet ad remissioē culpe non quid
aliqd efficiēdo sed solū oīdēdo vnde sensus est.
absoluo te. i. absolutū te ostēdo. et hec videt
esse opī. magistri sen. li. 2. di. 19. **S**ed extra h
est quia scdm istā opī. sacm noue legis non
efficit illud qd figurat. Alia est opī. q valet n
p se sed p virtutē dīnam ex pactōe coassistentē
in opando sicut dictū fuit sup in li. 2. ti. 1. ar.
2. de effectū sacroz. q. 1. et est pabilis mltū. t
hui? opī. videtur fuisse bonū. 2. li. di. 1. q. 2. et
sco. 2. li. di. 19. q. 1. Vnde dicit ibid sco. q sus-
cepō sacri pnie est instrumentū. i. dispositio ef-
ficax et necessaria ex statuto dmo ad recepōez
grade. instrm aut uel dispositio pūia non est
signū ostensiuū alicui? ut pteriti sed ut futuri
ergo collacō sacri pnie ad hec q digne fiat nō
oportet q sit signū absolucōis dīne pcedentis
quia digne pot recipi ab attrito attricōe non
sufficiēti p modū meriti ad gradā recipiendā
in termino illi? attricōis. Et si non fice redi-
piat gradā pmo in termino illo offerē. Et ab-
solucō pzbri est signū efficax illi? absolucōis
sequētis in vltimo instanti eius hec sco. Alia
est opī. q valet p modū dēpccantis et impetran-
tis non tamē p modū impccantis in cui? signū
in forma absolūis pemitte oracō p modū
dēpccatū et subdiē absolucō p modū indicatū
uū. Et dēpccacō gradā impetra et absolucio
gradā psupponit. nūq̄m enī pzbri aliquē ab-
solueret de quo non psumeret q a deo esset ab-
solutus. quia ergo pēas sonat p modū actiui
et impccantis ex se. inde est q pēas clauū pzie
loquendo se non extēdit sup culpā. et hē est eē
opī. bo. in q. ista ut pz in 2. eius. Sed hec opī.
aliquibz non placet p eo q plus valet oīo bo-
ni laici qm mali pzbri ergo scdm hoc et ab-
solucō qd falsū est. **Q**uarta opī. est q valet
instrumentalē ad gradā et iustificacōz disponē-
do. non ipam gradā uel iustificacōz immedia-
te efficiendo. sicut enī ad mūdacōz vreniliū va-
let aque ablucō ita ad emūdacōez culpe actua-
lis valet sacerdotalis absolucō. quia hoc sacm
habet p materia actū ministri. operat̄ igit̄ vir-
tus clauū aliquo modo ad culpe remissioē ul
dū etiā expetendi votū habet uel dū in actu ex-
erceat dūmō sp̄aracō assit uel pcesserit. vnde di-
co q attrito ad ofessionē accedēti virtute abso-
lucōis sacerdotalis sicut instrumentālē ad ipaz
disponentis dat gradā iustificans. p̄rito vero
dat augmentū grade. Sed ideo videt non ope-
ri ad iustificacōez quia est remediū adultoz in
quibus est necessaria pcedēs sp̄aracō. Et hec est
opī. pe. et tho. sed p̄dictarū op̄ionū secūda
magis placet michi. **P** aut dicit ieros. q in res-
tinendis culpis illud iur hnt euāgelicū sacer-
dotes quod olīm habebant sub lege legales. in-
telligit q habet illud et plus quia illi ostende-
bant mūdacos a lepra tantū signo. isti vero
a lepra p̄cī etiā facto. **V**tz extēdāt se ad re-
missioēz pene. **I**hē arca hoc fuerūt diuersi mōi
dicendi. modus tamē verior et cōior et magis

conson? fidē et pietati est q pzbri ex vi clauū
um absoluendo remittit aliquā pte pene. non
tamē eterne nec purgatorie sed cōiter eius pe-
ne ad quā deus obligat p̄cōzē post absolucōez
a culpa. Et p illa pte nūq̄z pūiet in purga-
torio nec alibi. sed p illa pte a qua non absol-
uit vel pūiet hic sufficiēti ul in purgatorio.
Et hoc sic pot intelligi. vniūse enī vie dñi mi-
sericordia et veritas ideo in iustificacōe que est
opus misericordie. misericordia dei sic remittit
culpā ut nō p̄mittat iustide regulā ideo ad
huc dēmet obligatū ad penā. Illa autē pena ob-
rigorē dīuine iustide est nobis impropōnata
et ignota. puidens igit̄ dei misericordia ostituit
it arbitros pzbros qbus dedit p̄atē arbitrar-
di et penā taxandi et manifestādi et ptem pe-
ne remittendi. hec aut remissio fit virtute cla-
uū de thesauro ecclie qui subest clauibus q the-
saur? integrat ex tribz. s. pmo ex merito fidē
et caritatis totius ecclie. vnde dicit au? q peni-
tens curari non potest nisi sustineat eum vni-
tas ecclie. 2o ex merito superogacōis viroz pfe-
ctoz. 3o ex suphabūdanti merito passiōis xpī
quod est annexū virtuti sacroz quoz habet p-
lati ministeriū. **S**ed obiē quia non est mi-
nus dispositus ad recipiendū effectū clauū qui
omisit pūi peccatū qm qui omisit mai? ergo
tantū remittet de pena debita peccato minori
qm de pena debita maiori. sed ex vna pte possz
esse ita pūi et ex altera ita magnū q tota pe-
na debita p̄cō minori non esset maior qz ps
illa que remitteret de pena debita p̄cō maio-
ri ergo illud min? peccatū remaneret impuni-
tū quod est mōueniēs. **I**hē q quia misericordia
non oīderat meritū sed miserā. Ideo dei mise-
ricordia que subuenit hic miseriis non cōside-
rando in eis meritū sed demeritū subuenit per
meritū xpī et remittit oībz partē equalē non
quidē scdm absolutā sp̄aracōez sed scdm ppor-
cionalē ut si ei qui debet centū remittit. 10. ei q
debet. 10. remittit vñū. Et ideo qui magis pec-
cauit dū penitet tenet ad magnas gr̄az actio-
nes. et hec est racō boni. Sed ista responsio non
placet aliqbus p eo q non videt satisfacē ar-
gumēto. quia pma deam a simp? maior est qz
scoā. Et ideo videt eis dicendū q nūq̄z pars
pene que remittit virtute clauū vna vice est
tanta sicut tota pena cuiqz mortali debita. Si
dicat q vna absolucōe possit remitti tō pena
debita vñi veniali. Non habet hoc p mōueni-
enti. quia xps ita plene satisfecit p p̄cīs nrīs
q se; se humiliant sub sacro quod opat̄ virtu-
te meriti xpī. remittit aliqñ tota pena. **N**ō enī
ppter hoc dicit pot dimitti peccatū sine pena. et
ita respondet rich. Alij vero dicūt q pzbri n
remittit oībz equalit̄ de pena sed scdm ppor-
cōez quia penitēs meruit sibi remitti. sic suffra-
gia ecclie p̄sūt defunctis scdm q ea sibi p̄esse
meruerūt. Et hec est opī. pe. **V**tz in cōfessio-
ne iterata remittat aliqd de pena. **I**hē hui? ha-
bet sup ti. de qualitate ofōnis. vbi dicit q con-
fessio debet esse frequens. **V**tz pzbri ligare

O De mīstris clauū. ti. 38.
 Eūde cōsiderandū est de mīstris clauū:
 um. Circa qđ scēdendū qđ sicut patz ex
 pōictis xps clauēs habuit. Et habēt
 eas ī nouo testamēto p̄sbrī ⁊ solī p̄sbrī qđ dāt
 ī ordīe sacerdotali cui⁹ racō est dīma institucō h̄
 aut institucōis agruitas patz p hoc qđ īp̄s so
 lis dāt p̄as cōfidēdi corp⁹ xpi vey qui est ca
 put corporis xpi mīsticū. vñ ambrosi⁹ loquēs
 de p̄ate ligandi et soluēdi dīct qđ hoc īus so
 lis p̄sbrīs est p̄mīssū. hec ambroz⁹. Ac p h̄ cō
 uenīent sūt medītatores p vsū clauū īter ho
 mīnes et xpm. **Q**uerit aut vtz ep̄us habeat
 aliquā nouā clauē p̄ter clauēs p̄sbrī. **R**es
 dignitas ep̄alis n̄ dīct nouū ordīnē sed qñdā
 emīnēdā ordīnis. et ideo nō dāt ī illa noua
 clauīs s; ampliat p̄as īurisdīctōis ad corripīē
 dū ī cui⁹ signū tradīt sibi baculus pastoralis
 hec bon⁹. **V**tz p̄sbrz vti possit potestate cla
 uū ad suū libitū. **R**es qđ nō. Nam p̄sbrz ope
 rat̄ ī absolucōe ut īstrūmētū nō quīdē mortuū
 sicut securis. sed vīuū sicut seruus. **N**ō re
 ctā aut operacōz īstrū tria requīrūt p̄mū est ī
 strūmētū recta dispōsicō. 2⁹ est mātērie p̄porcō
 3⁹ est vīrtus motorīs. **N**ā securis nīsi sit acu
 ta nō īndēt. vel sī nō habeat mātēriā p̄por
 donatā s; lignēā. vel sī nō moueat̄ ab aliquo
 Sīlī ī absolucōne p̄sbrī debet scurrē rectus

De hijs in quos clauū
vſus exerceri pot. ti. 399.
Oſtea cōſiderandū eſt de hijs in quos
vſus clauū exerceri pot. Et circa hoc
querunt plā. ſ. vtz. pzeſbz poſſit vti
clauē quā habet ī q̄libet hōiem. 18o ad vſū cla
uū duplex eſt poteſtas necēa. ſ. p̄as ordīs et

hec est equalis in oibz pŕelatis et respectu oim
Et pŕas iurisdicciōis et hec non est equalis nō
est respectu oim in hacem ut sit ordo in rebz
oportet esse pŕatū aliqz supŕemū in quo reside
at potestas oim et sub illo pŕelatos medios et
sub illis pŕiculares vltimos. Nam qđm du
rat mūd^o oportet scđm aug^o angelos angelis
hoies hoibz. demones demonibz pŕesse. vbiqz
vero sūt pŕacōis grad^o oportet esse supŕios
medios et vltimos. quia igit quilibet pŕelatus
licet habeat pŕatē ordīs plenariā habet tam po
testatē iurisdicciōis limitatā. Ideo vti non pot
sua potestate in quēlibet hoīem sed in eū in quē
habet iurisdicciōē aliquā vel ordinariā vel dele
gatā. Regularit^{er} igit solus pŕi^{us} pŕelatus habet exe
cucōē pŕatis in suos subditos pŕter septē casus
de qbus dictū est sup^{er} ti. cui pŕelato est cōfiteñd^o
vnde 16. q. 1. nulli sacerdotū liceat pŕochianū
alteri^{us} absoluerē vel ligare. **Vt^{er} pŕelatus pos
sit sp^{iritu}ali tū suū absolue^{re} iŕe^{re} pŕas ordīs qŕti ē
de se extendit se ad oīa pŕa remittēda. Sed qz
ad vsū potestatis hui^{us} ut dictū est reqŕit iurisdicciō
que a maioribz in inferiores descendit.
Ideo supŕior pot^{est} sibi aliqua reseruare in qbus
inferiori iudiciū non cōmittat. alias simplex
pŕelatus iurisdicciōē hñs posset absolue^{re} de quoz
libet. **Vt^{er} pŕelatus absoluens aliquē de facto
ab illis pŕas a qbus nō potest absoluerē a iurē
peccet mortali^{ter}. Iŕe^{re} qz absolues aut hoc fac
ex ignoranciā iuris. aut sciens ius quo hoc fa
cere sibi non licet. si 2° mō et hoc faciat ex deli
beraciōe mortali^{ter} peccat. sciens enī et ex delibera
ciōe scēssa sibi pŕate abuci in pŕiudiciū aīe alci^{us}
est mortali^{ter} peccare. sed sic absolues potestate
sibi cōcessa abuci in pŕiudiciū aīe illi^{us} quē sic
absoluit. quia dat ei intelligē qz absolut^{us} sit et
tamē non est et qntū est in se ipm poit i erro
rem. vnde sup^{er} sic absoluentē cadit illa maledi
ctō scripta deutro. 24. maledict^{us} qui errare fec
erit cecū in iŕimē. Si aut ex ignoranciā iuris fa
ciat. et sit ignoranciā affectata adhuc mortali
ter peccat quāuis nō ita graui^{ter} sicut ille qui
hoc facit sciens. Si aut est ignoranciā crassa ad
huc credo qz mortali^{ter} peccet quāuis nō ita gra
ui^{ter} sicut faciens hoc ignoranciā affectata. fac
toribus enī suū officiū ignorare non licet. ad
ipos enī pŕmet subditos suos in lege instruere
iux^{ta} illud aggei. 2. interroga sacerdotes legē.
vnde sic absoluens exponit se fili maledicciōi
illi que venit super filios hely. de quibz dicit. 1.
reg. 2. qz erint filij belial nescientes deū nec offi
ciū sacerdotū ad pŕlm. De sic etiā absoluentē et
absoluto tali absoloni imitenti. nisi p ignorā
ciam inuincibilem seu pŕabilem excusent. dicit
potest illud qđ. 14. si cecus ceco ducati pŕestat
ambo in foueā cadūt. Nec ille p ignoranciā
excusat qui magis sollicitus est de querēdo cō
siliū pŕo enpōe vni^{us} robe qz p salute aīe sue.
hec rich^{ardus}. **Nota** igit casus in quibz oportet qz
simplex pŕelatus ad supŕiorē remittat. vnus est
de hys quibus est solēnis pŕia imponēda qz
eius mīster pŕi^{us} est ep^{iscopu}s ut dictū est sup^{er}. 2° est****

de excōicatis qñ inferior pŕelatus absoluerē non
potest et ep^{iscopu}s potest quia pueros mlires et pŕso
nas siles que incōdūt in canonē de iniectione
manuū in clericos ep^{iscopu}s absoluerē pnt. et illi so
li quibz spēcialit^{er} hui^{us} absolucōē cōmittit. hec
rod. 2°. et vbiqz inuenit irregularitatē con
tractā. licet enī posset absoluerē de peccato pŕi^{us}
quod irregularitatē incurrit. non tamē possz
dispensare cum eo sup^{er} irregularitate. ideo de
bet penitentē mittē ad ep^{iscopu}m ut vel ip^e dispēn
set cum eo si potest vel cum suis lŕis mittat
eum ad papā. 2° est de incendiariis sacroz lo
coz maxime publicatis. 23. q. vlt. si quis. et ex
de sen. ex. ex tua. et. c. squestus. qz est de crimīe
publico. sicut de blasphemia. et de maledicciōis.
statuim^{us}. 6° de voto ex de vo. c. 1. A^l si ip^e ep^{iscopu}s
pŕessionē audiuit de aliquo peccato. 21. di. mfe
rior. hos septē casus ponit hosē. Ray. vero po
nit quatuor pŕimos. quidā vero addit de homi
cidio et membrorū mutilaciōe. quia 23. q. vlt. si
quis. dicit qz membrorū truncatores et incēdia
ri excōicent^{ur} donec corā ep^{iscopu}o et quibus satisfi
ciat. Addit etiā dispensaciōē in iuramētis dolo
vi uel metu extoris. et dubijs iuramētis. qñ
enī certū est iuramentū esse illicitū iurans pŕa
auēte potest cōtrauenire. Sed qñ est dubiū an
sit licitū tunc sine auēte supŕioris non debet cō
trauenire. Si etiā sit cōsuetudo in aliquo ep^{iscopu}o tu
qz aliqua certa crimīa ep^{iscopu}s audiat uel sibi ali
quos certos casus retineat sicut obtinet cōsue
tudo in multis eccl^{esi}is. de pŕiudiciis qui filios op
primūt de homicidiis. de sacrilegis. de falsariis
de violatoribz eccl^{esi}arū. et eccl^{esi}astice immunita
tis et libertatis. de foralegis. de vicio oŕa natu
ram maxime cū brutis. de incestu. de corrup
ciōe sanctimonialiū. de ablatoy siue subtractoy
uel alias illicitē acqŕitoz restituciōe. de pŕiurio.
de clamestine strabētibz et alijs enozmibus q
cōsuetudo gñalis et spēcialis reseruāt ep^{iscopu}s. quo
rū etiā aliqua ab ep^{iscopu}s remittunt^{ur} ad papā pŕi^{us}
enozmitatē et terrore. mittunt^{ur} inquā non de
iuris necessitate sed de ep^{iscopu}o pŕiudiciā et volū
tate. hec hosē. **Quid** si ep^{iscopu}s aliqz cōmittat vi
ces suas alicui circa pŕias inuigendas in sua
dyo. nunqz talis absoluerē poterit etiā in hys
spālibus. Iŕe^{re} credo qz ep^{iscopu}s non intendit in sim
plicid delegaciōe delegare illa maiora nisi expŕe
dicat. ex de pŕiur. pŕiudiciō. cum ad eius correpciōē
videant^{ur} spēcialit^{er} pŕiudiciū papue dispensaciōes et
absoluciōes excōicaciōnū in qbus inueniunt^{ur} iur
amēta. s. de pŕiudiciō mandato eccl^{esi}e ul^{ter} aliquo
faciendo. inueniunt^{ur} etiā restōes nisi aliqua cā
iusta subeēt et tūc alicui discreto pŕiudiciō cōmittēt
qui pŕsonas cognoscēt. et fŕoz et rez arcūstan
das faciet. ar^{chidiaconu}s ex de homici. sic dignū hec ray.
et hosē. **Sed** nunqz ille cui hoc cōmittit^{ur} pŕi^{us}
alteri subdelegare. Rñdet will^{elmus}. dur^{us}. qz nō ut
habet^{ur} ex de offi. dele. c. vlt. s. ceter^{is}. **Quid** si di
cat ep^{iscopu}s. cōmitto vobis auētem meā in foro pe
nitendali ut possitis absoluerē in oibz in qbz
possū. Iŕe^{re} licet qui oīa dixerit nichil excepit.
ut dicit 19. di. si romanoz. non tamē est tutū

propter huiusmodi commissio[n]es g[e]n[er]alem v[er]suppare ea q[ue]
 a iure ep[iscop]o s[un]t specialit[er] reseruata. nisi certu[m] sit
 q[uo]d ep[iscop]us p[er] huiusmodi verba g[e]n[er]alia intendat co[m]mitt[er]e
 huiusmodi sp[ec]ialia. **E**a tam[en] que ep[iscop]us assuevit sibi in
 synodo reseruare satis credo q[uo]d p[er] huiusmodi verba
 g[e]n[er]alia debent intelligi esse o[m]missa. **H**ec ro[ati]o. **A**b
 solucio[n]es tam[en] exc[om]municatio[n]u[m] que s[un]t a p[re]s[bi]teris
 p[er] furtis et damnis quor[um] ignoran[tes] auctores cu[m]
 non p[er]tineant tantu[m] ad for[um] p[ri]uale s[ed] quo ad ali
 quid eti[am] ad p[re]tensio[n]e[m] cu[m] lata sit s[en]te[n]tia ad inst[itu]t[um]
 dam passi damnu[m]. non s[un]t intelligendi delega
 ti p[er] huiusmodi verba g[e]n[er]alia. **E**t multo for[us] nec ab
 solucio[n]es exc[om]municato[r]u[m] i[n] foro iudicij p[er] p[re]sump
 cio[n]e[m] aut p[er] re iudicata[m] aut p[er] offensa[m] h[ab]et ro[ati]o. **Q**u[od]
 tuncq[ue] eti[am] g[e]n[er]aliter exp[re]sse co[m]mittat ep[iscop]us alicui
 vices suas non tam[en] ille pot[est] sine eius speciali
 mandato mutare vota aut relaxare iuramen
 ta de quibus certu[m] est q[uo]d possint ul[ter] de quib[us] du
 biu[m] est an possit licite obseruari. licet de trans
 gressio[n]e voti iam facta et de p[ur]it[ate] p[ri]uam in
 iungere possint hec ro[ati]o. **Q**uid si ep[iscop]us subdito
 accessit ut confessor[em] p[ro]p[ri]u[m] sibi eligere possit. n[on]
 quid elect[us] ab illo in casibus ep[iscop]o sp[ec]ialit[er] reser
 uatis p[re]tatem habebit. **R**es[pon]d[etur] q[uo]d non quia illa n[on]
 veniunt in g[e]n[er]ali confessione que quis verifil[iter] n[on]
 concederet in sp[ec]ie. ex. e. 6. et de p[er]d[itu]m. d. 1. c. 1. **Q**uid
 de officiali ep[iscop]i. **R**es[pon]d[etur] h[ab]ere. non credit q[uo]d in
 h[uius] sc[ilicet] in p[ri]uatis i[n]iungendis habeat p[re]tatem sed
 in contencio[n]is tantu[m] in illis aut vnu[m] et idem
 assistentiu[m] est ip[s]i et ep[iscop]i quare ab vno ad alteru[m]
 non pot[est] appellari. l. 6. de appella. romana. **E**t
 hoc est veru[m] nisi appareat q[uo]d ep[iscop]us hoc voluerit co
 mitt[er]e sibi puta quia hoc exp[re]ssit uel de licencia
 sui sup[er]ioris reliq[ue] aliu[m] ep[iscop]u[m] vicariu[m] suu[m] g[e]n[er]ale
 ad alia[m] remotam se transferens regione[m]. tunc eni[m]
 talis vicari[us] quecu[m]q[ue] posset is qui eu[m] co[n]stituit
 si p[re]sens esset poterit expedire. **S**i tam[en] non
 est p[re]s[bi]ter debet h[ab]ere alij delegare. ar. ex de p[re]s[bi]te. et
 aqua. et de offi. dele. exc[om]municatis. **V**tr[um] p[re]s[bi]ter
 mulier[em] qu[am] cognouit absolue[re] possit. **R**es[pon]d[etur] aut
 mulier p[ro]babilit[er] d[i]c[t]ur q[uo]d si ad sacerdot[em] i[n] l
 lu[m] accedet ip[s]e ite[m] eam sollicitaret. **N**ut sentit
 se ita fragile[m] q[uo]d p[ro]babilit[er] timet ne loquendo
 illi sacerdoti instigare[re] stimulo scupie. p[ro]p[ter] re
 cordacio[n]e[m] delectacio[n]is ne p[ro]p[ri]e qua cu[m] illo fu[er]it
 delectata. **E**t in isto cau[sa] non tenet isti co[n]fiteri.
 nec p[re]t[er] illud nec aliud. quia si pot[est] recusare
 sacerdos p[ro]p[ter] ignorancia[m] m[ul]to for[us]ius p[ro]p[ter]
 malicia[m] p[er]iculosa[m] eni[m] est m[ul]ier penitenti si sa
 cerdos conat[ur] ea ad peccandu[m] trahere q[uo]d si nescit
 at sibi co[n]sulere debet tam[en] petere licencia[m] aut face
 peri ab illo sacerdote uel sup[er]iori ut alteri possit
 co[n]fiteri. qui si malidose licencia[m] dare recusar[et]
 hoc non p[ro]hibet q[uo]d illa m[ul]ier posset alteri co
 fiteri. **S**i aut[em] m[ul]ier p[ro]babilit[er] credat q[uo]d nec ex p[ar]te
 sui imminet p[er]icul[u]m si co[n]fite[re]t[ur] eid[em] tunc tene
 tur illi co[n]fiteri eti[am] p[re]t[er] illud quod cu[m] eo co[m]misit. et
 ip[s]e de illo pot[est] ea absolue[re] sicut de alijs hec rich.
Alij tam[en] d[i]c[un]t q[uo]d in tali cau[sa] nec p[re]s[bi]ter debet
 audire confessio[n]e[m] illi[us] m[ul]ieris de illo p[ec]cato sed de
 bet ea ad alte[r]u[m] mitte[re] sicut notauit hu[m]an[us] circa p[ro]
 biteru[m] et vxore[m] p[ro]p[ri]a[m]. alie[m] videt in eo manife

sta p[re]sumptio. nec illa debet ei co[n]fiteri sed de[bet] pe
 tere licencia[m] eund[em] ad aliu[m] ul[ter] ad sup[er]iore[m] recur
 rere si ille licencia[m] denegaret. tunc p[ro]p[ter] p[er]icul[u]m.
 tu[m] q[uo]d est mior verecundia q[uam] est p[ri]u[us] ps maxima
 alias videt in ea esse min[us] vera p[re]dicto ex quo n[on]
 vult illud detegere nisi cognoscere itegre. **E**t id
 est edend[um] de o[mn]i p[ec]cato in quo p[re]s[bi]ter co[n]fessit et coo
 par[atur] fuit si tunc absoluet absol[utio] val[et] du[m] o[mn]ia
 p[re]dicto adesset et hui[us] s[en]te[n]tie s[un]t tho. et bon. **N**ec e
 str[ic]ta p[ro]p[ter] q[uo]d ep[iscop]us non p[ot]est dispensare in symo
 nia co[m]missa cu[m] ip[s]o. q[uo]d dispensacio est dig[ra]tis.
 absol[utio] necessitatis et ideo no[n] ta[m] facile po[tes]t q[uo]d
 p[re]t[er] absolue[n]di sic dispensadi h[ab]et ro[ati]o. **Q**uid
 de m[ul]iere que accepit filiu[m] de adulterio uel p[er]u
 alienu[m] supponit. nu[m]q[uam] tali m[ul]ieri deneganda est
 p[ri]u[us] sine absolucio[n]e licet hoc reuelare no[n] audeat
 viro suo. **R**es[pon]d[etur] q[uo]d non ex de p[er]d[itu]m. et re. officij. **N**on
 eni[m] debent tales m[ul]ieres vi[ri]s suis vel filijs le
 gitimis tale crim[en] indicare. s[ed] m[ul]ier b[e]n[e]d[i]c[t]a du
 p[li]ca ro[ati]o. p[ri]mo q[uo]d hoc esset infructuosu[m]. non eni[m]
 credet sibi p[ro]p[ter] p[re]sumptio[n]e[m] str[ic]ta[m] que habet ex
 matrimo[n]io. p[ro]p[ter] q[uo]d p[re]sumit q[uo]d filius sit eximpe
 natus. ff. de h[er]ed[itu]m qui sui uel alieni iur[is] s[un]t. filiu[m]
 2o quia hoc esset p[er]iculosu[m] posset eni[m] inde homi[n]a
 dia et p[ro]p[ri]a alia mala p[ro]sequi hec b[e]n[e]d[i]c[t]a. et ouenit cu[m]
 eo h[ab]ere. et ray. h[ab]ere. tunc d[i]c[t]u[m] q[uo]d si m[ul]ier d[i]c[t]u[m] vi
 ro et int[er]iu[m] co[n]fidat de eo q[uo]d ei secure d[i]c[t]u[m] possit.
 et q[uo]d inde faciat quicquid voluerit in tali cau[sa]. p[ro]
 biteru[m] eni[m] co[n]sule[re] p[ot]est q[uo]d hoc viro reuelat. et ex quo
 co[n]fessio[n]e[m] quo ad restitue[n]d[u]m est m[ul]ier absoluta. q[uo]d
 p[re]cedit viro de suo disponere sic placet. C. de inde
 is nemo. ext[er]i. p[ro]li aut[em] nate uel sup[er]dite m[ul]ier
 d[i]c[t]u[m] indicare p[er] se vel p[er] discretu[m] co[n]fessor[em] uel ip[s]a
 filiu[m] cu[m] eo. p[re]cepto p[ro]p[ri]o p[er] co[n]fessor[em] si videbit ab ea
 iuramento q[uo]d no[n] calumiose p[re]cedat. et a puero
 q[uo]d factu[m] secretu[m] teneat si p[ro]babilit[er] p[re]sumat inde
 no[n] sequi p[er]icul[u]m sed potius fructu[m] ut si p[re]sumat
 q[uo]d si sibi indicauerit ab hereditate abstinebit. q[uo]d
 forte videt ip[s]u[m] de u[er]o tam[en] et co[n]fessio[n]e[m] esse q[uo]d alie
 na possidet. inuita tunc indicet et co[n]sulet q[uo]d i[n]teret
 religioni uel se transferat ad alia[m] longinquam
 regione[m]. **S**i aut[em] p[re]sumat inde p[er]icul[u]m sequi pos
 se q[uo]d forte filius est malus uel stultus nec sibi
 vellet credere nec illud sciret tunc no[n] indicet
 sibi. **S**i p[re]sumat q[uo]d si sibi indicauit no[n] acquiesce
 ret tunc eti[am] no[n] indicet. **S**ed q[ua]ntu[m] p[ot]est satisfaci
 dat hereditate de sua dote uel alijs bonis suis p[er]
 se ul[ter] p[er] aliu[m]. s. discretu[m] et cautu[m]. ita q[uo]d caute fi
 at ne aliq[uo]d malu[m] ul[ter] suspicio[n]e[m] malu[m] inde p[ro]ueniat
Et id[em] faciat si filio indicauit et ip[s]e credet uel
 acquiesce[n]s noluerit. hec b[e]n[e]d[i]c[t]a. h[ab]ere. et ray. **N**o[n] tunc
 filius tenet credere m[ul]ieri n[on] posset sibi face[re] certa[m] fide[m]
 q[uo]d eu[m] de viro suo no[n] accepit. **S**co[m]m[un]is s[en]te[n]tia. aut[em] mu
 lier illa crim[en] suu[m] dicere non debet filio sp[ur]io
 quia non debet exponere se sue diffamacio[n]i apud
 filiu[m] p[ro]p[ter] incerta[m] correctio[n]e[m] filij. quia si no[n] cre
 diderit mala sequent[ur]. s. quia ip[s]a erit diffama
 ta et ille hereditate[m] ut p[ro]p[ri]o tenebit. **N**on deb[et]
 eti[am] dicere viro quia no[n] debet exponere se sue cer
 te diffamacio[n]i. et apud viru[m] mortu[u]m ul[ter] saltem
 odio ul[ter] discordie. **E**t et viru[m] p[er]iculo vxorid[i]c[t]i
 p[ro]p[ter] incerta[m] bo[n]e hereditatis restituende. deb[et] aut[em]

mlr filii sui spuriū diligēte inducere ex alijs honestis causis ut hereditatē vero heredi dimittat. puta qd fiat religiosus vel clericus. Et si ipm ad hoc inducere non potuerit laborare debz qntū potest ad restituendū vero heredi. hec sco. **N**ō tamē tenet restituere equāleis toti hereditati qz multū distat inter habē et ppe esse. Ille aut nū quā habuit hereditatē licet fuerit ppe hē scdm iusticiā. et ideo min⁹ qm equāleis sufficit restituere. Illud aut min⁹ dēminet ad arbitriū boni viri fm sco. et rich. **S**ed nunq̄ tenet tales ples de cōsumptis bona fide. **I**h̄ puto qd nō ar. C. de rei vendicacōe. certū est. mlr tamē tenet se cundū bñ. et hōs. **D**oneqz vir nō habeat aliz quos s̄ angneos qui sibi succedē debeant ab intestato. **I**h̄ nichilomin⁹ peccat. s. impediendo ne libere faciat testamentū. C. si quis aliquē testamentū phibet. l. 1. et. 2. fm bñ. **D**ebet etiam de suo si potest vsqz ad compensationem sufficere erogare paupibz p aia viri de s̄ilio s̄fessoris scdm hōs. **I**te dicit pmo. ex de pe. et re. officij. qd talis mlr satisfacet illis qbus verisimiliē credidit qd sua reliquisset. vel si nescit hoc paupibz eroget. dicit etiā idem ibidē qd si mlr illa non haberet vnde recōpensaret et haberet p̄baciones p quas successores a dāno releuare posset. eas adducere deberet. nisi ex hoc gñe malū imminet. **I**ntellige tamē qd talis mulier qm diu est in mortali nec deponit animū peccandi nō valet talis pñia sibi ad pñiam tñ debz admitti. s̄ est dicendū ei qd non est fructuosa sibi quo ad vitā eternā h̄ in glo sup d. c. officij.

De indulgentijs. ti. 20.

Onssequens s̄iderandū est de indulgentijs. Et pmo vtz valeāt. 2. qntū valeāt. 3. a quo fieri debeant. 4. quā de causa fieri debeant. 4. quibz valeant. **P**rimo igit q̄rit. **V**tz indulgēcie valeant aliq̄. **I**h̄ qd sic alias ecclia vllis erraret qd impiū esset dicere valent aut ad remissioz pene residue post p̄ccatōes s̄fessioz et absolucōez siue sit iniuncta siue non. **E**it aut hec remissio nō simplr s̄donant. sed aliūde soluendo et q̄si compensando. s. de thesauro ecclie qui sicut dictū est sup integrat ex tribz scz ex merito fidei caritatis totius ecclie et ex merito superogacōis viroz p̄fectorz et ex habūdanti merito passiois xp̄i qd et si in sacramentis opes non tamē eius efficacā in eis includit. sed sua infinitate efficacā sacroz excedit. **P**redicta em̄ merita non sūt alicui⁹ vel aliq̄z determinate s̄ sūt cōia toti ecclie. **O**pera em̄ meritoria que sancti fecerūt ad honore dei et vtilitatē ecclie in cōi cōia sūt. **E**a aut que sūt cōia multitudinī distribuunt singulis de multitudie scdm arbitriū eius qui multitudinī p̄est et ideo p̄latus ecclie qui habet clauēs thesauri p̄dicti p̄p dei honore et ecclie vtilitate de ipso thesauro tribuē qñ videt expedire. vnde sicut aliq̄s cōsequeret remissioz pene si alius p̄ eo satisfecisset. ita etiā s̄sequit si ei satisfactō alteri⁹ per eū qui p̄e distribuāt. **Q**uatuor tamē requirunt ad hoc ut indulgēcie valeant duo ex pte dantis

scz auctoritas et causa rōnabilis. s. ecclie vtilitas. **E**t duo ex pte recipientis. vnū p̄inet ad remocōez cause phibentis. s. cum s̄fessione cōtriciō. alterz ad collacōz cause disponentis. s. si dei deuocō cum effectu in forma indulgēcie de terminato. **N**ohuc nota qd bonū vni⁹ cōicacō alteri duplr. vno modo p caritatē et sic etiā si ne indulgēcia est aliq̄s p̄iceps bonoz oim q̄ sūt si sit in caritate. **A**lio modo p intencōez facientis et sic p indulgēcias si assit legitima cā p̄eius intencō qui opatus est p vtilitate ecclie ad istū p̄inuari et p s̄sequēs eius opacō satisfactoria ad eū applicari. hec tho.

Equē. videre de 2. scz q̄tū valeāt indulgēcie. **E**t circa hoc querunt plā. s. **V**tz valeant q̄ntū sonant. **I**h̄ circa hoc diuersi diuisa dixerūt. **N**am circa indulgēcias est q̄tuor s̄siderare scz intēā suscipientis deuocōez. dati ex terioris q̄ntitatē. causam que mouet dantē. et indulgēcie certā q̄ntitatē. **Q**uidā ergo dicūt qd indulgēcie valent scdm mensurā deuocōis suscipientis et scdm qd meruit eas sibi valere et non q̄ntū sonant. **A**lii dicūt qd valent fm mensurā accessus ad causā. vnde qñ dat p fabrica ecclie qui magis subuenit scdm suā fabricatē plus habet. **A**lii dicūt indistincte qd valent tantū q̄ntū sonant et tantū valēt multū danti q̄ntū paup danti. et tantū de ppe venienti q̄ntū de longe. et videt p̄ma opi. esse ray. scda bon. tercia tho. **S**ed alijs non placet nec p̄ma. quia tūc etiā sine dato exteriori valerent indulgēcie. **N**ec scda qz tūc esset potius quedā s̄mutacō qz indulgēcia. **N**ec t̄da qz i⁹ hoibz non p̄dicat. vnde ecclia eos deape videret. q̄rta etiā videt irrōnabilis. ideo aliī dicūt qd valent tñ q̄ntū sonant non tamē equaliter. sed plus ul min⁹ scdm qd hō se disponit ad eas maiori ul minori feruore. labore. dati q̄ntitate. vnde qñz duoz equalit diuitū quoz vn⁹ dat vnū denariū et ali⁹ 10. ille qui min⁹ dat obtinet remissio nem pene vni⁹ anni sicut ille qui plus dat n̄ ppter hoc oportet qd tantū remittat vni⁹ de pena a deo taxata q̄ntū ali⁹. quia penitēcia vni⁹ us anni in hac vita non tantū valet illi qd eā facit ex minore caritatis feruore et remissā sic illi qui eam facit ex maiori et aspan. **C**um at dicit in forma indulgēcie q̄libet dantē eliam suā p̄tali facto remissioz habere pene vni⁹ anni. sic intelligendū est qd habeat remissioz tante pene a deo taxate q̄nta remitteret ei p pñia vni⁹ anni quā facit in hac vita. **C**um ergo illi qui plus dat ex maiori feruore respōdeat annus efficacōis pñie qm illi qui min⁹. **P**lus si bi remittit de pena a deo taxata qm ali⁹. et cū cuilibet valet vnū annū pñie in hac vita. **A**lii viderē dicendū qd quo ad remissioz extensio nis pene pares sūt ille qui min⁹ dat et qui plus dat scdm qd p̄tinet in forma indulgēcie. **S**ed quo ad remissioz intencōis pene et quo ad disposicōez sui ad recipiendū augmētū gracie im pares sūt quia de istis duobus plus s̄sequitur ille qui plus dat nisi in casu in quo datū vni⁹

esset maior p opacoez ad dante sicut patet in paupcula de qua dicit dñs qd. 12. q. plus miserat in gazophylaciū qm om̄s alij. hos duos modos ponit rich. qz p̄m̄ etā approbat a pe. et etiā videt michi valde p̄babilis. wilh. etiā in spe. huic videt adherē dices q qñ alicui remittit tñ vn̄ annus de m̄iūcta p̄nā intelligit q tñ min̄ punit in p̄gatorio qñtū min̄ punit fuisset si vno anno p̄niam in hac vita fecisset. Scdm̄ aut̄ p̄m̄oc. p̄pter hāc indulgenciā gñalē non min̄ teneris p̄niam agere in hac vita. Sed obidē si indulgenciā tantū valerēt qñtū sonant tunc videt q homo debeat vacare p hijs habendis oibz alijs opibz dimissis. Ite non est vey quia licet indulgenciā multū valeant ad remissionem pene. Alia tam̄ opa satisfactoria sūt magis meritoria respectu p̄m̄i essendals qd est meli⁹ in infinitū dimissione pene tp̄alis. Obidē itez quia aliqui dat indulgenciā q q dat auxiliū ad alicui⁹ ecclie fabricā erigendā cōsequit̄ terdā p̄tē remissionis p̄ctoꝝ. Si ergo indulgenciā tantū valent qñtū sonant tūc qui p̄mo dat vnū denariū et 2° 2° et 3° 3° plenā remissionē s̄sequit̄ oīm p̄ctoꝝ qd videt absurdū. Ite scdm̄ aliquos qñ dat indulgenciā indēminatē dantibz ad hoc auxiliū. tunc intelligit̄ tale auxiliū qd sit p̄ueniēs ei qui dat auxiliū. Et scdm̄ qd accedit ad hoc. scdm̄ hoc plus et min⁹ de indulgenciā s̄sequit̄. Vnde etiā aliq̄s pauper dāns vnū denariū dicit̄ s̄sequi indulgenciā totā. non aut̄ diues quē non decet ad opus tā piū ita pay dare. sicut non diceret rex. facere auxiliū alicui si daret sibi obulū. Et hec est responsio tho. Alij vero dicūt q non sit remissio p tribz denarijs sed p utilitate p̄nte huiōi cōtribucōez. quia ecclia magis respiciat fructū qz datū et ita responderet p̄m̄oc. vero dicit et ē wilh. in spe. q qñ indulgenciā s̄sistit in dācōe tunc p quolibet denario quis indulgenciā habebit si p̄les dederit. et hoc idē innuit hōst. Nec debet hic attendi dati quantitas sed magis laudari dīna benignitas. de hac mat̄ia scz de valore indulgenciāz ponit bñ. p̄les op̄i. ex de pe. et re. q autē in glo. 2. Adhuc nota q in arbitrio dantis indulgenciā est taxare qñtū de pena p indulgenciā dimittat. si tamē inordinatē dimittat ita q hoīes qñ p nichilo ab opibz renocent p̄nie peccat faciens indulgenciā tales. Nichilomin⁹ tamē quis s̄sequit̄ plenā indulgenciā. hec tho. vnde non debent fieri indulgenciā supflue ne p̄temnant̄ clauē ecclie ex de pe. et re. cū ex eo. et l. di. absit. Vtz vicini ecclie et clerici et p̄sbi ecclie s̄sequant̄ tantā indulgenciā qñtā remoti. Ite q sic scdm̄ qdā quia remissio non p̄porciōat̄ labori sed meritis que dispensant̄ sed qui plus laborat de merito plus acq̄rit. hoc autē est intelligendū qñ indulgenciā dat̄ indistincte qñqz enī distinguē sicut papa in gñalibz absolucōibz transeuntibz mare dat. 4. annos transeuntibz vero montes tres. alijs vnū. et hec ē op̄i. tho. Scdm̄ alios vero cū veniens a remotis sit magis dispositus

quo ad meritū remissionis pene quia plus laboravit ceteris paribz plus valet illi indulgenciā illa licet oibz valeat qz sonat ut dictū est etiā sup̄ et hec est op̄i. pe. Vtz ille cui m̄iūcta est p̄nā. 4. annos. et postea s̄secut⁹ est indulgenciā. 4. annos teneat̄ postea agere p̄niam illā. Ite aliqui credūt q si p̄nā sit sibi tota p indulgenciā remissa non erit transgressor si nichil faciat de ea. s̄l̄r si non faciat pro p̄e illa que sibi p indulgenciā est remissa. Consulc⁹ tamē ageret si eā faceret. hec roth. licet enī de necessitate non teneat̄ talis p̄niam sibi m̄iūctā facē quia p huiōi indulgenciā et si sit indiscreta satisfactō tam̄ p̄nie enervat̄. ex de pe. et re. cum ex eo. 5. ad hoc. quia tamē nescit vtz p̄sbi m̄iūxerit sibi p̄niam debitā. fatu⁹ est q n̄ rebuat indulgenciā ad aliā vitam. hec hōst. Vtz q dēscumqz quis vadit infra temp⁹ indulgenciā ad eccliam ob cui⁹ visitacōez indulgenciā dat totiens eā consequat̄. Ite scdm̄ aliquos qñ indulgenciā ad dēmiatū t̄p̄c dat ut cū dicit̄ quicūqz uerit vsqz ad tale t̄p̄c ad eccliam talē habeat tñ de indulgenciā. intelligit̄ tantū semel. si i aliq̄ ecclia sit p̄hēis indulgenciā sic i ecclia beati petri est indulgenciā. 40. diez. tunc quocūqz aliq̄s vadit totiens indulgenciā s̄sequit̄ et huiōi s̄nie est tho. Scdm̄ vero p̄m̄oc. et wilh. in spe. qñ indulgenciā s̄sistit in visitacōe alic⁹ ecclie tunc pro qualibet vice qua quis ad eccliam vadit indulgenciā habebit. Quid de generali remissione oīm p̄ctoꝝ quā papa facit euntibz in subsidium t̄re sancte et alias bellū suscipiantibz extra hereticos et quoslibet alios infideles. vel mittentibz p se pugnatores nunq̄ si statim cruce assūpta etiā postqz iter arripuerint decesserint habebūt illā indulgenciā plenē ita q in purgatorio nullā padant̄ penā p peccatis ante cōm̄issis. Ite scdm̄ p̄tos q non habent totā indulgenciā illā. valet tamē eis tam nobile p̄positū ad augmentū caritatis et p cōsequēs stricōis et ita ad remissionē pene. indulgenciā enī non intelligunt̄ dari p sola voluntate sed p effectu dēminato in forma indulgenciā plenē s̄sequit̄. qui vero tantū habet voluntatē ex deuocōe habet meritū magnū licet non oīmōde s̄sequat̄ effectū fm̄ bonū. et roth. Recurrendū tamē est ad formā indulgenciā et ad intentionē dñi pape. ut scdm̄ ea indicet̄ scz vtz p sola suscepōe crucis et p̄posito p̄ficiendū et p qñto labore p̄grinacōis assūpte et p quantā mora in executōe negotij faciendā s̄sequat̄ quis indulgenciā illā. et est huiōi gñalis indulgenciā latissime interpretanda. p̄feram̄ cū ex magnitudine fidei et caritatis p̄cedē videat̄ q quis assumat huiōi p̄grinacōez tot et tātis p̄iculis plenā. hec roth. et cōuenit cū eo tho. in qdam questione de quolibet. Quid si post assūpcōez crucis ante iter arripit̄ uel in ipso itinere quis mortalit̄ peccet. nunq̄ de illo p̄cto tenebit̄ ad p̄niam sp̄alem. Ite q sic. sicut etiā ingressus religiōez de p̄cto postea p̄misso teneat̄

ad pñiam agendā spēdālē. minor tamē pñia ē
veriq; indicēda. hec rōd. **N**ota adhuc q; ca
tholici qui cruce signati iuvant hereticos exter
minare. indulgēdā et pñilegiū ad terrā sanc
tam emendū ssequuntē ex de hereticis excōicām.
Equif vidē de 3° sc; a quo valeant indul
gēdē fieri. Et dñ hoc q; rñtē plā. s. **V**tz
epi possint indulgēdas facere. **I**te ad cui⁹ eui
dēdā sciendū q; indulgēdē habent effectū s; m
q; opa satisfactoria vni⁹ alteri cōputantē non
tantū ex vi caritatis sed ex itencōe opantis ali
quo modo directā ad eū. **I**ntencō autē alicui⁹ pē
ad aliū dirigi tripl^r sc; aut in singulari ut cū
quis p; alio dētinatē satisfact^r et sic quibz pē
alteri sua bona cōicare (aut in spēdali ut cū q; s
orat p; cōgregacōe sua et suis familiarib; et be
nefactorib; et ad hoc etiā ordinat opa sua satis
factoria. Et sic ille qui pēst cōgregacōi pē illa
opa cōicare alij applicando intencōez eoz qui sūt
de sua sgregacōe ad hūc dētinatē. aut in ge
nerali ut cū quis ordinat opa sua ad bonū cōe
in gñali et sic qui pēst ecclīe gñaliter pōt opa
illa cōicare applicando suā intencōz ad hūc ut
ad illū. Et quia homo est pars cōgregacōis et
sgregacō est pars ecclīe. ideo in intencōe pñati
boni intencō boni cōis includit et boni totū ec
clesie. Et ideo qui pēst ecclīe pōt cōicare ea que
sūt sgregacōis et hui⁹ hoīs sed non cōvertit.
Sed nec pñia cōicacō nec scōa dicit indulgen
dā. **S**ed tērdā ppter duo. pñio quia p; cōicacōes
illas licet homo absoluat a reatu pene quātū
ad deū. non absoluit tamē a debito faciendi sa
tisfactorz inuictā ad quā est obligat^r ex pcepto
ecclīe. **S**ed p tērdā homo etiā ad hoc debito abs
soluit. **S**cōdo quia in vna psona vel in vna cō
gregacōe non est sufficiēda meritorz ut sibi
et oib; alijs valere possint sicut est in ecclīa ro
mana pōpue ppter meritū xpī et ideo solus il
le qui pñiat ecclīe pōt indulgēdas facē. totū
autē ecclīe pñiat solus papa et ideo ipse solus
habet pñatē plenariā sup thesaurū cōem de quo
sūt indulgēdē. **Q**uīs vero alij epi limitat^r.
ipse enī solus habz plenitudinē pñatis ex de pe.
di. 2. cū ex eo. **A**lij vero sūt vocati in ptem sol
licitudis. ideo solus ipse habet pñatē vbiq; ge
neralit^r dandi indulgēdā et tantū q; rñtē volue
rit. **A**lij vero nisi scōm eius scessionē. quia ve
ro epi sūt sfortes pontificalis officij vnde etiā
solī ab eo fratres vocant^r. ceteri vero filij g^o so
lū eis pñie facē indulgēdas merito est scessū
Epis quidē cōcedit a iure facere indulgēdas
in dyoc. suis archiepis vero in pñicis suis.
Non debent tñ dare indulgēdas vltra vñū
annū in ssecracōibus ecclīaz vel alijs quibz
cūq; casib; siue ab vno siue a plibus fiant. **I**n
annū sñto vero ssecracōis et alijs casib; racō
nabilibus non debent dare vltra 30. dies siue
ab vno siue a plibus fiant. ex de pe. et re. n^o.
vbi dicit de hoc. et c. cū ex eo. s. vl. **S**i tamē epi
faciūt cōtra illud mandatū nichilomin⁹ iūul
gēda tenet et valet cū non dicat ibi q; non
valeat si secus fiat ut etiā dicit in glo. sup dñ

ctū. c. cū ex eo. ar. ex de excels. plā. cū ad quozū
dam. **N**ūc tamē expressū est q; indulgēda nō
valet. li. 6. de pe. et re. indulgēdē. **S**ed nūc
quid saltē in eo q; dare poterant tenebit indul
gēda. **I**te 10. an. sup dictū c. dicit q; sic quia
regularit^r vñle p; inuicē non videt^r. ex de re.
iur. vñle. **A**lij dicūt q; non quia qui pñilegio
abuti^r. rē. 11. q. 3. pñilegiū. sed dicit q; licet pōt
mereat tñ tamē pōt. **C**oncedit et a iure lega
tis dñi pape facē pñuas indulgēdas in pñi
cia sua et q; facere pñt statuta pñua. ex de of
ficio legati. c. vl. in tex. et glo. et de pe. et re.
n^o. in glo. **S**ic ergo epi et sup svenit de iure
cōi facere indulgēdas. **A**lij autē platis infe
riorib; non svenit nisi ex spēdali scessiōe. ut
habet in d. c. n^o. in glo. **Q**uid ergo si eidē
domui concessit epi. 30. dies et archieps alios
30. dies vna et eodē die legunt^r hui⁹ lre i vno
et eodē loco. **N**ūq; dñs eliam habebit. 30.
dies. **R**ñdet hostē. q; sic si det. pñt obtentū vñus
q; quia neuter excedit. ut pater in dictis. c.
Vtz abbes qui collegijs pñt possint facē in
dulgēdas. **I**te q; non pñt loquēdo ut patz ex
pñictis et ex de excels. plā. accedentib; tales enī
habent aliā autētm respectu bonoz sui collegij
non tamē respectu meriti xpī q; dispensandū
cōmiserit sponis ecclīe. s. epi. **I**te deo non habent
autētm plenā respectu thesauri ecclīe. et iō tñ
bona sui collegij cōicare pñt. non aut pñt re
laxare. quia nesciūt vtz suphabūdēt. **E**t vo
co hic large pñatem put dicit sufficiēde ple
nitudinē p; quē modū est in epi. ad hūc actū.
non aut put dicit plenitudinē sic enī est in so
lo papa plenitudo pñatis et auctis. hec bon.
Vtz qui indulgēdā recipit indulgēdā illā
alij dare possit. **I**te q; non licet enī alijs possit
dare alij q; nondū est datū nec dētinatū ali
cui. sicut vñā missā quā p amico mortuo di
cit. tamē si eā p suis pñtis cecinit vel alij depñt
autē sua smutare non pōt. hinc est q; qui re
cepit relaxacōez p se non pōt eam alij dare. q; a
et si ecclīa debitū eius apud deū soluit non pñt
hoc et pñatē dedit q; ipse p alio solueret. **E**t si de
us dimisit debitū isti non ppter hoc iste pñt di
mittē alij q; deo debet. hec bon.
Vtz aliq; nō
sacerdotes indulgēdas facē possint. **I**te pñas
faciendi indulgēdas ssequit iurisdicōem ve
dictū est sup. **E**t quia archidiaconi et alij nō
pñt habere iurisdicōez vel cōmissā ut
legati. ul ordinariā ut electi sfirmati ideo pos
sūt indulgēdas facere licet in foro pñiali nō
possint absolvere. quia h^c est ordinis sacerdota
lis. **I**te ar. ex de. et q; aut^r et ex de ele. trāsmilla
hostē. tamē dicit q; elect^r in epīm et sfirmat^r tu
d^r facit si non det indulgēdā maxime si nō
sit pñbz. **V**tz epi possint facere indulgen
das in aliena dyocesi. **I**te q; quia indulgēda
siue relaxacō dicit thesauri cōicacōez et etiā au
toritatē. **E**ps aut in aliena dyocesi cōicare pñt
bona sua subditis alienis. bona squā sue dyo.
relaxare vero siue indulgere non pōt nisi sub
ditis suis vnde relaxacōes vere sūt relaxacōes

facte prius subditis si contingat eos perficere illud
 propter quod dant. Alienis vero subditis. sunt po-
 tius coicaciones quam relaxationes. per que etiam mo-
 dum abbates priores et mistri coicant bona sui
 collegii. forte hoc fiat ex consensu et voluntate per
 prius episcopos. ex de pe. et re. quod autem consueverunt. Et infra
 cum a non suo iudice nullus ligari valeat vel ab-
 solui. illas tantummodo potest arbitrarium quibus
 ut possint prius iudices indulserunt. hec bonum.
 Notat autem Innocentius super c. quod autem quod prius iudi-
 ces intelligunt quidam esse prius episcopos. quia in-
 feriores prelati indulgentias facere non possunt ut
 dictum est. Alii vero dicunt quod etiam prius pre-
 sbyteri prochiales accedere possint subditis suis
 quod eis indulgentie valeant. quia per hoc ipsi indul-
 gentiam non dant sed accedunt quod indulgentie da-
 re ab episcopis extraneis possint eis ut sic in absolu-
 tione possint prouideat eis diuersos modos liberandi
 a peccato et a penis. Et uenit cum eo hostis in summa
 uillib. ubi in spe. dicit quod tunc est quod consensu prius episcopos
 preceat remissionem episcopos exenat. Et secundum eundem ibi
 de sufficit etiam consensus metropolitani sui. ut
 e. c. nro. Notat etiam ibidem uillib. quod licet episcopus ex
 iusta causa indulgentiam statuens in dyocesi sua
 concedere possit quod indulgentia illa possit etiam ve-
 nientibus de dyocesi alienis. Non tamen potest conce-
 dere quod indulgentie ab alijs episcopis in eius dyocesi
 concessae valeant. primum enim probat per illud c. quod autem
 non autem secundum. Et est ratio quare potest illud et non
 istud. quia in prima accedentes illuc quodammodo for-
 ri eius foriduntur. ex de foro competent. roma-
 na. s. contrahentes. et 3. q. 6. c. 1. Nec per hoc statu-
 tum indulgentie nullis excedit. in 2. vero dyocesim
 alienam tanquam aduenia non ut indigena ingre-
 ditur. 3. q. 4. leges. unde tales indulgentie non
 valent. Alias posset episcopus indirecte centum annos
 solus et cum plurius simul accedere quod tamen directe
 facere prohibetur. ex e. cum ex eo. quod esse non debet. ar.
 C. de usur. eos in fi. et ex de symonia. instanti.
 Quid de hijs qui deferunt litteras episcoporum diuersorum
 et legunt omnes in eodem loco asserentes quod talis episcopus
 facit talem indulgentiam et talis talis et sic de alijs.
 Nunquid dans etiam habebit indulgentiam
 omnium episcoporum. Respondeo patet ex predictis quod non habebit
 nisi indulgentiam sui episcopi nisi forte habeat licen-
 tiam a suo episcopo quod tales indulgentie ei possint. ex
 de foro. spe. significasti. hec tho. Vnde ex his in
 peccato mortali possit indulgentias facere. Respondeo in
 indulgentias facere pertinet ad iurisdictionem quam homo
 per peccatum non potest. Et ideo indulgentie eque
 valent si fiant ab eo qui est in peccato mortali sicut
 si fierent ab homine sanctissimo cum non remittat
 penam ex vi meritorum suorum sed ex vi meritorum re-
 conditorum in thesauris ecclesie. Sed obiicit quod ma-
 ius est facere indulgentias quam recipere. sed ex his
 in peccato mortali non recipit eas ergo nec facit.
 Respondeo maius est quo ad peccatum sed minus quo ad pro-
 priam utilitatem hec tho. Quid de questoribus qui
 discurrentes per ecclesias cum litteris remissionis abusio-
 nes predicant omestacionibus et ebrietatibus vacan-
 tes sicut habetur ex de pe. et re. cum ex eo. tales non
 sunt recipiendi sine litteris pape vel episcopi dyocesis nec

mittendi sunt dicere populo nisi quod in litteris contineatur.
 Non debent etiam festa et vacaciones per suis que-
 stis faciendis indicere nec populum ad interesse suis
 questibus aut exhortacionibus per censuram ecclesiasticam
 cogere. ut habetur e. ti. q. intellexim. alex. q. rti.
 Item licet contineatur in eorum indulgentiis quod ipsi in
 ecclesiasticis locis honeste et caritative recipiant
 quia fideles ad eorum exhortaciones debeant conuocari
 clerici tamen et rectores ecclesiarum non tenent illos
 inuicti in hospitibus suis recipere uel procurare vel co-
 nocaciones huiusmodi facere preteritum ipsarum indulgentiarum
 que quando ad huiusmodi conuocaciones sunt ipso iure
 reuocate. ut dicitur e. ti. sedis. et est clemetis q. rti.
 Forma vero quam coiciter talibus indulget sedes
 apostolica ibidem habetur. Et subdit ibi qui autem ad quod
 rendas etiam destinant modesti sint et discreti
 nec in tabernis aut alijs locis incongruis hospi-
 tentur nec inutiles faciant aut presumptuosas ex-
 pensas nec false religionis habitum gestent. Et
 dicit ibi in glo. in tabernis quod si tales publice
 delinquant in tabernis possint a dyocessano puniri li-
 cet sint exempti. ex de priuilegiis. tuaz.

Equum videtur de 2. s. per quod cum habeat fieri
 relaxationem siue indulgentiam. s. vnde per spirituale
 uel corporali auxilio vel subsidio. Respondeo sic in rebus
 publicis et coicatis humanis thesauris republi-
 ce propter duo maxime solet exteri perferri et coica-
 ri. s. propter principis gloriam et honorem sicut faciunt re-
 ges curiales et fecit assuer. hese. 1. Et propter coita-
 tis utilitatem ut quando coitas leuatur perferunt stipen-
 dia et donata militibus pugnaturis. Sic et the-
 saurarius ecclesie ab hijs qui habent eum dispensare debet
 dupliciter de ea solui. Primo ad dei gratiam et lau-
 dem que papue relucet in sanctis eius. sancti ubi
 honorantur in structura basilicarum et memoracione
 virtutum suarum que fit in predicacionibus et sermionibus. pro
 hijs omnibus indulgentie recte fiunt. Secundo propter coem uti-
 litatem que est defensio terre sancte. defensio fidei et pro
 motio studij et filia. Et ideo et per talibus fieri potest et
 debet. Et quod hoc consistit in actibus exterioribus id est per acti-
 bus exterioribus maxime fieri debet indulgentie. hec
 bonum. Sed obiicit quod ubi ibi esse symonia cum deest ibi
 spirituale per temporale. Respondeo si in maiori pena con-
 mutat in maiorem et resouit pastor ecclesie soluit
 de gratia. Vel dicendum quod non dat indulgentiam per aliam
 exteriorem considerans datum sed fructum. s. quod ex ratio-
 ce bone voluntatis procedit vel non dat ei spirituale
 pro temporali sed per spirituale quia non potest fieri in
 indulgentia per temporalibus simpliciter sed per temporalibus ad spi-
 ritualia ordinatis. Vnde indulgentia fieri possit
 etiam per pure spiritualibus. Respondeo quod sic et fit quicquid sicut
 quicquid orat per regem francie dantur 10. dies per in-
 dulgentiam a papa Innocentio. Et predicantibus cru-
 cem dant quicquid eadem indulgentia que et accipiunt
 tibus. Vnde indulgentia fieri possit per remissio-
 nem iniurie. videtur quod sic. quod hec est etiam spiritualis
 que est dignior etiam corporali. Respondeo quod non in do-
 natione enim indulgentie non considerat nobilitas
 operis sed considerat quod opus illud sit mere volun-
 tatis non necessitatis. sit etiam quid taxabile. sit et ali-
 quod non penale. hec omnia considerat quod indulgentias prestat
 quorum saltem primum in proposito definitur. hec bonum.

Verum p ingressu religionis indulgentia dari possit et videtur quod sic cum hoc sit perfectius et deo graciosius quam accipere crucem. Item sicut indulgentie dari non debent indignis. ita etiam dari non debent nisi indigentibus. viri autem religiosi qui statim aggrediuntur perfectionis peragunt debent alijs spiritualia bona quam aliunde mendicet. unde hic maxime verum est illud quod dicitur actus 20. beatus est dare quam accipere. in temporalibus autem non est verum nisi quando dans dat de proprio labore. et recipiens recipit ex tempore. hec bonum.

Equidem videre de quibus indulgentie valeant. Et circa hoc querunt plures. scilicet verum valeant ex tunc in mortali peccato. Item quod non quod valeant de tunc ad remissionem pene que nulli pre dimittitur nisi cui iam dimissa est culpa. Et ideo in omnibus indulgentiis dicitur vere strictis et confessis. si autem fieret commutatio hoc modo facto te precipue meritoz totius ecclesie vel unius congregationis vel unius persone spiritualis valere posset ad merendum aliquid quid ei qui est in peccato mortali. Si tamen aliquis talis faciat illud quod strictum est in forma indulgentie prudenter facit quia bona facta in mortali peccato peccatore aliquo modo disponunt ad penam de congruo et mediante illa ad susceptorem remissionis peccatorum per misericordiam dei hec the. Verum indulgentie valeant religiosis. Item quod sic omnibus enim valent dum sunt in caritate et servent ea que per indulgentias indicuntur. non enim religiosi sunt minus adiuuabiles meritis aliorum quam seculares. Et licet non habeant proprium nec per voluntate possint exire claustrum ad visitanda loca sancta. superior tamen pre eis dare licentiam dandi aliquid et visitandi loca sancta. Nota tamen quod propter indulgentias dissolui non debet obsequium regularis. quia religiosi magis merentur religionem seruando quam ad premissum vite eterne quam indulgentias exquirendo licet minus quam ad remissionem pene quod est minus bonum. Nec iteque per indulgentias dimittuntur pene iniuncte in capitulo. quia ibi agitur quasi foris iudicialiter magis quam penale. unde non sacerdotes quicunque capitulum tenent. sed absoluntur a pena iniuncta vel debita per peccatum in foro penali. hec the. Adhuc etiam nota quia secundum bonum ex illo capitulo. ex de pe. et re. quod autem colligitur quod qui penam iniungit sibi sibi videtur imponit et accedit ut eum per huiusmodi remissiones in toto redimat vel in parte quod si fecerit ut dicitur ibi remissiones ille valet ad relaxationem iniuncte penae. Si vero hoc non acciderit non valent ad relaxationem penae iniuncte quo ad ecclesiam. valent tamen quo ad deum ad numerum peccati penam sicut alia bona. huiusmodi finis fuit aliam. hec bonum. hoc ideo vult hostiensis et wilhelmus durandi. et. in repositum. Verum quicquid possit indulgentia dari ei qui non facit illud per quo indulgentia datur. Item quod non quia non ex tunc ad iudicem non consequitur illud quod sub iudicio datur. Nec obstat quod ei qui non potest operari voluntas per facto reputatur quia hoc intelligitur quo ad premissum essentiale non quo ad aliquam penam accidentalem cuiusmodi est dimissio pene vel aliquid simile. valet etiam eis tam nobilibus positum ad augmentum caritatis et per consequens

strictiois et ita ad remissionem pene hec the. Verum unus per alio possit indulgentiam accipere. Item opus proprium potest quis applicare per intentionem cuiuscumque voluerit. Et ideo potest per quocumque vult satisfacere. sed indulgentia non potest applicari alicui nisi ex intentione dantis indulgentiam. ideo cum ipse applicet ad facientem vel dantem hoc vel illud ille qui hoc facit non potest ad alium hanc intentionem transferre. Si tamen fieret indulgentia sic ille qui facit vel per quo fieret hic tota indulgentia habeat tunc valeret ei per quo fieret. Nec tamen ille qui faceret hoc opus daret alteri indulgentiam. sed potest datus indulgentia sub tali forma hec the. Verum indulgentia prodest facienti Item vincendum dicitur cui etiam ostendit wilhelmus in spe quod non quicunque faciat illud per quo indulgentia datur. C. ne quis in causa sua. l. 1. C. de soluc. in quibus Petrus vero in 2. dicit quod placet non potest penam capitalis indulgentiam sibi dare. sed indulgentia data alijs ipse etiam sub eadem forma potest vti. et communitur cum petro the. Verum valere possit existens tunc in purgatorio. Item sicut ex predictis habetur relaxatio siue indulgentie collo duo dicit. scilicet thesauri ecclesie commutationem. Et cum hoc quando iudicialiter absolucio sicut etiam expresse colligitur ex de pe. et re. quod autem consumulisti quia igitur thesaurus ecclesie est in summi pontificis potestate. et illi qui sunt in purgatorio ratione caritatis sunt idonei recipere beneficia spiritualia ideo papa potest eis commutare bona ecclesie quantum autem ad auctoritatem iudicandi cum ipsi iam exierint foris ecclesie et iudicium videtur quod eis fieri non possit absolucio nisi per modum deprecationis. ita proprie loquendo non fit eis relaxatio. hec bonum. Nec obstat quod ecclesia soluit et ligat post mortem ex de sen. ex. a nobis. 2. quia ibi fit absolucio ad satisfactionem viuorum. Et absoluit mortuum. i. ante quam moreretur absolutus fuisse per strictioem monstratur. ligatio vero siue condemnatio fit ad satisfactionem viuorum. i. ligatus siue condemnatus dum viuaret fuisse monstratur. sed in veritate quo ad ipsos nichil operatur. ar. 12. q. 2. in presenti seculo. et. 24. di. qualis. Vel ibi fit absolucio quo ad vinculum et iudicium ecclesie militantis. i. declarationem quando ante quam declarationem cum sit mortuus post excommunicationem. nisi ostendat eum fuisse absolutum non est per eum orandum nec ei commutandum cum desideres. absoluit ergo ecclesia talem post mortem non quo ad effectum. sed declarat quod non obstante vinculo excommunicationis omnis per eam libere orent. vel condemnat mortuum. i. declarat quod per eum non est orandum. quod tamen iudicium non semper est certum. sed sepe fallit et fallit. ut dicitur ex de sen. ex. a nobis. 2. Nec mortuos sed tantum vivos stringit qui subsunt ecclesie militanti. hec hostiensis. Si tamen large dicatur relaxatio cuiuscumque auxilij. i. pensio et bonorum ecclesie commutatio sic potest eis fieri relaxatio. sed hoc non tenet modum iudicij sed potest suffragij. Item relaxatio etiam per dicta dicitur veluti aliquam commutationem in penam aliquam voluntarie et deuote assumpit. Et hoc patet in omnibus indulgentiis hoc autem esse non potest quo ad eos qui sunt in purgatorio quia sunt ex statu illi in quo possit eis persuaderi voluntaria

et deuota alicuius pene a suspensio. hec bonum. **V**n exi-
stentibus in purgatorio non possunt indulgentie di-
recte. tamen possunt eis prodesse in quantum existentes
in hac vita pro eis faciunt quod contineant in forma
quicquid fecerit hoc vel illud pro se vel pro aliquo in
purgatorio existeret. tunc tot dies indulgentie.
sed sic adhuc non possunt eis nisi per modum suffra-
gii non per modum auctas quam plenus habeat super
eos. Et ad hoc etiam ut sic valeant eis cooperari for-
ma indulgentie predicta quia alias non posset
homo fructum sue indulgentie in alium transferre
quia non est eius applicare ad aliquam intentionem
ecclesie per quam conciliantur merita ecclesie ex quibus va-
lent indulgentie. hec richardus. et concordant cum eo pe-
tho. ray et iunior. ex. e. q. autem. **S**ed si papa pre-
eas qui sunt in purgatorio absoluit saltem per modum
suffragii. quare ergo non absoluit eos omnis so-
lo verbo cum talibus sit maxime operando. **I**tem si
deus per seipsum sic miseretur ut seipsum velit tunc ius-
ticiam multo fortius filius dei minister facere debet.
Vnde dispensatio bonorum ecclesie discreta et cum
moderamine est facienda. Et nisi ita fiat deus
non acceptat. et bona spiritualia non possunt dissipari.
nec extra dei acceptationem distribui. licet bona
temporalia non tamen possint dispensari sed etiam de fa-
cto dissipari quousque ius domini dicat esse aliter facere
dum. hec bonum. et ouenit cum eo the. **S**i quis autem
pretendat papam habere iudicariam potestatem super eos
qui sunt in purgatorio non est multum improbe re-
sistendum dum tamen hoc ratio dicat vel auctas ma-
nifesta. quicquid enim loquantur disputantes vel esse
predicantes hoc est sana fide tenendum quod dominus con-
tulit vicario suo plenitudinem potestatis et tantam
viri potestatem quanta dari debebat puro homini. et
hoc ad edificationem corporis sui scilicet ecclesie. **V**nde
super hoc non indicare sed deo gratias plenas
debemus agere. hec bonum.

De unctione extrema. ti. 21.
Consequentem considerandum est de sacro ex-
treme unctionis. Et primo de eius signifi-
catione et unitate. **1**o de eius institutione
2o de materia. **3**o de forma. **4**o de efficacia et ne-
cessitate. **5**o de ministro. **6**o de eo cui conferri debet
et in qua potest de iteratione. **C**irca primum que-
runtur plura. **1**o. **V**trum extrema unctio sit sacramentum. **I**tem
quod sic quia pertinet ad curacionem morbi peccati. ut
patet iacobi. q. que est effectus principalis intentus in ad-
ministratione sacramentorum. **Q**uid est signum et quo-
res. **I**tem signum tamen est unctio exterior. res tantum est
venialis peccati curacio ut postea dicitur. Res vero
et signum est deuotio vel deuocio in anima exortacio
seu spiritualis alacritas mentis que est quedam spi-
ritualis unctio. **V**trum sit unum sacramentum. **I**tem quod
sic a perfectione unius finis ut habitum est super ubi
agitur de sacris in concilio. **Q**uid fiet si presbiter inun-
gens deficiat post primam unctionem. **I**tem alii presbiter
ei succedat qui unctiones que restant faciat et
non recipiet. quia unctio in eadem parte iterata tamen
valet ac si bis consecraret eadem hostiam quod nullo
modo est faciendum. et etiam quilibet unctio specia-
lem formam habet sicut aspicienti ordinariu per
conueniunt tamen generaliter in remissione peccati. **N**ec

tamen ministro plures tollit unitatem sacri huius
quia instrumentaliter tantum operatur sicut nec mu-
tacio malleorum tollit unitatem operacionis fabri.

Equidem videtur de 2o scilicet de institutione huius sa-
cramenti. **C**irca quod nota illud quod dictum est
super de institutione sacrorum in concilio. Et secundum opi. ibi 2o
positum posset dici quod hoc sacramentum fuit a christo institu-
tum. scilicet quod discipuli eius ab ipso missi ad predicandum
oleo ungebant infirmos et curabant. nec dubi-
um est quod facerent hoc ad mandatum eius. **F**uit
etiam a spiritu sancto inspiratum. a ceteris apostolorum in
summatum et a iacobo promulgatum. iacobi. q.

Equidem videre de 3o. scilicet de materia huius sa-
cramenti. **E**st autem materia huius sacramenti ole-
um oliue ab episcopo consecratum ut dicit ma-
gister sen. x. li. di. 23. **M**ateria enim sacramenti cor-
respondere debet eius effectui principali. effectus autem
principalis huius sacri est peccatorum venialium curacio
immediate introducens nisi sit aliud quod obstat
ad supereminentem sanitatem vite eterne. **A**d cuius
ingressum sufficit scientia pura. **E**t quia oleum
multum valet ad curacionem plage et maxime oleum de
oluiis in quo perfectum inueniuntur proprietates olei
quoniam in alio oleo. **I**deo materia huius sacri est ole-
um de oliuis. **S**cdo quia balsamum repugnat bono
nam famam. **I**deo oleum est mixtum cum balsamo ad
signandum quod ad ingrediendum vite eterne sanitatem non
sufficeret sine fama puritas scientie et nitore
qui per oleum designatur. ex de sacra unctione. c. 1. **A**d
signandum vero illius sanitatis supereminentiam debet
esse consecratum per sacerdotem supereminentis dignitas
tis scilicet per episcopum.

Equidem videtur de 4o. scilicet de forma huius sacra-
menti. **C**irca quod sciendum quod duplex inue-
nitur forma huius sacri. **1**o una exprimit actum et in-
tentionem ministri et hoc est per modum indicationis. et ha-
bet in aliquibus ecclesiis non tamen in ratione que sepe vitat
ea que possunt esse occasio deuiacionis. est enim illa forma
talis. vngito hos oculos oleo sanctificato in no-
me. et si. etc. **S**ed huiusmodi forma non est de neces-
sitate sed tamen de congruitate. **N**ec est propria forma
huius sacri sed est quedam dispositio ad formam in quantum
intencio ministri dirigitur ad actum illum per verba illa.
Est autem alia forma que exprimit orationem. **E**t quod ora-
cio est per modum deprecationis. ideo talis forma est de
precativa et est ista. per istam sanctam unctionem et
piissimam suam misericordiam idem geat tibi domine
quicquid per visum peccasti etc. **E**t tangunt ibi tria
scilicet sacramentum illud. cum dicitur per istam sanctam unctionem.
et illud quod operatur in hoc sacro. scilicet dei misericordia.
et effectus principalis. scilicet remissio peccatorum. **E**t hec for-
ma habet in omnibus ecclesiis et est de necessitate huius
sacri quod patet ex romane ecclesie usu que tamen
verbis deprecationis vult in collatione ecclesie huius sa-
cramenti. tamen etiam ex verbis iacobi qui in promul-
gacione institutionis huius sacri totam eius efficaciam
attribuit orationi. **E**t quia ibi non exprimitur ver-
bum deprecationis sed tantum oratio fidei ideo non oportet
quod sit uniformitas in verbo oracionis sed tamen
in sensu. hec bonum. **V**nde predicta forma et si non
sit scripta expressse. posuit tamen eam beatus iacobus
implacite sic et plura alia que non sunt explicate

scripta in scriptura sacra. **D**icitur tamē aliqui
q̄ si sunt aliquę ecclie vrentes forma indicatōis
na pie credendū est q̄ modus exp̄mēdi p̄ modū
im̄patm̄ dēminatē ul̄ indicatm̄ non sit de ne
cessitate hui⁹ sacri hęc rīdī. **S**z quare forma
hui⁹ sacri exp̄m̄it̄ potius p̄ modū orōnis q̄m
forme aliorū sacrorū. **I**te p̄ncipalis racō istī est
institucō. Institucōis vero racō potest dici fuisse
congruitas ex pte modī curandī qui est per
deuocōē et eleuacōē aīe ad spūalia ad quā pte
opue p̄ orōnē exat̄.

Equē videre de 4. scz de efficacia et neces
sitate hui⁹ sacri. **E**t circa hoc querūt pla
scz ad qd̄ ē h̄c sacm̄ p̄ncipalē ordiatū. **I**te qd̄ ē ordia
tū p̄ncipalit̄ strā moribū p̄cī. et hoc patz ex eo
qd̄ dicit̄ in institucōe eius iacobi 4. si in p̄cīs
sit dimittent̄ eī et h̄c etiā tangit̄ in glo. **E**t cū
non sit strā origīnale nec mortale restat qd̄ sit
cōtra p̄cīm veniale. et h̄c tenet cōis opī. et est
opī. bon̄. et rīdī. **S**ed nota qd̄ de p̄cō veniali
stingit loqui dupl̄. aut put̄ quis est in statu
vie. aut put̄ est in gressu. p̄mo modo morbus
venialis est quasi inseparabilis et quādā neces
sitate iterabilis. ac p̄ hoc quodāmodō incurabilis.
Et ideo non debuit strā ip̄m aliqua medicina
specialit̄ et p̄ncipalit̄ ordiari. p̄mo quodāmodo
oīa sacramēta valēt ad eius curacōē scdm̄ pl̄
et m̄m. **S**ecōdo modo potest curari sine iteracōe.
Et sic cū aīe possint trahere secū talia criminabi
lia que retraherēt a gloriā instituit dīna mise
ricordiā remediū quo aīa curari possz quantū
ad remissionē culpe et etiā partis pene et h̄c est
sacm̄ vinctōis extreme. **Q**uodū aut̄ curandī
veniale p̄cīm in sacro correspōdet modo infir
mitatis. veniale aut̄ p̄cīm grauat aīam depri
mendo deuotiū ut non tendat in deū p̄ deuocōē
et amorē p̄ eo qd̄ est ibi gnerisio inordinata ad
bonū cōmutabile et p̄ eo qd̄ est nimis amor dei
sic dicit̄ au. libro 9. feb. **E**t iō cū curacō directe
fiat p̄ cōtrariū p̄ id curat̄ qd̄ animā aggrauat
tam sursum p̄ deuocōē eleuat̄. **E**t q̄ corpus qd̄
corumpit̄ aggrauat aīam cū illud sacm̄ sit
ad eleuandū aīam per deuocōē in qua recipit̄
vigorē quendā a quo semp̄ est delectio venialiū
si sint in aīa et per osequēs repressio molestia
rū corporaliū si expedit̄ ip̄i aīe. hinc est qd̄ illō
sacm̄ p̄ncipalit̄ est ad curacōē et alleuiacōē in
firmitatis spūalis. s. p̄cī venialis. **E**t p̄ accūs
est ad curacōē et alleuiacōē infirmitatis corpa
lis quodāmodo roborando aīam que regit cor
pus hęc bon̄. **H**unc aut̄ effectū secundariū causat
semp̄ et respectu cuiuslibet infirmitatis illō sa
cramētū si digne suscipiat̄ q̄ expedit̄ effectū
p̄ncipalē scdm̄ rīdī. **S**ed obid̄ quia ad remis
sionē venialiū sufficit sola p̄ncipalē interior quā ha
bere possit infirmī ergo sup̄fluit̄ remediū hui⁹
sacramēti. **I**te sicut p̄ sacm̄ p̄ncipalē ex vi sacri
formāt̄ attricō p̄ncipalē inforimis sic ex vi hui⁹
sacri ofortat̄ mens ad habendā p̄ncipalē suffici
entē delendī venalia que q̄q̄ ante hui⁹ sacri
suscepōē est tam debilis ut non sufficiat ple
ne remittē ea. **p**er hui⁹ etiā sacri suscepōē p̄

pene p̄ venialibz debite remittit̄ si digne susci
piat̄ hęc rīdī. **P**er quā virtutē habz hoc sacra
mētū sanare corporalem infirmitatē. **I**te vbi
sciendū qd̄ secundariū effect⁹ hui⁹ sacri non est cui⁹
libet infirmitatis corporalis amotio. etiā si hoc
expedit̄ effectū p̄ncipalē. **S**z alleuiacō quā du
pliciter causat̄. vno modo sup̄naturalit̄. alio mō
mediante ope nature inq̄ntū scz alacritas mē
tis interior naturalit̄ p̄ quandā redūdandam
operat̄ ad corporis meliorē disposicōē uel ma
le disposicōis eius mitigacōē hęc rīdī. **S**ed cū
ibi fiant pl̄es vinctōes in qua vinctōē consistit ef
fect⁹ eius. **I**te qd̄ q̄ sit actōes multe ad vnu
effectū ordiatē vltima ē formalis respectu om
niū p̄cedentū et agit in virtute eaz et ideo in
vltima vinctōē infundit̄ gradū que p̄bet effm̄
sacramēti. hęc rīdī. **V**erū hoc sacramētū sic
necessariū ad salutē. **I**te cū non deē ut dicit̄
est strā defectus quibz spūalis vita tollit̄. scz
strā origīnale et mortale. sed strā defect⁹ qui
bus homo infirmat̄. puta strā veniale ul̄ cō
tra reliq̄as p̄ncipalē. **S**icut tū dicit̄. 2. sen. di. 23. si
sacm̄ illud ex stemptu uel negligēcia obm̄it̄
tāt̄ piculosū est. h̄c tamē expone copulatiue nō
disiunctiue. non enī quelibet negligēcia dam
nabilis est. sed illa que ex stemptu p̄cedit ul̄
stemptū inducit̄. vnde idē est de hoc sacro t̄ en
haristia. hęc bon̄.

Equē videre de 6. s. de mīstro hui⁹ sacri
Circā qd̄ sciendū qd̄ offerre hoc sacramētū
cōuenit solis p̄sbyris vnde dicit̄ iac. 4. indu
cat p̄sbyros et orient sup̄ eū. et di. 94. p̄sbyros
illud. **R**acō hui⁹ est quia cū hui⁹ sacri mat̄ia
sit oleū osecratū non debet administrari nec con
tingi nisi ab eo qui man⁹ habet cōsecratas et
talis est p̄sbyr. **E**t ideo non extendit̄ se ad oēs
nec etiā ad solos ep̄os. quia cū hoc sit sacramē
tum periclitandū qui non p̄nt adire p̄latos s̄
magis ecōuerso oportet multos decedē sine hoc
sacramēto si a solis ep̄is dari debet. **H**oc dispos
uit spūs sanctus qd̄ daret̄ a p̄sbyris etiā infe
rioribz. p̄cī aut̄ infirmī mūgi a p̄sbyro p̄sbyre
vno clericovel etiā a p̄sbyro solo. **I**te de v. sig.
quesiuit̄. qd̄ intelligit̄ bñ. ibi idē in necessitate

Equē videre de 1. s. cui offerri debet hoc
sacramētū et in qua pte. **I**te qd̄ effect⁹ p̄nci
palis hui⁹ sacramēti est venialiū remissio nō
quecūqz sed plena et p̄fecta de p̄ximo introdu
cens ad incorruptibilē sanitatē vice eterne q̄
remissio de lege cōi sanis non potest cōuenire.
Et ideo hoc sacramētū nulli dari debet sano n̄
etiā infirmo nisi sic grauatō qd̄ p̄babile sit sibi
mortē imminere de p̄ximo. qz tamē defectus na
ture ex senio q̄si quedā infirmitas est. ideo etiā
senibus ex solo defectu nature oīi tutis in pi
culo mortis hoc sacramētū offerri debet hęc rīdī.

Verū hoc sacramētū offerri debeat furiosis et
amentibz. **I**te ad effectū hui⁹ sacramēti recipiē
dū plimū valet deuocō suscipientis et p̄sonale
meritū offerenti et gñale meritū totius ecclie
sic quod patet ex hoc qd̄ forma hui⁹ sacramēti
habet p̄ modū dep̄cacōis. et ideo dari non debet

qui non pnt recognoscere et cu deuocoe redpe
et papue furiosis et amentibz qui possent aliqz
irreuerencia p aliquā immūdiā sacro facere
nisi lucida interualla haberent in quibz illō re
cognoscerent. et tūc eis cōferri posset. hec cho.
Scdm sco. aut sferri non debet amentibz nisi
psumaf p voluntatē precedentē expssam eos illō
velle. **V**tz sferri debeat oibz infirmis. **I**te q
non debet cōferri nisi infirmis non hntbz ob
staculū impediens sacri effectū. et hntbz reue
rendā et deuocōez ad sacm. et hntbz vel habe
re potentibz de cōi lege pccm veniale. Et quia
in non penitētibz est obstaculū oīa effectū sa
cramenti. Et pseuerant furiosis non est deuocō
nec reuerencia ad sacm. Et in puulis non est
veniale pccm nec etiā deuocō actualis ideo hoc
sacm sferri nō debet in penitētibz. 94. di. illō.
Nec etiā pseuerant furiosis nec puulis. liquet
ergo ex pōictis q h sacm debet dari solis ifir
mis racōe vtentibz et in articulo mortis existē
tibz. que tria tangit iac. statū infirmitatis cū
dicit infirmat. piculū cū dicit quis discretie. s
icurabilitē ita q deficit vt nase et auxiliū me
dicine. discretioez rōis cū dicit inducat p. r. ite
rū si in pccis sit re. u. hec enī tria sūt tū adu
torū vtentū rōne. **S**ed oīa glo. sup illō iac
cobi vl. infirmat quis. tē. infirmat inqt quis
in vobis mente et corpore scz uel fide scdm h
enī videt q debeat dari etiā infirmis spūaliter
Ite q ibi uel tenet disiunctiue. nec corporis in
firmitas excludit sed p suppoit hec bon. **Q**ue
ptes inungunt. **I**te in nobis sūt eīde pncipia
agendi et peccandi. quia pccm sūstet in actu.
pncipia aut agendi in nobis sūt tria. pmiū est
dirigēs scz vis cognitiua 2° est impans. s. vis
appetitiua. 3° est exequēs. s. vis motiua. oīs aē
nra cognicō ortū habet a sensu. Et qā vbi est
in nobis pma origo pccī ibi debet inūgi. ideo
mūgunē qnqz loca sensuū. s. oculi ppter visū.
aures ppter auditū. nares ppter odoritū. os ra
cōe lingue ppter gustū. et etiā ppter loquelā. fm
sco. in hec enī duo sgruit lingua ut dicit 2°. de
aīa. qā ppter tactū qui maxie viget in pul
pis digitorū ppter appetitiuā vero inūgūt a quī
bu sōā renes hūe lūbi ppter gnatuā. pedes. aē
ppter motiū qui sūt eius pncipaliū instm. Et
quia pncipiū pmiū est vis cognitiua. ideo illa
vnctō ab oībz obseruat qsi de necessitate q
sit ad qnqz sensus. **N**ie vero due non obsuā
tur ab oībz q appetitiua et motiua sūt sicut se
cūdaria pncipia. **V**tz inuclati sūt inūgēdi.
Ite q sic quāto ppinqu^o pē fieri ad ptes illas
in quibz vnctō fieri debet q licz n habeāt mem
bra. habēt tamē potēciā aīe que membris illis
debet saltē in radice et interi^o peccare pnt p ea
que pnter ad ptes illas licet nō exteri^o. Et li
cet etiā nunqm peccauerint p actū illoz mem
broz. peccare tū poterūt p cupia. opandi p ea.
Equie vidē de 8°. s. iteracōe hui^o sacra
menti. Et circa hoc scēdū q hoc sacm
respicit non tantū infirmantē sed etiā infirmi
tatis statū quia non debet dari nisi infirmis q

scdm hūanā estm racōez mortū ppinquē vident^o.
Sūt aut quedā infirmitates que non sūt diu
turne. vnde si in eis dat hoc sacm tūc cū hō p
uenit ad illū statū q sit in piculo mortis. nō
recedit a statu illo nisi infirmitate curata. et
ita non debet itez inūgi. Sed si redouet erit in
firmitas alia et tūc poterit itez inūgi. quedā
vero infirmitates sūt diuine vt ethica. yoropi
sis. et hūdi. et in talibz non debet fieri inūctio
nisi qn vident ad piculū mortis inducē. Et si
homo illū articulū euadat eadē infirmitate pu
rate et itez ad silem statū p illā infirmitatē re
ducat. pter pot mūgi quia quasi est alius sta
tus infirmitatis licet non sit infirmitas alia
simpliat. et in predictis scōdant doctores.
Et sic est finis hui^o libri quia.

Incipit tituli septu libri

De clericali et consura.	12.
De sacramēto ordinis.	22.
Quis potest ordinare.	32.
De collacōe ordinū.	42.
De scrutinio ordinandi.	52.
De innocēda ordinandi.	62.
De monogamia.	72.
De sobrietate.	82.
De prudentia.	92.
De pudicia.	102.
De ornatu.	112.
De hospitalitate.	122.
De doctrina.	132.
De modestia.	142.
Ordinandus non debet esse lūgiosus. nō cu pidus domui sue bene ppositus.	152.
Debet esse non neophitus.	162.
Non debet esse solenniū penitēs.	172.
De curialibus.	182.
De obligatis ad racōcinio.	192.
De seruis non ordinandis.	202.
De corpore vidatis.	212.
De filiis presbroy.	222.
De adulto differente baptizari vsqz ad egritu dinem.	232.
De peregrinis et ignotis.	242.
De etate ordinandi.	252.
De impedimēto sexus.	262.
De impedimēto infamie.	272.
De ecclis edificandis et vniendis.	282.
De ssecracōe ecclie et altariū et dmiterij.	292.
De emunitate et aliorum pmanēum ad eccle sias.	302.
De sepulcris.	312.

De parrochijs	329.
De prebendis et beneficijs. et quibus scq conferri debent.	339.
De residentia clericorum in ecclesijs.	342.
De decimis et primicijs.	344.
De peculio clericorum.	362.
De alienacione et pcario rezeccle.	349.
De dignitatibus ecclesiasticis in coi	389.
De papatu.	399.
De legatis.	409.
De patriarchis.	419.
De archiepis.	429.
De episcopis.	439.
De dignitatibus pallij.	449.
De officio iudicis ordinarij.	459.
De vicarijs.	469.
De regularibus siue religiosis	479.
De privilegijs et sferuatoribz privilegiorum.	489.
De interpretacione dubiorum.	499.
De clericis vel monachi non imisceant se secularibus negocijs.	509.
De dispensacione.	519.
De obediencia que debet platis.	529.
De censibus. exactoribus. pcuratoribus. et visitacionibus.	539.
De excessibus plati. contra subditos et econverso.	549.
De symonia.	559.

Inapic liber sextus de sacramento ordinis. Et primo de clericatu et tonsura. ti. 12.

Expectis p dei gram hijs q ptinent ad sacrm pntie et vntionis exeme. Consequent considerandū est de sacramento ordinis. Et pmo de qbus dā antecedētibz ad ordinē. s. clericatu et tonsura. 2o de ipso ordine. 3o de ssequentibz ordinem. Circa pmiū pmo querit quō aliq fit clericus. 2o quis pot sferre clericatū. 3o qre tales noiant clia. et vtz renūdent tpalibz bonis. 4o vtz epi teneant clericis puidere. 5o qui clericū tenent tonsurā portare. 6o qui clericū tenent officiū dicere. Circa pmiū sciendū q clericū fit hoc modo scz q pmiū sis quibusdā oronibz eps ipe facit ei tonsurā cū corona ipo epo eam inchoante et clerico postea spleri iubente. Dū aut tondet eū epus dicit in psona eius dñs ps heredi. m. et cali. tu es qui resti. heredi. m. m. Deinde dicit eps qdā oraciones et bñdictōes. hoc patet in ordinario. et di. 23. psalmista.

Circa scdm sciendū q sferre pē clericatū siue psalmistatū que duo p eodē accipiū

tur eps ut dictū est sup illis qui sūt de sua dyocesi. Abbas etiā monachis suis et alijs pleno iure sibi subiectis i mōsterio suo sferre pē clericatū hostiariatū et lectoriatū. Al. di. 1. et. 2. Dicit tñ pmo. ex de sup. ne. p. sup pmiū c. q abbas ex ordistatū et acolitatū sferre non pot nisi habeat hoc ex privilegio hec pmo. Alijs autē in alio loco sferre non debet ar. 69. di. c. 1. Si tamē conferat caracterē sferit. Et hoc est intelligendū de abbate qui est presb et cui eps imposuit manū scdm mōtē pficiēdoz abbatū ut dicit ibi: dē hec hostē. et roō. Hoc idē potest electi i abbatem si eps differat bñdicē eū ut dicit bñ. ex de eta. si stringat. ar. ex de sup. ne. p. statui m. Et cōfert abbas clericatū qñ facit tonsurā cū corona laycis cōuersis ex de eta. cū stringat. m. tex. et glo. Scdm glo. tamē 69. di. c. 1. abbas inuitatus pot etiā alteri mōsterij monachos ordinare. 9. q. 2. ludim. Sed nūquid conferre pē ipe presb. Ite. ra. y. et. 9. dixerūt q sic. s. p. sbiter qui habet curā ecclie non al. maxime si sit archipresb. vel pleban. sic intelligūt illō 23. di. presb. et. c. psalmista. vbi dicit q psalmista suscipere pē officiū cantandi sola iussione presb. vnde exponūt officiū. i. officiū ordinem. Huius etiam siue fuisse vidēt pmo. et wilb. dicentes q presb. simplex hūc ordinē cōferre pot in die dñico vel alio festo. Et q in cāpania presb. simplices et maxime archipresb. conferūt ordinē. Alij dicūt q non. Vnde intelligūt pdictū. c. non de ordinis collone s. de ordinis collati executione. vnde exponūt officiū. i. officiū executionē. 102. sñia scdm hostē. approbat ex ordie scripture libri pontificalis. in quo pmo ponit ordo ad clericū faciendū. Postea ponitur dictū. c. psalmista de verbo ad verbū qñ dicat ostendim. sub qua forma tonsura detur ab epo. Et ex quo est sic tonsurat. psalmista. i. cantor postq ab archidiacono fuerit instruitus pot officiū cantandi suscipere sine sscenda epi sola iussione presb. presb. dicente sibi. vide ut q ore cantas. corde credas. et quod corde credis opibz approbes. q. d. hec sūt verba quibus dictis habet officiū executionē. Nā p hec verba non recipit ordinē quod tamē sequeret bñ. 9. d. ex de eta. cū stringat q non licet ab bati etiā presb. hūc ordinē conferre nisi receperit ab epo man. imposicōez ergo non licet p. sbitero simplicia. Aliq vō dicūt q sup dicta capitula locunt scdm sñuetudinē aliquaz eccliarū in quibus vel de sñuetudinē quā papa scit et tolerat. vel ex delegacōe pape simplices presbiteri sferūt ordinē istū.

Circa 3o sciendū q huius persone habentes tonsurā cū corona vocant clericū qā ut dicit yldozus. A. ethymo. c. 13. clericos hinc appellatos esse credim. quia mathias electus est sorte quē p apl'os legim. ordinatū. cleros enī grece latine fors vel hereditas dicit. inde ergo dñi sē clericū. quia de sorte sūt dñi vel qā dñi pē hnt. Sed nūquid in suscepōe corone renūciat qd tpalibz bonis. Ite. renūciare tpalibz bonis i eo

qui ecclesie deseruit. siue in eo qui clericus sit est pfectio non necessitatis. unde et hoc fuit in ecclesia primitiua quod nichil aliquis proprium habebat nec suum esse dicebat. Et adhuc hodie in pfectione religionis per dei gratiam inueniunt. Ad hoc tamen clericus nec iure humano nec diuino compellitur de bono tamen et equo minus debent insudare sollicitudini temporalium clericorum quam laycorum. ratio est. tunc quia pueros non expectant sicut layci. tunc quia magis debent esse intenti spiritualibus et sollicitudo temporalis spirituali excludit. Et ideo doctores aliqui locum quasi clericus debeant omnibus temporalibus cedere et omnia dimittere. sed hoc non intelligitur quo ad possessionem neminem sed potius quo ad affectum. Nec est inducitur sibi noua obligatio super alios ex debito sed de bono et equo. Unde dicitur apostolus agath. 12. q. 1. episcopi de rebus propriis uel acquisitis uel quicquid habent de proprio suis hereditibus si uoluerint derelinquant. Ex quo patet quod non tamen illi clericus qui non habent nisi tonsuram sed etiam episcopi licite possunt proprium habere. Augustinus uero sentit quod nullus clericus debet habere proprium. ut patet. 40. di. de conditione uita clericorum et habet. 12. q. 1. uolo. postea tamen mutauit consilium. Unde dicitur in quodam sermone et habet in dicta questione. Ecce ego sum qui statueram nullum ordinare clericum nisi qui uellet mecum manere ut si uellet a proposito recedere certe illi clericatum tollerem. Ecce in aspectu dei et nostro consilium muto qui uolunt habere proprium quibus non sufficit deus et ecclesia maneat ubi uolunt. non illis aufero clericatum. Si ob id illud. uero ad nepotiam qui dicitur possidet et cum apostolica dicit dominus per heredi. m. nichil ex deum habere potest cum ergo quilibet clericus cum tonsura benedicta. ergo tunc. Dicendum quod hoc non dicitur quia ius dimittat. sed quia agruit quod affectum relinquat. uel potest dici quod habet ex deum dicitur quod possessio domino proponitur non quod presupponitur. hec bonum.

Quia igitur sciendum quod clericus autem et per est primus ad ordines sacros aut non si sic aut habet aliunde unde sufficiens possit uiuere ad necessitatem nase et dignitatem status uel personae et sic placet non tenet ei prouidere. 1. q. 2. pastor ecclesie. et ex de prebenda. episcopus si. et c. tuus. Et licet nemo teneat suis stipendiis militare quia tamen ipse uoluit promoueri ratione ordinis deseruire tenet ecclesie. nec tenet sibi placet prouidere cum non possit indigenda allegare. Aut non habet et tunc tenet ei prouidere ordinatores uel eius successores. ex prebenda. cum secundum apostolum. et c. episcopus. et c. non liceat. Ratio est quia est obligatus ecclesie nec ad actum seculi ualet require. Si autem non sit primus ad sacros. Aut deseruit ecclesie. nec habet unde sustentetur. et tunc ei tenet quod diu deseruit. Aut non deseruit et tunc non tenet ei plus quam alteri pauperi nisi ex honestate. Iura uero que locum de hac materia dicto modo sunt intelligenda. hec rich. et per. Secundum autem bonum. ex de prebenda. non liceat Episcopo ita tenet prouidere constitutis in minoribus sicut constitutis in maioribus si non habent unde uiuere possint cum dicatur in. d. c. indistincte. non faciat clericos. ar. ex de fili. presbiteri. proposuit. appellacione enim clericorum omnis maior et minor ordinis continentur.

11. q. 1. de persona. Ecclesia tamen romana non consuevit cogere episcopos nisi per hijs qui sunt in sacris ex de prebenda. cum secundum apostolum. hec bonum. Secundum uero hostiensem. non tenet prouidere constitutis in minoribus. Et intelligitur quod dicitur in. c. non liceat. non faciat clericos de clericis in sacris de hoc uide infra in q. q. si placet. tunc. Sed quare successor tenet prouidere cum successor non oueniat ex delicto defuncti. C. ne ex delicto defuncti. l. una. 1. q. ne in obprobrium cleri mendicare cogatur. ex de delictis. Iohannes in fi. Vel dicendum quod non tam successor quam ecclesia puniunt que non restitit in tali promissione episcopus. episcopus non ordinat sine consilio ecclesie 22. di. c. plene. unde puniunt si et delinquenti non restitit. 2. q. 1. q. propter. Et hoc intelligitur si episcopus exanimauit. si autem alij exanimauerint ipsi tenebuntur. 43. q. si seruus. ar. ex de prebenda. cum secundum apostolum. ibi nullo presentante. hec bonum. ibidem. Dicunt tamen quidam. ut Innocentius. et hostiensem. ex de prebenda. cum secundum apostolum. stolus quod si episcopus qui exanimauit per se antequam prouideret deponeret uel episcopatum resignaret et de suo patrimonio haberet unde prouidere posset ipsemet non eius successor prouidere sibi deberet ar. ex de prebenda. de multa. §. et si ultra sex menses. Si autem exanimauit per alium dic ut infra titulo. 13. q. quid si archiepiscopus biter.

Quia igitur quoniam plene. §. uerum clericus non beneficiatus nec in sacris constitutus teneant portare tonsuram. 1. q. clericus tales aut publice exercent repugnancia statui clericali. aut non. si sic licet talia exercendo peccet non portando tamen tonsuram non peccat minus magis eam portando peccarent. Et tales si amoniti ab eo ad quem spectat emendare se contempserint privilegium clericalis fiat excores. ex de sen. ex. contingit. Si uero non exercent talia peccant non faciendo sibi tonsuram fieri. Et ad eam portantam possunt et debent cogi. Et sic debet intelligi illud. di. 23. et ex de vi. et ho. de. si quis. hec rich. Secundum autem rich. clericus habens primam tonsuram non potest eam deferre sine peccato mortali sed hoc est uerum secundum wilhelmum. nason. nisi causa ratio nabilis ad hoc moueat. Unde si ex sola libidine laycandi eam deferat secundum eum mortaliter peccat.

Uerum clericus uxoratus non tamen bigamus teneantur portare tonsuram. 1. q. clericus tales aut utuntur privilegio clericali aut non. si sic teneant eam portare. ex de vi. et ho. cleri. clericus si tonsuram. Si non aut hoc est ut declinet ecclesia astricti iudici cum quod propter suum delictum tamen creditur facilius euadere a curia laycali. Aut hoc est quia uolunt ad actus laycales penitus se transferre et milites fieri uel alia secularia operari primo modo cogi possunt et debent ut tonsuram ferant et iudiciu ecclesie subiacent. 2. modo credo quod cogi non debent. Et sic intelligitur debet ex de clericis coniugatis. Iohannes. et c. ex pre. et c. ut consuetudo. hec rich. Secundum autem aliquos illud. c. clericus ubi dicitur quod clericus coniugatus debet ferre tonsuram. Intelligitur si papa beneficia ecclesiastica et habeat spem redeundi ad ecclesiam. et si sine scandalo uxoris ferre potest ipsam ex de vi. et ho. de. Iohannes. Intelligendum insuper quod nulli licet deferre clericalem tonsuram coniugato nisi

volenti religionē ingredi. uel ad sacros ordines
promoueri scdm qd est in sacris canoibz diffini-
tū. Et qui extra hoc facit est suspensus a colla-
tione eiusdē p annū. li. 6. de tpe ordinan. nullus.
Vtz bigami teneant non portare tonsurā
Ite clerici bigami aut sūt seculares et sic nō te-
nent portare. quia oī pūilegio clericali carent.
di. 84. quīqz pmo phibent sū anathemate eā
deferre. ex de bigamis alcacōis. et est omnia-
do non sūia. vnde strariū faciens non est ex-
cōicat. ut dicit ibid in glo. gar. Et intellr il-
la decretalis de hys qui sic in minoribz ordibz
cōtraxerūt secus est si in sacris. ex de bigamis
imp. et. c. si nobis. scdm Jo. an. Aut religiosi
et sic credo qd cuilibet licet eā deferre. et phibitō
illi? decretalis alcacōis referri debet solū ad il-
los bigamos de quibz immediate sit ibi mēcio
scz eos qui addicti sūt cōhibicōi secularis fori
q ad bigamos religiosos pater non extendi.
Vtz cleric? excōicatus recipiens tonsurā ab
epo debeat itez tonsurari post absolucōem ab
excōicacōe. Rndet heinr. de gand. qd non quia
pma tonsurā facit aut est ordinis aut iurisdic-
cōis. si sit ordīs tūc sicut eps sūsmaticus t ex-
cōicat? exequi p ea que sūt ordīs ita qd habet
effectū illud qd facit. Ita et si quē excōicatu tō-
surat est tonsurati. et ideo qm absoluit nō debz
itez tonsurari. Si aut hoc sit iurisdicōnis ad
huc illud qd facit est ratū. quia sup hoc nulla
phibitō est facta. s. qd tonsuratus excōicatus
nichil recipiat.
Equē vidē de 6. s. de obligacōe clericorū
ad omū officiū. Et circa hoc querunt plā
pmo vtz cleric? teneant dicere horas canoni-
cas. Ite scdm bonū. quidā obligant ecclie. quia
etiā ecclia eis obligat. vtpote qui bñficia reci-
piūt ecclie. in aliqbz aut est ecōuerso. qz ecclie
eis obligat. quia ipi pmo p sacroz ordīnū
suscepōez obligant ecclie. Vnde apparet fm
ius cōe qd cleric? in sacris ordīnibz constituti tenē-
tur ad horas canonicas ex officio. infra vero sa-
cros ordines tenent bñficiatū ex bñficio. In sa-
cris vero ordibz constituti et cū hoc bñficiatū tenē-
tur ex utroqz. et hoc dicit ius canonicū et pcorū
dat ius omū. hec bonū. Et hnt pōicta veritatē
de pfecte adultis scdm rod. Concordat etiā hys
pmo. in glo. ex de cele. mis. dolentes. vbi dicit
qd pñbz dyacon? subdyacon? uel quicūqz
bñficiat? tenet dicē horas canonicas. Et intel-
ligit bñficiat? scdm aliquos qm cū effectu pape
pōt fructus suoz beneficoz in toto uel in pre.
Scdm alios vero intelligit qm habet ius papiē
di. hec pmo. Concordat etiā heinr. de gand. d.
in qdlibet. qd tales tenent dicē qui peccāt mor-
talit obmittēdo eas. nisi rōe infirmitatis ul al-
terius cause legitime impediētis. vnde in. c. do-
lentes. dicit dīstricte pāpim? in vīte sancte
obediēcie ut omū officiū noctnū piter et diur-
nū quātū eis dñs dederit studiose piter celebrēt
et deuote pceptū aut obligat ad mortale. ergo
tē. De etiā addi supōictis qd cleric? bñficiatū sūt
obligati ad dicendū horas canonicas non tm

ex statuto ecclie. s. et ex obligacōe infide. ut
volūt aliq. quia layci seculares dederūt eis red-
dit? ut quia ipi implicite assidue negocijs se-
cularibz non poterāt intendē dñis. ipi mīstri
ecclie vices eoz suppleāt in canonicis horis.
Vtz cleric? qui tenent horas canonicas dicere
teneant eas dicere deuote. Ite deuocō pē tripli-
cē intelligi. vno mō suauitas mentis eleuate
in dñi p cogitacōez et feruentē dilectōez et hanc
ghat caritas l. donū sapie. et est rara. Alio mō
dicit actualis relacō boni opīs in dñi ut cū qd
faciens aliqō bonū cōsiderat qd faciat illud ppter
dñi. Tercio mō dicit habitualis relacō in dñi.
ut cū quis non cogitās de deo facit aliqō bonū
requiritus tū qre hoc facit diceret qd ppter dñi
pma deuocō ē pfectōis. scda cōgruitatis. terda
necessitatis. Vnde qui tenent ad horas cano-
nicas tenent eas legē deuote loquendo de terda
deuocōe. Sic intelligi pōt illud. c. dolentes. ibi
deuote. Vtz debeāt dicē horas attente. Ite qd
sic. qd ut melius possint facere debent eas dicē-
do ab oibz alijs vacare nisi aliqua necessitas
cogat. licet aut dicens verba sine attentōe ex
sua desidā p negligēciā peccet non tamē pec-
cat mortalit quia iste modus orandi est tantū
ex iure positio scz ecclie qd non obligat nisi
ad ea que sub iudicio hūano cadere pnt. Et hē
sūt actus exteriores non interiores. Ad hē va-
lent supōicta. in 4. li. ti. de orōne. ar. 2. q. vtrū
de necessitate orōnis sit. qd sit attēta. Vtz ho-
re sint dicēde singule singulatim singulis ho-
ris. Rndet heinr. de gand. qd sic nisi causa racō-
nabilis subsit. vñ pmo. de occupat dicit qd cō-
siliū est qd sil dicit horas omīs. Et hoc obseruat
papa et cardinales. quia dictis horis hnt mul-
ta negocia expedire. et melius est puenire qm
pueniri. Nec sic intelligendū est illud sil. ita qd
dicant etiā cōpletōziū in mane. sed horas omīs
vsqz ad vespas. Vespas aut et cōpletōziū di-
cant ante cenā. Si etiā non magna necessitas
viget dicendū est matutinū segregatim de no-
cte. et maxime in hyeme uel saltē in mane cū
pma. Quid de infirmis. dicit pmo. c. do-
lentes. qd infirmi excusant a dicendo si pbabilē
videt eis obesse. Et etiā ab audiendo si non ha-
bēt qui dicāt in eoz pñcia. Quid de religio-
sis. Ite religiosus non tenet ad horas rōe qua
religiosus. ut patet in religiosis laycis. sed qz
ordinat? est in sacris uel etiā ex statuto religio-
nis pnt omīs cleric? obligari etiā non ordinati.
Quid de clerico seculari studēte in theologia
Ite fm heinr. de gand. tenet dicere horas suas
canonicas fm modū sūetū ecclie sue. nisi al-
sit causa legitima ex qua qrtū ad modū absolui-
tur rōe studij in quo recōpensat. Non absol-
uit aut simplr a dicendo. Vnde pmo. vbi su-
pra dicit cleric? cuiuslibet ordinis et prelatus pnt
ex causa ab officijs que in ecclia dñi abesse. Et
debet qnto meli? pnt horas canonicas dicē abs-
qz scōpa et defcū. qd si fiat ex crassa ignorācia
est mortale. Nota tamē scdm rod. ti. de apo-
cā finē qd ppter studij occupacōz vel viacōz nō

excusat quis a dicendis canonicis horis. **N**ec
sup hys ppter talia dispensare p̄ eps uel archi-
eps cū suo clerico nec abbas cū suo monacho.
Quid si is qui tenet officium dicere premitat ali-
quid de officio. **R**ndet h̄m̄. de gand. in quolibet
suo q̄ talis si i choro canter cū alijs et legat
et totaliter non dicat versiculū uel aliqd̄ taliū
credo q̄ non tenet repetere scdm q̄ dicit p̄mo-
ibidē. **S**ilr si aliqs non ex malicia et cū legit-
tima causa non inest fini horarū uel p̄ncipio
nō oportet scdm h̄m̄. de gand. q̄ a capite in-
cipiat uel finē p̄ficiat. **E**t hoc ppter vinculū ca-
ritatis respectu cui⁹ id qd̄ ab alijs fit qui sunt
vnū corp⁹ cū eo ab eo reputat factū sic cū vnus
chorus dicat vnū versū et alijs aliū reputat q̄
libet totū dixisse. **S**ecus aut̄ est si chorus in p̄-
ncipio multū p̄cessit uel multū de fine restat tē-
m̄ teneret supplere uel incipere h̄c h̄m̄. **S**ilr dī-
ci p̄t q̄ si quis in officio in choro cū alijs ex
necitate aliqua aliquē psalmū uel lectōez in-
misit uel aliud tale qd̄ non potest obmissū sup-
plere nisi subtrahat auxiliū choro i canēdo me-
lius est tantū pertransire q̄ officium chori dimi-
nue. quia ecclia nō p̄cepit determinatū nūm ta-
liū sed est consuetudo in hys varia diuersorū. **S**ilr
si quis obmittat aliquā horā ex industria sine
necessitate mortalit̄ peccat. secus est si ex o-
bli-
uione. qm̄ tamē illā negligentiā recolat tenet
supplere illud ul' qd̄ obmisit ul' aliud equalēs
sed p̄mū credo melius. **T**ē quia nō est aliquis
modus specialis officij ad quē om̄es teneant.
Credūt aliqui q̄ qui ex aliqua necitate horas
scdm ecclie sue formā nō dicēt. equalens tamē
p̄ psalmos uel dñicā orōez recōpensaret. mor-
talit̄ non peccaret. **T**ē ex de cele. mis. dignū ha-
bet q̄ clericū tam religiosū qm̄ alij cardinaliū r̄
epoz om̄esales domesticos p̄nt se eis in dñis
officijs coaptare. **V**tz scholaris qui tenet ho-
ras canonicas dimittens ea dicere vna die p̄p̄
studij et lectōes. **E**x p̄posito et spe dicendi alio
die peccat mortalit̄. **S**cdm h̄m̄. de gand. si
dimittat h̄c absq̄ legitimo impedim̄to ē cras-
sa ignorāda et peccat mortali et ideo q̄stio q̄
rit vtz studij possit esse ita legitimū impedi-
mentū obmittēdo horas sicut est grauis infir-
mitas. **E**t ideo est dicendū q̄ si cleric⁹ habet ta-
lem necessitatē studij q̄ dicēdo horas immine-
ret crimē et scandalū mortale cui p̄t occurrere p̄
studij dimittēdo horas nec illā necessitatē
potuit p̄uidere rōnabili cōiectura nec p̄ns p̄-
uenire. tūc non peccat obmittēdo horas quia
licet dimittē sit de se p̄c̄m. tamē ppter maius
malū vitandū amittit rōez p̄c̄i. plus em̄ te-
net occurrere scādalo ad qd̄ tenet ex dīno p̄cepto
qm̄ dicere horas ad qd̄ tenet ex consuetudine uel
ex edicto ecclie. **V**nde in hoc pot̄ ecclia dispen-
sare non in p̄mo. p̄mo peccaret dicendo horas
et non occurrēdo illi scādalo et disc̄m̄i. **E**t
hoc dicit cōciliū toletanū. et habet de ase. di. c.
duo. **S**i aut̄ non sit talis necessitas sed p̄t di-
mitti lectō aut studij sine tali disc̄m̄e et scan-
dalo mortali. aut potuit p̄uidere rōnabili dictu

ra q̄ ventur⁹ erat et p̄uenire dicendo horas. tē
obmittendo dicere peccat mortalit̄. si tū edēm
ecclie obligat ad mortale de dicendis horis.
quia semp̄ est crassa et negligens ignorāda
in dimittendo ea ad que tenetur quis sub pe-
na mortalis p̄c̄i. **C**ui⁹ ecclie officium dicere pre-
bendat⁹ in duab⁹ ecclijs. **S**cdm cū erit p̄ns in aliq̄
illaz dīc̄ officium eiusdē cū vero erit absēs ab vtr̄
q̄ videt⁹ uenitēs q̄ dicat officium illius in q̄ obti-
net maiore dignitatē. **S**i vero sit simplex cano-
nic⁹ in vtrazq̄ dicat officium ecclie dignioris. si vō
sint equalis dignitatis cui⁹ vult officium dicere p̄-
h̄c tho. in quolibet. **V**tz cleric⁹ bñficiat⁹ exi-
stens in scolis teneat dicere officium defūctorū. **S**cdm
cleric⁹ bñficiat⁹ eo ipso q̄ est bñficiat⁹ tenet dicere
horas canonicas. sed inq̄tū bñficiat⁹ est in hac
ecclia tenet dicere h̄m̄ modū illi⁹ ecclie. **S**cdm dū
aut̄ q̄ officium mortuorū qm̄q̄ dicit⁹ in ecclia sic p̄-
cipit ordinarius p̄c̄nēs ad officium ecclie. sicut in
die aīaz et in qualibet ecclia est consuetudo spe-
cialis sup̄ h̄c puta in aliq̄ q̄ i q̄libet ebdomoda
dicat⁹ semel officium mortuorū ul' aliē h̄m̄ cū tpe
Et ad h̄c tenet q̄libet bñficiat⁹ in aliq̄ ecclia eē
in scolis existēs. **E**t p̄ h̄c satisfaciunt mortuis q̄
reapit beneficia. **A**lii vō dicūt officium mortuorū
in aliq̄ ecclia exordinarie ppter aliquā cāz emer-
gentē. vt ppter p̄ces alicui⁹ p̄sone ul' hui⁹i. **E**t
ad h̄c nō tenet cleric⁹ exis in scolis. h̄c tho.
in q̄libet. **Q**uid de suspensio de ḡdato et excoi-
cato. **R**ndet rod. ii. de apo. circa finē q̄ tales si
rōne ord̄is sacri antea tenebant⁹ ad horas te-
nent⁹. etiā postea q̄dū retinent bñficiū. nō em̄
sūt imunes ab hys q̄ sūt iuris ppter suū p̄c̄m
non debent tñ officiare eccliaz in suo ordine. **S**i
cū suspens⁹ uel de ḡdatus dicat horas solus uel
cū alijs non officiando eccliaz nō debet dicere do-
min⁹ vobiscū uel filia verba ad dignitatē ei⁹ p̄-
nēda. **E**xcoicatur vō nō debet dicere horas cū alijs
is q̄ nō est ei cōicandū. **S**ed q̄ si tali p̄aper et
platus q̄ nō dicet horas et p̄uati. **R**ndet rod.
ibid⁹ q̄ in tali m̄dato p̄tinere exp̄sse error. vñ
ille nō teneret obedire. nisi hoc fieret ex causa
sc̄z in odij et horrozē criminis p̄petrati. **V**tz in
sacris constituti uel etiā beneficiati om̄s teneant
quotidie dicere missā uel audire. **R**ndet h̄m̄.
de gand. q̄ nullo iure obligat aliqs ad dicendū
ul' audiendū oī die missā. sed tñ p̄cipit hoc oī
dñico die etiā la yds. ex de cose. di. i. missas. s̄
q̄ nō p̄cipit oī die faciendū relinq̄tur sc̄e sin-
guloz cui⁹ solus de⁹ in hoc p̄t esse iudex vt p̄z.

De sacro ordinis. ti. 2.

Postea considerandū est de ipso sacro ordi-
nis. et p̄mo in se. 2. quis p̄t ordinare.
3. de ei⁹ collacōe. 4. de ordinandoz q̄li-
tate. **C**irca p̄m̄ p̄m̄ q̄rit qd̄ est ordo. 2. q̄t r̄ qui sūt
ordines. 3. de diuisione ordinū in sacros. et nō
sacros. 4. de eius effectu et v̄tute. **C**irca p̄mū
sciendū q̄ ordo scdm q̄ hic sumit⁹ est h̄m̄ hu. de
sanc. vic. signaculū quoddā in quo sp̄nalis po-
testas et officium tradit⁹ ordinato. **E**t stat ibi sig-
culū h̄m̄ pe. p̄ extiori sig. l. m̄stro. **S**cdm bon.
vō stat ibi p̄ m̄iori sigculo i aīaz dñit⁹ ip̄so